

«Fără a merge în exagerări șovine, pot din nou afirma ceea ce acum patruzeci de ani era un sentiment, că fondul nostru primitiv are o mare valoare artistică. Unele producții, cum e *Miorița*, au o valoare unică. Pot face din nou, conștient, mărturisirea că poporul este părintele meu literar. Înțeleg prin asta că am găsit, în acea comoară de care vorbesc, elementele armonice ale sufletului meu. Ele mi-au arătat o cale firească înspre acel domeniu puțin exploatat, care este specificul nostru național. În manifestările multiple ale literaturii universale, fiecare neam își aduce contribuția sa, într-o măsură imperială sau într-una modestă. Interesant este ca fiecare neam să se realizeze pe sine prin reprezentanții săi artistici. Putem admite, fără nici o scădere a demnității noastre, că fondul nostru popular nu este mai puternic și mai valoros decât al altor popoare. E timpul ca minciuna patriotică să înceteze. Însă nimenea nu poate contesta că fondul acesta alcătuiește o exprimare artistică și originală. Acest fond al nostru este singura valoare în manifestarea colectivă artistică și spirituală a umanității. El singur ne poate fixa în timp și în spațiu...

Dacă e necesar să fim noi într-adevăr, e neapărat necesar să rămânem în contact cu părinții noștri, cu acești păstori simpli. Putem adopta toate progresele vieții materiale, însă în ceea ce privește sufletul, adică scnteia divină care ne-a fost hărăzită, trebuie să ne întoarcem către morminte, dînd samă părinților noștri de depozitul sacru pe care ni l-au lăsat.»

Mihail Sadoveanu. (Moșteniri, *Adevărul literar și artistic*, 5 noiembrie 1933)



Ilustrația copertei : *Ion Gheorghiu*

**flori alese
din poezia populară**

I poezia lirică

EDIȚIE ÎNGRIJITĂ DE
IOAN ȘERB
PREFATĂ DE MIHAI PCP

1967

EDITURA PENTRU LITERATURĂ

Ediția a II-a, revăzută și adăugită

P R E F A Ț A

Poezia populară lirică este în cea mai mare parte poezie cîntată : doină, hore, cîntec. De veacuri, probabil din totdeauna, poporul nostru, ca și cele mai multe dintre popoarele lumii, a potrivit versul cu melodia și l-a făcut să străbată mai ușor spațiile și vremea, să răsune mai adînc în inimile oamenilor, să aibă mai multă putere de încîntare și convingere.

În trecut, pentru poporul obidit, cîntecul a fost măr-turia necurmatelor dureri și a puținelor lui bucurii. El a fost adesea strigăt de răzvrătire sau îndemn la luptă. Astăzi frumusețea lui îmbogățește viața oamenilor liberi ce construiesc socialismul.

În folclorul nostru contemporan cîntecul liric ocupă un loc precumpănitor, este genul cel mai viguros și mai larg răspîndit al creației populare. În variatele lui specii, printre multele lui forme de realizare, întîlnim cîntece de altădată, păstrate prin înnoiri necontenite în tradiția folclorică vie, și creații noi, care vorbesc despre viața fericită din patria noastră socialistă, despre munca nouă a oamenilor, despre credințele și idealurile lor noi.

★

Cîntecul liric este o enciclopedie poetică nescrisă a vie-ții poporului muncitor. El exprimă, prin moduri de oglin-

dire proprii genului, lumea bogată, profundă, și prin tematica ei, foarte variată a sufletului popular, trăirile, sentimentele și năzuințele oamenilor, relațiile lor sociale. El oglindește lupta poporului împotriva exploatării și năzuințele lui spre libertate și progres, și atitudinea lui față de evenimentele obștești. Sentimentele exprimate în lirica populară se proiectează pe fondul real al vieții și muncii oamenilor, se împletesc cu moravurile lor, se leagă adesea de întâmplări concrete din viața colectivităților și indivizilor. Deci, în ansamblul lui, cîntecul liric ne dă o imagine amplă a vieții din trecut și de astăzi a poporului, prețioase documente artistice, alcătuite de pe poziția celor mulți, pentru cunoașterea istoriei noastre sociale.

Viața cu fețele ei multiple, avînd în centrul ei traiul, munca, iubirea și ura, lupta și victoria sau înfrîngerea omului, își găsește în lirica populară o oglindire vie. Accentul nu cade însă pe fapte, pe desfășurări ceremoniale spectaculoase sau pe conflicte ce se cer rezolvate prin acțiuni dramatice ca în folclorul obiceiurilor, sau în teatrul popular, și nici pe relatări de fapte eroice ori de întâmplări extraordinare ca în epică, ci pe felul cum vibrează la toate acestea în sensibilitatea omului obișnuit, pe reacțiunea lui firească la mersul complex al vieții, pe ceea ce trăiește și simte fiecare. Pe cînd obiceiurile și reprezentările dramatice populare au loc numai la anumite date legate de muncile de peste an sau de momentele mai importante din viața omului, iar epica cere și ea de fiecare dată, pentru a se realiza concret, o anumită ocazie și o anumită ambianță, cîntecul liric trăiește în viața de fiecare zi a oamenilor, poate fi cîntat oricînd și oriunde. Pentru a-i da viață colectivitatea folclorică nu se împarte în actori și spectatori, în cîntăreți sau povestitori și ascultători. Fiecare cîntă înainte de toate pentru sine însuși, și, dacă întâmplător îl ascultă și alții, și pentru delectarea acestora. Cîntecele lăutărești sînt ce-i drept

cîntece de ascultare, dar și la realizarea acestora rolul lăutarilor și participarea ascultătorilor, raportul dintre interpretare și receptare este altul decît în celelalte genuri ale creației populare.

Ca și întreg folclorul, cîntecul liric este colectiv prin valoarea generală a sentimentelor, năzuințelor și intențiilor exprimate, prin legătura profundă cu tradiția. Chipul concret în care exprimă sentimentele, năzuințele și intențiile fiecăruia, atitudine pe care omul ca individ o are față de cîntec, conștiința că îi aparține prin toată puterea de expresie dă însă caracterului colectiv al liricii populare un conținut propriu, ce apare atît în procesul de creație cît și în receptarea și transmiterea ei. Fiecare cîntăreț popular se simte îndreptățit să intervină nu numai în interpretare, ci și în conținutul cîntecului, creînd variante care să exprime mai bine stările lui sufletești. Trecerea de la variante la cîntece de sine stătătoare se face deci cu multă ușurință. În cîntecul liric interpretarea se confundă adesea cu creația. Dar în conștiința colectivității și a exponenților ei artistici, a creatorilor și bunilor interpreți, cîntecele lirice nu trăiesc numai prin realizări bine conturate, ci și prin întregul sistem de mijloace de realizare. În acest sistem, imaginile artistice au o existență proprie, devin forme cristalizate, ce pot fi folosite în îmbinări deosebite. Totuși, resursele arsenalului artistic tradițional nu se îmbină arbitrar, ci în directă dependență de conținutul de idei, de sentimentele, năzuințele, intențiile ce se cer exprimate. În evoluția istorică a genului, ele sînt mereu îmbogățite cu noi mijloace expresive, elaborate de forța creatoare a poporului. Ceea ce folcloriștii numeau altădată contaminarea nu este un procedeu mecanic de alipire a mai multor cîntece sau fragmente de cîntece, ori imagini, ci tocmai modul complex în care creatorii populari știu să folosească resursele sistemului de mijloace artistice, pentru a înnoi cîntecele

existente sau pentru a ajunge să exprime cu mijloace noi, noi realități sociale, noi trăiri.

Prin experiența de veacuri a creatorilor populari, cîntecul liric, ca și celelalte genuri ale creației populare, a ajuns să-și elaboreze moduri proprii de realizare și specii cu forme și rosturi proprii. În realitatea folclorică vie genurile și speciile nu trăiesc însă izolate, ci se interferează adesea. Dacă urmărim anumite teme sau chiar anumite specii în evoluția lor, căutînd să le raportăm, în limita posibilităților, la condițiile istorice concrete în care s-au cristalizat, influența reciprocă dintre ele ne apare clară. În folclorul obiceiurilor, de pildă, întîlnim, fără îndoială, cele mai vechi realizări ale liricii populare. Începutul cîntecelor de înstrăinare, atît de frecvente în lirica noastră, le găsim în colindele laice și în cîntecele de nuntă. Legătura merge uneori pînă la identități de fragmente și imagini. Tema despărțirii, frecventă în cîntecele țăranilor proletarizați și în cîntecele de cătănie, apare nu fără o explicație profundă, cu puternice accente lirice, în vechile cîntece ceremoniale de înmormîntare și în bocete. În cîntecele obiceiurilor legate de muncile de peste an întîlnim obișnuit descrierea fidelă sau hiperbolizată a muncilor. Plugușorul este un succint indicator versificat de agrotehnică patriarhală, întreșut cu transfigurări hiperbolice ale realității și cu elemente de umor cerute de funcția lui în cadrul obiceiurilor de Anul nou, de caracterul lui de urare. Alte cîntece din folclorul obiceiurilor nu sînt decît mici îndrumătoare practice pentru desfășurarea ceremonialului. Colindele, prin care se urează gospodarului o viață fericită și îmbelșugată, descriu, colorat și îmbietor, viața familiei patriarhale și păstrează sub această formă pentru istoria liricii noastre, cele mai vechi documente ale idilei. În teatrul popular moldovenesc cu tematică socială, eroii, haiducii se prezintă în fața publicului cîntînd cîntece lirice de haiducie și în desfășurarea acțiunii, momentele hotărîtoare sînt

marcate prin cîntece iobăgești de răzvrătire. Exemplele ar putea fi înmulțite, dar acest lucru îl poate face oricine pentru a se convinge că un puternic filon liric străbate întreg folclorul obiceiurilor — că multe dintre cîntecele ce nu apar decît în cadrul ceremonialelor sau a desfășurărilor dramatice au caracter liric, formează de fapt stratul cel mai vechi al liricii noastre populare.

Diferențele între liric și epic sînt bine conturate și în folclorul nostru. Totuși întrepătrunderile sînt deosebit de interesante pentru că ne arată cum se face, în evoluția istorică, trecerea de la un gen la altul, de la o specie la alta. Baladele propriu-zise, cîntece epice lipsite în general de suflul eroic, ajung uneori, prin transformări succesive, la variante al căror caracter povestitor a fost diminuat în favoarea elementelor lirice. Se produce de fapt un proces de dezepicizare, un salt calitativ al cărui rezultat nu este numai un nou cîntec, ci și trecerea temei respective într-o nouă categorie. Fenomenul trecerii de la un gen la altul, de la o specie la alta și chiar apariția unor noi specii, este frecvent în folclor și se datorește schimbărilor de funcție produse de evoluția concepției despre lume a oamenilor, de dezvoltarea social-economică.

Fără să facă parte din folclorul obiceiurilor tradiționale, din vreun ceremonial, cîntecele de leagăn se cîntă cu un scop bine determinat, liniștirea și adormirea copilului, și sînt legate de circumstanțe precise ale vieții de familie. Prin melodica de mare vechime și poezia plină de simplitate și gingășie, ele formează o specie aparte a liricii populare. Unele elemente de formă le apropie de cîntecele de copii. Tematic aparțin marelui complex al cîntecelor ce oglîndesc relațiile de familie. În forme ce nu diferă esențial de la o regiune la alta, mamele își exprimă dragostea pentru copiii lor mici, dorința de a le asigura o copilărie liniștită și o viață fericită. Potența la care este exprimat această dorință le dă puterea unei incantații, a unei urări. Prin aceasta cîntecele de leagăn

au afinități cu cîntecele de urare din folclorul obiceiurilor. Urarea directă sau indirectă, clar exprimată sau abia indicată, își găsește expresie în foarte multe din cîntecele lirice care fac parte din stratul cel mai vechi al folclorului nostru.

Printre speciile cîntecului liric, alături de cîntecele de leagăn, folcloriștii așază de obicei doinele, horile și cîntecele. În prefața broșurii I a colecției de *Balade populare* (1852), V. Alecsandri împarte cîntecele în doine și hore. În culegerile ulterioare, deosebirea este păstrată fără ca să se încerce o explicare a ei, fără să se arate care este de fapt deosebirea între cele două categorii, dacă și în ce fel sînt ele specii deosebite ale liricii populare. G. Dem. Teodorescu (*Poesii populare române* — București, 1885), în lămuririle pe care le dă „Cîntecelor de lume“, părăsind clasificarea făcută de V. Alecsandri așază doinele în rîndul cîntecelor de dor și arată că sînt „*inspirate de urît, desilustune, străinătate, părăsire, suferințe morale, boală și moarte*“ (p. 268), dar publică în categoria cîntecelor sociale o doină haiducească (p. 286). G. I. Bibicescu încearcă și el în culegerea sa de *Poesii populare din Transilvania* (București, 1893) o clasificare a materialului — „*călăuzit de conținut și anume de simțămintele ce exprimă fiecare bucată*“ — face însă o singură excepție pentru doina transilvăneană pe care o grupează în capitolul I, luînd cuvîntul „*în sens cu totul restrîns, adică aplicat numai la cîntecul în care se găsește vorba: doina — prezentînd osebiri esențiale față de variantele din țară*“ (pp. XXIV—XXV).

În alte colecții doina apare alături de cîntec (T. Brediceanu, *Doine și cîntece*, caiet I—X) și alături de strigătură (A. Birseanu și I. U. Jarnik, *Doine și strigături din Ardeal*, București, 1885), sau alături de amîndouă (*Doine, cîntece, strigături* — București, 1955). Termenii luați din graiurile populare, deci avînd la bază denumirile deosebite ce se dau în diferitele regiuni cîntecelor populare

lirice, intră în terminologia folcloristică fără să fie definiți mai de aproape. În graiurile populare ei denumesc, de cele mai multe ori, aceeași categorie de fapte. Numai cuvîntul cîntec este cunoscut peste tot. Doina are în graiurile mai vechi o circulație redusă și capătă o răspîndire mai mare prin limba literară abia în deceniile din urmă. Horea se confundă adesea cu hora, deși sînt două realități și două cuvinte cu totul deosebite, de o parte cîntecul, hore-hori și a hori=a cînta, de altă parte dansul, horă-hore. Din cauza acestor confuzii se întîmplă adesea ca același cîntec popular să apară în diferite culegeri la categorii deosebite. Lucrul se explică însă nu numai prin suprapunerea termenilor populari, ci și prin faptul că în realitatea vie a liricii populare nu există, din punct de vedere poetic, o deosebire între doină, hore și cîntec și nu putem vorbi deci despre ele ca specii deosebite. Încercările remarcabile pe care B. P. Hasdeu, B. St. Delavrancea și O. Densusianu le fac pentru definirea doinei ca specie a literaturii populare, aduc, fără îndoială, elemente prețioase pentru cunoașterea categoriei dar dincolo de contradicțiile ce există între ele, sînt atît de largi încît cuprind toate cîntecele iobăgești de răzvrătire, cîntecele de haiducie, cîntecele mai vechi de dragoste și dor etc., producțiile populare ce în unele locuri se numesc doine, în altele cîntece, în altele hori.

Realitatea complexă a poeziei lirice populare tradiționale nu ne îngăduie deci să delimităm doina, horea și cîntecul ca specii literare deosebite. Folcloriștii muzicali ajung însă să definească doina ca „*melopee pe care executantul-creator o improvizează într-o nesfîrșită variantă pe baza unor formule și procedee tradiționale*“ (E. Coșîșel, *Preliminarii la studiul științific al doinei*, *Revista de folclor*, IV, 1—2, 1959, p. 148). Pentru doină sînt tipice următoarele elemente muzicale structurale de bază : scară unitală, uneori redusă la un număr mic de sunete, formule melodice tipice, ritm liber, nesimetric, execuție în-

tr-o mișcare târăgănată, rubato, în tempo larg, cu unele sunete mai lungite, formă arhitectonică liberă, emisiune vocală specifică, diferită de la o regiune la alta (*idem*, p. 156). Dar chiar dacă avem o definiție a doinei ca realizare muzicală și o delimitare a ei față de cîntec, un nou element al realității folclorice vii intervine pentru a complica lucrurile. Aceleași versuri se cîntă în regiuni diferite și chiar în aceeași regiune pe melodii de doină, dar și pe melodii de cîntec. În folclor versul nu este definitiv legat de melodie, ci de obicei un text circulă pe mai multe melodii, precum o melodie poate primi mai multe texte. Fenomenul caracterizează folclorul tradițional și se manifestă nu numai în variante deosebite de la o localitate sau de la o regiune la alta, ci chiar în aceeași localitate ori în repertoriul aceluiași cîntăreț. De obicei numai cîntecele noi sau cîntecele acceptate din alte medii folclorice, ori din creația profesională circulă cu melodiile lor proprii. Dar și acestea, dacă se integrează stilurilor locale, ajung după un timp să-și piardă legătura obligatorie cu melodia și se supun legilor generale ale creației populare. Îmbinarea versurilor cu melodia nu este însă arbitrară. Ea se face pe baza afinităților expresive și a concordanțelor structurale. Unui anumit conținut de idei, unor anumite sentimente îi corespund anumite categorii de melodii și creatorii populari știu să le găsească, în arsenalul lor, tocmai pe acestea. Dincolo de aparențe, care ar sugera împerecheri întâmplătoare, îmbinarea dintre text și melodie se face în cadrul procesului de creație prin căutarea celor mai adecvate mijloace de exprimare poetică și muzicală a sentimentelor, năzuințelor, intențiilor sau stărilor sufletești. Acest fapt poate duce, în timp, pentru cîntecele lirice de ascultare, la cristalizări de mare viabilitate.

Dacă pe această cale delimitarea doinei și a cîntecului ca specii ale liricii populare întîmpină încă piedici ce se cer înlăturate prin studierea sistematică a problemei, istoria dezvoltării folclorului, cunoașterea profundă a

realității contemporane și cercetarea problemei pe baza realizărilor artistice integrale și nu numai pe baza aspectului lor literar sau muzical, deschid alte căi pentru gruparea cîntecelor lirice în categorii cu caractere structurale și cu funcții proprii.

În folclorul tradițional avem, alături de cîntecele de leagăn și de doine, cîntece locale, deosebite muzical de la un ținut folcloric la altul, apoi cîntecele moderne, cîntece de joc și de strigăt, strigături, cîntece de largă circulație, cîntece muncitorești de luptă și cîntecé noi. Ca melodie, doina a fost altădată răspîdită pe întreg teritoriul nostru folcloric. Pînă acum cîteva decenii ea a fost singura melodie lirică în Țara Oașului și mai înainte probabil și în Maramureș. Astăzi ea este răspîdită în Moldova, Dobrogea, Muntenia, Oltenia, nordul și nord-estul Transilvaniei. În aceste regiuni are stiluri locale de interpretare deosebite, ce reprezintă de fapt stadiile diferite în evoluția ei.

Cîntecul tradițional — cîntecul propriu-zis — este în folclorul nostru deosebit muzical de la un ținut la altul. Aceste deosebiri, ale căror origini nu au fost încă stabilite, au apărut probabil încă în feudalism și s-au potențat apoi după secolul XVIII, prin dezvoltarea inegală a diferitelor ținuturi. Cu toate că sistemul mijloacelor de realizare poetică a liricii populare este același pe întreg teritoriul nostru folcloric și foarte multe versuri au o circulație aproape generală, există și elemente ale poeziei ce deosebesc lirica unui ținut de lirica celorlalte. Aceste deosebiri țin de repertoriul, de preferința pentru anumite imagini poetice și de stilul de interpretare și contribuie la marea varietate stilistică a folclorului nostru.

Folcloriștii muzicali au constatat că în secolul al XIX-lea au început să apară în zona subcarpatică a Munteniei cîntece deosebite de cele tradiționale și le-au numit, din lipsă de alt termen, moderne. Simple, ușor de reținut,

mai pregnante ca ritm și mai dinamice, ele au dovedit o mare putere de pătrundere și au început să se răspîndească și dincolo de hotarele acestei zone. După primul război mondial ele au ajuns la o mare circulație, iar astăzi, cu forme noi de realizare, formează cea mai mare parte a repertoriului tineretului. Apariția lor corespunde dezvoltării economice și sociale a satelor din această regiune după desființarea iobăgiei, diferențierilor ce se produc în structura socială a țărânimii, circulației țăranilor săraci în căutare de lucru în afara locurilor de baștină, contactului cu orașul, cu mediile muncitorești.

Dezvoltarea economiei capitaliste aduce importante schimbări în structura socială a țării și influențează concepția despre lume a creatorilor și păstrătorilor de folclor. Determinate de aceste schimbări, în folclorul nostru, apar fenomene noi sau se dezvoltă și se generalizează fapte ce aveau înainte doar o existență limitată. Prin lăutari se răspîndesc tot mai mult cîntecele vocale cu acompaniament de taraf, de pildă: cîntecele bănățene, cîntecele vocale cu acompaniament de taraf ce se cîntă în Oltenia la dans, sirbele și horele oltenești cîntate. Apar cîntecele de strigăt, ȕipuriturile din Ȑara Oașului, ce se realizează dintr-o îmbinare a melodiilor de joc cu textul strigăturilor sau chiar cu texte lirice. Tot prin lăutari se răspîndesc cîntecele de lume și numeroase cîntece create la orașe, romanțele etc. Intelectualii de origine țărănească iau cu ei din sat o serie de cîntece din folclorul local. Din acestea, prin schimb reciproc între ținuturi, ei alcătuiesc un repertoriu de cîntece de largă circulație, care capătă cu timpul și un stil de interpretare propriu. Unele din cîntecele de largă circulație revin, în formă nouă, în mediile satești. Există astăzi o serie de date care arată că începînd cu secolul al XIX-lea se stabilește un contact tot mai intens între cîntecul liric orășenesc și cîntecul liric satesc. Cercetarea sistematică a acestui aspect al dezvoltării folclorului nostru va duce, fără îndoială, la

stabilirea unor influențe mai numeroase ale literaturii și muzicii culte asupra folclorului.

O dată cu primele manifestări de luptă organizată ale clasei muncitoare, apare în folclorul nostru cîntecul muncitoresc de luptă. El se dezvoltă concomitent cu dezvoltarea proletariatului, cu creșterea rolului clasei muncitoare în viața socială și politică a poporului nostru. Cu fiecare nouă etapă a luptei pentru libertate și dreptate socială, conținutul lui se îmbogățește, rolul lui activ de îmbărbătare la luptă, de dătător de încredere în victoria finală, crește. Cîntecul muncitoresc revoluționar devine o specie de sine stătătoare a liricii noastre populare. El se leagă organic de tradiția noastră folclorică prin cîntecele iobăgești de răzvrătire și cîntecele țăranilor proletarizați, dar se leagă totodată și de tradiția internațională de luptă a clasei muncitoare, prin cîntecele de largă circulație internațională ale proletariatului, care pătrund și în folclorul nostru. Prin apariția cîntecului muncitoresc de luptă un factor de nouă calitate intră în dezvoltarea folclorului nostru. Cîntecul muncitoresc de luptă exprimă de pe clare poziții de clasă gîndurile și năzuințele muncitorilor. Prin el lirica populară capătă caracter partinic și funcție agitatorică. El nu mai este deci doar cîntec de răzvrătire, de protest și de demascare a nedreptăților sociale, ci și îndemn direct la revoltă și la luptă. Multe din cîntecele muncitorești revoluționare s-au creat în toiul luptelor. Altele au fost făurite de cei mai buni fii ai clasei muncitoare în închisori. Noua funcție dă cîntecului o nouă interpretare. Cîntecul de luptă este cîntat în grup de mase mari de oameni la reuniunile muncitorești și la manifestații, este plin de elan și de dinamism. Realizări importante ale creației noastre populare, cîntecele muncitorești revoluționare sînt letopisețul artistic al luptei duse de clasa muncitoare pentru eliberarea poporului de exploatare, mărturii ale rolului jucat de partid în conducerea acestei lupte pînă la victoria finală.

În folclorul zilelor noastre se naște o nouă specie a cîntecului liric, cîntecul nou. El se dezvoltă în strînsă legătură cu tradiția, crește organic din ea. Cele dintîi cîntece noi apar o dată cu eliberarea patriei noastre de sub jugul fascist, o dată cu eliberarea poporului de exploatare. De două decenii el răspunde spontan tuturor evenimentelor importante din viața poporului, participă la lupte și consemnează victoriile lui pe drumul înlăturării orînduirii burghezo-moșierești și instaurării regimului de democrație populară. Ca și cîntecul muncitoresc revoluționar, de care se leagă funcțional, cîntecul nou apare în prima etapă în toiul luptei și are afinități evidente cu lozinka versificată. Deseori, punînd față în față trecutul cu viața nouă, el este creat prin înnoirea vechilor cîntece țărănești de răzvrătire. Cîntecul nou are de la început o tematică de actualitate, pe care o dezvoltă neconținut o dată cu dezvoltarea conștiinței sociale a poporului muncitor.

Au o largă circulație și se șlefuiesc neconținut prin noi variante cîntecele închinat Republicii, partidului, luptei pentru pace, alianței dintre muncitori și țărani, armatei populare, muncii pe ogoarele agriculturii socialiste, în fabrici și pe marile șantiere etc.

Primele mlădițe ale creației noi apar încă în ambianța folclorică tradițională, în anii în care în concepția despre lume a oamenilor înnoirile sînt abia la început. Spontane și simple, ele sînt, deși recent create, datorită elanului care le-a generat, izbutite. Alteori însă, neavînd cizelarea bunurilor folclorice tradiționale, par stîngace, dar au meritul de a fi fost prezente chiar de la început la făurirea vieții noi și prin aceasta capătă, de pe acum, o valoare documentară. În etapa a doua a dezvoltării creației populare contemporane, se cristalizează tematica ei majoră și înnoirea cuprinde întreg folclorul; procesul capătă proporții și are fețe multiple, ce cuprind atît funcția cîi și structura faptelor de folclor. În condițiile transformărilor

generale din această a doua etapă, creația nouă dezvoltă, alături de temele esențiale ale folclorului contemporan, și teme tradiționale ce și-au păstrat actualitatea, îmbogățindu-le cu sensul vieții noi. Cîntecele noi oglindesc astfel multilateral realitatea nouă din țara noastră, noile relații sociale, noua concepție despre muncă, despre viața de familie și viața obștească, noul orizont cultural și politic al oamenilor, viziunea lor artistică nouă, gîndurile, idealurile, optimismul și elanul omului liber, devenind o expresie a conștiinței sociale de astăzi a poporului muncitor și totodată un factor important în întărirea, dezvoltarea și generalizarea ei.

Poporul nostru a dezvoltat în cursul vremurilor și un bogat repertoriu de strigături. Versuri scurte, catrene lirice sau satirice, strigăturile însoțesc dansurile. Ele sînt scandate în ritmul dansurilor sau cîntate după melodia acestora sau după melodii cu același ritm și în același stil. Ele pot fi simple chiuituri menite să antreneze dansatorii, să dea mai mult elan dansului, comenzi care să orienteze desfășurarea lui și să sincronizeze mișcările, sau catrene lirice ori satirice care colorează petrecerea. Strigăturile se improvizează de obicei în toiul dansului și sînt de multe ori mesaje de dragoste, ori reflecții în legătură cu iubirea menite să fie înțelese numai de anumite fete sau flăcăi și să creeze între ei o comunitate sufletească. Strigăturile satirice batjocoresc anumite deprinderi, căutînd să le înlăture din sînul colectivității, sau se referă la întîmplări din care se pot trage învățăminte pentru toți. Strigăturile se realizează cu ajutorul acelorași mijloace de expresie ale arsenalului tradițional în care se realizează poezia lirică populară în general. Este deci firesc ca între ele și celelalte specii ale liricii să existe asemănări tematice, interpătrunderi de imagini etc. De multe ori nu ne putem da seamă dacă textele de cîntece populare publicate aparțin cîntecului sau strigăturii. Deci gruparea lor nu se poate face decît cunoscînd efectiv

forma vie de realizare integrală. Dar și aici ca și în doină și cîntec, aceleași versuri pot avea forme de realizare deosebite, în locuri diferite sau la momente diferite și chiar același interpret poate cînta aceleași versuri pe care le strigă. Această posibilitate a fost probabil punctul de plecare pentru apariția speciei noi a cîntecelor de strigat din Năsăud și a ȕipuriturilor nedansate din Ȑara Oașului.

Strigătura este una din speciile cele mai productive ale folclorului contemporan. Prin spontaneitatea și dinamismul ei se apropie de lozinca versificată și izbuteste să dinamizeze, să dea elan jucătorilor și să mobilizeze nu numai la joc, ci și la muncă. Din această cauză conținutul vieții noi își găsește adesea expresiile cele mai adecvate în strigături.



Reacția omului la aspectele multiple ale vieții se oglindește în lirica noastră printr-o tematică foarte variată. Poporul a creat cîntece care exprimă concepția lui despre rostul cîntecului în viața omului și cîntece în care se cristalizează, în înțelepte formulări de mare valoare generalizatoare, îndelunga lui experiență de viață, gîndurile lui despre mersul lumii și despre soarta omului. Natura de care săteanul trăiește atît de strîns legat, căreia îi atribuie sentimentele și gîndurile sale, pe care în trecut a luat-o adesea ca mărturie sau termen de comparație pentru greul vieții lui, apare ca plan de desfășurare a întregii lirici populare și ca plan de reflectare a diferitelor teme. Relațiile de familie formează un alt grup tematic. Alături de ele se situează bogata tematică a cîntecelor de iubire, de dragoste, de dor, care împreună cu cîntecele cu teme sociale, cu cîntecele ce oglindesc pregnant lupta de clasă cuprind cea mai mare parte a liricii populare. Tematica socială oglindește de fapt diferitele aspecte pe care în evoluția năzuințelor poporului spre

libertate le ia lupta de clasă. Avem în folclorul nostru cîntece iobăgești de protest și de răzvrătire împotriva exploatării feudale, cîntece haiducești și cîntece ale „Copilului străin“, apoi cîntecele răscoalelor țărănești. Nemulțumirea de a fi luat în armată și ura împotriva războiului este exprimată în numeroase cîntece populare, ce în folclorul tradițional au trăit latent în timp de pace, dar au reintrat în circulație, s-au îmbogățit cu oglindirea artistică a suferințelor cauzate de fiecare război și au dominat, în timpul războaielor, folclorul satelor. Temele vechi de înstrăinare întîlnite în cîntecele vieții de familie au căpătat, o dată cu proletarizarea unei mari părți a țărâni-mii, variante noi. Au apărut cîntece de slugi, cîntecele celor plecați în America să-și vîndă puterea de muncă capitaliștilor, cîntecele celor ce lucrau la pădure, în mine sau în fabricile capitaliste din țară.

Tematica muncii apare îndeosebi în cîntecele legate de cele două ocupații tradiționale ale poporului nostru: de păstorit (de ciobănie) și de agricultură. În condițiile de viață iobăgești, din trecut, ciobănia echivalează cu libertatea. Poporul vede în cioban pe omul lipsit de griji și de nevoi, ce stă culcat pe „pat de flori“ în minunatul peisaj al pășunilor de munte: *„Cu capul pe mușuroi, / Cu ochii țîntiți la oi, / Cu capul pe floricele, / Cu ochii țîntiți la stele“*. Ciobanul însuși face în numeroase cîntece deosebire între viața liberă de la munte și viața țăranului: *„Pînă ce trăiam la munte / Eram vornicel de frunte: / Cîntam doina prin buhaș / Cu gura plină de caș. / Dar de cînd trăiesc la țară / Petrec o viață amară, / Frag cu sapa pe ogor / Și mănînc mălăiul gol“*. Dar libertatea vieții ciobănești nu este raportată numai la viața plugarului, ci explicit la condițiile grele de muncă ale țăranului iobag, la obligațiile lui apăsătoare: *„Decît slugă la ciocoi, / Mai bine cioban la oi“* sau *„Decît slugă și birîș / Mai bine cu oi pe-Agrîș, / Decît slugă și cătană / Mai bine la oi cu pană“*. Foarte multe cîntece arată că

viața liberă de cioban este îndeosebi prețuită atunci cînd ea este comparată cu rigorile și amărăciunile cătăniei, cu care țăranul nu a putut să se deprindă. „*Cei ce cătănesc feciorii*“ sînt în general blestemați în cîntecul popular ardelenesc. Într-un cîntec publicat la 1891 în *Gazeta Transilvaniei*, blestemul se adresează direct celor ce cătănesc pe ciobani: „*Bată-l, Doamne, și-l trăsnește / Pe maiorul de la noi, / Că m-au luat de la oi, / Mi-a luat bită ciobănească, / Mi-a dat pușcă-mpărătească, / Mi-a luat tașca cu bumbii, / Mi-a dat patrontaș cu plumbii, / Mi-a luat cojoc frumos, / Mi-a dat laibăr ruginos.*“

În cîntecele în legătură cu agricultura conflictele sociale apar mai clar exprimate decît în cîntecele ciobănești. Țăranul iubește munca sa pe ogoare. El cîntă, ca și ciobanul, slavă primăverii, naturii care învie, aratului și semănatului. „*Vară, vară, primăvară, / Primăvară, mama noastră, / Ia zăpada de pe coastă / Să crească ogoarele, / Să ieșim cu coasele. / Că finu-n șopru s-a gătat / De iarnă ne-am săturat. / Du zăpada de pe coastă / Să ieșim cu plugu-n brazdă.*“

În cîntecele oltenesti, primăvara este întîmpinată cu un chiot în care clocotește bucuria vieții, dorul de muncă și dragostea: „*Frunză verde, foi de rug, / Am băgat cu cucu-n plug, / Cucu cîntă și eu mîi, / Și mă-ngin cu glasul lui; / Dorul îmi ține de coarne / Și dragostea pune boabe / Iar mîndruța ca o floare / Îmi aduce de mîncare; / Primăvara cînd sosește / Cucu-n codru cucuiește, / Neica la plug îmi hăiește, / Mîndra la pînză-nălbește, / Cine-i om atunci trăiește.*“

Dar nedreptatea socială întunecă chiar acest cîntec de primăvară închinat bucuriei vieții și muncii. Într-o variantă din Moldova, numai cei bogați ies cu plugurile, iar, într-un cîntec ardelenesc, primăvara este dorită pentru ca omul să-și poată plăti birul: „*Să-mi scot plugul din cămară / Și să-l pun la brazdă iară / Să ar, să agonisesc, / Porția să mi-o plătesc.*“

Birul, „porția“, este un motiv des întâlnit în cîntecele noastre din trecut ; „*Biru-i greu / Podveala grea, / Sărăcuț de maica mea, / Unde merg și orice fac / De belele nu mai scap, / Nicăieri nu mai încap.*“

Condițiile grele ale muncii iobăgești fac pe plugar să nu privească munca ca o bucurie. Cîntecul plugarului publicat de Vasile Alecsandri nu mai este un chiot de bucurie, ci un suspin amar și un blestem : „*Arde-te-ar focu, pămînt, / Să te bată Domnul sfînt, / Că îmi ești dușman cumplit, / Ce-am semănat n-a ieșit ; / Semănat-am griu de vară / Și-a ieșit numai negară. / Semănat-am orz, ovăz, / A ieșit mohor pe șes, / Semănat-am păpușoi, / A ieșit iarbă-n fușoi. / Stau în cîmp și mă gîndesc / Cu ce-o să mai viețuiesc ? / N-am leșcaie în chimir / Să mă pot plăti de bir.*“ Revolta țăranilor împotriva celor ce îi exploatează și îi asupresc ia forme categorice în cîntecele populare ce s-au creat mai cu seamă în ultimele două veacuri și care au circulat pînă în vremurile noastre : „*Aoleu, ciocoi, ciocoi, / De te-aș prinde la zăvoi, / Cu măciuca să te moi, / De piele să te despoi, / Cu pielea capului tău / Să-mbrac buzduganul meu. / Oleoleo, ciocoi spurcat, / Cînd eram cu mîndra-n sat / Ceream bani pentru iernat, / Eu ceream bani pentru muncă, / Și tu mă puneai pe fugă. / Eu ceream pentru-mprumut, / Tu te-ai pus și m-ai bătut.*“

Știm cît de dîrză a fost lupta țăranilor liberi împotriva încălcărilor boierești, împotriva încercărilor de a-i „rumâni“. Știm de asemeni că a doua jumătate a secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea a fost o epocă plină de acte de nesupunere a țăranilor iobagi, acte care au mers pînă la mici răscoale locale, la răzmerițe, la zurbale. „*Scoală, maică, te gătește, / Ia cotu, cu foarfeca, / Să-mi croiești dulămița / Verde ca frunza de viță, / Că la vară-i răzmeriță*“, spune cîntecul oltenesc, sugerînd prin elementul de port citat că după răzmeriță voinicii iau calea codrului. Despre această atmosferă de răscoală.

ce a mocnit decenii în rîndurile țărănimii exploatare, vorbesc numeroase cîntece.

Cîntecul ardelenesc a păstrat pînă astăzi amintirea răscoalei lui Horea și a revoluției din 1848. „*Pîn-a fost Hore-mpărat, / Domnii nu s-au desculțat, / Nici în pat nu s-au culcat, / Prinț la masă n-au mîncat. / Pînă Horea-a-mpărățit, / Domnii n-au mîncat din blîd. / De-ar împărăți un an / Nu s-ar mai culca șohan*“, spune acest cîntec în care de două veacuri ține trează în mintea țărănimii, printr-o formă lapidară de mare plasticitate, ideea domniei poporului. Pentru țaranii din Transilvania amintirea revoluției de la 1848 se leagă de desființarea iobăgiei. Figura lui Avram Iancu capătă în cîntecul lor unele note eroice, tocmai fiindcă apare ca exponent al aspirațiilor maselor populare: „*Foaie verde de dîrmoz, / Om ca Iancu n-a mai fost. / De voinic și de frumos, / C-o pus iobăgia jos. / Pîn-domnii de seamă-o băgat, / Iobăgia o-a-n-gropat / Și-o luat sabia din tină / Să o șteargă de rugină.*“

Cîntecul pandurului de la 1821 izvorăște de-a dreptul din cîntecele iobăgești de răzvrătire și conține nu numai îndemnul la răscoală, ci și prevestirea victoriei poporului asupra împilatorului, asupra „balaurilor“ pe care în stil focloric îi pomenește proclamația lui Tudor Vladimirescu. „*„Să trag brazda dracului / La ușa spurcatului / O brăzduță d-ale sfinte, / Să ție ciociul 'minte ; / Să-ți arunc un semănat / Cu sîngele meu udat, / Ploaie, mări d-apă vie, / Ce sămînța ți-o învie ; / Să mi-ți dau un semănat / Cum de mult nu s-a mai dat, / Semănat de poterași, / Să răsară românași ; / Semîncioară d-aia, nene, / Tot cu ochi și cu sprîncene. / Sămînță de plumb, de fier, / Ce mi-ți crește pîn' la cer. / Mi-am vîndut și cămășoara, / Și-mi cumpărai săbioara ! / Plugulețul meu nebun, / Cum te prefăcuși în tun ! / Vezi, așa mai poți ara / Să mă scapi de angara ! / Nu mai plinge, Măriuță, / Vezi de Ion și de căsuță / Și de bietele copile, / C-am ajuns în rele zile. /*

*Să nu plingeți moartea mea, / Că-i în țară piază rea. /
Uite, mergem să arăm, / Țelina să despicăm, / Că avem
să semănăm. / Voi aveți să ne urmați / Și-n sutit să să-
cerați..."*

Răscoala din 1907 se oglindește în folclor doar prin cîntece povestitoare și prin relatările pline de mare putere de evocare a celor ce au luat parte la ea și au fost victimele singeroasei reprimări. În schimb, cîntecele din Muntenia, Oltenia și Moldova vorbesc despre urmările nefaste ale legiuirilor agrare care o dată cu dezvoltarea capitalismului au înăsprit neconținut condițiile de muncă pe moșile boierești și au pregătit răscoala. Cîntecele țărănești de revoltă se înrudesc strîns cu lirica haiducească fiindcă și haiducia este una din formele de luptă împotriva exploatării. Cei ce nu mai pot să rabde condițiile vieții iobăgești iau calea codrului. „*Biru-i greu, podveada-i grea, / Sărăcuț de maica mea, / Unde merg și orice fac, / De belele nu mai scap. / Nicăiri nu mai încap. / De frica zapciului / Și de groaza birului, / Uitați drumul satului, / Și coarnele plugului; / Luați drumul cringului, / Și poteca codrului, / Și flinta haiducului, / Că decît în calicie, / Mai bine la haiducie.*” Haiducul înțelege zădărnicia muncii iobăgești, situația umilitoare din sat și, în cîntecele lui, așază aceste condiții de trai față în față cu viața liberă, cu posibilitățile de a lupta pentru schimbarea lor. „*Frunză verde, iarbă neagră / Taica, maica tot măntreabă / Ce muncuțiță mi-e dragă, / Eu le spun de haiducie, / Că mi-a fost ursită mie, / Din mica copilărie. / Frunză verde foi de rug, / Taica mă mîină la plug, / Nu știu boii să-i înjug, / Eu-i înjug cu eoadele, / Ei mă-pung cu coarnele, / Plugu-mi este piază rea, / Umblă de-andă-rătelea, / Maica mă mîină la sapă, / Eu îi spun că nu mi-e dragă, / Că sînt voinicel înalt. / Rău îmi șade cocoșat, / Pe săpuță aplecat, / Sapa lată, coada lungă, / Nu mai văd parale-n pungă, / Ziua mare, locul tare, / Și-mi dă șazeci*

*de parale, / Frunză verde de arțar, / Codru-mi este cu
lăstar, / Lasă-i la naiba de bani.“*

Spre deosebire de cîntecele iobăgești de răzvrătire, care cuprind în general o sugestivă prezentare a stărilor reale, cîntecele haiducești sînt un îndemn ca țăranii ce nu mai pot suporta exploatarea să aleagă această formă de a scăpa de ea. La baza lor stă, pentru anumite momente ale luptei poporului, haiducia ca fenomen de masă.

Conflictele dintre cei bogați și cei săraci își găsesc expresia în multe variante ale unui cîntec larg răspîndit și cunoscut peste tot sub denumirea *Bogatul și săracul*. Acest cîntec este consemnat în una din primele noastre notații de cîntece populare. Cu nuanțe de cîntec haiducesc, el nu este numai un simplu strigăt de revoltă, un îndemn la haiducie, ci un aspru și minuțios rechizitoriu social: „*Dat-a frunza fagului, / Pus-am cruce satului / Și coadă baltacului, / Că am gîndul dracului, / Asupra bogatului. / Bată-te crucea, bogat, / Om bogat și fără sfat, / Că mă porți prin sat legat, / Zici că birul nu ți-am dat ? / Toată iarna te-am rugat / Să mă iei la tine-argat. / Vorba nu mi-ai ascultat, / În seamă nu m-ai băgat. / Toată iarna am venit, / Toată iarna ți-am cerșit, / Să-mi dai două-trei parale, / Să iau mălăiaș și sare, / Că-mi mor copiii de foame, / N-am cu ce-î scoate din iarnă ; / Vorba nu mi-ai ascultat, / În seamă nu m-ai băgat, / Și-astă-iarnă am iernat, / Mai colea de Calafat, / Intr-un bordei dărimat ; / Picătura m-a picat, / Crivățul m-a înghețat, / Fumul că m-a afumat, / Roibul că mi-a leșinat... / Bată-te crucea, bogat, / Om bogat și fără sfat, / Dacă nu m-ai ascultat, / Ia ascultă ce-am cîntat : / «Foaie verde de susai, / O veni luna lui mai, / Să mă sui în deal pe plat, / Să-mi fac plug cu zecé cai, / Să iau plugul să brăzdez / Unde-o fi cîmpu mai des ; / Să trag brazda dracului / Din marginea satului / La ușa bogatului».“ „Brazda dracului“ este aici ca și în celelalte cîntece o metaforă pentru răscoală sau, poate, pentru focul pe care-l puneau*

adesea țăranii conacelor și hambarelor. În cîntecele maghiare de răscoală, cocoșul roșu cîntă deasupra conacelor. Este tot o imagine a focului.

Serviciul militar — sorții de altădată, cătănia în slujba împăratului de la Viena sau armata României burghezo-moșierești — și războiul, au lăsat, prin degradarea condiției umane la care erau supuși flăcăii smulși din satul lor și prin toate suferințele și primejdiile la care erau expuși, o puternică amprentă în cîntecul popular tradițional. Cum ne-o spune G. Bariț și cum atestă și cîntecul popular, cei ce plecau la armată erau, în Ardeal, pe la jumătatea secolului trecut, însoțiți de femeile satului cu bocete ca la înmormîntare: „*Cîtu-i Ardealu-de mare / Num'o cărărușe are, / Bătucită cu pămînt / De merg catanele rînd, / Și măicuțele plîngînd, / Și mîndrele suspinînd*“.

Cătănia însemna pentru flăcăi despărțirea de sat, de cei dragi și de munca lor. Nicăieri, în lirica populară, dragostea țăranului pentru munca lui, pentru uneltele lui nu apare mai puternic exprimată decît în cîntecele de cătănie. Fenomenul este firesc și paralel cu el capătă o aceeași putere de expresie dragostea de patrie în cîntecele de înstrăinare. „*Cîntă cucu pe fîntînă / Că mai am o săptămîină ; / Cîntă cucu pe găleată / Săptămîna mi se gată ! / Nu-mi pare rău că mă duc, / Da-mi pare rău după plug ; / După plug și după boi, / După părinții-amîndoi ; / După plug, / După roțile, / După dragele copile ; / După plug, după tinjală, / După mîndra de-astă-vară... / De unde cătana pleacă, / Rămîne casa săracă, / Rămîn boii înjugați / Și părinții supărați ; / Rămîn boii în rețele / Și părinții-n dor și jele !*“ Construcția versurilor în imagini în care sentimentele de familie și dragoste sînt puse în paralelă cu munca dezvăluie de fapt cele două planuri ale legăturii tînărului plecat în cătănie cu satul lui.

Pentru țăranii soldați în armata burghezo-moșierească, războiul era un prilej de lărgire a orizontului spațial și

al celui social, un prilej de clarificare a pozițiilor și de întărire a solidarității de clasă, cum se vede din acest cîntec cu cadență dramatică : „*Foileană, foi de foi, / Să-racii de noi, / Bată-vă crucea, ciocoi, / Cum ne strînge de prin văi / Și ne mină ca pe boi, / Și ne tunde ca pe oi, / Și ne duce la război ! / Alta zis-am Leană foi, / Oleo, lifte de ciocoi, / Da ne-or trece pe la voi / Și ne-om strînge-odată noi, / Din Craiova-n Dorohoi, / Și ne-om curăța de voi !*” Cîntece cu elemente de război mai vechi conțin imprecății la adresa împăratului de la Viena și a „neam-țului”. Cele din ultimul război mondial culminează pe această linie a tradiției populare prin blestemul adresat lui Hitler : „*Hîtler, Hîtler, mare cîine, / Ne trimeți prin țări străine ; / Hîtlere, n-ai avea parte / De luminare la moarte. / Nici colac, nici luminare, / C-ai pus țările-n mișcare. / Hîtlere, arde-ți-ar țara / Cum mi-ai ars tu ini-micara ! / Hîtlere, nebunule, / Cînd ți-o fi mai dor de soare, / Să te vād la închisoare / Fiare-n mîini și în picioare. / Fiarele să-ți ruginească, / Oasele să-ți putrezească. / Iar de-a fi și s-a-ndura / Dumnezeu de te-a ierta, / Să-ți răsără soarele, / Să-ți usuce rănile, / Să se-adune ciorile / De prin toate țările, / Să-ți stringă oscioarele, / Să-ți cînte prohoadele / Peste toate-ocoalele, / La toate răscrucile.*” În bogata poezie populară a blestemelor, acest cîntec este piscul cel mai înalt, uriașă explozie de suferință și ură adunată de veacuri.

Privită sub perspectiva condițiilor sociale concrete care au generat-o și care sînt atît de pregnant exprimate în cîntecele cu tematică socială, poezia populară despre soartă și noroc nu ne mai apare o simplă expresie metafizică a fatalismului popular. Aceste cîntece nu sînt sterpe filozofări pe marginea existenței umane, ci expresii tragice a clipelor de mare deznădejde pe care le trăiau femeile măritate printre străini, orfanii rămași de izbeliște, slugile, soldații, cei plecați din sat și toți cei ce veacuri de-a rîndul au fost sortiți să îndure umilinți și cruntă

împilare. În aceste cîntece nu răsună resemnarea fatalistă a poporului, cum aveau interesul să acrediteze unii folcloriști burghezi, ci profunda lui omenie ultragiată de nedreptatea socială, ca în acest minunat cîntec din Țara Oașului : „*Frunză verde-a codrului, / Jălcui-m-aș și n-am cui, / Că supărat ca mine nu-i. / M-aș jălcui codrului ; / Codru are frunza lui / Și nu crede nimurui / Pină-i frunza pă dinsu, / Nu vrea crede la altu ; / Dacă frunza i-o pica, / Nu știu crede-m-o o ba ; / — Crede-mi, codrule, și mie, / C-am fost prunc de omenie, / Prea mult rău mi s-o dat mie. / Cînd s-o-mpărțit năcazu / Eram în cîmp la lucru ; / Tot gîndesc cum s-o-mpărțit / Că prea mult mi s-o init. / Atîta mi s-o init, / Că șohan m-am osîmbrit. / De frică treabă să-l port, / Că vezi, codrule, nu pot. / Văzînd că nu-l pot purta / Prîndă-mi ochii a lăcrăma, / Grea pedeapsă-i aiasta. / Osîmbritu-am o ba ! / Codrule, n-am osîmbrit, / Pă nime n-am năcăjit. / De-am văzut om supărat, / De-am putut l-am agiutat / Cu graiul l-am mîngăiat. / De nu, am mărs și l-a lăsat. / De n-am putut bine-ai face, / Dusu-m-am și i-am dat pace. / De năcazuri năcăjesc / Și prin codru pribăgesc. / La frunză mă jăluiesc ; / La frunză cea de pă munt, / Că n-am oameni cunoscuț. / Numai frunza și codru, / Care-i pă tot pămîntu, / Numai frunza și iarba, / Care-i pă tătă lumea ; / Și o biată păsărea / Mîngiie inîma mea.*”

În lirica de dragoste și de dor întîlnim adesea cîntece care descriu frumusețea flăcăului și a fetei. Portretul tînărului flăcău și a tinerei fete elaborat îndelung de popor a căpătat forme multiple, deosebite prin frumusețea lor, forme ce dezvăluie evoluția cañonului popular despre frumos și nuanțele lui locale. Un cîntec ardelenesc ne dă următorul portret al badiului : „*Badiu meu, tînăr copil, / Mîndru-i ca un trandafir, / Cînd îl vād seara la poartă, / Parcă-i rujă rourată, / Cînd îl vād seara pe lună, / Parcă-i floare din grădină, / Cînd îl vād seara pe stele, / Parcă-i cruce de mărgelă*”. Pentru a reliefa frumusețea

badiului, cîntecul îl compară treptat cu frumuseții din peisajul satului sau cu podoabe apreciate deosebit de gustul sătesc, cu trandafirul, cu ruja înrouată, cu floarea din grădină și cu crucea de mărgele. Și în cîntecul maramureșean, imaginea este realizată tot prin comparații, dar acestea sînt menite nu atît să scoată în evidență frumusețea și tinerețea, cît mai cu seamă bărbăția. Badea nu mai este tînăr copil, ci : „*Cît îi lumea și țara, / Nu vād om ca pe badea, / Numa-n munte este-un brad, / Așa tinerel și nalt. / Numa-n munte este un chidru, / Așa tinerel și mîndru.*” Imaginea există și în cîntecele din Ardealul de sud : „*Bădișor ca badiu meu / Nu-i cît ține Dumnezeu. / Făr' mai este-un brad în munte / Ca bădița meu de frunte. / Dar nici badiu nu-i ca bradu, / Că bradu mi-i crenciușor, / Nu-i ca badiu de frumos.*” Nuanțele între cele două variante sînt ușor de sesizat. În varianta maramureșeană primează bărbăția și voinicia, tinerețea și frumusețea, reliefate prin două comparații pozitive. În varianta din sudul Ardealului accentul cade pe planul social.

Înfățișarea moldovenească a iubitului este directă, plină de imagini de mare frumusețe poetică. Cîntecul este individualizat : „*Mîndră-i floarea de cîreș, / Dar mai mîndru-i Gheorghieș, / Verde-i frunza macului, / Mîndru-i chipul dragului, / Frunză verde pelinîță, / Măi bădiță, mai bădiță, / Nu-ți gălesc samăn pe lume / Nici la suflet, nici la nume, / Nici la ochi, nici la sprincene, / Două ape, două pene, / Nici la limbă, vîers de frunză, / Cînd vrei mîndră să te-auză, / Și din gură să-ți răspunză, / Măi bădiță, Gheorghieș, / Mîndră floare de cîreș.*” Prin profunzimea sentimentelor, prin delicatețea desăvîrșită prin care le exprimă, prin frumusețea imaginilor, a comparațiilor și prin țesătura măiestrită a compoziției, acest cîntec cules de Tudor Pamfile poate sta alături de marile creații ale folclorului nostru, de *Miorița* sau de legenda *Meșterului Manole*.

Intr-un cîntec cu veche savoare lăutărească și cu un început ce amintește cîntecele de lume ale lui Anton Pann, cîntec cules de la Ioniță lăutarul din Rudăreni-Ilfov, la 1867, de G. Dem. Teodorescu, portretul tînarului flăcău este aproape identic cu cel din *Miorița* : „*Foaie de sulfină, / Cine-mi tot suspină, / Deval-e-n grădină ? / Fata dîn Muscel, / De isprăvnicel, / Din gură zicea / Și mi se ruga : / Nu mă bate taică, / Nu mă bate maică, / Că eu drept voi spune, / Sărmana de mine. / Asear' pe-nserat, / Cîn' m-a sărutat / Un voinic înalt, / Nalt și sprincenat, / Fețișoara lui, / Spuma laptelui, / Sprincenele lui, / Pana corbului, / Ochișorii lui, / Mura cîmpului, / Coaptă la pămînt, / Neatinsă de vînt, / Coaptă la răcoare, / Neatinsă de soare, / Mustăcioara lui, / Spicul griului, / Chiculița lui, / Spicul orzului. / Nalt și subțirel, / Tras printr-un inel, / Nu mă bate, taică, / Nu mă bate, maică, / Că asear' pe-nserat. / El m-o sărutat.*” Canonul de frumusețe bărbătească, pe care îl cunoaștem în general din *Miorița*, este frecvent în lirica noastră. Apare în forme ce par foarte vechi și continuă să fie folosit și în cîntecele de astăzi. Face parte deci dintre cristalizările de mare valoare ale creației noastre populare.

Badea nu este prețuit numai pentru frumusețea lui fizică, ci și pentru calitățile lui morale, pentru comportarea lui în viață. În cîntecul popular acestea sînt întotdeauna strîns legate de cele fizice : „*Foaie verde poronic, / Dragu mi-i badea voinic, / Că pășește voinicește / Și ajunge unde gîndește. / Că pășește rar și tare / Și ajunge unde gînd are.*”

Portretul fetei frumoase apare și el în nenumărate forme clasice de mare frumusețe, constituit pe același sistem de metafore, comparații și paralelisme : „*Ceru-i mare, / Stele multe, / Și mai mari și mai mărunte, / Dar ca luna, / Nu-i nici una, / Ca luna de luminoasă, / Și ca mîndra de frumoasă*”, sau : „*Nu știu, luna-i luminoasă, / Ori e puica mea frumoasă, / Nu știu, luna-n ceruri trece, / Ori puica la apă rece, / Nu știu, luna s-au ivit / Ori puicuța mi-au*

zîmbit, / Nu știu, luna s-au ascuns, / Ori puica nu-mi dă
răspuns“. Urmînd aceeași metodă de construire a imagi-
nilor, un cîntec moldovenesc coboară de la comparațiile
astrale la frumusețile reale ale vieții de toate zilele, la
compararea cu frumusețile naturii : „*Lelea-i scumpă ca
o salbă, / Floarea badii, floare albă, / Floarea badii rou-
rată / Și n-o dau pe lumea toată*“.

Atributele frumuseții feminine sînt în poezia tradițio-
nală de multe ori foarte apropiate cu cele întîlnite în
descrierea flăcăului frumos din *Miorița*, din colinde sau
din cîntecele lirice amîntite. Aceasta arată din nou că
poporul a elaborat imagini, pe care le-a păstrat în arse-
nalul său de mijloace artistice și le-a folosit în chipuri
diferite în nenumăratele lui creații artistice : „*Trandafir
verde frumos, / Mi-a fost drag ce-a fost frumos, / Ochii
negri mi-au fost dragi, / Că-s frumoși ca și doi fragi, /
Că-s negri ca două mure, / Crescute vara-n pădure, / La
umbrură la răcoare, / Nearse de pic de soare ; / Sprince-
nele amîndouă / Parcă-s picături de rouă / Și așa de gin-
gășele / Se miră lumea de ele / Și gurița ca la ea / În
lume nu se găsea*“.

În lirica de dragoste, ca și în celelalte grupuri tematice
ale cîntecului liric, dorul are un loc aparte. Cuvîntul a
fost șocotit de lingviști și de folcloriști ca un cuvînt cu
rezonanță deosebită, intraductibil în alte limbi. În con-
cepția populară, sentimentul chinuitor al dorului s-a con-
turat atît de puternic, încît a ajuns să se întruchipeze, să
se identifice cu însăși ființa dorită. Dorul este călător,
pribeag ca și omul, este de fapt, de multe ori, o întruchi-
pare a iubitului. „*Foaie verde de sulcină, / Trece dorul
prin grădină / Și-mi tot face din mină*“, sau trece dorul
„*îmbrăcat cu cojocel, / În cap cu cușmă de miel*“. Într-un
cîntec din nordul Moldovei, dorul vine pe seară, el este
primit în casă ca un drumeț de mult așteptat ce vine de
departe : „*Trece dorul prin grădină / Cu finar și cu lu-
mină / Și merge la o vecină. / Vecina veni acasă / Și doru*

s-o pus la masă.“ În foarte multe cîntece, dorul se înrădăcinează la sufletul omului, sau leagă pe om cu rădăcini adînci de anumite locuri de unde nu poate să se rupă. „*Frunză verde de sulcină, / L-a mé puică în grădină / O prins doru rădăcină, / Eu îl sap să-l duc acasă, / Șapte rădăcini nu-l lasă. / Eu îl sap să-l pun în sîn, / Șapte rădăcini îl țin.*“

Intruchiparea dorului face din el uneori o făptură fabuloasă, care trăiește la vîrfurile de munte. „*Sărac dorul badiului, / Că-i pe vîrfurile muntelui*“, zice un cîntec ardelenesc, sau : „*Numa spurcatu de dor / Șade-n vîrfurile munților*“. De la munte, probabil de la ciobani, dorul este adus de vînt. „*Bate vîntu dinspre munte / Și-amiroase a doruri multe.*“ În vîrfurile de munte dorul are casele lui, curțile dorului : „*Măi bădiță, pană verde, / Rău mă tem că eu te-oi pierde, / Că te-am mai pierdut odată / Și te-am căutat lumea toată, / Sus la vîrfurile muntelui, / La curțile dorului.*“ Într-o variantă din Moldova, dorul este dureros pentru că izvorăște din greul vieții, nu numai din dragoste : „*În mijlocul codrului / Zării casa dorului, / Mă poștește doru-n casă / Și mă pune după masă. / Doru mă pricepe bine / Că mai am pe oarecine / Și mă-ntreabă, doru-ntreabă / De ce-s tînără și slabă. / Eu îi spun dorului meu / Că de mică-s tot la greu. / Frunză verde barbănoc, / Îmi cade inima-n foc. / Și tot arde și se frige / Și n-are gură să strige, / Că gură cînd ar avé / Ar striga cît ar puté. / Într-un casă, ies afară, / Inima-mi sloboade pară. / Ies la cîmp ca să o stîng, / Eu mai tare mă aprind.*“

Dorul este un sentiment polivalent, omul are doruri multe : „*Cîte flori sînt într-un pom, / Atîtea doruri are un om*“, și dacă cineva zace în stăpînirea lui nu scapă ușor : „*nu scapă cu minte-ntreagă*“. Totuși, dorul este o mîngîiere pentru cei ce iubesc ca și pentru cei ce sînt departe de satul lor. Dorul nu este însă privit întotdeauna cu gravitate. El poate fi admonestat pe ton șagalnic, ca orice flăcău : „*Foaie verde amărăciune, / Cum nu-i dorul*

*mare ciine, / Că vine-n brațe la mine / Și se suie pe ge-
nunche, / Și-mi îndrugă mii și sute / Pină mă scoate din
minte, / Și de-acolo fuge și ride“.*

În peisajul nostru folcloric, dorul vine pe drumuri lungi care în formele mai vechi se limitează la perspectiva sa-
tului, la plai și la munte, ca elemente de comparație.
*„Lung e drumul plaiului, / Dar mai lung dorul badiului. /
Drumul plaiului se găta, / Dorul badii niciodată.“* În cîn-
tecele mai noi, o dată cu ieșirea țăranilor din limitele
satului și termenul de comparație al dorului capătă alte
orizonturi și ajunge în cele mai multe cîntece chiar la
localizări: „Drumul dorului“ este lung ca drumul Cluju-
lui sau ca drumul Gorjului. Dincolo de aceste exprimări
concrete, dorul vine „peste multe dealuri“, „peste vii și
dealuri“, „te ia în brațe“ și „te trece pădurile“, vine sau
este trimis „pe pîriu și pe izvor“, „pe vale și pe izvor, pe
gurile tuturor“, și nu poate fi oprit nici de vraja cîntecu-
lui din fluier. Dorul este mai repede ca vîntul, ca fulge-
rul și ca gîndul, zboară ca o pasăre din cracă-n cracă și
nu este nimeni care să-l poată întrece.

Mesagerii dorului și ai dragostei au în lirica noastră
populară reprezentări bogate și pline de proaspete imagini
rurale. Într-un cîntec moldovenesc, bădița Ion trimite ceva
dor ca „un măr rotunjior“, iar fata îi trimite ca răspuns
„un șiruț de zmeurea, / parcă e gurița ta“. Într-un cîntec
mai vechi, cu rezonanță de colinde, dorul se trimite prin
„carte“, prin scrisoare sigilată în „patru cornuri“. Sigiliile
sînt și aci comparate cu elemente de mare prospețime din
viața și natura satului. *„Frunză verde mîrgărit, / Colo-n
deal la răsărit / Este-un măr mîndru-nflorit, / Cu crîngile
de argint, / Vîntu bate, / Măru pică, / Mi-a trimis carte
Florică. / În tuspătru cornurele / Patru nuci și patru
mere, / Nu le pot mîncă de jele, / De doru mîndruții mele.“*

Foarte grăitoare sînt versurile următoare dintr-un cîntec
soldătesc din nordul Moldovei, care vorbește despre rostul
scrisorii ca mesaj de dragoste: *„Mîndra mea, mîndră*

iubită, / Nu-ți fie voia urită / Și inima rău scîrbită, / Că de-o fi în lume bine / Eu iar voi veni la tine, / Și de-o fi în lume pace / Eu iară mă voi întoarce. / Dar de-o fi vreodată răutate, / M-oi lipi lingă cetate, / Și ți-oi scrie mîndră carte, / Ai, bădică, bădișor, / Scrie-mi, scrie-mi că mi-e dor, / Dar n-o scrie cu cerneală, / Că de-aceast-i multă-n țară, / Și n-o scrie cu cărbune, / Că de-acela-i mult în lume, / Ci mi-o scrie cu argint, / Să știu că-i de la iubit. / Cărticică-n cornurele, / Pe la laturi cu mîrgere, / Cum o prinde s-o citească, / Lacrimile să-i pornească, / Și o-i scrie tare greu, / Ca s-o pot citi și eu, / O citi-o prin grădină / Și sara pe la lumină, / Cu suspine la inimă, / Și-o citi-o prin pomișori, / Cu lacrimi de ochișori."

Scrisoarea ca mesaj de dragoste apare din cele mai vechi culegeri ale folclorului nostru. O întîlnim în culegera lui Pauletti, ceea ce însemnează că era o imagine curentă în folclorul transilvănean de la mijlocul secolului trecut. Și într-un vechi cîntec din nordul Moldovei, o întîlnim împreună cu o serie de minunate imagini de cîntece de dragoste tradițional: „Vin trei nurași de sus / Cu veste și cu răspuns. / Pe Gheorghîță mi l-o dus. / Garoafă-n poartă i-am pus, / Garoafa o-nflorit, / Gheorghieș n-o mai venit. / De i-aș trimite-o scrisoare, / Ori pe lună, / Ori pe soare, / Dar soarele-i luminos, / Nu duce floarea frumos. / De i-aș trimite-o pe stele, / Dar stelele-s mărunțele, / Și-or duce floarea cu jele. / De i-aș trimite-o pe lună, / Dar luna noaptea-i răcoroasă / Și aduce floarea frumoasă / Pîndă la Gheorghe pe masă / Gheorghe-ncepe a căta / Și din ochi a lăcrima / Cine i-o trimis floarea / Ori puicuța, săleaca / Ce să-i trimită-napoi, / Măcar trei foi de trifoi, / Să știe că-s de la noi."

Alături de scrisoare, în cîntecele contemporane, dorul și dragostea se transmit prin mijloace moderne. Un cîntec din Muscel, azi răspîndit printre tineretul din toată țara, spune: „Ușor, puiule, ușor, / Nu-mă trimite-atîta dor / Și pe ploaie și pe nor, / Și pe tren și pe vapor, / Și pe

omul călător, / Pe gurțu tuturor, / Trimite-mi, mai puțin / Și vino 'tale cu el". Și aici, deci, ca și în celelalte genuri, folclorul ține pas cu vremea. Din viață, elementele noi intră firesc în poezie.

Un capitol aparte al cîntecelor de dragoste îl constituie acelea care vorbesc despre dragoste în raport cu relațiile sociale din sat și despre piedicile care se pun dragostei din cauza prejudecăților sociale. Majoritatea satelor au început să se diferențieze social numai după abolirea iobăgiei, deci numai de atunci lipsa de avere a început să fie o piedică în calea căsătoriei. Ne-o spune clar un cîntec cules în cîmpia Ardealului: „Frunză verde trei smochine, / Mai demult era mai bine, / Bătrînii nu porunceau, / Pe cei dragi nu-i despărțeau, / Pe cei urîți nu-i sileau; / Amu de la slobozie / Nu se hrănesc de moșie. / Tot bătrînii poruncesc, / De moșii nu se hrănesc. / Pe cei dragi îi despărțesc, / Pe cei urîți îi silesc." Dar și în feudalism, alături de satele iobage au existat sate de țărani liberi și chiar în același sat, moșneni și iobagi. În Maramureș, de pildă, unde majoritatea sătenilor erau liberi, mentalitatea feudală de castă, mentalitatea care diferenția pe nemeși de porțieși și de slugi, a dăinuit pînă la primul război mondial. Diferențierile au ajuns la un moment dat atît de adînci încît căsătoria între nemeș și iobag era socotită mezialianță și împiedicată de familie. Această mentalitate se oglindește și în cîntecul de dragoste. Iată cum este exprimată în cîntecul unei fete de nemeș: „In codruț pasări o sută, / Și neamuri nu se mustră, / Numai sora mîndrului / Cearcă vița neamului. / Spune-i, mîndruț, soru-ta / Să nu ne cerce vița. / Că noi nu ne-om mesteca / Șohan cît o fi lumea. / C-a ta viță-i de harbuz / P-ing-a mea de griuț tuns. / A ta viță-i de ovăz, / P-ing-a mea de griu ales. / Și-a mea viță-i de neghină / Și se-ntinde pe stupină, / Și-a ciuta-o-n domnișor / Și s-a-n-struța-n sărbători. / Du-te, mîndruț, cu ploaia / Și vino cînd te-oi chema. / Du-te, mîndrului, cu norii / Și vino cînd

te-oi dori. / Hei, tu mindruluțu meu, / Ce te bagi, ce te arunci, / Pe unde șohan n-ajungi? / Stai că n-ai peminte lungi / Nici la cîmp, nici la zăvoale, / Nici de grîu, nici de mîlaie, / Nici ai boi cu coarne lungi, / Nici ai vaci ca să le mulgi, / Vița mea ca vița ta / Șohan nu-i de-ase-menea. / Vița mea-i de grîuț tuns, / Vița ta e de harbuz. / Vița mea-i de grîu ales, / A ta-i plină de ovăz. / De cele ce nu-i dres / Vița mea-i de grîu de toamnă / Fața mi-i ca la o doamnă."

Cîntecul este o adevărată frescă a relațiilor sociale din Maramureș și din alte sate ardelene, probabil, în perioada de trecere de la feudalism la capitalism. Este un document al condițiilor în care se făceau căsătoriile. Condiția unei bune căsătorii nu era numai vița, neamul, „nemeșia”, ci și pămîntul și vitele. Țăranii liberi aveau „peminte lungi”, curele de moșie moșnenească.

Pe această temă concretă și în general pe toate temele în legătură cu căsătoria, evoluția contradicțiilor sociale apare clar pînă la cîntecele din zilele noastre. Iată cum răspunde cîntecul fetei de nemeș din Maramureș cîntecului fetei de iobag de pe Tîrnave : „Nu gîndi, bade, că-mi pasă / Că mi-ai zis că nu-s frumoasă, / Să mă bag la vița voastră, / Vița voastră-i viță mare, / Niciodată struguri n-are, / Dar a noastră-i mai de rînd / Cu struguri pînă-n pămînt“.

Dar piedici în calea dragostei nu erau numai diferențierile sociale, ci și grofii și boierii, cum ne-o arată aceste două cîntece, primul din Ardeal, cel de-al doilea din Muntenia : „Mătrăgună-n trei jîrezi, / Bade ca al meu nu vezi, / Că poartă chemeșă albă, / La grumaz năframă neagră ; / Pe deasupra ochilor / Sprîncenile corbilor, / Pe din sus de gurișoară / Cunună de mustăcioară. / Frunzuță de ruguț verde, / Mă tem, bade, că te-oi pierde / Că te-am mai pierdut o dată / Și-am umblat varmeghea toată / Și de abghe mi te-am găsit / Unde nici nu m-am gîndit... / La curțile domnilor, / Domnilor și groșilor, /

*Unde-s porțile închise, / Numele pe table scrise / Pe
deasupra ușilor / Numele coldușilor / Care-au căutat drep-
tate / De care noi n-avem parte."*

*"Foaie verde-a viorea, / Pe la o coamă de vâlcea / Cum
mai cîntă o turturea / Și cîntă și mindra mea / Că nu
m-am dus pe la ea, / M-oi duce unde-oi putea / Ostenit
și plin de apă / De la boieri, de la sapă, / Ostenit și plin
de muncă / De la boieri de pe luncă."*

De pe treapta de astăzi a dezvoltării conștiinței sociale,
de pe poziția omului liber, un cîntec nou din Țara Oașului
răspunde vechiului cîntec oltenesc: „Mătrăgună-n trîi gi-
rezi, / Ca al meu drăguț nu vezi, / Naframa da grumaz
neagră, / Munca cîmpului i-e dragă. / Nu te teme, min-
dră, nu, / Io știu ara cu plugu, / Tu știi toarce cu firu, /
Ș-om trăi ca și banu. / Io știu răsturna-n ponor, / Brazde
afunde de tractor, / Tu știi a brigăduț, / Munca-ntovără-
sirii. / Zică cine vrea ce-o vrea / A mea-i întovărășirea. /
Gîndească orice-ar gîndi, / A noastră-i și-n veci a fi."

O temă direct legată de poezia de dragoste este bleste-
mul care capătă în lirica populară realizări deosebit de
puternice. Blestemul apare și în poezia de cătănie și de
război, și îl întîlnim și în cîntecul epic. Cele mai multe
din blestemele cîntate sînt cele pe care iubita le adresează
iubitului care a părăsit-o. Există însă și blesteme adre-
sate iubitei, și numeroase blesteme adresate celor ce îm-
piedică dragostea, care despart pe cei care se iubesc.

În blestemele celor care împiedică dragostea și căsăto-
riile între cei ce se iubesc, cîntecul maramureșean aduce
imagini pe care le întîlnim numai în blestemele cu ma-
ximă concentrare de ură, adresate celor care au dus fe-
ciorii la război: „Hai, mîndruț, să te sărut, / Pînă-n lume
nu te uit. / Cine ne-o strica pe noi / N-aibă ocoale de
boi, / Nice staule de oi. / Și cine ne-o despărțit / Fie-i
moartea din cuțit, / Să moară nespovedit. / N-aibă cale
prin sălaj, / Nici pînză pă obraz, / Nici oameni la paras-
tas, / Nici lemn uscat de cruce, / Nici la groapă cene-l

duce, / Nici cute-n copârșeu, / Nice loc pîn temeteu, / Cum n-am avut nici eu / Haznă de drăguțul meu.“ Imaginile nu sînt luate de data aceasta nici din natura înconjurătoare, nici din viața cotidiană, ci din rînduielile îndătinate ale satului ; cel blestemat este scos din rîndul gospodarilor, este scos și după moarte chiar din rîndurile oamenilor cărora trebuie să li se îndeplinească toate ceremonialele îndătinate.

În formele de viață tradițională, omul din popor era legat prin mii de fire de satul, de familia lui. Aceste legături apar în aproape toate cîntecele de înstrăinare, în toate cîntecele care au ca temă despărțirea de sat, de familie. Satul în accepțiunea tradițională este pentru cei ce pleacă paradisul pierdut : *„Satule, grădină dulce, / Eu din tine nu m-aș duce, / De mirosul florilor, / De dragul feciorilor, / De mirosul la o floare, / De dragul la șezătoare*“. Imaginea apare și într-o colindă : *„Raiule grădină dulce, / Eu din tin' nu m-aș mai duce*“. Apropierea nu este gratuită. Sînt cîntece în care satul cu toate rînduielile lui tradiționale, cu toate legăturile de familie și sociale, este părăsit cu nespusă jale de cei ce trebuie să se înstrăineze. *„Jele-i, Doamne, cui i jele, / Jele-i înimuții mele, / După pomii înfloriți, / După dragii mei părinți, / După dalbe floricele, / După surorile mele, / După florile de tei, / După frățiorii mei, / După florile de zori, / După fete și feciori... / Rău îi stă muntelui, rău, / Fără flori și fără brazi, / Ca și mie fără frați, / Rău îi stă muntelui, rău, / Fără frunze și fără flori, / Ca mie fără surori, / Rău îi stă muntelui, rău, / Fără brazi, fără molizi, / Ca mte fără părinți, / Ies afară, cat la brazi, / Intru-n casă-s fără frați, / Ies afară, cat la flori, / Intru-n casă, n-am surori, / Ies afară cat la spini, / Intr-un casă cu străini*“. Pentru a exprima sentimentele celui înstrăinat, poetul popular folosește paralelisme, frecvente în poezia populară lirică. El așază față în față natura satului cu legăturile celui plecat, cu oamenii și cu familia lui. Jalea inimii o împarte în egală

măsură între pomii înfloriți și părinți, între dalbele flori și surori, între florile de tei și frați, între flori de zori, fete și feciori. În multe variante cîntecul se termină aici. În varianta citată, pentru a potența expresia sentimentelor, intervine un alt mod de realizare a cîntecului popular, repetarea, tripla repetare. Și de data aceasta, înstrăinatul își compară soarta cu elemente din natura satului. Cînd ajunge însă la a treia repetare, el așază față în față spinii cu străinii. Față de paralelisme anterioare, acesta din urmă motivează întreg cîntecul.

Pentru cei ce pleacă, pentru cei care-și părăsesc satul din motive economice, viața în altă parte nu este mai fericită și de obicei este mai grea. De aceea, în cîntecele de înstrăinare, străinul echivalează cu stăpînul și cîntecele de înstrăinare sînt de fapt cîntece de protest împotriva muncii la stăpîn.

Pentru aceștia, satul încetează de a mai fi paradis pierdut. Cu cît ne apropiem mai mult de cîntecele perioadei capitaliste, cu atît atitudinea față de sat se schimbă. În locul sentimentelor și atitudinii țăranilor iobagi apar sentimentele și atitudinea țăranilor proletarizați. Pentru cei cărora nu le-a rămas decît puterea de muncă, satul nu mai oferă nimic. Ne-o spune clar tot un cîntec din Maramureș, ținut în care proletarizarea țăranimii a ajuns, în perioada capitalistă, la mari proporții. „*În acest pustiu de sat, / Numai plînsul mi-î fîrtat, / Supărarea soră dulce, / De la mine nu se duce. / Și de ies pîndă afară / Vine și mă cată țară.*” Plecați să-și vîndă puterea de muncă, țăranii proletarizați ajung slugi și argați, muncitori forestieri, muncitori la oraș, muncitori în America etc. Toate aceste stări se reflectă în cîntecul nostru de înstrăinare în care apare o nouă tematică. Alături de cîntecul iobăgesc de răzvrătire și înstrăinare, apare o categorie nouă, cîntecul proletariatului agrar. Acest cîntec se naște pe baza tradiției vechilor cîntece de înstrăinare și se dezvoltă treptat prin transformarea lor creatoare. Un cîntec de

slugă începe ca și o veche colindă pentru fata care pleacă de la casa părinților : „Frunză verde trei aguzi, / Sus în munți la nalte curți, / Când ciocoi stau la masă / Eu le țin lumina-n casă. / Când dau să m-așez și eu, / Ciocoi se uită rău, / Când iau și eu îmbucătură / M-ajung lacrimile-n gură, / Când mă culc să m-odihnesc, / Vin ciocoi, mă lovesc, / Când eu gem de supărare, / Rîd ciocoi în gura mare.” Cîntecul următor, cules la București în preajma ultimului război, este o transformare a clasicului cîntec de înstrăinare. Unele imagini le întîlnim însă și în cîntecul anterior : „Arde-l-ar focu, stăpîn, / De i-aș face apa vin, / Tot nu-i fac voia deplin, / De i-aș face apa bere, / Tot nu-i fac a lui plăcere. / Pînă ce stăpînu cină, / Eu i-s sfeșnic și lumină. / Dacă stăpînu se culcă, / Eu mă dusei să-mi tai pîtă. / El zice că nu-s plătită. / Eu mă duc ca s-o prăjesc, / El zice că n-o plătesc. / Arde-l-ar focu, stăpîn, / Bine-i pare că suspîn, / Că-i rămîne blidul plin. / Bine-i pare cînd mă las, / Că-i rămîne blidu ras. / Nu poți face din deal șes, / Nici din stăpîn om ales.”

Unele cîntece de slugă exprimă revolta celor oropsiți recurgînd la resursele poeziei blestemelor. Astfel, într-un cîntec din Ardeal găsim : „Stăpîne, lumina mea, / Nu trage simbria mea. / Mînce-ți casa pustia / Și muierea, orbia, / Feciorii, cătănia, / Pe tine, ologia. / Să te poarte-n tileguță, / Să vii și la ușa mea / Dup-o coajă de mălai, / Nici aceea nu ți-aș da / Ci cu-o rudă te-aș lua.”

Urmînd mai departe dezvoltarea cîntecelor țaranilor proletarizați, ajungem la acel grup tematic care vorbește clar despre situația țaranului ajuns la oraș, mai întîi slugă, apoi muncitor. Un cîntec moldovenesc cu această temă arată cît de veche este ea în cîntecul nostru popular : „Alei, Gheorghe, Gheorghilaș, / Ce mai veste la oraș ? / — Nu-i prea bună, arde-l-aș, / Tot ciocoi și călărași, / Mă dusei să cumpăr pîtă, / Șapte-opt mă țin de chică. / Mă dusei să iau rachiu, / Șapte-opt mă țin de briu. / Doi mă leagă, / Doi mă-ntreabă, / Doi trag cu biciuștile / De-mi usucă

*crucile. / De le spun că sînt străin, / Parcă le-aş da tot
venin. / De le spun că sînt de-aici, / Ei mai tare-mi dau
un brînci.*“ Alături de acest cîntec, care oglindeşte vechea
şi dureroasă experienţă a primelor contacte ale ţăranilor
cu oraşul, stau numeroase cîntece mai noi, care vorbesc
despre experienţe şi mai dureroase. Ştim cît de numeroşi
au fost însă înainte de primul război mondial ţăranii
ardeleni veniţi ca slugi la Bucureşti. Situaţia şi sentimen-
tele lor ni le-au descris în cîntece ca aceste : „*Bucureşti,
oraş vestit, / De mi te-ai fi prăpădit, / Cînd în tine m-am
pornit, / Cînd tună omu în tine, / Gîndeşte că dă de bine. /
Da binele cine-l are ? / Boierimea cea mare. / Ştiu că nu
not slugile, / Care ne trudim oasele.*“

O altă viziune a oraşului, a vieţii săteanului ajuns la
oraş ne-o dă cîntecul oltenesc, Condiţiile specifice de dez-
voltare economică a ținuturilor de munte din Oltenia, cu
o populaţie foarte densă, cu un pămînt puţin fertil şi cu
o exploatare nemiloasă face ca în perioada capitalistă să
apară aici ca un fenomen de masă migrarea spre oraş în
căutare de lucru. Ţăranii proletarizaţi, foarte numeroşi în
aceste locuri, ajung la oraşe şi mai cu seamă la Bucureşti,
precupeţi, vînzători de ziare, hamali, lucrători la servi-
ciile de salubritate, etc. Acest fapt este ogîndit în cîn-
tece ca : „*Foicică, lin, pelin, / O, blestemu-te de trin ! /
Cum duci oltenii de lin, / Şi mi-i duci şi mi-i coteşti, /
Şi mi-i laşi în Bucureşti, / Să vîndă mere creşteşti / Şi
cireşe ghiberneşti. / Tu mi-i duci şi mi-i coteşti, / De pă-
rinţi îi despărteşti, / Şi-i dai jos în Bucureşti, / Să urască
sapa lată, / Să slujească ziua toată.*“

Dar cîntecul oltenesc nu s-a mărginit numai la astfel
de ogîndiri ale proletarizării, ci ne-a dat şi altele, a căror
putere stă prin prevestirea răzbunării alături de cîntecele
tradiţionale de răzvrătire iobăgească şi de haiducie : „*De
cînd mare m-am făcut, / Pe mama am părăsit, / La Bucu-
reşti am fugit, / La Bucureşti am venit. / Multe vorbe
auzii / De la cîinţi de ciocot / Cum ei mi se sfătuiau / Ca*

*să-mi vînză țara mea, / Fără milă, fără dor, / Să vînză
pe mama lor, / Care dacă m-oi mări / Mi-oi încinge-o să-
bioară / Și-oi lua ciocoi la goană."*

În ansamblul complex al plecărilor din sat, așa cum se oglindesc în cîntecele țăranilor proletarizați, merită să fie relevate și plecările țăranilor săraci din Transilvania, înainte de primul război mondial, în America. Dezvoltarea capitalismului duce și aici la proletarizarea foștilor țărani iobagi și chiar a foștilor țărani liberi, care, în căutare de lucru, se răspîndesc în întreaga monarhie austro-ungară și apoi, mai tîrziu, cînd industria americană caută mină de lucru ieftină, mulți din ei, înșelați de mirajul cîștigului și mai cu seamă de numeroși intermediari care au mișunat prin satele transilvănene, pleacă în America. Dintre multele cîntece despre America ce au circulat în Ardeal, aleg un lung poem trimis sub formă de scrisoare în versuri soției sale, rămase acasă, de către un țăran din Bihor. Poemul arată cauzele proletarizării, motivele care l-au făcut să plece în America. „...dar am zis, dragă soție, / Avem multă datorie. / Datorii avem cam multe, / Mai bine de șasesute. / Datoria se oprește / Și pe toată ziua crește / Și eu, dragă, orice fac, / De datorii nu mă scap. / Dragă, nu te supăra / Că plec la America. / Dar eu plec, dragă soție, / Ca să scap de datorie..."

Aceste scrisori redactate în versuri de cei plecați din sat și de soldații din cazărmi sau de pe front sînt o categorie aparte a liricii populare. Chiar dacă uneori se creează cîntat sau devin cîntece, ele trăiesc ca poezie propriu-zisă și se receptează ca poezie citită. În evoluția liricii populare, ele se leagă, ca mod de realizare, direct de poezia nouă scrisă pentru gazeta de perete, pentru ziare, sau pentru brigăzile artistice de agitație.

Sentimentul patriotic apare puternic în aceste cîntece ale țăranilor plecați departe de țara și satele lor : „Foate verde de măslina, / Sînt singur în țări străine, / Unde nu-i pîită, nici vin, / Numai amar și venin. / Nici țarbă,

nice flori, / Numai lacrimi și flori", spune un cîntec transilvănean, iar un altul care păstrează cu toată larga circulație forma de scrisoare, zice: „*Jale mi-e, maică, de tine, / Rău m-ai blestemat pe mine. / Dar mi-e mai jale de mine, / Că m-am dus în țări străine / Unde nu cunosc pe nime, / Decît frunza și iarba / C-aia e ca-n țara mea.*”

În noile condiții de muncă, concepția de viață a oamenilor se schimbă. Aceste schimbări apar sub forme numeroase în cîntecul țăranilor proletarizați. Remarcăm numai una ce, dincolo de vechea solidaritate a satului, vorbește despre noua solidaritate care se naște între toți cei plecați din satul lor, indiferent de naționalitate, despre solidaritatea proletară. Expresată încă vag, într-un cîntec maramureșean ea este totuși semnificativă: „*Pe deluțu cu arini, / Se-ntîlniră doi străini, / Doi străini înstrăinați / Din două țări adunați, / Și s-au prins c-or fi firtați*”. Cîntecul nu este, cum s-ar părea, recent. El a fost publicat în 1908 și arată de cînd au început să apară noile idei sociale în cîntecele noastre populare, cît de veche este tradiția cîntecului nou în folclorul nostru.

Țăranii proletarizați nu au lucrat numai ca muncitori agricoli sau slugi pe marile moșii, ci s-au îndreptat în țară și spre industrie, întîi spre industria forestieră, apoi spre orașe. Cîntecele proletariatului agrar oglindesc deci și acest proces. Intrat în fabrică, țăranul proletarizat a avut la început o atitudine neclară față de munca industrială, nevăzînd adevăratele cauze ale mizeriei lui, dar constată pe propria lui piele condițiile neomenoase în care lucrează. Pornind tot de la satul părăsit, cîntecul ce urmează trece îndată la prezentarea condițiilor de muncă din industria forestieră: „*Care-și lasă satu lui, / Ardă-l para focului, / Dar nu-l ardă așa de rău, / Că mi l-am lăsat și eu. / Nu-l ardă așa de-nfocat, / Că și eu mi l-am lăsat / Și la fabrică-am plecat. / Fabrica-i cu multe roate / Rupe-mi ciontele din spate. / Tate scînduri zi și noapte, /*

Pe toate le port în spate. / Du-mă, Doamne, de pe-aici / Ca să nu mai văd fabrici."

Pe același plan se mișcă deocamdată și cîntecul următor, care redă gîndurile unui țaran proletarizat ajuns într-un mediu industrial. Și acesta păstrează încă nota de regret pentru viața satului părăsit: „*Și am plecat tînr de-acasă, / Lăsați plug și lăsați coasă, / Și nevasta mea frumoasă / Lăcrămînd lingă fereastră. / Mi-am vîndut boti și carul / Să mă duc să-ndur amarul. / Iată-amaru-i cîștigat, / Cînd de-acasă am plecat, / Eu m-am dus ca să-nghit fumul / Să cîștig mia și drumul."*

Din aceste cîntece constatatoare, ai căror autori sînt încă strîns legați de satul părăsit, se dezvoltă treptat un nou cîntec în care se relevă tot mai mult formarea conștiinței politice a țăranilor proletarizați, ajunși muncitori la orașe, prin contactul lor cu mediile muncitorești de aici. La aceasta contribuie pe de altă parte și schimbarea condițiilor de viață din sat o dată cu dezvoltarea capitalismului. Pentru cei rămași fără pămînt, în sate, sărăcia este totală și ea îi împinge să-și vîndă puterea de muncă oriunde vor găsi cu putință. Această realitate apare ca un strigăt de disperare în următorul cîntec din Maramureș: „*Gîndesc ziua, gîndesc noapte, / Ce m-oi face pîn' la moarte ? / Duce-m-aș fără împărțind, / Să n-aud pruncii zbierînd / Și mamele blestemînd, / Nu zbiară că mă-sa-i hîdă, / Ci zbiară de dor de pită."*

Cîntecul constatator se transformă treptat în cîntec care afirmă cunoașterea din ce în ce mai clară a motivelor adevărate ale mizeriei proletare. Aceste cîntece conțin, dacă nu chiar o notă de amenințare, deseori un avertisment adresat exploatatorilor. Un cîntec al lucrătorilor forestieri, care a circulat mult între cele două războaie, spune: „*Luați aminte, domnilor, / Banii nu se fac ușor, / Banii se fac la pădure / Din firez și din secure. / Banii nu se fac așa, / Stînd la masă, șt-a cînta / Vai, săracu*

*stînjinariul, / Cu silă ciştigă banul, / Ploaie, ninge, visco-
leşte, / Stînjinariul lemn clădeşte.*“

Tot între cele două războaie au apărut o serie de cîn-
tece ce vorbesc despre soarta ţăranilor ajunşi muncitori,
la Bucureşti sau în alte centre industriale. Iată cîntecul
ţăranului sărac din Bihor plecat să caute de lucru şi să-şi
aline sărăcia la Reşiţa : „*Foaie verde, foi ca viţa, / Cînd
am plecat la Reşiţa / Am crezut că o fi bine, / Şi-oi avea
un barab de pîine. / Da eu pîine n-am găsit, / Ci trai
negru, năcăjit. / Că lucram pînă picam / Şi răsplată nici
n-aveam. / Domnii nu-mi dădeau partea, / Mînce-i boala
ceea rea / Şi ne plîngeam bairurile, / Pe toate drumurile.*“

Un cîntec care s-a bucurat între cele două războaie de
o largă circulaţie între ţăranii ajunşi muncitori la oraşe
este cîntecul creat de un tînăr din sudul Ardealului, ve-
nit în timpul crizei agrare din 1929—1933 la Bucureşti şi
intrat muncitor într-o fabrică. Cîntecul este alcătuit în
formă clasică de scrisoare şi foloseşte elemente mai vechi
ce se întîlnesc şi în cîntecele de cătănie ardelenesti, şi
în scrisorile în versuri trimise de cei plecaţi în America.
Faptul nu este întîmplător, căci foarte mulţi tineri după
război sau după ce şi-au terminat armata, nemaiavind ce
căuta în viaţa mizeră a satelor, au rămas la oraş şi s-au
angajat muncitori. Era deci firesc ca aceste cîntece în care
apar noile lor experienţe de viaţă să se grefeze pe ele-
mente tradiţionale de cîntec de cătănie şi de război, pe
experienţele celor ce, înainte de ei, au încercat munca în
fabricile capitaliste : „*Tot mi-ai zis maică, să-ţi scriu /
Dacă eu-n Bucureşti viu, / Că cum e lumea pe-aici, / Cum
lucrează prin fabrici. / Eu ţi-oi scrie, maica mea, / Numai
nu te supăra, / Lucru-i greu, periculos, / Scoate măduva
din os, / Pentru un pol şi douăzeci / Mult ridici la fiare
reci / Toate fabricile-s pline / De băieţi tineri ca mine. /
Intri-n lucru dimineaţa, / Nu eşti sigur cu viaţa / Mai
veni-vei cum te-ai dus / Ori întoarce-te-oi pe sus ?*“

În aceste cîntece, care fac legătura între tradiţia fol-

clorică sătească și cîntecul muncitoresc de luptă, dincolo de constatarea stărilor de fapt, și ca o acuzare împotriva exploatatorilor și element activ în lupta socială, încep să apară timid semnele unei noi conștiințe sociale. O dovadă este aceasta de pildă un cîntec din Bihor foarte grăitor prin conținutul lui ce reflectă o nouă atitudine față de naționalitățile conlocuitoare, neîntilnită sub acest aspect în folclorul țărănesc tradițional. „*Bate vîntu de departe, / Cu tăutu nu sint frate. / Bate vîntu de pe rit, / Cu ungu-rul nici atît. / Dar cîți sintem sărăhoi, / N-avem ce-mpăr-ți-ntre noi. / Cînd nu-i tenchi și nu-i mălai, / Asta pentru toți îi bai. / Și n-avem a ne dușmăni / Cînd merem a coldui.*”

Față de aceste cîntece de tranziție, cîntecele muncito-rești de luptă sînt făurite de pe o clară poziție de clasă și aduc în folclorul nostru o nouă concepție despre lume, suflu revoluționar. Ele dau o nouă calitate tradiției noas-tre folclorice. Muncitorii iubesc cu drag cîntecele țără-nești, păstrează bunurile înaintate ale tradiției folclorice, acelea care vorbesc despre năzuințele permanente și de-spre lupta poporului pentru libertate, despre condițiile grele de viață din timpul exploatării și despre ura împo-triva exploatatorilor, dar dezvoltă un nou cîntec, cîntecul luptei hotărîte pentru eliberarea de exploatare. În aceste cîntece apare eroul nou al folclorului nostru, muncitorul. Ura împotriva exploatării capătă noi motivări, năzuința spre libertate, un sens nou.

Toate marile evenimente ale mișcării noastre munci-torești au lăsat mărturii în folclorul muncitoresc. Printre ele, un loc deosebit ocupă *Cîntecul Doftanei*, cîntat pe o melodie populară ardelenescă cu vechi rezonanțe revo-luționare : „*Frunză verde-a fost odată, / Măi române, măi, / Ruginit-acum e toată, / La Doftana sus la «Haș» / Stau închîși mulți pușcăriași. / Acolo zac muncitori / Ce-au luptat pentru popor. / Comuniști ce vor dreptate / La orașe și la sate. / Boierii i-au pedepsit / Și-n temniță i-au*

zvirlit. / Să se stingă toți, măi frate, / De frig și de nemincate. / Boierii beau și petrec, / Noapțile în chef le trec. / Iar acei ce tot muncesc / De nevoi se prăpădesc. / Frunză verde-a fost odată, / Ruginit-acum e toată. / Vă veni o primăvară, / Inverzi-va frunza iară. / Și mult n-are să mai treacă, / Roata vremii-o să se-ntoarcă / Să vedem pe boiernași / La Doftana sus la «Haș».”

Simpla citire mai atentă a versurilor ne arată legătura acestui cîntec atît prin construcția lui, cît și prin modul de a realiza imaginile cu tradiția noastră folclorică autentică. Pornind de la această tradiție, cîntecul aduce, prin conținutul lui, prin vigoarea expresiilor, prin orientarea politică clară și mai ales prin încheierea lui profetică, un suflu nou în folclorul nostru. El constituie o treaptă importantă, de la care trebuie să se dezvolte cîntecul nostru nou.

Un alt cîntec, care s-a creat în timpul războiului în lagărul de deținuți politici de la Tîrgu-Jiu, este *Cîntecul Jiului*: „*Jiule, ce curgi departe, / Du salutul de la noi: / Mii de oameni prin bărăci / Se zbat în chinuri și nevoi. / Să știe toată țara / Că suferința-i mare / La Jiu, la Jiu, / Viața-n sîrmă îngrădită, / Printre munți înzepeziți, / Case de carton clădite, / Noi flămînzi și istoviți. / De cu zori și pînă-n seară toți muncim pe șantier, / Viața — este atît de-amară, / Gîndu tot acasă ne e. / Spaimă mare-n tot Bumbeștiu, / Trece-n lagăr un fior, / Se-ntorc oameni de la muncă / Fără mină sau picior. / Depărtați sîntem de casă, / De părinți și de copii, / Adunați din toată țara, / Sîntem sute, sîntem mii. / Jiule, ce curgi departe, / Du salutul de la noi, / Veșnic iarnă n-o să fie, / Vom scăpa și de nevoi.*”

În acest cîntec se înfățișează întreaga suferință a deținuților antifasciști, dragostea lor de viață și de libertate, mesajul lor către cei ce luptau în afara gardurilor de sîrmă ghimpată. El se cîntă pe melodia unui cîntec antifascist german.

Privit în lumina caracterelor specifice ale creației populare, cîntecul muncitoresc de luptă constituie un nou stadiu în dezvoltarea folclorului nostru. Prin conținutul lui de idei și prin forma lui, el are legături cu tradiția cîntecului de luptă țărănesc, dar și cu tradiția cîntecului internațional revoluționar.

În condițiile de viață ale poporului eliberat de exploatare orizontul artistic al creatorilor populari se lărgeste neconținut. La aceasta contribuie substanțial diferitele acțiuni de ridicare a nivelului cultural al maselor. Factori noi determină viziunea artistică a creatorilor populari.

Cu noul lor orizont artistic, creatorii populari, care se limitau la început la mijloacele oferite de tradiție, caută să creeze pentru exprimarea noului conținut noi moduri de realizare artistică. Acceptate de colectivitate și intrate în circulația folclorică, aceste moduri, care astăzi sînt abia la început, vor deveni bunuri obștești, se vor cristaliza în metoda de creație artistică populară proprie vremii noastre.

În structura internă a creațiilor folclorice tradiționale, noul pătrunde în chip natural, prin fapte și vorbe care au intrat în uzul curent al colectivității. Depășind simplele înnoiri lexicale de suprafață obișnuite de cîteva decenii în folclor, creația nouă prezintă, în imagini noi, fapte esențiale din viața de azi a poporului. Gama oglinzirii artistice a vieții noi este astăzi multiplă și variată. Ea oferă realizări care, deși nu au trecut prin șlefuirea de veacuri, nu sînt mai puțin autentice, mai puțin convingătoare. Din construcția imaginilor tradiționale, cîntecul nou păstrează paralelismele, comparațiile, metaforele. Imaginile noi afirmă însă mai hotărît realitatea prin ceea ce are ea convingător, mobilizator. Ele sînt mai directe, mai dinamice. Accentuarea acestor elemente este determinată de funcția mobilizatoare a cîntecului de afirmare a vieții de astăzi, de luptă pentru înfăptuirea ei. Și melodiile noi

se caracterizează prin elan, dinamism și vigoare în mersul lor melodic, în ritm și interpretare.

Printre temele majore, dragostea de patrie și recunoștința pentru partidul conducător și îndrumător pe drumul făuririi socialismului ocupă un loc de frunte și capătă expresie în multiple și variate imagini de calitate nouă : „Frunză verde, iarbă deasă, / Măghiran de lângă casă, / Măghiranu să-nflorească, / Republica să trăiască“. Sau : „Frunză verde și una, / Să trăiască Republica, / Republica Populară, / Că de-atunci îi bine-n țară, / Să-nflorească partidul, / Să trăia cît pămîntu“, sau : „Țară nouă construim, / Țară nouă, piept de munte, / Căci partidul merge-n frunte“, sau : „S-a făcut în sat lumină, / Lumină din vorba lui, / Dragului, partidului, / Floare albastră din colnic, / Ce n-aș da să fiu iar mic / Ca să cresc din grija lui, / Dragului, partidului“, sau : „Crește munca, crește sporul. / Și ne dă belșug ogorul, / Crește munca și sporrește, / Republica înflorește“, sau : „Floare verde ca năutu, / A-nflorit dealu și cîmpu, / Cînd țăranii a pornit, / Cu-ndrumare de partid, / Munca ceea-n colectiv.“

Aceste imagini sînt doar cîteva din mărturiile care vorbesc despre rolul conducător al partidului în făurirea vieții noi.

În cîntecele de astăzi, viața nouă în satele cu agricultură socialistă constituie una din temele principale. Poporul a creat pentru exprimarea noilor realități ale satului nostru numeroase imagini noi : „Azi trăim ca niciodată, / Viață nouă, luminată, / C-am unit ogoarele, / Ca apa izvoarele. / Și, în cîntec am brăzdat, / Brazdă nouă peste hat, / De creșcurăm rod bogat“, sau : „Cînd răsare soarele / Rid în cîmp tractoarele, / Toate colectivele / Parcă sînt miresele, / Cînd se pornesc nunțile.“

Din imaginile muncii în cooperativele agricole de producție, mai cu seamă, a căpătat o largă circulație în cîn-

tecele noi. Am întâlnit-o întâi într-un cîntec cules la cooperativa agricolă din Ieud, regiunea Baia Mare. Este imaginea lanului bogat de grîu bătut de boarea vîntului, simbol al bucuriei oamenilor ce se văd stăpîni pe munca lor. Această imagine devine și mai semnificativă dacă o comparăm cu un fragment de cîntec vechi cules în comuna Măgura, raionul Cislău: „*Dorul nostru a fost dor mare, / Cînd priveam peste ogoare, / Și atît pămînt munceam / Și cu lacrimi îl udam*“. La această imagine veche vine aproape ca un răspuns direct imaginea cîntecului nou din Maramureș: „*Frunzucă verde din vie, / Drag mi-e în gospodărie, / Că vin seara de la cîmp, / Văd lanul de grîu frumos, / Suflă-l vîntu-n sus și-n jos, / Mai îl suflă cătră soare, / Drag mi-e că nu văd răzoare*“.

Deosebit de izbutită este imaginea luminii electrice dintr-un cîntec din ținutul Dorohoiului: „*Foaie verde de gutui, / Tare-i forța omului, / Că pe vînt mi-l potolește, / Cerul crunt mi-l ogoiește, / Steaua-n sticlă o-nvelește, / Și-o coboară la fereastră, / S-aurească tinda noastră*“.

Portretele clasice ale flăcăului și fetei frumoase din cîntecele tradiționale capătă și ele forme noi. Frumusețea este împreunată cu hărnicia, cu rolul tineretului în viața și munca colectivei.

Înnoirea nu se rezumă însă numai la schimbările arătate în cadrul genurilor tradiționale, ci duce și la crearea de noi categorii folclorice. În folclorul nou apare o poezie recitată în programele brigăzilor artistice și o altă poezie scrisă, publicată de obicei la gazetele de perete. Și folclorul tradițional a cunoscut poezia scrisă prin care soldații și cei plecați de acasă comunică cu familiile lor. Astăzi însă poezia scrisă și recitată are alte rosturi și deci capătă și alte forme decît poezia cîntată. Creatorii acestei poezii nu se bazează numai pe rezervorul de mijloace tradiționale, ci, la nivelul cultural de astăzi, folosesc și ceea ce au în-

vătat din lectura poeziei clasice și contemporane. Unii bat la poarta poeziei profesionale.



În condițiile actuale de dezvoltare a folclorului nostru, în viața cîntecului popular se conturează procese deosebit de importante, care duc spre o nouă configurare a lui. Vechile diferențieri dintre ținuturi se șterg treptat și, o dată cu unificarea economică și culturală a țării, și cîntecul trece printr-un mare proces de unificare. S-a părut la început că acest proces va diminua varietatea regională a cîntecului nostru, va duce la o sărăcire a lui prin uniformizare. Cercetările de teren ne-au arătat însă că datorită circulației intense a cîntecelor de la o zonă la alta, repertoriile locale se îmbogățesc neconținut, iar cîntecele ce au ieșit din zona lor de baștină capătă în toate ținuturile unde au fost preluate, și unde au întîlnit stiluri locale încă viguroase, noi interpretări, noi variante, care ajung cu timpul să fie considerate de popor adevărate cîntece noi. În acest proces de circulație, care se petrece în timp, cîntecele nu se înnoiesc numai prin transplantări teritoriale, ci și prin elementele noi pe care le primesc în evoluția lor firească o dată cu schimbările ce intervin în viața culturală, în orizontul artistic al celor ce le preiau. Procesul este complex și duce la o mare îmbogățire a cîntecului nostru popular, la o nouă înflorire a lui. Marile schimbări ce se petrec în condițiile regimului de democrație populară în viața și conștiința socială a omului provoacă și un puternic proces de neconținută înnoire a cîntecelor tradiționale. Preluînd în chip firesc, critic, tradiția lui, poporul muncitor o transformă multilateral, pentru a o face să corespundă vieții și năzuințelor lui de astăzi. Se schimbă adesea rostul, semnificația cîntecelor tradiționale și se schimbă și structura lor, și toate aceste schimbări duc la noi variante care,

privite în ansamblul condițiilor istorice în care au apărut, sînt cîntece calitativ noi, chiar dacă formal mai păstrează încă unele elemente tradiționale. Se produce deci o îmbogățire a cîntecului nostru liric în totalitatea lui cu noile realizări pe care le capătă cîntecele tradiționale și cu creațiile populare noi.

Dar creația nouă nu se dezvoltă numai ca o continuare a tradiției și numai prin revalorificarea elementelor poetice tradiționale, ci se îmbogățește și din contactul cu realizările de azi ale scriitorilor și compozitorilor, cu moștenirea înaintată a literaturii și muzicii noastre, care au ajuns astăzi accesibile poporului muncitor. În condițiile regimului de democrație populară nu există diferențieri de conținut și de mesaj între creația populară și creația scriitorilor și compozitorilor. Întreaga creație artistică este a poporului, este menită să contribuie la făurirea societății socialiste, la formarea noii conștiințe sociale. Numai formele de realizare sînt diferite, deși și aici apropierea au început să se simtă tot mai mult, nu numai prin ceea ce creatorii profesioniști iau de la popor, ci și prin ceea ce preia poporul din creația acestora. Dacă timp de multe veacuri folclorul a fost singura manifestare artistică a largilor mase populare, care n-au avut acces la creațiile scriitorilor și compozitorilor, astăzi situația s-a schimbat total. În ansamblul vieții artistice a poporului ponderea creațiilor scriitorilor și compozitorilor crește neconținut. Poporul își îmbogățește orizontul artistic cu creații de nouă calitate și însușindu-le treptat va face ca în arsenalul său artistic să pătrundă și elementele creației profesionale, pe care le va simți ca ale sale și le va pune în valoare în noile creații. Acest proces de neconținută apropiere, dintre creația populară și creația cultă, va influența înainte de toate evoluția liricii populare, genul cel mai viguros al folclorului contemporan. Ea îi va oferi noi posibilități de realizare, îi va deschide noi orizonturi de dezvoltare.

Mișcarea artistică de amatori constituie și ca un factor important în dezvoltarea liricii populare. Programele ei muzicale, activitatea brigăzilor de agitație și a recitatorilor cîntecului liric tradițional oferă cîntecului nou posibilități de realizare de altă esență decît cele de pînă acum. Aceasta duce și la o schimbare a funcției lui. Se îmbogățește deci multilateral nu numai repertoriul, modurile de creație, elementele arsenalului tradițional, ci genul întreg care capătă alături de sensurile tradiționale contururi noi.

Sînt doar cîteva din procesele importante ce au loc în dezvoltarea liricii populare, dar ele arată îndeajuns ce perspective i se deschid. În condițiile culturii socialiste, cîntecul popular liric va fi mai bogat, mai frumos, mai înfloritor decît a fost vreodată.

MIHAI POP

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

În 1866 apărea prima colecție antologică de poezie populară românească, reprezentativă pentru geniul poporului nostru, înmănunchind principalele motive și tipuri ale eposului și liricei, creații populare provenind din toate ținuturile românești, *Poezii populare ale românilor*, a lui V. Alecsandri.

În 1920, la jumătate de secol de la colecția lui Alecsandri, filologul O. Densusianu alcătuia o nouă antologie: *Flori alese din cîntecele poporului* din colecțiile tipărite între timp, ținînd să fie reprezentativă pentru toate genurile (mai ales excelînd în ceea ce privește lirica), antologie unică pînă azi prin îmbinarea gustului și științei care au stat la baza întocmirii ei, a valorii estetice și a gradului de autenticitate populară.

Antologia de față, *Flori alese din poezia populară*, în două volume, spre deosebire de ediția din 1960, care era o antologie a poeziei lirice, este o ediție atît a poeziei obiceiurilor tradiționale (vol. II), cît și a poeziei lirice (vol. I), alcătuită prin cercetarea întregului tezaur folcloric românesc tipărit sau păstrat în arhiva Institutului de etnografie și folclor. Volumul al II-lea apare pentru prima dată în „Biblioteca pentru toți”.

Astfel materialul poetic reținut aici a fost selecționat și extras din principalele colecții, antologii și periodice de folclor, din colecții inedite și din arhivă.

Autorul acestei antologii folosind experiența unor antologii fundamentale ca cele citate, sau a altora mai speciale ca cea a lui T. Papahagi (*Flori din lirica populară*, 1936), a lui O. Papadima („*Cu cât cînt, atîta sînt*“, 1963) sau antologia de colinde a Monicăi Brătulescu, *La luncile soarelui*, 1964 ș.a., a încercat să ofere un florilegiu expresiv din poezia obiceiurilor tradiționale și poezia lirică, urmărind să cuprindă motivele românești specifice în variantele cele mai realizate estetic. Desigur, din dorința de a reprezenta în antologie principalele motive și variante a trebuit uneori să sacrificăm criteriul estetic. Căutînd de asemenea să reprezentăm toate regiunile țării cu o bogată viață folclorică, fiecare cu contribuția și specificul ei, am reținut adesea unele variante care îmbracă o haină dialectală, cu multe regionalisme și care au o frumusețe mai ciudată, o formă sonoră mai aparte, cu toate că am adoptat, în genere, o transcriere literară, nu fonetică, a tuturor textelor.

Prin antologia noastră am căutat să formăm cititorului o idee despre spiritul creator al poporului nostru, despre varietatea și bogăția poeziei sale populare; despre adîncimea și originalitatea concepțiilor și intensitatea simțămîntelor, despre simțul artistic cu totul ieșit din comun.

Expresie a trăsăturilor sufletești specifice poporului, a istoriei sale, a înclinațiilor artistice înnăscute, folclorul poetic din această antologie intră prin multe din pîsurile lirismului său profund între marile valori universale.

Antologia *Flori alese din poezia populară*, alcătuită pe baza culegerilor de folclor efectuate de mai bine de un secol de către specialiști, după metode rigurose științifice, dar și de către folcloriști amatori, de la poeți populari deosebit de înzestrați sau numai de la informatori înțimplători, este o demonstrație convingătoare despre stră-

lucitoare fantezie a artistului anonim, despre valorile poetice, adesea neîntrecute de către creatorul cult.

În volumul întâi al antologiei am înmănunchat „flo-
rile” *lirice* populare (și nu a *lirismului* în general, care
ar fi cuprins și atâtea creații din genul literaturii obicei-
urilor sau chiar unele balade), doine, hore, cîntece, la care
am adăugat și creații ale genului satiric (cîntece satirice
și strigături), precum și un capitol de poezii populare noi.
Clasificarea lirice este aceeași cu cea din ediția prece-
dentă și ea a fost îmbrățișată de numeroși folcloriști, așa
cum reiese din aparițiile de folclor din ultimii ani.

În volumul al doilea al antologiei, consacrat poeziei din
folclorul obiceiurilor tradiționale, stratul cel mai arhaic
al folclorului, în care elementul epic coexistă, în simbioză
cu elementul liric, am inclus speciile cele mai impor-
tante, adoptînd ordonarea lor din tratatul de *Istoria lîte-
raturii române* (Ed. Academiei, 1964).

O clasificare definitivă a poeziei populare românești,
mai adecvată sensului și artei populare, va fi posibilă
printr-o cercetare exhaustivă asupra fondului folcloric pu-
blicat și inedit, prin stabilirea principalelor motive poe-
tice, a diferențelor dintre stilurile regionale și o evidență
a tuturor variantelor semnificative.

În baza clasificării adoptate în această antologie am
căutat să imbinăm criteriul tematic cu cel al funcționa-
lității în cadrul mai larg al culturii populare și cu cel
estetic (al motivelor poetice).

Textele antologiei noastre se grupează astfel :

Volumul I

POEZIA LIRICĂ

1. *Doine și cîntece*

a) Cîntece despre cîntec, b) Cîntece de sărăcie și de re-
voltă împotriva asupririi, c) Cîntece de haiducie, d) Cîn-

tecele răscoalelor populare, e) Cîntece de cătănie și de război, f) Cîntece de înstrăinare și de proletarizare, g) Cîntece de jale și de noroc, h) Cîntece de ciobănie și cîntece despre natură, i) Cîntece de dragoste și de dor, j) Cîntece de lume, k) Cîntece satirice, l) Cîntece muncitorești

2. *Strigături*

3. *Lirica nouă*

Volumul II

POEZIA OBICEIURILOR TRADIȚIONALE

1. Poezia muncilor de peste an

a) Colinde, b) Plugușorul, c) Sorcova, d) Caloianul, e) Paparude, f) Drăgaica, g) Cîntecele de cunună

2. Poezia evenimentelor celor mai de seamă ale vieții

a) Nașterea, b) Nunta, c) Înzmormîntarea

3. Descîntece

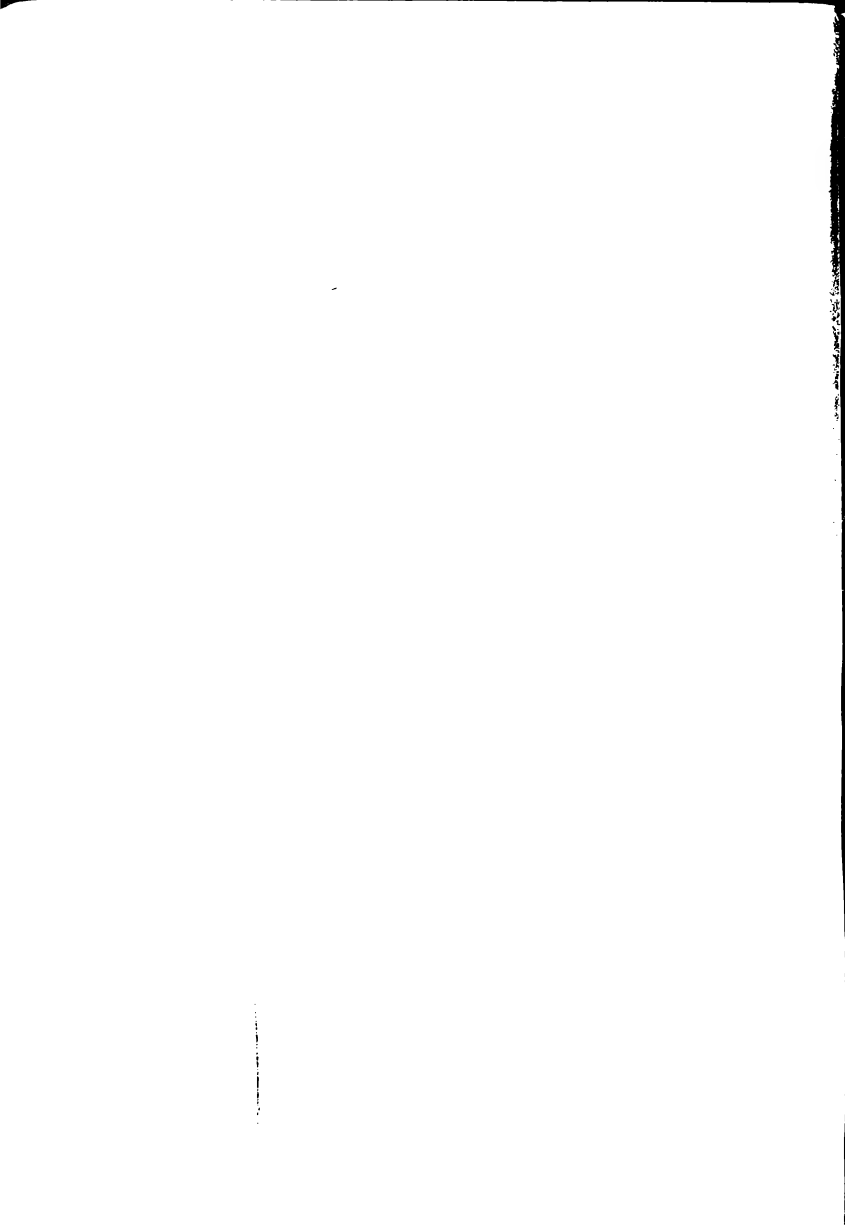
Flori de simțire adevărată și de străveche înțelepciune, adesea de un meșteșug poetic nemaiațins, poeziile populare ale românilor exprimă geniul milenar al unui neam, din care creatorii culți nu trebuie niciodată să obosească să se inspire.

Ediția este prevăzută, la fiecare volum, cu cîte un glosar, o bibliografie și un indice de surse al tuturor poeziilor.

IOAN ȘERB

Poezia lirică

I. DOINE ȘI CÎNTECE



a) CÎNTECE DESPRE CÎNTEC

I

Doină, doină, cîntic dulce,
Cînd te-aud, nu m-aş mai duce !
Doină, doină, viers cu foc,
Cînd răsuni, eu stau în loc !
Bate vînt de primăvară,
Eu cînt doina pe afară,
De mă-ngîn cu florile
Şi privighitorile,
Vine iarna viscoloasă
Eu cînt doina-nchis în casă,
De-mi mai mîngîi zilele,
Zilele

şi nopţile.

Frunza-n codru cît învie,
Doină cînt, de voinicie.
Cade frunza gios, în vale,
Eu cînt doina cea de jale.
Doina zic, doina suspin,
Tot cu doina mă mai ţin.
Doina cînt, doina şoptesc,
Tot cu doina vieţuiesc.

De cînd erăm copil mic
Doina o știu și doina o zîc ;
Tot cu doina mă-ntîlnesc
Și cu doina mă plătesc
Ca de-o zi de boieresc.
Doina ici, doina colea,
Doina, sărăcuța, ea
Îmi stă tot în calea mea.
Doina zîc, doina mă cheamă,
Doina sînt de bună samă.
Cu doina mă culc în pat,
Doina-mi face de mîncat.
Ș-apoi cini mi-o zîs doinița
Arsă i-o fost inima,
Sfîntă i-o fost gurița,
Că-mi răcoresc inima...
Apa cură

Piatra sună.

Doina zîc, doina mă-ngîină.
Căpușăște frunza-n vale,
Îmi zîc doina tot a jale ;
Căpușăște frunza-n luncă,
Eu cînt doina tot a ducă.
Ș-apoi m-aș duce, m-aș duce,
Și mi-i calea-n cruce
De butuci căzuți,
de voinici stătuți ;
De cîrlani lănoși,
de voinici frumoși.
Ș-apoi cu doina, cu doinița
M-am suit în poieniță
Și-ntîlnii o copiliță
Cu păru lăsat pe țîță.

Cam pe țiță, cam pe spate
De m-o scos din sănătate...
Și-mi începui a cînta
Tot doinița, sāraca.

3

Care om horește mult,
Zic oamenii că-i bolund.
Bolund nu-i, focu să-l bată !
Cu de-acele să deșteaptă.
Bolund nu-i, focu să-l fie !
Cu de-acele se mîngîie.

4

Horire-aș, horile-mi vin,
Dar nu pot, că sînt strein,
Horire-aș, horile-mi plac,
Dar nu pot, că sînt sārac.
Horire-aș, horile-mi plac,
Horile mele mi-s bune,
Că trag tot amărăciune
Și n-am cătră cine spune.

5

Cucule, pasăre blîndă,
Du-te-n pădure și-m' cîntă.
Pe cine-i avea minie
Blastămă-l străin să hie.
Nu-i mai trābe altă șfară
Ca străinătatea-n țară ;

7

Nu-i mai trăbe altă funie
Ca omul străin în lumie.
Cine-o făcut horile
Margă-n rai cu florile.
Nu le-o făcut de nebun,
Că le-o făcut de om bun ;
Că de n-ar fi hori în lume
Ai videa fete nebune,
Nevestele duse-n lume ;
Că de n-ar fi hori pe sate,
Ai videa fete turbate
Și babele spînzurate.
Nu-i mai trăbe altă ață
Ca omu străin pe viață.
Cu cît cînt, atîta sînt
Și-mi mai trece di-un urît,
De cîte-am tras pe pămînt ;
Cu cît cînt, cu-atîta las,
Și-mi mai trece de necaz
Și-n lume de cîte-am tras.

6

Foaie verde lemn uscat,
De oftat ce-am tot oftat
Soarele s-a-ntunecat,
Luna n-a mai luminat.
De oftat ce-am oftat tare,
Nici soarele nu răsare,
Nici luna lumină n-are,
Nici pe cîmp nu crește-o floare.
Cui a lăsat oftatul,
Ierte-i Domnul păcatul,
Că omul dacă oftează,
Inima-și mai ușurează.

Foicică bob mărunț
De oftat și de urît,
Sufletul mi-am amărît,
Viața mi-am posomorît.

7

Cînd eram pe vremea mea,
Scripcuță nu-mi trebuia,
Scripcă era gura mea.
Că scripca-i o doagă spartă,
Gura mea mulți o așteaptă.
Și scripca-i o doagă ruptă,
Gura mea mulți o ascultă.
Și scripca-i o doagă rea,
Mulți așteaptă gura mea.

8

Cîntă, cîntă, gură scumpă,
Că badea cu drag te-ascultă.
Gura rîde, că-i nebună,
Inima plînge de sună ;
Gura rîde, că-i buiacă,
Inima plînge de-neacă.
Inimă supărăcioasă,
Ce ți-aș da să fii voioasă ?
De mi-ai da bunu lumii,
Io voioasă n-am de-a fi,
Că-s aproape de năcaz
Ca năframa de obraz ;
Că-s aproape de mult rău
Ca obrazu de chindeu ;
Și-s aproape de urît
Ca picioru de pămînt.

9

Cine m-aude cîntînd
 Zice că n-am nici un gînd ;
 Dar atîtea gînduri am
 Cîte zile-s într-un an ;
 Ş-atîtea gînduri mă mîncă
 Cîte păsărele cîntă ;
 Atîtea gînduri mă bat
 Cîte frunze-s pe un brad.
 Aşa mă bat gîndurile,
 Ca pe murg oblîncurile.
 Şi muntele care-i munte
 Şi el are gînduri multe,
 Iară eu, un junişan,
 Gînduri multe cum să n-am ?

10

Frunză verde sălcioară,
 Dimineata pînă-n seară
 Două gînduri mă omoară.
 Unu-i nou şi altul vechi.
 Acel vechi mă-ngăduieşte,
 Acel nou viaţa-mi sfîrşeşte.
 Cînd îi ziuca mai mică,
 Nu pot gîndi să-mi ajungă ;
 Cînd dă soarele-n desară,
 Gîndurile mă doboară.

**b) CÎNTECE DE SĂRĂCIE ȘI DE REVOLTA
IMPOTRIVA ASUPRIRII**

11

Frunză verde și-un pelin,
Voinicel strein,
Strein și bogat,
Tuturor îi drag.
Unde poposăști,
Gazdă că găsești.
Ușile deschid,
Lumînări s-aprind,
Mesele se-ntind,
Și pahare pline,
Și cuvinte bune.
Frunză și-un pelin,
Voinicel strein,
Strein și sărac,
Unde poposăști
Gazdă nu găsești.
Ușile-s închise,
Mesele că-s strînse,
Lumînări că-s stinse.
Iar el că zicea :
— Pelin beau, pelin mănînc,
Pe pelin sara mă culc,
Dimineața cînd mă scol,
Cu pelin pe ochi mă spăl.

Sărmanu voinic străin
Șădi ca un par la drum.
Care cum și treci,
Îl zburătorești,
Crengile că-i rupu,
Frunzele că-i curgu,
Tulpina că-i plînge.
Voinicel străin ca mine
Numa merla din pădure !
Și-ncă merla tot mai are,
Că-i cu sturzu văr primare.
Și mai are-o surioară,
Fe dalba privighetoare,
Cîntă noaptea pe răcoare,
Dimineța în prînzu mare,
Prin nouri și pe răcoare.
Încungiuratu-s de streini,
Ca gardu de mărăcini.
Încungiurat de dușmani,
Ca Putna de bolovani.

12

A plecat moțul la țară
Cu cercuri și cu ciubară.
— Hi, hi, hi murgule, hi,
Că la vară îi veni.
Și cu tocuri de rășină. —
S-aducă la prunci făină.
— Munții noștri aur poartă,
Noi cerșim din poartă-n poartă.
Du-mă, Doamne-n pace-acasă
La copii și la nevastă.
De copii nu mi-așa dor,
De nevastă stau să mor.

După muntele Găina
C-acolo-i scumpă făina,
Trebu s-o ducem în spate,
C-acolo nu sînt bucate.
— Hi, hi, hi murgule, hi,
Pîn' dincolo de Biharea
Să-ți mînce lupii spinarea !

13

Bată-l crucea om bogat,
Om bogat
 și făr' de sfat,
Toată vara l-am rugat
Să-mi dea bani pe adunat,
Măcar două-trei parale
Să-mi cumpăr la copii sare,
C-am făcut o turtă-n vatră
Ș-am făcut-o nesărată.
Dacă văzui și văzui,
Îmi luai coasa din cui
Și mi-o pusei pe spinare,
Și plecai la Lunca-Mare.
Trăsei două-trei pîrloage,
Foamea la pămînt mă trage !
Dacă văzui și văzui,
Două-trei cruci îmi făcui,
Luai coasa de picior
Și-n văzduh îi detei zbor
Ș-o izbii de-un păducel,
Sări coasa din cătel.
Iaca stăpînul călare
Că-mi aduce demîncare,
Mălai negru zguruit
Și uscat și mucezit.

N-apucaî să-mbuc o dată,
Ciocoiul îşi face plată.
Şi mă ie la schingiuit
Că nimic nu i-am cosit.
Eu o palmă îi detei,
Şi toţi dinţii că-i scosei...
Dacă văzui şi văzui,
Şoim de codru mă făcui,
Şi de cînd m-am haiducit
Drag îmi e drumul cotit,
Cînd văd tabere viind
Şi ciocoi înălbăstrind,
Mă fac broască la pămînt,
Îmi aşez durda spre vînt
Şi mi-i iau la căutare
De la cap pîn' la picioare,
Şi chitesc, şi socotesc
Pe unde să mi-i lovesc ?
La retezul părului
Pe din dosul fesului,
Unde-i cald ciocoiului...
Eu chitesc, durda pocneşte,
Ciocoiul se vîrcoleşte
Şi de zile se sfîrşeşte.
Las' să moară ca un cîne
Că i-am zis ades : — Stăpîne,
Nu-ţi tot bate joc de mine
C-a veni vara ca mîine,
De te-oi prinde-n Lunca-Mare
Să-ţi fac divan pe spinare.
Şi să te calc în picioare
Ca pe-un şarpe otrăvit,
Ca pe-un duşman nemblînzit !

Frunză verde matostat,
 bată-te crucea,
 bogat !
 Toată iarna te-am rugat
 Să-mi dai două-trei parale
 Să iau copiilor sare :
 azi
 ai zis
 Că n-ai schimbat,
 mîine
 ai zis
 Că n-ai de dat
 și cu vorba
 m-ai purtat,
 degeaba
 erai bogat.
 Dacă văzui și văzui
 Că sărac o să rămîi,
 Luai coasa d-un căpătîi,
 Îmi luai coasa la spinare
 Și-apucaî pe Olt la vale :
 Și m-apucaî să cosesc
 Crezînd că mă pricopsesc ;
 trăsei
 două-
 trei
 poloage,
 foamea
 la pămînt
 mă trage,
 cît văzui
 că n-am ce face.
 Îmi luai coasa d-un picior
 Și-o trîntii d-un păducel :

Rupsei coasa din cățel
și mi-o făcui
crîmpeoare,
o-așezai
la trăistoară
și mi-o luai
la subțioară.

Apucaî pe Olt la vale

Și-ntîlnii un meșter mare.

— Bună ziua, meșter mare.

— Muțumescu-ți, căpitane.

— Dacă ești tu meșter bun,

Așează cușnița-n drum,

Lucrează fără cărbuni :

Fă-mi din coasă săbioară,
Să mă plimb cu ea la vară ;
Din ciocan un băltăgel,
Să intru-n codri cu el,
Să mă duc la cel bogat,
. Să mi-l judic minunat...

15

Dat-a frunza ȱagului,

Pus-am cruce satului

Și coadă baltacului,

Că am gîndul drațului

Asupra bogatului !

Bată-te crucea, bogat,

Om bogat și fără sfat,

Ce mă porți prin sat legat,

Zici că birul nu ți-am dat ?

Toată iarna te-am rugat

Să mă iei la tine-argat :

Vorba nu mi-ai ascultat,

În seamă nu m-ai băgat,
Toată iarna am venit,
Toată iarna ți-am cerșit
Să-mi dai două-trei parale
Să iau mălăiaș și sare,
Că-mi mor copiii de foame,
N-am cu ce-i scoate din iarnă.
Vorba nu mi-ai ascultat,
În seamă nu m-ai băgat,
Ș-astă-iarnă am iernat
Mai colea de Calafat
Intr-un bordei dărîmat ;
Picătura m-a picat,
Crivățul m-a înghețat,
Fumul că m-a afumat,
Roibul că mi-a leșinat...
Bată-te crucea, bogat,
Om bogat

și fără sfat,
Dacă nu m-ai ascultat
Ia ascultă ce-am cîntat :
— Foaie verde de susai,
O veni luna lui mai
Să mă sui în deal pe plai,
Să-mi fac plug cu zece cai ;
Să pui plugul să brăzdez
Unde-o fi cîmpul mai des ;
Să trag brazda dracului
Din marginea satului
La ușa bogatului !
Bată-te crucea, bogat,
Om bogat

și făr' de sfat.
Ce mă porți acum prin sat,
Că nici birul nu mi-am dat !

Frunză verde de cireș,
 Lung e drumul pîn' la Ieș,
 Lung e drumul și bătut
 Din Siret și pîn-în Prut !
 Nu-i bătut de car cu boi,
 Și-i bătut tot de nevoi
 Și de păcatele mele,
 Cele multe, cele grele.
 Ard-o focul răzeșie,
 Eu chiteam că-i boierie
 Și-i numai o sărăcie !
 Pentru-o palmă de pămînt
 Zilele mi-am dat în vînt.
 Ani întregi m-am giudecat
 Și nimic n-am cîștigat.
 Eu împlam la giudecată,
 Copiii-mi plîngeau pe vatră,
 Nevasta-mi zăcea lăsată.
 Dare-ar Domnul Dumnezeu
 Să fie pe gîndul meu !
 Lăsa-m-oi de răzeșie,
 Să apuc în haiducie,
 Ca să-mi fac sfînta dreptate
 Cu cea ghioagă de pe spate,
 Să-mi aleg giudecător
 Cei stejari nestrîmbători !

Frunză verde baraboi,
 La moară la Dorohoi
 Merge-un car cu patru boi
 Încărcat cu păpușoi.

Dinapoia carului
 E ciocoiul satului.
 — Bun ajunsul, măi țărane !
 — Nu-ți mulțănesc, mă
 cucoane !
 — Măi țărane, tu ești beat ?
 — Latri, ciocoi gulerat,
 Că de-aseară n-am mâncat
 Și tu zici că eu-s beat !
 Iar ciocoiul satului
 Cu năravul dracului
 Pune-o mînă pe obînc
 Alt-o bagă-n sîn, adînc,
 Și scoate-un bici plumbuit,
 Plumbuit, răsplumbuit.
 Și-avîntîndu-l într-o parte
 Trage la țăran pe spate ;
 Trage una, trage două,
 Trage mereu pin' la nouă.
 Iar țăranul satului,
 Cu năravul dracului,
 Bagă mîna pe sub scoarță
 Și scoate-o măciucă groasă,
 Groasă, groasă, ciotoroasă
 Și-avîntîndu-o în late,
 Trage la ciocoi pe spate,
 Trage una, trage două,
 Trage patruzeci și nouă.
 — Măi Ioane, Bălăbane,
 Rău mă dor cele ciolane
 Dă-mi răchiu de trei parale
 Să mă ung eu la spinare,
 Că-un țăran m-a bătut tare.
 — Așa-ți trebe, măi cucoane,

Nu te-ncepe c-un țăran
Ce și-așa el ți-i dușman ;
Căci țăranul cînd te bate
Zaci un an și jumătate.

18

Mugur, mugur, mugurel,
Ia fă-te mai măricel
Și-nfrunzește frumușel ;
Că ne-am săturat de iarnă
Și de greutate-n țară,
Cărînd fin cu sarcina
Și lemne cu crosnia.
Decît slugă la ciocoi,
Mai bine cioban la oi,
Cu capu pe mușuroi,
Cu ochii stîlpiți la oi,
Și pielea după ciocoi
S-o fac burduf de cimpoi,
Ca să cînt cu el pe ploi ;
Și pielea după picioare,
S-o fac coburi de pistoale !

19

Mătrăgună-n trei jerezi,
Bade ca al meu nu vezi,
Că poartă chemeșă albă,
La grumaji năframă neagră.
Pe deasupra ochilor,
Sprîncenele corbilor.
Pe din sus de gurișoară,
Cunună de mustăcioară.

Frunzuță de ruguț verde,
Mă tem, bade, că te-oi pierde,
Că te-am mai pierdut o dată
Și-am umblat varmeghea toată,
Și deabghé mi te-am găsit,
Unde nici nu m-am gândit...
La curțile domnilor,
Domnilor și grofilor,
Unde-s porțile închise,
Numele pe table scrise.
Pe deasupra ușilor,
Numele coldușilor
Care-au căutat dreptate,
De care noi n-avem parte.

20

Doamne, du soarele-n nor,
Că-s pe brazda domnilor ;
Cînd oi fi pe brazda mea,
Te du, soare, unde-i vrea.
Supăratu-i domnu nost,
Că merge soarele jos.
N-are ce fi supărat,
Că Dumnezeu așa o lăsat.
Cîntă cucu pe fîntînă,
Vreme-i, gazdă, de ujină ;
Cîntă cucu pe vîjniță
Vreme-i, gazdă, meazîză.

Fă-mă, Doamne, ce mi-i face,
 Sufletul să mi se-mpace ;
 Fă-m-un porumbaș de-argint
 Cu aripile de vînt ;
 Fă-m-un porumbaș popesc,
 Să mă sui pe zid domnesc.
 Să ieu zidul de-a lungul,
 Să-l petrec de-a mărunțul.
 Să-l gădesc pe frate-meu,
 Să-l scap de necaz și greu ;
 Să-l scap de salahorie,
 De beilic și de robie !

Aseară ș-alaltăseară
 Mă culcai cu patu-afară
 Și-auzii cîinii bătînd,
 Și birauele venind.
 Scoală, maică, scoală, dragă,
 Că vin domnii și mă leagă,
 Cu trei rifi de primă neagră,
 Și cu trei de cea roșie,
 Să mă ducă-n cătănie.
 Și-mi dă pușcă și sabie,
 Și mă mîină-n bătălie.
 Cu pușca nu știu pușca,
 Cu sabia nu știu da,
 Și nu apăr țara mea.
 C-asta-i țara grofilor,
 Grofilor și popilor,
 Nu a sărîntocilor.
 Și noi murim în bătălie,
 Ca lor bine să le fie.

Biru-i greu, podveada grea,
 Sărăcuț de maica mea !
 Unde merg și orice fac,
 De belele nu mai scap,
 Nicăiri nu mai încap.
 De frica zapciului
 Și de groaza birului,
 Uitai drumul satului
 Și coarnele plugului ;
 Luai drumul crîngului
 Și poteca codrului
 Și flinta haiducului ;
 Că, decît în calicie
 Mai bine la haiducie,
 Ce-o vrea Dumnezeu să fie.

Hai, bordei, bordei sărac,
 Nu mai știu ce să mă fac ;
 Intru-n tine, ies afară,
 Gîndurile mă doboară.
 Nu-i mălai în căpestere,
 Trupu mi-i fără putere ;
 Nu sînt lemne, nu e sare,
 Iarna cade cu ninsoare
 Și-mi aduce supărare.
 Hai, bordei, bordei micuț,
 Vine gerul și-s desculț,
 N-am în pungă un bănuț.
 Am muncit o vară-ntreagă,
 Sărăcia tot mă leagă
 Strîns în lanțuri de oțel,

Priponit cu neagră jele,
Vai de steaua vieții mele !
Hai, bordei, bordei, bordei,
Rău m-apasă anii grei —
Dar-ar Dumnezeu cel sfânt
S-apuc vremuri pe pământ
Ca să am și eu cuvînt ;
Și ciocoi toți să piară,
Că ne-au făcut viață-amară.
Hai, bordei, bordei de lut,
De cînd soarele-am văzut
Eu de tine n-am știut...

25

Mînce-te amaru, bine,
Mult mă lăcomesc la tine
Cînd te văd la oarecine !
Că-s sărac și n-am nimică,
Numa-o casă-ntr-o urzică,
Vine vîntu și mi-o strică.
Pe min' cînd m-ai însurat,
Maică, avere mi-ai dat
O bîță cu vîrfu strîmb,
Pe la bocotani s-o plimb ;
O straiță plină cu vînt
Și nici un boț de pămînt.
Lasă, mamă, lasă, lasă,
Că mi-oi fa' și io o casă,
De-oi fa-o dintr-o nuiea,
Batăr știu c-a fi a mea.

Io-s oșan, gubă tărcată,
 Port cuțitu-n straiță lată
 Și la clop pană-nstruțată.
 Io-s cu pană și cu zgărzi,
 Bocotanii cu ogrăzi ;
 Io-s cu pană și mărgele,
 Bocotanii cu avere.
 Io-s, cît vezi de mititel,
 Jumătate de oțel.
 Io-s Griga Tureanului,
 Fiu Certezanului.
 Cînd domnii porunc-au dat
 De tri ori să fiu legat
 Ca mieluțu aplecat,
 Cu nimic nu m-am lăsat.
 Mie nu mi-or porunci
 Muștele și țîntarii,
 Că-s mai tare decît i !
 Că de cîndu-i lumea lume,
 Nu mi-o fost teamă de nime,
 Nici de cuțit, nici de par,
 Nici de pușcă de jăndar.
 Oșenia-i a me țară,
 De m-or ține cu săcară,
 Am iubit-o și-oi iubi,
 De-oi mînca o dată-n zi !
 Oșenia nu mi-o lăs,
 De m-or ține cu ovăs,
 Că din bătrîni o rămăs.
 Oșenia nu-i ocară,
 Inima-i de foc și pară,
 De-o aprinzi, arde o țară !

Văzuiu-mă prunc sărac,
 Cătai slugă să mă bag,
 Stăpînii simbria-mi trag !
 Stăpîne, lumina mea,
 Nu trage simbria mea,
 Mînce-ți casa pustia
 Și muiera, orbia,
 Feciorii, cătănia,
 Pe tine, ologia !
 Să te poarte-n tiliguță
 Și să vini la ușa mea
 Dup-o cojie de mălai ;
 Nici aceea nu ți-aș da,
 Ci cu-o rudă te-aș lua...
 De cînd trăiesc cu urală,
 Prinsu-mi-o fața spoială ;
 De cînd trăiesc cu urît,
 Prinsu-mi-o fața pămînt !
 Supărat e neamul meu
 De norocul meu cel rău ;
 Supărată viața mea
 De hodina mea cea rea !
 Horire-aș, horile-mi vin,
 Dar nu pot că sînt străin ;
 Horire-aș, horile-mi plac,
 Dar nu pot că sînt sărac !

Din zori albe pînă-n sară
 Mult viața mi-i amară...
 Ce-am semănat... tot am dat
 De dări să mă văd scăpat ;

Domnii tot luat-mi-au
Și n-am ce să le mai dau.
Toți strigă în gura mare :
— Ieși afară, dă-ne dare !
Nu mă-ntreabă de am sare,
De mai am o coajă-n masă
Și de nu mă ploaie-n casă.
Cum trage boul la car
Așa trag eu la amar.
De amarul vieții mele
Și lui Dumnezeu i-i jele,
Că n-am pîne, n-am legume,
De stau să mă duc în lume.
Și n-am sapă și n-am coasă,
Numa sufletul din oasă...
Da-m-aș codrului, m-aș dare
Să mai cînt cu el de jele,
Să mai uit de celea rele !...

29

Frunză verde de cicoare,
Mai fă, Doamne, vreo schimbare,
C-a crescut darea prea mare
Și cînd n-am bani s-o plătesc
Cu jucuțu mă-ntîlnesc.
Jucuțu hainele-mi strînge,
Copiii, nevasta-mi plînge.
Pentr-un zlot dare rămasă
Îmi ia tot ce am în casă.
Numai, Doamne, dreptate
Nu-i pe aste biete sate !
Eu fac drumuri, poduri grele,
Eu dau bani trecînd pe ele.

La bătaie cînd îi cheamă,
Eu dau feciorii cătană,
Ca pe „domni“ să mi-i păzească,
Grele legi să ne croiască.
Eu muncesc fără-ncetare
Și tot eu n-am de mîncare.
Copiii i-aș da la școală,
Dar nu-î pot cu traista goală.
Iar din dările ce dăm
Noi nimic nu căpătăm.

30

Și iată-l că iară vine
Executorul la mine.
Nu știu, Doamne, ce să fac,
Că de dînsul nu mai scap !
Vine-acum a patra oară
Și-a trecut „poate“ și „doară“
Acum tot ce va afla
Va lua și va căra :
Strai și zdrențe de pe pat,
Grîu ce l-am căpătat
Bob cu bob de la vecini,
Pe lucru de săptămîni !
Rămîn copilașii mei
Goleșei ca vai de ei,
Că de mila lor să piei.
Greu e traiul, Doamne, greu,
Și vai, mult mă muncesc eu :
De luni pînă sîmbăta,
Tot în brazdă mi-i vedea
La străini lucrînd, lucrînd,
Obosit și suspinînd !

Cînd dumineca sosește
Executorul pornește
Și ce-am strîns o săptămînă
Cade tot în a lui mînă.
Nu mă-ntreabă, au ori ba
Copilașii ce mînca ;
Nici că, iată, iarna vine
Și casa cade pe mine !
Prăpădită-i soarta mea,
Că oricît eu voi lucra,
Înainte nu pot da !
Stau adese și gîndesc
Ce să fac ? mă prăpădesc.
Că moșia mea întreagă
E o colibioară slabă,
Dară darea s-a urcat
Ca pe-o casă de-mpărat !
Am ajuns de nu știu cum,
De-s în casă, de-s pe drum,
Un gînd vecinic mă muncește
Și mereu în mine crește,
Zi de zi și tot mai tare :
Răzbunare ! Răzbunare !

31

Foale verde lin-pelin,
De-aș fi Dunăre să vin
Să smulg rău-n rădăcini,
Să nu mai aud suspin.
De-aș fi Dunăre o zi,
Răul nostru n-ar mai fi !
El petrece prin otele
Risipind parale grele,
Noi ne topim de belele.

Nu mi-i ciudă pe străin,
Cît pe pămîntean hain,
Că-i muncim flămînzi și goi
Și ne lasă, la nevoi.
El se duce-n țări, departe,
Noi trecem prin foc și moarte,
El se duce, de-i război,
Noi ne dăm viața din noi.
— Fă-te, Dunăre, flăcău,
Te revarsă peste rău,
Fă-te, Dunăre, bătrînă,
Răul să nu mai rămînă !

c) CÎNTECE DE HAIDUCIE

32

Mult mi-e dor și mult mi-e sete
Să văd frunza-n codru verde,
Să mai strîng vro șapte cete !
Primăvară, muma noastră,
Suflă bruma din fereastră
Și zăpada de pe coastă,
Să văd iar verzind în cale
Să mă las iar în cea vale
Cu-o pereche de pistoale.
Frunza-n codru cît se ține
Toți voinicii trăiesc bine,
Iară frunza dacă-l lasă
Toți voinicii merg pe-acasă
Și la para focului
Zac de dorul codrului !
Frunză verde de susai,
De-ar veni luna lui mai

31

Să-mi aud ceriul tunînd,
Să văd norii fulgerînd,
Ierbulița-n șesuri dînd.
Să mai văd focuri pe-afară,
Copilași cu pielea goală,
Cai în cîmpuri nechezînd
Și voinici pe plai suind.

33

Cîntă puiul cucului
Pe coarnele plugului,
Și mirla de pe teleagă
Tot strigă la boi să meargă.
Rămii, brazdă, după plug,
Că eu de astăzi mă duc
Și mă bag în codrii verzi,
De astăzi nu mă mai vezi !
Te las naibei, sărăcie,
Și mă duc la vitejie ;
Te las naibei, sapă lată,
Și iau pușcă ferecată.

34

Foaie verde foi de nucă,
Mă urcai în deal, în luncă,
Văzui lunca-mbobocită
Și cîmpia înflorită,
Și plugurile brăzdînd,
Și oamenii semănînd.
Numai plugușorul meu
Șade la perete rău !

Sabia s-o fac un plug !
Pistoalele să le-njug ;
Să-mi pui plugu să-mi brăzdez,
Unde-o fi crîngu mai des.
Să-mi trag brazda dracului,
Pă la capul satului,
Pîn uşa bogatului !

35

Aşa-mi vine cîte-o dîră
Să-mi fac casa toată țîră ;
Să-i dau foc să ardă spuză,
Să mă sui la munți cu frunză.
Aşa-mi vine uneori
Să-mi las frați,
Să-mi las surori,
Să mă sui la munți cu flori ;
Să-mi fac ochii rotungiori,
Să privesc mîndrele zori ;
Să şed pîntre floricele,
S-ascult vîrs de păsărele ;
Pe pat de flori să mă pun,
Durerea mea să le-o spun,
Aşa-mi vine cîteodată
Să las mamă,
Să las tată,
Să mă sui la munți cu peatră ;
Să-mi fac ochişorii roată,
Să mă uit la lumea toată,
Unde-am trăit eu odată.
Aşa-mi vine cîte-un gînd,
Să duc boii să mi-i vînd,
Iară plugul să-l aprind.

Din coarnele plugului
Să fac şauă murgului,
Murgului voinicului ;
Şi din fierul cel mai mare
Să fac teacă la pistoale ;
Şi din fierul cel mai lat,
Cel mai lat şi-ncovăiat,
Să fac teacă la băltag
Şi băltagu-n ea să-l bag ;
Şi din fierul cel mai lung
Să fac potcoave la murg,
Să-l încalic, să mă duc
Cătră sinul munţilor,
La umbra molizilor,
La cîntecul mierlelor,
La mugetul cerbilor ;
Cătră sinul codrului,
La umbra făgetului.
Unde-i drag voinicului
Şi-i place fîrtatului.

36

Foaie verde solzi de peşte,
Primăvara că-mi soseşte,
Zăpada se peticeşte,
Colţu la iarbă-mi iveşte,
Murgu-n grajd înnebuneşte.
— Scoal', mîndro, de mă găteşte !
Ia cotu şi foarfeca
Şi-mi croieşte-o ipingea,
Mai verde decît frunza,
Să intru-n codru cu ea ;
Şi-mi croieşte dulămiţă,
Verde ca foaia de viţă,

Să-mi iau codru cu credință ;
Și-mi croiește nădrăgei
Mai verzi ca foaia de tei
Să intru-n codru cu ei ;
Și-mi croiește-un comănac
Verde ca foaia de fag,
Să intru-n codru cu drag !
Și să nu mi-l croiești larg,
Că mă doare după cap,
Umblînd prin crîng aplecat.
Și-mi croiește imurluc,
Verde ca foaia de nuc ;
Și să nu mi-l croiești lung,
Că mă doare după gît,
Tot umblînd pe brînci prin crîng !

37

Sub poale de codru verde,
Mititel foc mi se vede ;
Mititel și potolit,
Tot de voinici ocolit.
Nu știu, zece au... cinsprezece,
Că mi-și frige un berbece,
Un berbece berbecel,
Sugător și mititel.
Și nu-l frige cum se frige,
Ci-l înfige în cîrlige,
Înjunghiat, nejupuit,
Ca un purceluș pîrlit ;
Și-l întoarce din belciuge
Ca să-i fie carnea dulce ;
Și să-l aibă la colnici,
De merindă la voinici.

Sub umbră de păducel,
Voinicei mănîncă miel
Și beau vin din burdușel,
Cîntînd și grăind astfel :
Codre, codre înfrunzit,
Codre, frumos înverzit,
Ține-mă-n tine ferit,
Cu frunză acoperit.
Codre, vei avea păcat
De cumva me-i da legat,
Că nimic nu ți-am stricat,
Nu mă știi de vinovat ;
Că-n tine de cînd intrai,
Numai o cracă tăiai,
Armele de-mi atîrnai
Și la umbră-ți m-așezai.
Le-aș fi pus, codre, și jos,
Dar pămîntu-i umedos
Și fierul e ruginos,
Își pierde lustrul frumos.
Codre, codre, dușman ești !
Tu voinicii i-amăgești,
Îi aduni și îi primești
Tu-i predai, iar nu-i ferești.
Cît e codru de frumos,
Cu frunza verde, umbros,
Iarna putrezește jos
Și voinicii șed la gros.

Frunză verde de susai,
Mă-ntorsei iară pe plai
Cu mireasa pe sub strai,
Să mai prind ceva de trai.

Pe mîndruța să mi-o-mbrac
Cum i-a fi mîndrei pe plac.
De cînd plaiul am lăsat,
Traiul bun eu l-am uitat.
'Arma-n sîn mi-au ruginit,
Nimic n-am agonisit.
Mă lăsai pe plai deoparte,
Unde soare nu străbate,
Sub frunziș de ciritei,
Unde trec turme de miei
Și mocani bogați de vite
Cu chimirile ticsite.
Nu știu turmele lua-le-aș,
Ori chimirile smuci-le-aș,
Că nu-i vreme de pierzare,
Că se-aude-n depărtare
Zgomot de potiră tare.
Frunză verde de agude,
Ian vezi, frate, ce s-aude ?
Graiul dulce-a mîndrei mele,
Ori zgomot de potiri grele ?
De-a fi puica mea frumoasă
Ad-o sfîntul sănătoasă,
Sufletul să-mi răcorească
Zilele să-mi îndulcească.
Iar de-a fi potira grea,
Care paște viața mea,
Las' să vie c-am o flintă
Pentru potiră gătită
Să-i pun plumbul subsuoară,
S-o străbată-n inimioară.

Foaie verde de trei spice,
Cînd văzui că nu mai ninge
Începui armele-a strînge,
A le strînge,

și-ale unge ;

Le ungeam cu untdelemn
Să nimer' bine la semn,
Și cu seu de căprioară,
Pă cine-oi lovi, să moară.
Foaie verde trei masline,
Dine, Dine,

Costandine,

De știi tragi cu pușca bine,
Haideți în codru cu mine !
Foaie verde solz de pește,
Codrul cînd îngălbenește
S-alege cine trăiește ;
Pînă codrul frunza ține,
Toți voinicii trăiesc bine:
Trăsni-te-ar de gălbiniș,
Cum grăbiși

de-ngălbiniși ?

Umblam prin tine pitiș
Cu sabia tîrîiș,
Și cu pușca cumpăniș,
Și cu murgu-alăturiș.
Haiduci-m-aș, haiduci,
Că n-am cap de-a mai trăi !
Cît îi codru de frumos,
Iarna putrezește jos ;
Cît îi codrul de-mpupit,
Iarna zace la pămînt.
Foaie verde lemn domnesc,
Legea ta, crîngule des,

Eu din tine nu mai ies,
C-am intrat de mic copil
Și-acu-s aproape bătrîn ;
Barba-mi bate brațele
Și mustăți, umerile,
Și părul călciile.
Foaie verde orice-ar fi,
Cît oi fi,

cît oi trăi,
La nimeni n-oi căciuli ;
Că omul necăciulit
Să trăiască, că-i voinic,
N-are teamă de nimic !

40

Arză-te focul, făgui,
De ce n-ai venit să-mi spui
Cînd ți-a dat frunza dintii,
Să-mi iau armele din cui,
Flinta de la căpătii,
Să ies în codru întii,
Cu doisprezece copii !
Tot copii de seama mea,
Răsucindu-și mustața,
Să mă scape de belea.
Foaie verde de năut,
De cînd în codru-am venit,
Nici luna nu am văzut.
Nici luna, nici soarele,
Numai căprioarele !
Căprioară, surioară,
Coboară din deal la vale,
Suie-te-n două picioare
Și mănîncă codru-n poale.

Mîncă poala codrului,
Să văd matca Oltului.
Foaie verde solz de pește,
Bate vîntu-mi vîjiiește,
Ploaia-n codru răpăiește,
Eu de gazdă n-am nădejde.
Că gazda mie-n Valea-Rea,
Mi-o căznește potera,
De trei zile, de trei nopți,
Ca să ne spuie pe toți !

41

Duce-m-aș, că largă-i lumea,
Numai să-nfrunza pădurea,
În pădure cînd mă bag
Tăti crengile mă trag,
Și de haine și de cap,
Numa să mă fac pribeag.
Vai, săracu pribeagu,
Cu greu își duce traiu.
Frunza-n codru s-o mișcat,
Frunza-n codru cînd se mișcă,
El crede că îl împușcă ;
El credea că l-a-mpușcat ;
Rădăcina fagului,
Leagănul pribeagului.

42

Cine-i tînăr și voinic
Iese noaptea la colnic
Fără par, fără nimic.

Cu brațele pe pistoale,
Cu capu pe-nvălitoare,
Și din grai c-așa-mi grăia :
— Măi ficiori ai codrului,
Nu vă dareți somnului,
Că somnu-i înșelător,
Strică viața la ficiori.
Harîmbașa vorba o dobîrșa,
Poterile și sosa,
Șapte sate

De pe balte,
Din Craiova jumătate.
Dacă dînsu mi-i vedea
El din grai așa-mi grăia :
— Măi ficiori, ficiorii mei,
Stați în loc,
să dăm cu foc.
Harîmbașa cu pușca da
Și poterile că fugea.

45

Astă-vară am vărat
Colo-n muntele cel nalt,
Cu luna, cu soarele
Și cu căprioarele,
Că din naștere-s muntean
Iar din botez sînt oltean.
Căprioare, surioare,
Sculați în două picioare,
Rodeți poala codrului
Să văd matca Oltului.
Oltule ! pe malul tău
Crească-ar iarbă și dudău

- Ca să pască murgul meu,
Oltule ! cîne spurcat,
Ce vii mare tulburat,
Și cu sînge-amestecat ?
Aduci plăghii și butuci,
Și căpestre de cai murgi,
Și chiar trupuri de haiduci !
Oltule ! rîu blăstemat !
N-avuși grijă de păcat
- Să-nghiți trupuri de voinici
Care-au haiducit pe-aici ?
Seca-ți-ar izvoarele
Și toate pîraiele,
Să-ți rămîie pietrele
Să le calce fetele,
Că tu n-ai ținut cu noi
Și te-ai vîndut la ciocoi !
Pe unde-a trecut luntrea
Înaltă-se pulberea,
C-ai fost rău de oltenași
Ș-ai fost bun de poterași.
Oltenași ai înghițit,
Poterași ai răcorit !

46

Foicică trei migdale,
S-o cănit codrul pe poale,
Haiducii coboară-n vale.
Cînd frunza s-a-ngălbenit,
Voinicelul șade trist.
Și frunza cînd a picat,
Voinicelul mi-a plecat.
Răsai iute, bobule,
Și-nfrunzește, codrule !

43

Cînd văd frunza verde-n tine,
 Crește inimioara-n mine.
 Înfrunzește mai curînd,
 Că mie mi s-a urît
 Din vale la deal suind !
 Tot suind din vale-n deal,
 Pui mîna pe iatagan
 Și tot coborînd la vale,
 Pui mîna pe cinci pistoale,
 Trei pline și două goale...
 Vai de tine, măi ciocoi,
 Cînd te-oi prinde la zăvoi,
 Oasele să ți le moi,
 Mijlocelul să-ți îndoi,
 Să-ți iau pielea după spate,
 Să-mi îmbrac armele toate..
 Foaie verde frunză-amară,
 Veni primăvara iară !
 Îmi luai pușca și vergeaua
 Ș-apucaii la deal vîlceaua.
 Frunzuliță foaie lată,
 Cînd îmi văzui ceata toată,
 Fișii codrul deodată..
 Ține, codre, frunza-n bine,
 Ca să mă mai plimb prin tine
 Cu zece haiduci cu mine
 Și-n pădure douășdoi,
 Vai de mama ta, ciocoi !

47

Codrule, ce ți-aș ști da,
 Să mă poți tu ajuta
 Cu frunză și cu iarba.

44

Ți-aș da cuțitu și parii,
Să omori pe toți tilharii.
Ți-aș da inima-mi amară,
Să faci din ea foc și pară.
— Io-ți dau frunza fagului,
Cîntecu pribagului,
Șuieratu vîntului,
Cărăruia cerbului
Și puterea dorului.
— Măi codrule, nu mă vinde,
Că-s tînăr și te-oi aprinde.
Măi codrule, nu mă da,
Că-s tînăr și te-oi prăda !
— Nu te teme, măi pribege,
C-amîndoi sîntem de-o lege.
Cîtu-s codru de bătrîn,
Tot mai țin voinici în sîn.
— Codrule cu frunza lungă,
Cadă bruma, nu te-ajungă !
Codrule cu frunza lată,
Cadă brumă, nu te bată,
C-ai fost frate de-omenie,
Cu săracii-n pribăgie !

48

Foaie neagră de rogos,
Mult ești, pleopule, fălos,
Mult ești nalt și albicios,
Dar n-aduci nici un folos.
Foaie verde de susai,
Poame n-ai,
Umbră nu dai,
Pază mlaștinelor stai.

Foicică flori domnești,
Pleopule, de ce jelești ?
Au vro pacoste cobești,
Ori de moarte mă vestești ?
Foaie verde de sipică,
Vîntul bate, frunza-ți pică,
Veselia mi se strică,
Sufletul mi-e plin de frică.
Foaie verde clocotici,
Vai de sărmanii voinici
Cînd s-abat și ei p-aici ;
Stau sub pleopi ca pe potici !

49

'Arde-mi-te-ai, codri des !
Văd bine că s-au ales
Din tine să nu mai ies !
Am intrat făr' de musteață
Ș-acum arunc cărunteață.
Am intrat pui de român
Ș-am ajuns moșneag bătrîn !
Alei ! codri blăstemat !
Mă ții de tine legat
Și eu mult m-am săturat
A trăi tot depărtat
Și de lume-nstrăinat.
Căprioară, surioară
Dor de lume mă omoară,
Roade poala codrului
Să-mi văd fața dorului,
Și să merg la mîndra mea
Care m-am iubit cu ea,
Din copilăria mea.

Teiule cu foaia lată,
 Nici un vînt să nu te bată,
 Că bine mi-ai prins odată
 Cînd de poteră fugeam,
 Eu în codru c-alergam
 Și sub tine m-ascundeam.
 Cu umbra mă răcoreai,
 Cu tulpina m-ascundeai
 Și cu frunza mă-nveleai,
 De poteri că mă scăpai.
 Prin toate ramurile
 Atîrnam pistóalele
 Și sub toate frunzele
 Îmi cîntau mierlițele.
 Teiule cu foaia lată,
 Nici un vînt să nu te bată,
 Că bine mi-ai prins odată,
 Odată-n copilărie,
 Cînd eram în haiducie ;
 Și acuma cărunțit,
 Tot sub tine tăbărit.

Jele-i, Doamne, cui îi jele...
 Jele-i, Doamne, codrului
 De armele hoțului,
 Că le plouă și le ninge
 Și n-are cine le-ncinge ;
 Că mări, cine le-a încins
 În temniță le-a închis.
 Frunză verde samalare,
 Mă rog, codre, dumitale,

Ca la un frate mai mare,
Apleacă-ți ramurile
Și-mi apără armele,
C-au rămas, sărmanele,
Și le plouă, și le ninge,
Și n-are cine le-ncinge !

d) CÎNTECELE RĂSCOALELOR POPULARE

52

Alei, Doamne, Dumnezeu,
Auzi-mi și glasul meu,
Glasul meu, durerea mea,
Amarul și jelea grea.
Frunză verde foi uscate,
În Moldova nu-i dreptate.
Foc și pară-n lung și-n lat,
Pentru-un cîne blăstămat,
Pentru vodă cel hain,
Duca-vodă cel fieros,
Cu cei mari prietenos,
Cu cei mititei cînos ;
'S sărăcit
și prăpădit,
Tare mi-s sărac lipit.
Fără casă,
fără masă,

Nici pământ de dobitoace,
Mă mir, Doamne, ce m-oi face !
Fără hornă, fără foc,
Cu moșoaica goală-n foc.
Doamne, du-l și-l du departe,
S-aibă dracul de el parte ;
Doamne, du-l și-l du mereu,
Să pot răsufla și eu !

53

Frunză verde măgheran,
Vine Horia și Crișan,
Horia vine de la-Abrud
Unde-i aurul cel mult
Cu pistoale aurite
Și de gloanțe ticsuite,
Și cu-o lance sclipicioasă,
De te iau fiori prin oasă.
Unde trage lancea lui
Lasă urma focului,
Unde pușcă din pistoale,
Rămîn curțile tot goale...

54

Mă sui la Orlea-n deal,
Să mă uit peste Ardeal,
Dar Ardealu-i țară mare,
Nu se vede c-o cătare.
Mă pusei și ascultai
Și-auzii de trei ori vai !

Și-auzii a patra oară,
Și îmi făcui ochii roată,
Văzui valea turburată :
Icea fum, dincoalea fum,
Iar prin aer căzînd scrum,
Scrum de case șindrilit
Cu păcate-acoperite ;
Și scrum negru de palate
Cu păcate încărcate ;
Scrum de stoguri
și de poduri,
Adunate de români
Ca să-ngrășe pe căpcîni !
Dacă văzui și văzui,
La un fag mă repezii
Și-un baltag îmi dezbinai
Și-o luai în jos, pe plai.

55

Pîn-o fost Horea-mpărat,
Domnii nu s-au desculțat,
Nici în pat nu s-au culcat,
Nici la măsură n-au mîncat.
Cît fu Horea căpitan
Și domnii purtau suman.
Pînă ce fu Horea crai,
Pe domnire era vai.

MUGUR, MUGUREL

Cîntecul răsculaților de la 1821

Mugur, mugur, mugurel,
 Mugur, mugurel,
 Ia fă-te mai măricel,
 Mugur, mugurel,
 Că ne-am săturat de iarnă,
 Mugur, mugurel,
 Și de greutate în țară,
 Mugur, mugurel.
 Bate-i, Doamne, pe ciocoi,
 Mugur, mugurel,
 Cum ne bat și ei pe noi,
 Mugur, mugurel.
 Cînd ciocoiu e-n putere,
 Mugur, mugurel,
 Ne strivește în picere,
 Mugur, mugurel.
 Ne înjugă ca pe boi,
 Mugur, mugurel,
 Și ne tunde ca pe oi,
 Mugur, mugurel.
 Din cîmpia românească,
 Mugur, mugurel,
 Piere floarea vitejească,
 Mugur, mugurel.
 Căci ciocoiu-nveninat,
 Mugur, mugurel,
 Unde prinde tot stîrpește,
 Mugur, mugurel.
 Floare, iarba nu mai crește,
 Mugur, mugurel,

Bate-i, Doamne, pe ciocoi,
Mugur, mugurel,
Căci e chin și-amar de noi,
Mugur, mugurel,
Căci e chin și-amar de noi,
Mugur, mugurel.

57

Frunză verde magheran,
Voinicel mehedințean,
Sînt născut pe frunzi de fag,
Ca să fiu la lume drag.
Și scăldat de mic în Olt,
Să mă fac viteaz de tot ;
Și-s frecat cu busuioc,
Să am zile cu noroc.
După ce am mai crescut,
Din ochi maica m-a pierdut,
C-am fugit de la părinți
Tot în munți la Mehedinți
Apoi m-am lăsat în vale
Cu trei rînduri de pistoale,
Ș-am ajuns un voinicel
Cu inima de oțel.
Aoleo ! ce foc de dor !
Veni-va badea Tudor
Să mai strîngă din păduri
Cete mîndre de panduri...
Frunză verde păducel,
Cine-a merge după el ?
Un șoiman mehedințel,
Care știe să chitească
Rîndunica s-o lovească,

Și mai știe de călare
Să se lupte-n fuga mare.
Și mai știe să înoate
Vislind Dunărea din coate.
Aoleo ! mă arde focul
Ca să-mi cerc și eu norocul,
Aoleo ! de rău, de bine,
Țipă sufletul în mine.

58

Pe dealul Feleacului
Merg carele Iancului,
Nu merg, cum merg carele,
Strălucesc ca soarele.
Carul merge-mpiedicat,
Iancu merge supărat
Pentru-n hoț de împărat.
Boii-s cu coarne de spume,
Om ca Iancu nu-i în lume ;
Boii-s cu coarnele verzi
Om ca Iancu nu mai vezi !

59

Pe dealul Feleacului
Trec carele Iancului,
Așa merg, Doamne, de tare,
Duc la lagăr de mîncare.
— Iancule, Iancuțule,
Ce să-ți ducă carele
Unde ți-s cătanele ?
— La amar săracele.

— Iancule, viță domnească,
 Dumnezeu să te-alduiască,
 Să-ți dea sfântul sănătate
 Să ne scoți nouă dreptate.
 Ascultați, seamă băgați,
 Ce faceți voi nu fac alți.
 Părinții s-or bucura,
 Morții bine-o răsufla.
 Că ce faceți în un gând,
 Moșii voștri n-au putut.
 — Iancule, de unde vii ?
 — De la târg de la Sibii.
 — Dar ce-ai fost de-ai târguit ?
 — Doar tot aur și argint,
 Cum se vede tot sclipind,
 Cum s-aude tot sunînd.
 — Iancule, zău, de cînd sînt,
 De cînd mă știu pe pămînt,
 Argint, aur n-am văzut.
 Ce-ți trebuie bogății,
 Pentru că tu n-ai copii ?
 — Am un neam și-o țară-ntreagă
 Să le scoț dreptul mă roagă.
 Am cu sutele ostași
 Cari îmi vin din pas în pas.
 — Ce-ți trebuie ții atîția ?
 — Din sclavie și din somn
 Scot un neam ca să-l fac domn.
 Că el domn a fost în țară
 Și acum să fie iară.
 — Du-te, Iancule, în pace,
 Doar domnii știu că nu-i pace.
 Domnii știu că n-o ajunge
 Că au plîns lacrimi de sînge.
 Poate neam de neamul lor,
 Tot l-or face mai ușor.

Dumnezeu să îți ajute,
Ai făcut, și mai faci multe.
Frunză verde flori domnești,
Pleacă Iancu-n București.

60

Strigă Iancu de la munte :
— Nu te teme, măi Arsene,
Că și eu vin de la munte
Cu opt mii și nouă sute.
— Iancule, Mărire-ta,
Lasă-ți Turda, n-o prăda
Că ți-oi da bani cu mierța
Și galbeni cu sferdera.
Pe drumul Aradului
Merg carăle Iancului...
Ce nu merg ca carăle,
Ci scipesc ca soarele.
Pușcă Iancu prin butuci,
Fug domnii fără de păpuci.
Pușcă Iancu prin nuiiele,
Fug doamnele din țipele
Să-și țipe mănușile
Și să spele pinzele
Precum fac rumânile.

61

Bate, Doamne, pe-mpărat
C-o făcut drumul prea lat
De trece Iancu-n Bănat.
— Iancule, crai de-omenie,
Las-o focului să fie,

Ș-o luat sabia din tină
Să și-o șteargă de rugină.

64

Fă-mă, Doamne, ce mi-i face,
Fă-mă roata stelelor
În calea vidrenilor.
Ș-am un bade de vidran
Cu numele Ianc-Avram :
Gura lui — zahăr creștari,
Ochii lui — mărgăritari,
Părul lui — mătăasă verde,
Rău mă tem că mi l-oi pierde ;
Că l-am mai pierdut odată
Și l-am cătat lumea toată,
Și l-am găsit la Tebea,
La gorunul lui Horea...
Gorunul Horii-i de jele,
Îmbrăcat în cercurele
Și-nvîrtit în dor și jele.

65

'Anu nouă sute șapte,
Pă luna de-i zice marte,
'Cepu lumea să se revolte,
Cu topoare
la spinare
Și cu furș' la suptioare,
Să-l omoare pă ciocoi,
C-a supt sîngele din noi.
Dar țaranu ce făcea ?
Plugu-n căruță punea

Și la cîmp cã se ducea,
Ara țãranu unde vrea.
Pe la nimiezi în disearã
Venea boieru cãlare !
— Da ce faci tu, mãi Ioane ?
— Am venit sã ar, cucoane !
Da boieru ce fãcea ?
Fo douã gîrbace-i da,
Boieru pã fugã sã punea...
Mare revoltã era,
Armata-n sat cã venea,
Pã țãrani cã mi-i bãtea,
Mulți din ei sã omora.

66

1907

Foaie verde foi trifoi,
Țineți-vã, mãi ciocoi,
C-a venit vremea de-apoi
Sã arãm și noi cu voi.
Sã-nhãmãm cucoanele,
Sã arãm pogoanele.
Cîți mușuroi pe pogoane
Atîția draci în cucoane ;
Pe pogoni cîți mușuroi,
Atîția draci în ciocoi.
Foaie verde de trifoi,
Țineți-vã, mãi ciocoi,
C-a venit vremea de-apoi,
Sã temeți și voi de noi.

59

e) CÎNTECE DE CĂTĂNIE ȘI DE RĂZBOI

67

Vine-o carte ș-o poruncă,
Cătanile să se ducă ;
Vine-o carte ș-o hîrtie,
Să meargă la cătănie.
— Du-te, maică, la birău
Și umblă de rîndul meu.
— Dragă, la birău am fost
Da biraiele-s de cîne,
Nu te vreu numai pă tine.
— Dacă-i, maică, rîndu-așa,
Curuiește-mi cămeșa,
Dar mi-o coasă cătănească,
Neamțu să te pominească.
Și pe latu dinăinte
Scrie-mi două-tri cuvinte ;
Și pe latu dinapoi
Scrie plug cu patru boi ;

Pe mîneca de-a dreapta
Scrie, maică, drăguța ;
Pe mîneca de-a stînga
Scrie-te pe dumneata.

68

Cîntă cucu pe fîntînă
Că mai am o săptămînă ;
Cîntă cucu pe găleată,
Săptămîna mi se gată !
Nu-mi pare rău că mă duc,
Da-mi pare rău după plug ;
După plug și după boi,
După părinții-amîndoi ;
După plug, după roțile,
După dragile copile ;
După plug, după tînjală,
După mîndra de-astă-vară...
De unde cătana pleacă,
Rămîne casă săracă ;
Rămîn boii înjugați
Și părinții supărați ;
Rămîn boii în restele
Și părinții-n dor și jele !

69

Frunză verde de măr dulce,
Ieși, măicuță-n deal la cruce,
Să te uiți cum ne mai duce !
Ne duce, ne suie-n tren,
Trenul pleacă șuierînd,
Maica rămîne plîngînd.

61

Foaie verde trei grămate,
Trenule, n-avere-ai parte
De şuruburile toate
Şi de şina de sub roate,
Că ne-ai străinat departe,
În neagra străinătate.
Nu văd mamă, nu văd tată,
Parcă sînt făcut din piatră ;
Nu văd fraţi, nu văd surori,
Parcă sînt făcut din flori.
Foaie verde sălcioară,
Săbioara-i surioară,
Căluşelu-i frăţior,
Şi puşculiţa-i măicuţa !
Foaie verde, foaie lată,
Maică, inimă de piatră,
Cum să te mai văd o dată !

70

Frunză verde de bujor,
Plînge-mă, maică, cu dor,
Că şi eu ţi-am fost fecior,
Ţi-am scos boii din obor,
Şi plugul de sub şopron,
Şi-am plecat să fac ogor.
Dar o brazdă de-am arat,
Potera m-a-ncunjurat
Şi m-a prins şi m-a legat
Cu curele-ncrucişate
Şi mi-au pus raniţa-n spate
Şi capela la o parte...
Potera şi jumătate !
— Măi neamţule, un' mă duci ?
Tocma-n graniţă la turci,

Să fur caii turcilor,
Să duc dorul mîndrelor ;
Să fur caii de căpestre,
Să duc dorul la neveste ;
Să fur caii de frînele,
Să duc dorul mîndrei mele !
Frunză verde flori de tină,
Suspină, maică, suspină,
Suspină şi pentru mine,
C-am ajuns în ţări străine,
Să mănînc de căpătat,
Să beau apă de furat,
Să gîndesc cu milă-n sat,
La neveste cu bărbat,
La fete de măritat,
La flăcău şi de-nsurat.

71

Vai de mine, negri-s munţii
Toamna, cînd pleacă recruţii !
Vai de mine, negri-s norii
Toamna, cînd pleacă feciorii !
Maicile-şi petrec feciorii,
Nevestele — soţiorii.
Dar pe mine
 n-are cine,
Că sînt singurel pe lume !
Tata-i bătrîn şi nu poate,
Surorile-s măritate,
Mama-i moartă şi nu vine,
Eu sînt singur, n-am pe nime,
Numai şaua de su'mine,
Şi batista de la tine.

Maică, maică, draga mea !
 Eu mă duc, maică, de-acasă,
 Nu plînge, ci fii voioasă,
 Că de-o fi țara pe pace
 Iar înapoi m-oi întoarce.
 Și de-o fi o răutate
 M-oi trage lîng-o cetate
 Și-oi scrie frumoasă carte. /
 Carte-n patru cornurile
 Scrisă cu lacrimi de jele.
 Maică, maică, draga mea,
 Ieși, maică, la deal la cruce
 De vezi neamțul cum ne duce,
 Că ni-a luat dinapoi
 Ca și pe-o turmă de oi.
 Plînge-mă, maică, cu dor,
 Că m-a strîns neamțu-n zăbon,
 Plînge-mă maică cu jele,
 Că m-o strîns neamțu-n curele.
 Curele albe de vacă
 Hoi săraci feciori cum pleacă,
 Prinde-i ochii-a lăcrăma
 Și inima-a suspina.
 Vine-o carte și-o poruncă
 Elu-i musai să se ducă
 Lasă frați, lasă surori,
 Lasă doriți părinciori
 Cu ochii plini de dor.
 Las-o albă de nevestă
 Tot plîngînd pe la fereastră.

Plînge-mă, mamă, cu dor
 Că ți-am fost voinic fecior,
 Și de grijă ți-am purtat,
 Ogorul ți l-am lucrat.
 Iar de cînd m-am cătănit,
 Viața mi s-a otrăvit.
 Că tînjesc în țări străine
 Și tot plîng gîndind la tine.
 Mult mi-e dor, mămucă, dor
 De cel codru frățior,
 Și de stîna cea cu oi,
 Și de cîntic de cimpoi !
 Mult mi-e dor, mămuca mea,
 De cea mîndră viorea,
 Care mă iubeam cu ea !
 Mult mi-e dorul nempăcat
 Și mă-ndeamnă la păcat,
 Să mă las de cătănie
 Și să fug la ciobănie,
 Ori ce-a fi cu mine, fie !

Munte, munte, piatră seacă !
 Lasă voinicii să treacă,
 Să treacă la ciobănie,
 Să scape de cătănie.
 Decît catană la rînd,
 Mai bine-n codru flămînd ;
 Decît catană-n șireag,
 Mai bine-n codru pribeag ;
 Decît la străin catană,
 Mai bine la oi cu pană !

N-ar avea loc și pomană
Cine m-au făcut catană,
Mi-au dat haine mohorite,
Cum is mie mai urite,
Și mi-a tăiat pletele,
De mă rîde fetele.
Românaș, sîrman de eu !
Căci au fost norocul meu
Să mă văd cu arma-n mînă
În loc să petrec la stîină,
Ziua ca să mulg la oi,
Noaptea să sun din cimpoi.
Eu voios aș cătăni,
La străini de n-aș robi ;
Eu voios aș fi catană ;
Dac-ar fi oaste romană ;
Dar decît să fiu la nemți,
Mai bine să mor în tremți ;
Decît să fiu la husari
Mai bine-n furci de stejari !

75

Mi-o trimis badea cuvînt,
Mi-o trimis cuvînt pe vînt
Trei ani să nu mă mărit ;
Cuvînt pe stele și lună
Să-l aștept trei ani și-o lună.
Patru nu m-oi mărita
Că am pe cine-aștepta.
Florica macului,
Drăguț ca al meu nici nu-i ;
Pe dînsu-i cămașa albă,
Num-a lui gură mi-i dragă,

Pe din sus de gurișoară,
Cunună de mustăcioară,
Ochii-n cap îs vulturești,
Cum îl vezi, îl îndrăgești.
Trupu lui ca merișoru,
Cînd îl vezi te împl'e doru.
Inimă ca la badea
Nu găsești la nimenea,
Și doruțu bădiului
Nu găsești vorbă să-i spui.

76

Cătană prin țări străine
N-am nici milă la nime.
Nice mare, nice mic,
Nu te crede la nimic.
Străin sînt ca pasărea,
N-am milă la nimenea,
Străin sînt și pui de cuc,
N-am milă unde mă duc.
Mult e lumea-ncruciașată,
Mult mi-i casa-ndepărtată,
Lumea-i ca o doamnă rea,
Nu știu cînd ne va lăsa.
Cînd e zi de sărbătoare
Și te-apuci să scrii scrisoare,
Nici n-apuci s-o scrii mai bine,
Altă poruncă îți vine.
Strajă-meșter mă grăbește
Și mă-njură pe nemțește.
Sara nu mai mărg în sat,
Sărbători n-am de jucat,
Nici bine m-am așezat,
Și e musai de plecat !

Cine-a citit scrisul meu
Gîndească la traiul greu,
Traiul meu ca ruja-n spini
Cătunînd printre străini,
Că n-am scris din auzit
Și am scris ce-am suferit.

77

Ajungă-te, mîndro,-ajungă,
Ajungă-te-un dor și-un drag,
Și stai toată ziua-n prag
Cu ața băgată-n ac !
Să nu poți, mîndruțo,-mpunge
Pînă n-ei începe-a plînge...
Să plîngi, să uzi ața-n ac,
Să știi că-i blestem cu drag ;
Să plîngi, să uzi cusătura,
Să știi că-i blestem cu gura...
Hai, mîndro, de mă petrece
Pînă-n fundu grădinii,
Căci din fundu grădinii
M-or petrece străinii ;
Și din capu satului,
Io-s al împăratului,
Să-mi dea pușculița lui
Să i-o curăț de rugină
De trei ori pe săptămînă,
Miercurea și vinerea,
Mai ales dumineca.

Cine-o făcut cătănia,
 Să-l mănînce sărăcia,
 Calu lui să nu se-nheme,
 La dușmani să taie lemne,
 Vaca lui să nu se mulgă,
 La dușmani să fie slugă.
 Urma mea să mi-o ajungă,
 Să îmble cerșind prin porți,
 Pîn' i-a trece os prin os.

Vină, dulce turturea,
 Mă sloboade-n țara mea,
 Să nu mai mînc pîne rea.
 De cînd cătană-am plecat,
 Nici cu sapa n-am săpat,
 Nici cu coasa n-am cosit,
 Nici cu plugul n-am arat.
 Să știi, maică, traiul meu,
 N-ai zvînta obrazul tău !
 Te-ai scula la miez de noapte,
 Cu surori — omule — toate
 Și mi-ai ruga mie moarte.
 Că cu picior m-ai legănat,
 C-o mînă țîță mi-ai dat,
 În oloaie m-ai scăldat.
 De ce, maică, n-ai tăcut,
 Cînd pe mine m-ai făcut,
 Mîna stîngă să-mi fi frînt,
 Și dreapta s-o fi cornit...
 Așa n-aș fi petrecut
 Cum petrec acum de rău,

Cînd mă duc din satul meu,
Să umblu prin țări străine,
Acasă n-a rămas nime...
Ursitoarea m-a ursit
Pentru cătănit !
N-o ursit, nici n-o bolit,
Numai cum ea a voit.
A voit de mine rău,
Să mă duc din satul meu,
Să umblu prin țări străine,
Acasă nu fac vreun bine ?
De cînd de-acasă-am plecat,
Eu prin Banat n-am aflat,
Și-am aflat dușman de neamț,
Cari te cară și la șanț,
Și cu picioarele-n lanț.
Că slujba ce-i vitejească,
Inima să mi-o topească.
Vino. — mamă, măiculiță,
De mă plînge în portiță,
Că sufletul mi s-a uscat,
De cînd cătană-am plecat.
Jele mi-e și de tata,
Că mi l-am lăsat bătrîn,
Și-am plecat fecior străin...
Măiculiță, maica mea,
De-ai vedea inima mea,
Cum e tristă, cum e rea.

Merișor verde, crengos,
Ce veste ne-aduci din jos,
Ori răgutele s-o-ntors ?
Răgutele nu s-o-ntors,

Că trece-o mîndră crăiasă
Cu trei steaguri de mătăsă :
Unu-i roșu ca focul,
Altu-i negru ca corbul,
Altu-i alb ca omătul.
Cel roșu a bătălie,
Cel negru a jelenie,
Cel alb e a bucurie.

81

Frunză verde de ovăs,
Doamne, fă dealu tot șes
Cu mîndra să mă'tîlnesc,
Tri zile să-i povestesc ;
Tri zile mi-ar păre-un ceas
Povestind al meu necaz.
Foaie verde de cetate
Strig-un ofițer din carte :
— Ieșiți, feciori, din cetate,
Vă tocmiți în rînd frumos
Să mergem pe Bosnia-n jos,
Pe sunetu trîmbiții,
Pe scurtarea vieții,
Pe sunetul dobelor,
Pe scurtarea zilelor.
Cînd îi pe la miazănoapte,
Mere-ar trupa și nu poate ;
Cînd îi pe la cîntători,
Plină-i trupa de-așudori ;
Cînd ziuță se făcea
Feciorii din grai grăia :
— Împărate, dară-mpărate,
Pune pace, nu te bate
Cu răgute nenvățate,

Nu rămîn feciori pe sate
Numai fete credințate
Și maicile supărate.
Vai, neamțule, nu Ț-î greu
Că vezi sînge pe borneu?
Vai, neamțule, nu Ți-i jele
Că vezi sînge pe curele
Curgînd din oasele mele?
Și, neamțule, nu Ț-i greață
Că vezi sînge pe mustață?
Pică unu, pică doi,
Pic-o sută dintre noi.
Pică doi lîng-o cărare —
Merse la i-o fată mare
Să le ție lumina;
Vine-un căpitan călare
Tot strigînd în gura mare:
— Stînje, fată, lumina,
Ori îți stîng lumina ta!

82

Împărate, împărate,
Ardă-Ți casa jumătate
Și scaunul de la spate.
Împărat cu ochii verzi,
Nu te bate-n patru părți,
Că-mi omori ficiorii tăți.
Împărat cu ochi de mure,
Tri ficiori mi-ai dus în lume,
I-aș căta, nu știu pe un'e.
I-aș căta pi drum în jos
De la Italia-ntors.
I-aș căta pi drum în sus,
Poate vor fi la apus.

Numa unu să-l gădesc,
 Doru să mi-l potolesc,
 Că nu pot să mai trăiesc.
 Să-l gădesc pe-al treilea,
 Ieri am primit scrisoarea
 Că l-o prins în Francia,
 Știu că nu l-oi mai vedea
 Șohan, cît o fi lumea.
 Îs sărac și n-am pe nime,
 Am să mor ori azi ori mîine.
 Astăzi-mîine o să mor
 Și eu n-am nici un ficior,
 Să-mi puie mîna ușor,
 Să mă-ntrebe de ce mor.

83

Cîntă cucu-n bradu verde,
 Tinerețea mi se pierde.
 Cîntă-n vîrful pomului
 De jalea ficiorului.
 Cîntă-n vîrful fajilor
 De jalea fetițelor.
 Cîntă-n vîrful porților
 De jalea măicuților.
 Cîntă în păduri pustii
 De jalea la mici copii.
 Cîntă, cuculețule,
 În toate privirile.
 Numai glasul de la tine
 Îl cunosc în țări străine.
 Pîn-oi fi în țări străine
 Tu să-mi fii tată și mamă,
 Tu de mine să dai samă.

Tu, cucule, me-oi cînta
 La înmormîntarea mea.
 Cîntî în locu la preoți,
 Plîngi în locu la părinți ;
 În locu mîndruții mele
 Mă vei plînge mai cu jele.
 Tu să duci vestea de mine
 De-aicea, din țări străine.
 Zboară din țară străină
 La maica care suspină,
 Și să-i spui cu glas curat
 Cu mine ce s-o-ntîmplat.
 Spune-i că la moartea mea
 N-am avut pe nimenea.
 Că și cînd m-o îngropat
 Tu mi-ai cîntat,
 Tu mi-ai plîns.
 În loc de frați și ficiori
 Am avut privighetori.
 Nu mi-o făcut copîrșeu,
 Nici cruce la capul meu.
 N-avui mamă să mă plîngă,
 Nici lumină să-mi aprindă,
 N-avui mamă, n-avui tată,
 N-am la cap cruce de piatră.

84.

Zis-am, mîndro, către tine
 Ca să vii pînă la mine
 În linia cea dintîi,
 Unde șuieră plumbii,
 Și-acolo dacă n-oi fi,
 Hai, mîndro, și mi-i găsi

În linia din mijloc,
Unde merg plumbii cu foc.
Și-acolo dacă n-oi fi,
Hai, mîndro, că mi-i găsi
În linia dinapoi,
Unde merg plumbii mai moi,
Și-acolo dacă n-oi fi,
Hai, mîndro, că mi-i găsi
Lîng-o tufă de mohor,
Învelit în trei culor.
Și-acolo dacă n-oi fi,
Hai, mîndro, că mi-i găsi
Lîng-o tufă de stejar,
Lîngă domnul căpitan.
Și-acolo dacă n-oi fi,
Hai, mîndro, că mi-i găsi
La umbră a unui brad —
Acolo voi fi-mpușcat.
Și-acolo dacă n-oi fi,
Hai, mîndruțo, că mi-i găsi,
C-am zis, mîndro, către tine,
Cînd ai dat mîna cu mine,
N-am să cosese iarbă verde,
Nici să merg seara la fete,
Nici să port clăbăț cu flori,
Nici să merg la șezători.

85

Maică, măicuța mea,
Eu cunoscui vremea mea
Din luzie,
Din pruncie,
Din a mea copilărie,

Că n-oi mîna oi la stîină,
Nici n-oi muri moarte bună,
Ci-oi muri în cătănie,
În bătaie, la Frănție...
Dar popă cine mi-o fi ?
Hornîştii şi tamburii !
În loc de colac de grîu,
Fi-mi-a sînge pînă-n brîu,
Sînge de-a voinicului,
Pînă-n pieptul calului !
În loc de lumină de ceară
Fi-mi-a drumul cel de ţară,
Şi în loc de copîrşeu,
Fi-mi-a plumbul din adeu...
Cînd adeul slobozea,
Frumoşi feciori prăpădea,
Altul mintenaş murea,
Altul oapul ridica
Şi din gură, cuvînta :
— Maică, măicuţiţa mea,
Cînd tu, maică, m-ai făcut,
Să mă fi luat de-o mîină,
Să mă fi dus la fîntînă,
Să mă fi ţipat în apă,
Apoi eu m-aş fi-necată,
Dumnezeu te-ar fi iertată,
Că n-aş îmbla lumea toată...
Ieşi tu, maică, pîn-afară,
Şi te uită pe scăpătat
Că eu într-acolo-am plecat
Cu armele îmbrăcat.
De-i vedea un noruţ greu,
Poţi şti, maică, că mi-i greu ;
De-i vedea nor năsadit
Poţi şti, maică, c-am perit...

Dac-o fi țara pe pace,
Iar năpoi m-oi mai întoarce ;
Și de-a fi o răutate,
M-oi trage lîngă cetate,
Și voi scrie frumoasă carte,
Carte-n patru cornurele
Ca să-ți fie, maică, jele,
Pe de laturi

cu bănături,

În mijloc,

pară de foc,

Cît de cît să mă potop

Că de lume n-am noroc...

La cine-i da-o s-o citească,

Lacrimile să-l pornească,

Pe mine să mă jelească !

86

— Foaie verde de-un bujor,

Măi soldat de vînător,

Unde-ai fost ursat să mori ?

— Sus, pe vîrful munților,

La cetina brazilor,

În gurița tunului...

— Lumînare, cin' ți-a pus ?

— Soarele, cînd a apus,

Soarele și cu luna

Și cu Maica Precesta !

— De jelit, cin' te-a jelit ?

— Păserile, ciripind !

— De scăldat, cin' te-a scăldat ?

— Norii, cînd s-au scuturat,

Ploile, cînd s-au vărsat !

— De pînză cin' te-a pînzuit ?
— Frunza, cînd s-a doborît !
— De-ngropat, cin' te-a-ngropat ?
— Munții, cînd s-au surupat !
— Soldate de vînători,
Așa-ai fost ursat să mori :
De gurița tunului,
Tunuri că mi-au bubuit,
Gloanțele s-au risipit,
Soldații i-au omorît.

87

Foaie verde de scupie,
Doamne, fă-mi voia și mie
Și mă fă, Doamne, porumb
Ca să-mi ies din ploi de plumb,
Și-amîndouă mînele,
Să-mi fie aripele ;
Și să zbor, și să zbor
La puicuța mea cu dor.
Foiliță din buruiene,
Trei luni chiar pe asta vreme,
Pe răcoare și pe lună
Ce mai trai și voie bună !
Sărbători prin șezători
Cu fetele și ficiori,
Să trăiești, că nu mai mori.
Foaie verde de trifoi,
Vai, sarmani ficiori de noi,
Că ne-am dus flori înflorite
Și ne-ntoarcem vestejite.
Căci mirosul l-am lăsat
La germanu nempăcat...

Că cu schilozi și răniți
Ne-ntoarcem pe la puicuți.
Frumos codru și-ncheiat,
Eu tânăr și supărat.
Frumos codru și-nverzit,
Eu tânăr și necăjit.
Foicică de bujor,
Cum nu curge cel izvor,
Să mă pot spăla de dor !
Cum nu curge apa-n vale,
Să mă pot spăla de jale.
Sărac bine de demult,
Ce-am făcut de te-am pierdut,
Că-n crîsmă nu te-am băut.
Tu te-ai dus, bine, departe,
Eu stau cu năcazu-n spate,
Și alerg țările de-a rîndul,
Să mă chinuiesc cu gîndul.

88

Cine-o făcut drumu-n munte,
Dumnezeu să nu-i ajute ;
C-o dus bune ș-o dus rele,
Ș-o dus și neamuri de-a mele ;
Ș-o dus buni, ș-o dus și răi,
Ș-o dus și feciorii mei.
Mi i-o dus, i-o trecut dealu,
Pe min' mă mîinînc-amaru.
Că nu mi-o pus la masă,
Da-n tranșeie-ntunecoase ;
Nu i-o dus la masă-a-i pune,
Da cu tunu ca să tune,
În tranșee nu-i bini,
Că-i omoară cu plumbii ;

În tranșeie-i tare greu,
Că-mpușcă dușmanul rău.
O picat un plumb de brant,
Feciorii mi i-o-mpușcat...
Și cum să nu-mi fie jale ?
Mi i-o făcut bucățele.
Inima inimii mele,
Tinerei

 Și frumusei,
Săracii feciorii mei,
Pe-amîndoi mi i-o-mpușcat
În pădure, sub un brad.
Eu aștept să vie-acasă,
Șapte rădăcini nu-i lasă.
Pămîntule păcătos,
Mult ai fost nesățios,
Că doi ani o tot plouat,
Și nu te-ai mai săturat,
Eu știu cin' te-o blestemat...
Cu sînge te-ai adăpat,
Sînge din feciorii mei,
Tinerei

 Și frumusei,
Că de-ar fi-ngropați în țară,
Aș lua lut și țărnioară,
Le-aș lipi la inimioară,
Mi-ar mai trece jale-amară ;
Lut de pe mormîntul lor,
Și mi-ar mai trece de dor.
Ei is departe de mine,
Îngropați în țări străine ;
Eu dor m-oi duce-n mormînt,
C-a mei feciori nu mai sînt.
Cui nu i-o murit fecior
N-are jale, n-are dor,

Da mie doi mi-o murit,
Cu dor mă duc în mormînt,
Că mi-i arsă inima,
Nici în lut nu i-oi uita
Și moartea oi blestema,
Moartea și războaili,
Că mi-o luat feciorii.
C-așa-mi vine cîteodată,
Să dau moartea-n judecată,
S-o condamne legili,
C-o omorît tinerii.
Mi-o luat și pe-a mei feciori,
Mîndri ca și două flori,
Ș-am să mor de doru lor.



Foaie verde grîu mărunt,
De ce-s bătrîn și cărunt ?
N-am îmbătrînit lucrînd,
D-am îmbătrînit șezînd
În fundu tranșeiilor,
Și în ploaia plumbilor,
Din porunca domnilor.
C-am tot stat trei ani ș-o vară,
Fără să scot capu-afară.
Cine nu vrea să mă creadă
Să se ducă și să vadă ;
A vedea ș-a povesti
Cum se poate-mbătrîni
Și război n-a mai dori,
Pentru pace-a și muri.

Ție mîndră,-ți cîntă cucul,
 Dar mie-mi bubuie tunul ;
 Ție-ți cîntă păsărele,
 Mie, puști, mitraliere !
 Foaie verde de-un bujor,
 M-a făcut mama ficior ;
 Lăsaî satul, lăsaî vatra,
 Și mă duc să lupt la Tatra ;
 Tatra-Mică, Tatra-Mare,
 Multe vîrfuri nalte are.
 Badea ici, badea colea,
 Pe dușman mi-l fugărea
 De nu se mai întorcea !

Frunză verde de trifoi,
 Cine dorește război
 Rămîie-i pielea de foi,
 Carnea deie-o la gunoi ;
 Numa numele să-i vină,
 Ce-i greu-n lume să știe.
 C-atîta cît fi război,
 Nu mai scăpăm de nevoi.
 Să se facă pace bună,
 Nu pentr-un an ori o lună,
 Să fie pe veșnicie,
 Pace bună, omenie.

f) CİNTECE DE ԻNSTRĂINARE ȘI DE PROLETARIZARE

92

Mă duc, maică, de la tine,
Dorul meu ție-ți rămîne,
Ia-l, maică, și-l pune bine,
Și-l pune deasupra-n ladă
Învelit într-o feleagă.
Cînd, maică, ți-i dor de fată,
Caută-l deasupra-n ladă.
De-o fi dorul cum l-ai pus,
Io-s la față cum m-am dus.
De-o fi dorul vestejit
Io la față-am gălbenit.
Mă duc, maică, de la voi,
Plîngu-mi ochii amîndoi,
Da mai tare-mi plînge stîngu,
Că știe ce-ajunge strinu.
Că strinu, de-ar avea vreme,
Peste mine-ar tăia lemne ;
Strinu, maică, s-aibă loc
Pune-m-ar butuc pe foc ;

83

De mi-ar avea strinii rînd
Face-m-ar cenușă-n vînt !

93

Frunză verde trei soroace,
Fă-mă, Doamne, ce m-oi face,
Fă-mă pasăre măiastră,
Să zbor la mîndra-n fereastră,
Cu mămuca să vorbesc,
Cu mîndra să mă iubesc.
Dumnezeu, de mila mea,
M-a făcut o păsărea,
Și-am zburat la măicuța.
Măicuța, cum m-a văzut,
Prea bine m-a cunoscut
M-a luat la jîcîit.
— Maică, nu mă hîcii,
Pîn' nu ți-oi istorisi.
Cine-și dă copil pîn streini
Nu-i e milă ca de cîini,
Așijderea și de mine,
Nu v-a fost milă la lume,
Nu vi-i milă ca d-un cîine.
Părinții au fost plini de avere,
Eu le-am fost de mîngîiere,
Ca luna printre stele,
Cum părinții s-o-ndurat,
Pe mine m-o măritat,
Peste munți,
La alte curți,
La părinți necunoscuți ;
S-au lăcomit la argint,
Pe mine m-au prăpădit.

Că argintul şade-n ladă,
Dar urîtu şade-n vatră ;
Argintul rugineşte
Şi urîtu-mbătrîneşte.
Părinţii şedeau la masă,
Eu le făceam treabă-n casă.
Mă puneam să şed şi eu,
Părinţii se uitau rău,
Cînd înghiţeam o-mbucătură,
Lacrimile ajungeau-n gură ;
Cînd înghiţeam a doua oară,
Lacrimile mă omoară !
Toată lumea şi-a ales
Spicuţ verde de ovăz
Şi cîte-un tînăr frumos.
Numai eu că mi-am ales
Spicuţ verde de secară,
Şi urîtu din altă ţară.
Urîtu din ce se face ?
Ia, din omu care tace ;
Urîtu din ce se face ?
Ia, din ceea ce nu-ţi place ;
Că el tace şi le coace,
Cînd vorgheşte el te sparge.
Negru, Doamne, e pămîntu.
Dar mai negru e urîtu ;
Pămîntul face pîine,
Dar urîtu calea-mi ţine !

Lungu-i Drumul Clujului,
Da-i mai lung al dorului ;
Drumu Clujului să gată,
Al dorului, niciodată !

Maică, inimă de zid,
Nu vini la min' plîngînd,
Las' să plîngă ochii mei,
Că n-am vă'zt bine cu ei ;
Nu ştiu, bine n-am văzut
Ori io noroc n-am avut ?
Maică inimă de piatră,
Mai hai la min' citeodată,
Vezi cît is de supărată ;
Supărată-s şi străină
De nici apa nu m-alină...
Străină-s ca foaia-n fag,
N-am milă unde mă bag ;
Străină-s ca pui de cuc,
N-ăm milă pe und' mă duc !

95

M-ai blestemat, maică, luna
Prin străini să-mi mănînc pînea.
M-ai blestemat, maică, marţa
Prin străini să-mi treacă viaţa.
Maica mea, cînd m-ai făcut,
Tare bine ţi-au părut,
De m-ai fi făcut o piatră
Într-o margine de apă,
Apa mare-ar fi urlat,
Pe mine m-ar fi mîncat.
De m-ai fi făcut un prun
Lîngă-o margine de drum,
Între fîntînele reci,
Între două drumuri seci ;
Cîţi drumari pe drum ar trece
Toţi ar beie apă rece ;

Toți ar bea și-ar hodini
Și bine ți-ar mulțumi.
Așa, maică, pentru mine
Nu-ți mai mulțumește nime.

96

Fost-am și noi tri surori
Ca o creangă cu tri flori,
Și-o vinit un dor și-o jele
Și le rupse pe tustrele,
Și-o rămas tulpeile,
De le mîncă vermile,
Și pe mine relele.
Avut-am bine și trai,
Lasă am și rău, nu-i bai ;
Avut-am bine bugăt,
Lasă am și rău bugăt.
De-ar fi Someșul de vin,
Rău-i tînăr și străin ;
De-ar fi Someșul de lapte,
Rău-i tînăr și departe.

97

— Păseruică gălbinea,
Tu nu ești din țara mea ?
— Eu nu sînt din țara ta,
Dar mi-i calea pe-aicea,
Pe la poarta maică-ta.
Maică-ta cînd se scula,
Pîne albă-mi frămînta
Și pe tine te cînta.

— Păsenuică găbinuță,
Spune-i la a mea măicuță,
Pine albă să frămînte,
Pe mine să nu mă cînte.
Că pe mine m-a cîntat
Cînd de la ea am plecat.
Păsenuică vineție,
Tot așa mi-ai cîntat mie
Să stau în lume pustie,
În lume fără' de soție,
Dorul meu, pasăre oarbă,
Spune-i la maica că-s roabă.
Da nu-s roabă ca robii,
Și trag în jug ca boii.
Da și boii care-s boi
Tragu-mi jugul amîndoi ;
Numai eu, sârman de mine,
Duc jugul singură-n lume.
Poruncitu-mi-o maica,
Ca să-mi port omenia,
Că de nu mi-o voi purta,
La ea n-am ce mai cota.
Îndărăt i-am poruncit,
Că ea n-a fost la slujit.
Șesă zile-n săptămînă,
Nu-mi cade lucru din mină.
Și-a șeptea-i dumineca,
Și-aceea nu-l toată-a mea,
Numai ziua jumătate.
Pînă-i popa-n liturghie,
Frec cu var și cu leșie.

Mamo, două fete ai,
 În străini să nu le dai.
 Și veni unul din sat
 Și părinții nu m-or dat.
 Și veni unul din lume
 La părinți le păru bine.
 Două vorbe nu vorbi
 Pînă mă și căpări.
 În casă bine n-am intrat
 Pînă m-au și cununat.
 La vreo două luni de zile,
 Veni mama pe la mine,
 Și mă prinse-a mă-ntreba
 Cum trăiesc, bine ori ba ?
 De frică și de rușine
 Spusei : — Mamă, bine, bine.
 Înjugă, mamo, șase boi
 Și ie-mă mamo-napoi.
 Decît mi-i fi măritat
 Mai bine m-ai fi-ngropat.
 Cu banii de la cununie
 Să-mi fi luat, mamo, sălie.
 Cu banii de la lotaș
 Să-mi fi luat un clopotaș...
 Clopotul să sune tare
 C-o murit o fată mare ;
 Fată mare logodită
 Și de nuntă pregătită,
 Mirele-o așteaptă-n poartă,
 În copîrșeu o duc moartă.

Frunză verde pădureț,
 Oleoleo, frate răzneț,
 De cînd te-ai răznit de noi,
 Ne-am făcut nouă feciori ;
 Șase frați și trei surori.
 Și prin lume te-am cătat,
 Nicăiri nu te-am aflat !

Te-au cătat surorile,
 Pe toate cărările,
 Prin toate pădurile,
 Prin toate grădinile ;
 Surioara a mai mare,
 Cu păr galben pe spinare ;
 Surioara mijlocie,
 Cu păr lung pînă-n călcîie ;
 Surioara a mai mică,
 Cu rochița picățică ;
 Te-au cătat și te-au jelit,

Nicăiri nu te-au găsit.
 Nouă frați, pe nouă cai
 Te cătară nouă ai ;
 Pe unii i-au ciumpăvit,
 Pe alții că i-au spetît,
 Pe toți că i-au prăpădit,
 Și frații s-au obosit.
 Nicăiri nu te-au găsit.
 Oleoleo, frate răzneț,
 Ai murit ori ești drumeț ?
 Că te plîng surorile,
 Pe toate cărările,
 Și te plîng ai nouă frați,
 Nouă frați ca nouă brazi !

'Amară streinătate,
 Mult ești tu fără dreptate ;
 'Am umblat țările toate,
 Și de bine n-avui parte !
 Din tinerețile mele,
 Trăiesc în lume cu jele ;
 Lumea, țara mă hulește,
 Dumnezeu mă miluiește !
 Lumea, țara am umblat,
 Și de bine n-am aflat,
 Pe nimeni n-am cunoscut,
 Făr' pe cel ce m-au făcut.
 De-i umbla în lumea toată,
 N-oi afla mumă și tată ;
 De-i umbla și cît să cați,
 N-oi afla doritii frați.
 Așa-mi vine uneori,
 De gîndesc pe loc să mor !
 Jelui-m-aș, vai de mine,
 Jelui-m-aș, n-am la cine !
 Jelui-m-aș munților
 De dorul părinților.
 Jelui-m-aș brazilor,
 Vai ! de dorul fraților ;
 Jelui-m-aș florilor
 De dorul surorilor !
 Așa gîndesc cîteodată,
 Să mă sui pe munți de piatră,
 Să-mi fac ochisorii roată,
 Să mă uit în lumea toată ;
 Să mă uit spre răsărit,
 Să văd dîncotro-am venit ?

Căci eu sînt nenorocit,
Și prin lume părăsit !
Văzut-am toată lumea,
Și marea, și Dunărea.
— Vino, dragă turturea,
De-mi zboară la casa mea.
Să-mi vorbesc cu măicuța.
Am și-o dragă surioară,
De dorul meu stă să moară !
Jele, Doamne, și pe ele...
Jele la tot neamul meu,
Din băiat cum am fost eu ;
Că eu tare sînt străin,
Plin de dor și de suspin !
Dar mă rog lui Dumnezeu,
Care-mi știe gîndul meu,
Să-mi dea viață curată,
Să mai scap de ici odată ;
Vai de robia străină
Cînd ți-apucă neamțu inima,
N-ai nimica pe viață,
Numai pușculița-n brațe !

101

Vai de mine, rău se șede
Codrului fără molizi
Și mie fără părinți...
Codrului fără frunziță
Și mie fără măicuță ,
Codrului fără de fragi
Și mie fără de frați :
Codrului fără de flori
Și mie făr' de surori.

Atîtea gînduri mă bat
Cîte frunze-n codru cad ;
Atîtea gînduri mă strică
Cîte frunze-n codru pică.
Vai şi-amar, zilele mele,
Una bună, zece-s rele.

102

Duce-m-oi şi n-oi veni,
Să văd cine m-a dori ;
De-a fi cine mă dori,
Înapoi c-oi mai veni.
Iar de nu m-a dori nime,
Duce-m-oi prin străinime !
Frunză, iarbă-mpărătească,
Cine doar să mă dorească ?
Grădina cu frunzele,
Pajiştea cu florile
Şi privighetorile.
Dimineaţa m-am sculat,
Numai lor m-am închinat ;
Dimineaţa m-oi scula
Şi lor m-oi închina.
Eu mă-nchin, ele se-nchină,
Se cunoaşte că-s străină ;
Şi de străină ce sînt,
Nu văd iarba pe pămînt,
Nici soarele răsărind !

Foaie verde, foaie rea,
 Rău mă doare inima
 Că-s străin ca pasărea.
 Dar pasărea nu-i străină,

Că ea cină

Și s-alină,

După ea multe s-adună.

Dar eu n-am nici ce cina,
 Nici unde mă alina.

Străin sînt între străini

Ca și-o floare-ntre doi spini ;

Bate vîntul și-o clătește,

Floarea de spini se lovește.

Ea se lovește de spini,

Eu mă lovesc de străini.

Străin sînt, străin mă cheamă,

Străin sînt de bună seamă.

Străin sînt, străin îmi zice,

Străin sînt pe und' m-oi duce.

Străin sînt ca pui de cuc,

N-am milă pe und' mă duc.

Foaie verde mărăcine,

M-a făcut mama pe mine

Numai singurel pe lume ;
Eu n-am frați, nici n-am surori.
Numai grădina cu flori.
Foaie verde de berbină,
Pusei lacăt la grădină,
Plecai în țară streină.
Foaie verde de trei flori,
Să găsesc frați și surori.
Și umblai și ispitii,
Frați și surori nu găsii !
Și de ceia mă-ntorsei,
Foaie verde trei bujori,
Drept la grădina cu flori !
Mă dusei la peliniță,
Și-o găsii călugărită !
— Bine, dragă peliniță,
De ce ești călugărită ?
— De ce n-am avut credință !
Mă dusei la leuștean,
Și-l găsii negru buștean !
— Bine, dragă leuștean,
De ce ești negru buștean ?
— De ce nu-s udat d-un an !
Mă dusei la busuioc,
Și-l găsii plângind cu foc.
— Bine, dragă busuioc,
De ce îmi plîngi tu cu foc ?
— De ce n-am avut noroc
Să fiu cu tine p-un loc !

105

De m-aș face unde-i luna
Ca să-mi dau cu soțul mina !

Unde-i luna nu pot fi,
Cu soțul nu pot vorbi,
Că vai, luna tare-i sus,
Și soțul departe-i dus.
Depart-e-i, tare departe,
Nu-mi poate trimete carte.
De-ai fi, lună, vorbitoare,
Pe cum ești de călătoare,
Eu de tine m-aș ruga
Să-mi aduci o scrisorea.
Scrisă bine-n plicușor,
De la al meu soțior,
Ca să-mi mai treacă de dor.
S-o citesc sara la lună,
Ca să-mi fac inima bună.
S-o cetesc sara la stele,
Să-mi treacă de dor și jele.
S-o cetesc ziua la soare,
Cu lacrimi arzătoare,
Cu lacrimi pe obraz,
Cu trei copii am rămas.
Cu trei copii mărunței,
Tare mi-e jale de ei.
Cînd îi văz în fața mea,
Soțul nu mi-l pot uita.

106

Foc te-ar bate, liliac !
Ce-ai mîncat frunza din fag ?
N-ai lăsat-o să mai crească,
Ai mei părinți să trăiască.
De-aș avea mamă și tată,
Aș trăi ca banu-n ladă ;

Dar părinții mi-au murit,
Trăiesc ca banu mulit,
Și eu părinți n-am de mult
Și-s ca banul cel pierdut ;
Și eu părinți n-am de loc,
Trăiesc ca banul pe foc.
Săraca măicuța mea
Mult m-a mai doicit și ea.
Eu i-am supt țîța-n nimică,
Să fiu la streini slujnică.
Streinul pînă își cină
Eu îs sfeșnic și lumină.
Dacă gată cu cinatul,
Eu li-aștern, mămucă, patul.
Iau cuțitul să-mi tai pită,
Văd din ochi lacrimi că-mi pică.
Eu șohan nu cin la masă
Fără cin plîngînd prin casă.
De lacrimi n-aș băga samă,
Le-aș șterge cu cea năframă,
Dar mi-e milă de obraz
Că rămîne fript și ars.
Care prunc n-are măicuță
Să moară pînă-i la țîță.

107

Măicuță, cînd m-ai făcut
Mai bine-ai vu face doi
Și pe mine pe gunoi ;
Mai bine-ai vu face tri
Și pe mine nicări.
M-ai făcut de-amar și chin,
M-ai dat slugă la străini.

Foaie verde lin pelin,
Vai de copilu străin
Cînd slujește la stăpîn,
Că slujește cu dreptate,
Și ia leafa jumătate
Și bătaie cită-ncape.
Nici-i prînz
Nici-i gustare,
Nici cină fără-mputare,
Că străinu-i tot străin,
De l-ai purta tot în sîn
Și nu-i faci voia deplin ;
Numai seara să-l pui jos,
Să joară că-n sîn n-o fost.

108

Banii, banii !...
Luați aminte, domnilor,
Că banii nu se fac ușor !
Banii se fac la pădure
Din firez și din secure.
Banii nu se fac așa,
Stînd la masă și-a cînta.
Vai săracu stînjinariul
Cu silă ciștigă banul !
Ploaie, ninge, viscolește
Stînjinariul lemn clădește.

109

'Ajungă-mă, Doamne,-ajungă,
'Ajungă-mă zile multe
Să mă sui la vară-n munte ;
S-aud brazii vîjiind

98

Și șomarii fluierînd,
Pe mîndra-n frunză zicînd.
Eu mă duc la Șighidin
Să-i cumpăr un brîu de in
Ș-o catrință de mătăasă
S-o trimit la maica-acasă,
Ca s-o vadă,
 să n-o creadă
Cum mi-i inima de neagră !
Ca tina de primăvară
Bătută de multe cară,
De cară brașovenești,
De cătane-mpărătești.

110

Foaie verde lin pelin,
Vai de copilul străin
Cînd muncește la stăpîn,
Că slujește cu dreptate
Și ia leafa jumătate
Și mîncare-a tria parte
Și bătaie cîtă poate,
Trăsni-o-ar străinătate !
Că străinu-î tot străin,
De l-î purta tot în sîn,
Tot nu-i faci voia deplin,
Că de l-î pune-o dată jos
Ar jura că-n sîn n-o fost.

111

Blîndeșe de pe poiană,
Milă mi-i de biata mamă,

Milă mi-i și nu prea tare,
Că m-a făcut de vânzare :
La umbruța spinului,
Pe seama străinului ;
La umbruța spinilor,
Pe seama străinilor.
Străinii-or intra la masă,
Eu-oi umbla plîngînd prin casă ;
Străinii-or intra la cină,
Eu le-oi aprinde lumină.

112

Foaie verde de pelini,
Greu e, Doamne, prin streini.
Căci streinu-i tot strein,
De i-ai face apa-n vin,
Tot nu-i faci voia deplin.
Căci cuțitu-i ruginit,
Stăpînu-i afurisit.
Furculița-i ruginită,
Stăpîna-i afurisită.
Stăpîne, Crăciunul vine,
Simbria toată-i la tine.
Silește-te ș-o plătește,
Căci nici dracul nu-ți slujește.
Stăpînă, stăpînișoară,
Fii cu gura mai domoală,
Că la Crăciun mă bag iară.
Dacă nu ti-i domoli,
Nici dracul nu te-o sluji.

'Amar lin, amar pelin,
 Plec să mă duc la stăpîn.
 Stăpînul mă suduiește,
 Carnea pe min' se topește.
 Dacă slujesc în dreptate,
 Îmi ia leafa jumătate.
 Frunză verde de lemn dulce,
 'Aduc mîna să-mi fac cruce,
 Mîntea din cap mi se duce.
 Aduc mîna să mă-nchin,
 Picioarele nu mă țin,
 Parcă nu-s făcut deplin.
 'Amar lin, amar pelin,
 Sărac sînt, copil străin,
 Și-s ocolit de străin
 Ca șesul de mărăcini
 Și-s ocolit de dușmani
 Ca gardul de bolovani.

Horile mele nu-s bune,
 Că trag tăt amărăciune
 Și n-am la cine le spune.
 Le-aș spune către vecine,
 Rîd vecinele de mine.
 Le-aș spune către maica,
 Dar i-a plînge dirima.
 Mînce-te focul, amar,
 Cum te beui din pahar.
 Cum beui amarul tăt,
 De gîndeam că beau oțăt !

Cine-i slugă pe simbrie
N-a fi gazdă în vecie,
Numa slugă pe la gazde,
Numa rupere de oase.
Văzuiu-mă prunc sărac,
Slugă trabă să mă bag.
Ziua numa cu nevoi,
Noaptea numa pe la oi.
Du-te, iarnă ; vino, vară,
Să ieu pușca susuoară
Și pistolul între spete,
Să mă sui la codru verde !

115

Tot mi-ai zis, maică, să-ți scriu
Dacă io-n București viu,
Că cum fi lumea pe-aici,
Cum lucrează prin fabrici.
Io ți-oi scrie, maica mea,
Numai nu te supăra ;
Lucru-i greu, periculos,
Scoate măduva din os !
Pentru-n pol și douăzeci,
Mult rădici la fiare vechi.
Toate fabricile-s pline
De băieți tineri ca mine.
Intri-n lucru dimineța,
Nu ești sigur cu viața ;
Mai veni-vei cum te-ai dus
Ori aduce-te-or pe sus ?

De-acasă cînd te-ai pornit
Cu moartea te-ai întîlnit ;
Că-n loc să vii sîmbăta
Cum vine toată lumea,
Te-o adus mort în mașină,
Cu lacră și cu lumină.
În loc să strigi la fereastră,
Te-o băgat cu lacra-n casă.
Lacra cînd o destupat,
Nevasta te-o întrebat
Butucii cum te-o fărmat ?
Scoală, spune la surori,
Un' ți-o fost moartea să mori ?
În pădure sub un brad,
Acolo viața ți-ai dat.
Scoală, spune la tata
Că mai mult nu-i face-așa.
Scoală, spune la copii,
Înapoi, cînd ai să vii ?
Așa slab tu te-ai simțit,
Că înapoi n-ai venit ?

2) CÎNTECE DE JALE ȘI DE NOROC

117

Foicica macului,
Jelui-m-aș și n-am cui !
Să mă jelui vîntului,
Vîntului, crivățului ?
Bate vîntul,
 arde cîmpul,
Îmi lasă jalea și gîndul...
Jelui-m-aș cîmpului,
Cîmpului
 și drumului,
Dar mi-e cîmpul pustiit,
Tot de jalea mea pîrlit...
Jelui-m-aș drumului,
Drumului,
 pustiului,
Dar nici el n-are puțință,
Chinul meu n-are credință.

Jelui-m-aş codrului,
 Codrului,
 voinicului !
 Codrul are frunza verde
 Şi pe mine nu mă vede.
 Nu mă vede,
 nu mă crede...
 Foaie verde măr pitic,
 Nu mai zi, flăcău, nimic
 N-ai pierit cît ai fost mic,
 Dar acum, cînd eşti voinic !

118

Jalui-m-aş şi n-am cui,
 Jalui-m-aş codrului...
 Codrul are crengi plecate
 Şi i-o-n el că n-am dreptate ;
 Codrul are poala lui
 Şi io-s om al nimăruî.
 Jalui-m-aş, jalui,
 Jalui-m-aş codrului.
 Codrului i-ai dat verdeaţă
 Şi mie mi-ai dat viaţă ;
 Codrului i-ai dat nuiele,
 Mie mi-ai dat zile grele ;
 Codrului i-ai dat hotarul
 Şi mie mi-ai dat amarul.

119

Jelui-m-aş, jelui,
 Jelui-m-aş şi n-am cul,
 Jelui-m-aş codrului.

105

Codru-i verde,
nu mă crede.
Codru-i verde și-mpănat,
Mă tem că mă spune-n sat.
M-oi jelui drumului,
Drumu-i jalnic ca și mine,
Doar nu m-o spune la nime,
Că ziua-l calcă drumarii,
Iar noaptea-l calcă tilharii.

120

Foaie verde ca foaia,
Nu bate, Doamne, lumea,
Cum ai bătut pădurea.
Nu da, Doamne, omului
Cîte i-ai dat codrului,
Ca mie și codrului.
Codrului i-ai dat nuiiele,
Mie, jale și durere.
Codrului i-ai dat și brazi,
Mie, dureri și necaz.
Codrului i-ai dat stejari,
Mie, doru și amar !
Ursitoare, de te-aș ști,
Eu la tine aș veni
Și cu lacrimi te-aș ruga,
Să nu mai ursăști așa,
Să nu mai ursăști pe lume,
Om făr' de noroc ca mine.
Păsărică cu cumună,
Ce tot cînți noaptea pe lună ?
Că inima mea nu-i bună.
Și e numai găurele
Ca cerul noaptea cu stele.

O inimă ca la mine,
Nu mai da, Doamne, la nime,
Căci, cînd dă ceva greu,
Cîntă, dar suspină greu.
Spală, mamă, rufele,
Și la soare-ntinde-le,
Legătură pune-le,
Și-apoi, mamă, dă-mi-le,
Căci eu plec, mamă, departe,
Cu streinul eu m-oi bate.
Nu știu, mamă, de trăiesc,
Zile că mai viețuiesc.
Leagănă-te, vîrf de plop,
Frunza nu-ți mai stă de loc.
Leagănă-te, vîrf de brad,
Dacă ramurile-ți cad.
Leagănă-te, vîrf de nuc,
Adio, mamă, mă duc !

121

Cîte paseri sînt pe lume
Toate cină și s-alină,
Numai eu n-am ce cina
Și n-am unde m-alina,
Că mi-i cuibul lîngă drum
Sub o tufă de alun.
Cîți oameni pe drum trecea
Toți în cuibul meu zvîrlea
Deci eu rău m-am supărat
Și cuibuțul mi-am mutat
În vîrful muncelului,
Sub crengile bradului,
Unde-i drag voinicului.

Dar ş-aicea nu-i alin,
Nici scăpare de-al meu chin,
Căci brazii se clătina
Şi mereu se legăna.
— De ce voi vă clătinaţi
Şi mereu vă legănaţi,
Cu vînt şi fără de vînt,
Cu crengelile la pămînt ?
— Cum să nu ne clătinăm
Şi să nu ne legănăm,
Cînd vin meşteri de la ţară
Cu securi şi cu topoară
Ca pe noi să ne doboare,
Să ne-ncarce pe trei cară,
Să ne ducă jos la ţară
Să ne facă temnicioară,
Temnicioara robilor,
Lacrimă drăguţelor
Şi blăstăm măicuţelor.

122

Foaie verde trei smincele,
Sărmanele nemurele,
Unde-s eu şi unde-s ele !
Mi s-a umplut timpul de jele,
Şi inima de durere.
De jalea trupului meu
Plîng pietrele pe părău.
Şi de jalea vieţii mele
Plîng pietrele-n vădurele.
Frunză verde rug de mure,
Lung îi drumul prin pădure,
Dar mai lung pe ceea lume...

Cine s-a dus nu mai vine,
 Când aş şti c-ar mai veni,
 Cărauşa i-aş plivi
 Şi de nalbă, şi de iarbă,
 Ca să vie mai degrabă.
 Aşa-mi vine câteodată
 Să mă sui la munţi de piatră,
 Să-mi fac ochişorii roată,
 Să mă uit în lumea toată.
 Aşa-mi vine uneori
 Să mă sui la munţi cu flori,
 Să mă uit pe la surori,
 Doară să-mi văd macar una,
 Să-mi mai stîmpăr inima.
 Aşa-mi vine uneori
 Să mă sui la munţi cu flori,
 Să mă jăluiesc la nori,
 Să-mi mai treacă de plînsori.
 Pădurice, deasă eşti...
 Mîndra mea, departe eşti.
 Dar să ştiu că te-aş vedea,
 Păduricea aş tăia,
 Nici o creangă n-aş lăsa,
 Nici cucului de cîntat,
 Nici mierluţii de culcat.

123

— Codrule, frunză mărunţă,
 'n tine păsările cîntă,
 Vin mîndrili şi te-ascultă.
 — Lasă mîndrele s-asculte,
 S-asculte la glas la mine,
 Să-mi treacă de dor de tine.

— Codrule, nu fi măros,
 Că și naica-a fost frumos,
 Iarna putrezăști pe jos.
 — Lină verde avrămeasă,
 Că și daica-a fost frumoasă ;
 Ședea cu boieri la masă,
 Cu boieri ca dumneavoastră.
 D-acuma a-mbătrînit,
 Și mă gîndesc ce-am făcut,
 Pe pustiu-ăl de pămînt !
 Și inima răbdătoare,
 Și nu spune pînă moare.
 — O, inimă, șez' pe loc,
 Că-ți pun lacăt la mijloc.
 — Pune-mi lacăte o mie,
 Inima lucră ce știe ;
 Că inima-i răbdătoare,
 Și nu spune pînă moare.
 Zo, e scumpă tinereața,
 Baș ca roua dimineața,
 Cînd dă soar'le peste ea,
 Și îmi crește ierbuța.
 Zo, e bună primavara,
 Că dorm mîndrele pe-afară,
 Dezbrăcate-n pielea goală,
 Dară toamna-i friguroasă,
 Să bagă mîndrele-n casă ;
 Și din casă intră-n sobă,
 Și nu iasă-afar' la vorbă.

Cucule, mare dușman,
 Ți-am plătit să-mi cînți un an,

Nu mi-ai cîntat făr-o lună,
 Nici atunci cu voie bună.
 N-ai cîntat pe-o creangă verde
 Să fiu ca alte neveste.
 Ci-ai cîntat pe-o creangă-uscată
 Și-am trăit tot supărată.
 Du-te, supărare,-n codru
 Și mă lasă mai la modru.
 Du-te, supărare-n cîmp
 Și mă lasă mai la rînd,
 Să nu umbli tă plîngînd.
 Bate-o focu supărare,
 Pune-te-oi de-amu în vale
 Și-oi trece pe-o apă-n cărare,
 Că mă bătrînii prea tare ;
 Pă vărdină, pă fîntînă,
 Cîntă o pasăre străină,
 To' cînta și ciripea
 Și cu puii ei vorbea :
 — Dragii mamei puișori,
 Eu v-am crescut mărișori,
 V-am crescut și v-am cătat,
 Voi de la mine-ați plecat ;
 Da eu la slăbia mea
 Nu-și pe cine oi avea.
 Cine mi-o fu mie dulce
 Doarme cu capul la cruce,
 Nicăieri nu se mai duce.
 Cine mi-o fu mie drag
 Doarme cu crucea la cap.

Ș-am zis verde foi mărunte,
 Duce-m-aș pe drum de munte,

Că prea am supărări multe...
Și trecînd izvoarele
Mă uit supărările.
Supărare, voie rea,
Ieși de la inima mea,
Că nu te mai pot purta.
Că de cînd mi te-am purtat
Ca și frunza m-am uscat.
Ca frunzele codrului,
Ca florile cîmpului.
Dar florile le-am udat
Cu lacrimi de pe obraz.
Unde-am stat ș-am hodinit
Lacrămile baltă-a făcut.
Cîn' m-am sculat în picioare
Curgea lacrămile izvoare.
Lacrămă, izvor de munte,
Cu picăturile mărunte,
Mărunte și puținele
C-așa sînt lacrămile mele
Curse pentru dor și jele;
Pentru doru muntelui,
Jelui-m-aș și n-am cui.
Jelui-m-aș, n-am la cine
Să fie jelnic ca mine.
Jelui-m-aș codrului,
El fi jelnic ca și mine
Că-i cade frunza ca mîne
Și rămîne ramurile
Ca mie lacrămile.
Cînd auz cucu cîntînd
Și mierlița șuierînd,
Eu mor prin codru plîngînd —
Codrul crengile-și apleacă
Cătră mine și mă-ntreabă,

Și mă-ntreabă de ce plîng
Codrul plecat la pămînt.
— Codrule, nu mă-ntreba
Că nu știe nimenea
Cîte-o văz't inima mea.
Și degeaba le spui eu
Nu mă crede nimeni, zău,
Numai bunul Dumnezeu ;
Dumnezeu și sfîntul soare
Știe durerea a mare.

126

Atîta-s de supărat,
Cum fi ceriul înnorat ;
Și atîta-s de scîrbit,
Cum-i ceriul de cernit.
Tuturor li-i lumea lume,
Numai mie mi-i cărbune ;
Tuturor li-i lumea dragă,
Mie mi-i cerneală neagră.
De-ar fi lumea de hîrtie,
I-aș da foc într-o minie ;
De-ar fi lumea rămurea,
Cu toporu o-aș tăia !

127

Floricică floare-albastră,
Toată lumea-i cu nevestă,
Numa eu ca cucu-n coastă ;
Toată lumea-i cu soție,
Numa eu ca cucu-n vie ;

Toată lumea-i cu drăguță,
Numa eu ca cucu-n frunză ;
Frunză verde odolean,
Toată lumea-i dintr-un neam,
Numa eu pe nimeni n-am ;
Toți cu frați, cu surorele,
Numa eu picat din stele ;
Toți cu frați și cu surori,
Numa eu picat din nori !
Foaie verde de mohor,
Și-așa-mi vine uneori
Să mă sui pe munți cu flori,
Să-mi văz frați, să-mi văz surori,
Nu-mi văz frați, nu-mi văz surori,
Parcă sînt născut din flori !
Foaie verde, foaie lată,
Mă suii pe munți de piatră,
Să-mi văz mumă, să-mi văz tată.
Nu-mi văz mumă, nu-mi văz tată,
Parcă sînt născut din piatră !

128

Mîndru-i codru și-mpănat,
Tare trăiesc cu bănat.
Mîndru-i codru și-nfrunzit,
Tare trăiesc cu urît.
Decît cu urîtu-n casă
Mai bine cu boală-n oasă ;
Mama din boală m-a scoate,
De la urît nu mă poate
De urît, bațe-l-ar focu,
Mi-am lăsat casa și locu,
Și m-am îngălbenit ca socu.

114

De urît, bate-l-ar para,
Mi-am lăsat locu și țara
Și m-am îngălbenit ca ceara.
De urît mă duc de-acasă,
Și urîtu nu mă lasă.
De urît mă duc în lume,
Și urîtu după mine.
Fugi, urîte, de la spate,
Nu-mi tot da junghiuri de moarte.
Fugi, urîte, d-acolea
Și nu-mi mai pica belea.
Urîte, urîte,

Du-te la oi, du-te.

Eu la oi m-oi duce,
Da bîr, oaie, n-oi mai zîce,
Batîr lupu s-o mănînce.
Să-i prînzesc costițele
Pîn toate gîrlițele ;
Să-i prînzesc ciolanele
Pîn toate colhanele.

129

Mîndru-i codru și-nfrunzit
Și-a mea parte-a vestejît,
C-am trăit tot cu urît.
Mîndru-i codru și-ncrăngat,
Ș-a mea parte s-o uscat,
Că-mi trăiesc tot supărat.
Cine nu-i mîncat de rele
Nu horea horele mele.
Cine nu-i mîncat de rău
Nu horea ce horesc eu.

De s-ar afla cineva
 Să-mi cetească inima,
 Ar ceti pînă-ar muri
 Și tot n-ar mai isprăvi.
 Inima de-amărăciune
 Mi-e neagră ca și-un tăciune,
 Și mi-e friptă de amar
 Cum e și carnea pe jar.
 Arză-te focul de lume,
 Să nu-ți mai aud de nume,
 Că de cînd sînt în viață,
 N-am gustat din tin' dulceață !
 N-am gustat, numai amar,
 Numai flacără și jar !
 Arză-te focul, pămînt,
 Și te-ar bate tatăl sfînt,
 Că-mi ești un dușman cumplit,
 Ce-am sămănat n-a ieșit.
 C-am sămănat busuioc
 Și-a ieșit pară și foc.
 Sămănat-am floricele
 Și-a ieșit pară din ele.
 Vai, pămînte blăstămat,
 Ce amar cumplit mi-ai dat,
 Cum sufletul mi-ai zdrobit
 Și inima mi-ai rănit.
 Săracă inimă arsă,
 Nu știu cum lacrimi mai varsă,
 Că și ochii mi-au secat
 Cîte lacrimi am vărsat.
 Săracă față frumoasă,
 Că de gînduri ești întoarsă.
 Inimuța mi-e secată
 Și ca lemnul de uscată.

De-ar ști ochii povesti,
Ar putea lumii vesti
Cîte lacrimi s-au mai stors
Și mi-au curs pe față-n jos ;
Știu că lumea s-ar mira,
Că mai port fața asta.

131

Inimă, porți largi mai ai,
Mult suferi și nu te dai.
La tine-i poarta de fier,
Mult suferi și tot nu zbieri.
Inimă, mai stai pe loc,
Să-ți pun lacăt la mijloc ;
Un lacăt cu-ncuietoare,
Să nu zbieri cînd mi te doare.
Dac-aș ști că n-am noroc,
M-aș duce să mă potop.
Dac-aș ști că n-am parte,
Eu singur mi-aș face moarte

132

Inima-n mine nu-i bună,
Ca poama de mătrăgună,
Că-i legată cu lanțuri
Și cuprinsă de doruri ;
Legată-i cu lănturile,
Cuprinsă-i de dorurile.
Nu știu pe cine aș afla
Să-mi dezlege inima.
Cît ar cere, bani i-aș da.

El ar cere-o sută, două,
Eu i-aş da mai mult ca nouă.
El ar vrea două-tri sute,
Eu cu opt i-aş da mai multe.
I-aş da bani să se hrănească,
Inima să mi-o tocmească.

133

Inimă, inima me,
Răbdă-te, nu mă dure ;
M-ai durut o dată rău
Şi mi-a si pă traiul meu ;
M-ai durut o dată bine
Şi mi-a si p-a mele zile.
Fii inimă, răbdătoare,
Ca pământul sub picioare
Şi nu spune că te doare.
Şi nu spune nimăru,
Nu fa voia răului.
La vrăjmaşi le pare bine
Cînd mă văd la rău pe mine ;
La vrăjmaşi bine le pare
Că mă văd la supărare ;
Vrăjmaşii de-ar avea cum
Pune-m-ar de punte-n drum ;
Vrăjmaşii de-ar avea vreme
'Ar tăia pe mine lemne.

134

Cîntă-mi, cuce, cu mult dor,
Că eu n-am prea mult şi mor.

Cîntă-mi, cuce, cu dulceață,
Că eu n-am prea multă viață.
Din tinerețele mele
Am petrecut multe grele,
Am petrecut grele multe,
Să le strîng, aș face-un munte,
Or peste mare o punte ;
Să trec calea dorului,
La curțile binelui
Și norocu omului.

135

Nu dau vină dorului
Cît îi partea omului.
Nu dau vină la neșaz
Cît are omul de tras.
Mult mă-ntreabă oarecine
Ce-am făcut cu al meu bine.
Binele nu l-am vîndut,
La crîșme nu l-am beut,
Poate că l-am semănat
Primăvara, grîu curat,
Singular l-am secerat.
Grîu curat l-am făcut claie,
Și-al meu bine-a ars în paie.
Grîu curat l-am făcut cîc,
Ș-al meu bine-a ars în foc.
Supărare voie rea,
Pusă-i la inima mea,
Ș-o făcut așezămînt
Pînă m-o băga-n pămînt.
Inimă cu mult amar,
Nu te supăra-n zadar,

Inimă cu mult urît,
Nu te supăra nicicînd,
Cînd s-a-mpărțit, uritu
Fost-am în cîmp la lucru.
Nu știu cum s-o împărțit
Că prea mult mi s-o venit.
Cît mi s-o împărțit mie
Ar putea și la o mie.
Cîte rele m-au ajuns
Bine că-s cu capu sus !

136

Străină-s, maică, străină
Ca și-o floare din grădină...
Nici aceea nu-i străină,
Că-s două-nt-o rădăcină,
Suflă vînt și le leagănă,
Laolaltă se adună.
Io cu cine m-oi aduna,
Cu streini totdeauna.
Mult mă muștră cucuțu
Pîn ce n-am glas ca dînsu.
Cum oi avea glas de cuc,
Că tă plîng pînă mă culc ?
Plîng seara,
plîng dimineața,
Tăt așa-mi petrec viața.
O, vai de zilele mele,
Una-i bună, zece-s rele,
O, cu greu petrec în ele !
C-așteptînd să-mi fie bine
Mai mult rău și-amar îmi vine !
Așteptîndu-mi binele,
Mi se ciuntă zilele.

Aşa-mi vine supărarea,
Gîndeşti că o-adună valea,
Nici valea nu o adună,
Că ea vine de voie bună.

137

Lasă, lasă răule,
C-o veni şi binile.
Pînă vine binile
Rău-ţi mîncă zilele.
Binile de mine fuge,
Răul de-napoi m-ajunge.
Fuge bine peste bine,
Răul tot de mini se ţine.
D-o veni binile-odată,
N-am să-l las viaţa toată.

138

Nu-s 'bătrîn că-s de demult,
Răul m-o făcut cărunt.
Curcubeu cu trei culori,
Răsaşi şi-mi dă bucurii.
Să-mi fie calea cu ruji,
Nu tot cu spini şi cu rugi.
Să-mi pară calea-nflorită,
Nu tot aşa de cernită.
N-are-n lume Dumnezeu
Supărare ca şi eu.
N-are Dumnezeu pe nime
Supărată ca pe mine.
Cîte rele m-o mîncat,
Fir-ar bugăt la un sat.

Cîte-s rele și nu-s bune
Toate m-au mîncat pe mine.
Gîndești că dracu le pune
Să vie numai la mine.
Cîte-s rele și nu-mi plac
Toate la mine se trag
Și mi se dau tot de cap.

139

Bate vîntul, bate vîntul,
De se leagănă pămîntul.
De ce nu s-ar legăna
Dacă n-am pe nimenea...
Că pe cine l-am avut
S-a dus și n-a mai venit,
L-o mîncat negrul pămînt.
Foaie verde pui de nuc,
De cînd zic mă duc, mă duc
După bine, să-l ajung !
Dar binele de mine fuge,
Răul din urmă m-ajunge.
Foaie verde siminoc,
Și-am să plec de pe acest loc,
C-acest loc nu-i cu noroc,
Căci norocul dac-ar vrea
Nu m-ar lăsa-n stare grea.

140

Foaie verde de cicoare,
Bat-o crucea ursitoare !
Cui a ursit bine ?
La toate țolinele.

Numai mie mi-a ursit
Să plîng noaptea-n aşternut.
Ursitoare, de te-aş şti
Noaptea unde-ai odihni,
Eu la tine mi-aş veni.
Ursitoare, te-aş ruga
Să nu mai urseşti aşa
La nime, la nimenea.
Să fie plătit cu mine,
Că-s pustie, n-am pe nime,
N-am nici frate, n-am nici sor',
Să-mi ajute la vreun dor ;
Nu-i nici maica cu mila
Să m-ajute la ceva.

141

Care om horeşte mîndru
La noroc nu-i steie gîndu,
Căci nici eu n-am horit hîd,
La noroc nu m-am gîndit.
Niş de-acum hîd n-oi hori,
La noroc nu m-oi gîndi.
Niş eu n-am horit rău,
Iată-te-ai, norocul meu,
Cum îl beau boii-n păriu
Şi vacile la hătău.
Iată-te-ai, tigneala mea,
Cum o beau boii-n vîlcea,
Vacile la fintînea.
— Maică, norocul meu
L-au băut boii-n păriu,
Nu ştiu boii l-au băut,
Ori poate nu l-am avut.

— Măi copile bănuit,
Eu noroc ți-am răsădit,
L-am udat și l-am plivit,
Partea ta s-au vestejit.
L-am plivit și l-am udat,
Partea ta ți s-au uscat.
Blestematu-m-au părinții
Să mă leagăn ca molizii.
Ei m-au blestemat în șagă,
De mine tare se leagă;
Ei m-au blestemat în vis,
De mine tare s-au prins.

142

Foaie verde iasomie,
Toată lumea-mi zice mie
Că eu cînt și trăiesc bine,
Trăire-ar și ei ca mine,
Să vadă cîtu-i de bine!
Că eu am avut noroc,
L-am ars cu paie pe foc.
Și-am pus paie dedesubt,
L-am ars pînă la pămînt!
Doamne, norocelul meu
L-au băut boii-n părau.
Nu știu, boii l-au băut,
Sau noroc eu n-am avut!
Ia, ia, ia, noroc, ia, ia,
De te-aș prinde undeva,
Eu nimic nu ți-aș făcea
Cu cuțitul te-aș tăia,
Și pe foc te-aș arunca.
De-aș prinde pe Dumnezeu,
L-aș tăia c-un fierăstrău;

La unii prea mult noroc
Și la mine nicideloc !
Mă plătii cu cîntecul,
Ca lupul cu urletul.

143

Să fi bătut Dumnezeu
Talpa la leagănul meu,
C-am avut noroc tot rău.
Măicuță, al meu noroc
L-ai pus cu lemne pe foc.
Peste lemne-ai pus și paie
Să ardă cu hopătaie.
Focul arde și se gată,
Omul după noroc cată.
Focul arde și se stînge,
Omul după noroc plînge.

144

Vut-o bate Dumnezeu
Tălpile de la belteu,
Lemnu din leagănu meu !
Că m-o legănat cu foc,
Ca să fiu fără noroc ;
Și m-o legănat cu pară,
Să trăiesc fără ticneală.
— Spune, maică, adevărat
Apa-n care m-ai spălat,
Maică, unde o-ai țipat ?
— La trupina mărului,
Să fiu frate dorului.

Scump iosagu-i nărocu,
 Da nu-l are tăt omu,
 N-am avut niş eu unu,
 Niş eu n-am avu, niş n-am,
 Niş nu l-oi avea, şohan.
 Că tătă lumea o am umblat,
 Eu năroc nu mi-am aflat.
 Niş cu aur, niş cu-argint,
 Năroc nu pot să cuprinz,
 Dacă nu-i di la naştire,
 Nu ți-l poate vinde nime.

Cîte zile le-am avut
 Tăt cu greu le-am petrecut.
 Ş-aiaste ce le petrec
 Tăt mai grele le simţesc.
 Aşteptînd să-mi fie bine
 Tăt mai mult amar îmi vine ;
 Aşteptîndu-mi binele
 Trecu-mi tăte zilele.

Cînd m-a născut măicuţa,
 N-a-nvăţat-o nimenea
 Să-mi puie la cap o floare,
 Să-mi fie apărătoare
 De jale şi de dor mare.
 Da, o floare de bujor,
 Să mă apere de dor.

O floare de busuioc,
Ca să-mi fie cu noroc.
Că norocu-i orbicios
Și să ia după miros.
Da măicuța n-a știut,
Și eu noroc n-am avut.
Măicuța flori nu mi-a dat,
Norocul nu m-o aflat.
Nici busuioc, nici bujor,
Să trăiesc numai cu dor.
Nici o floare nu mi-a pus,
Și norocul mi s-a dus.

148

Mîndră floare-i norocu,
Nu se face-n tot locu
Și nu-l are tot omu...
Că și eu mi-am semănat
Într-o margine de strat
Ș-a mea parte s-a uscat
De jele și de bănat.
Că și eu mi-am răsădit
Într-o margine de rît
Ș-a mea parte s-a topit.
Mîndru-i codru și-mpănat,
Mie-mi pare că-i uscat
Pîn' ce trăiesc cu bănat.
Mîndru-i codru și-nfrunzit,
Mie-mi pare-ngălbenit
Pîn' ce trăiesc cu urît;
Că de cînd trăiesc în lume
N-am avut parte de bine.
Ardă-te focul, lumiță,
Că la mulți le-ai fost măicuță,

Numai mie măștiuță ;
La mulți le-ai fost mamă dragă
Mie, cernită și neagră.
Cîtă lume-e pentru mine,
Ard-o focul pînă mîine ;
Cîtă lume-n partea mea,
Ard-o focul cînd o vrea :
De trei părți cu lemne verzi
Și de-o parte cu uscate,
Doar o arde și-a mea parte ;
De-o parte voi pune paie
Ca să ardă iut' și tare !

149

Nu da, Doamne, nimănui
Ca mie și codrului.
Codrului i-ai dat verdeață,
Mie inimuța arsă.
Codrului i-ai dat putere,
Mie mi-ai dat dor și jele.
Cine-o-mpărțit norocu
La unii l-o dat cu sacu,
Mie mi l-o dat cu acu.
Plînge inimuța-n mine
Ca-nt-un copil de trei zile !
Copilu plînge și-nceată,
Inima mea niciodată.

150

Cine n-are noroc, n-are
De cînd naște pînă moare.
Că nici eu nu l-am avut
De cînd mama m-o făcut.

Că norocul, ardă-l focul,
Nu răsare pe tot locul.
Că răsare lângă drum
Și nu-l are omul bun.
Că om bun am fost și eu
Și norocul m-o fost rău.

151

O, noroace, nenoroace,
De te-ar da Dumnezeu-ncoace.
Că eu nemic nu ți-aș face,
Făr' ochiu din cap ți-aș scoate.

152

Mărul roșu ca focu,
Mîndra mea, ce-i norocu.
Că nu răsare în tot locul?
Ce răsare, de răsare —
Dintr-o sută unu-l are.
Unu-l prinde, altu-l scapă,
Altu-l vede dus pe apă.
— Tatăl meu, norocul meu
L-ai băut în făgădău.
L-ai băut sau l-ai vîndut,
Că eu nu l-am mai avut.
— Fiica mea, norocul tău
Eu pe bani nu l-am vîndut,
Nici în crîsmă l-am băut.
Că norocul și-l mai face,
Dacă omul, lucru-i place.

**h) CÎNTECE DE CIOBĂNIE
ȘI CÎNTECE DESPRE NATURĂ**

153

- „Foaie verde de trei flori,
Ciobănaș de la miori,
Un' ți-a fost moartea să mori ?”
- „Sus, în vârful muntelui,
În bătaia vîntului,
La cetina bradului.”
- „Și de ce moarte-ai murit ?”
- „De trăsnet, cînd a trăsnit.”
- „De jelit, cin' te-a jelit ?”
- „Pasărilor-au ciripit,
Pe mine că m-au jelit.”
- „De scăldat, cin' te-a scăldat ?”
- „Ploile, cînd au plouat
Pe mine că m-au scăldat.”
- „De-mpînzit, cin' te-a-mpînzit ?”
- „Luna, cînd a răsărit
Pe mine că m-a-mpînzit.”

- „Lumînarea cin' ți-a pus ?“
 — „Soarele, cînd a fost sus.“
 — „De-ngropat, cin' te-a-ngropat ?“
 — „Trei brazi mari s-au răsturnat,
 Pe mine că m-a-ngropat.“
 — „Fluierașul un' l-ai pus ?“
 — „În craca bradului, sus,
 Și cînd vîntul mi-o bătea
 Fluierașul mi-o cînta,
 Oile s-or aduna,
 Pe mine că m-or căta !“

154

Și iar verde salbă moale,
 Toamna, la vinerea mare,
 Pleacă oile la vale.
 La Sîntă-Măria mică,
 Nu mai rămîne nimică !
 Rămîn stîni

 făr' de stăpîni,
 Strunguțe
 făr' de oițe,

Scaune
 făr' de băcițe...

Și pleacă mioarele,
 Și rămîn izvoarele ;
 Și pleacă și ciobanii,
 Și rămîn ciolpanii ;
 Pleacă și oițele,
 Și rămîn strunguțele,
 Plec mioarele zbierînd,
 Și ciobanii fluierînd.

131

Vai, săraca bucălaia
Cum mai sună acioaia ;
Vai, sārmana miorica
Cum mai sună clopoțica !
Vai, săracul batalu
Cum înfundă Bărăganu !
Vai, sārmanu și măgaru
Cum o duce el samaru
De-aici pin' la Bărăganu !
Și-am zis verde salbă moale,
De la București la vale
Frumos busuioc răsare.
Cine l-o fi sămănat ?
Ciobanii, cînd au plecat !
Dar cine l-o fi sădit ?
Ciobanii, cînd au venit.

155

Pe izvor, pe izvoras,
Chiutea un ciobănaș.
Pe cap cu căciulă neagră,
Și păzea o turmă-ntreagă.
Stă cu bîta la ciopor.
Și cînta mîndrii de dor.
— „Sāraci brazi încetinați,
La ce foc vă legănați ?“
— „Cum să nu ne legănăm,
Cînd noi pustii rămînem !
La Sfînta-Maria mare,
Cobor oile devale.
La Sfînta-Maria mică,
Nu mai rămîne nemică.
Și se duc și nu mai vin,
Pin' la Sfîntul Constandin !

Rămîn stîni,
Fără stăpîni,
Izvoară,
Făr' de ciopoară,
Strunguțe,
Făr' de oițe,
Scăoneș făr' de băcițe,
Dar vai, săracă stîna,
Cine-o va mai mătura ?
Vîntul cînd va șuiera.
Și cine-o va mai stropi ?
Tot ploaia cînd va veni.
Pe potecul de la stîna,
Poate crește iarbă bună,
Că n-are cine-o-ncîlci.
Făr' lupul cînd va veni.*

156

Toamna cînd cad brumele
Badiu-și cheamă cînele,
Să duce să-și taie bîta
Ș-apoi pleacă și se duce...
Și sună bîlo clopotu
Să răsune tot bărcu...
Și tu, oacheșă bîrjea,
Să răsune pădurea.
Pui mîna pe cornu belî
Și-am plecat pe drumu țării...
Trei zile ș-o săptămînă
N-am lăsat bîta din mînă.
Ș-apoi mînă, bade, mînă !
Bătutu-i, Doamne, bătut
Drumu Bărăganului
De ta'pa ciobanului.

Di ici pîn' la București
Tot tîrle poienărești
Cu ciobani de îi frumoși
Și cu cîni tăpălăgoși.

157

— „Voi brazi,-nalți încetinați,
De ce foc vă legănați ?“
— „Noi, cum nu ne-am legăna,
Că mai sînt două-trei zile
Și p-aici pustiu rămîne.
Rămîn stîni
fără stăpîni,
Strunghițe
fără oițe,
Scaune făr' de băcițe.
Țancuri mari
făr' de ciobani,
Lăsători
fără păstori.
Pe drum de la șipote
Poate crește troscote.
Și pe drumul de la strungă
Poate crește iarbă lungă.
Iarbă lungă, iarbă lată,
Că de noi nu se mai calcă.
Dară stîna, sāraca ? o !
Cine foc a mătura-o ?
Ciocîrlia cu coada
Și sturzu cu aripa.“

Frunză verde merișor,
 Mă suii încetișor,
 Mă suii la munte-n sus,
 S-ascult glasul păsăruicii,
 Să-mi treacă de dorul puicii.
 Frunză verde, frunzi uscate,
 Bate vîntu-n munte, bate,
 Bate vîntul și huieste
 Și cel codru-așa grăiește :
 — „Alei, fecioraș din vale,
 Mult ți-i sufletul cu jale !
 Nu-ți mai plîngă inima,
 Că nu știi de mîndra ta,
 Că și eu îs tot așa.
 Frunză verde arnăute,
 Și toate-n lume-s trecute.
 Și-apoi mîndră floare-aleasă,
 Iarbă-naltă și frumoasă,
 Dusă-i limba călătoare
 Și lumina de la soare ;
 Toate-s duse, toți îs duși
 Și io-s singurel acuși !“
 — „Codrule, codruțule,
 Mult mă-nchin, drăguțule,
 Și te las cu sănătate,
 Că mă duc din nou la sate.
 Și-apoi, dragă'-n primăvară,
 Oi sui din nou la tine,
 Să te văd dacă ți-i bine ;
 Eu cu mîndra mea aleasă,
 Tu cu frunzuleana deasă !“

Geme codrul, geme,
 Geme că i-i rău,
 Că-l plouă mereu,
 Și plouă de varsă.
 Codrului nu-i pasă,
 Că i-i frunza deasă.
 Sus e frunza deasă,
 Jos e umbra groasă ;
 Sus frunza-i mărunță,
 Jos umbra-i rotundă.

Duminică dimineată
 Plinu-i codru, plin de ceață.
 Bate vîntul tăricel,
 Mă pusei să dorm în el
 Și nu putui nici de fel,
 De șuierul șerpilor,
 De strigătul broaștelor,
 De bătaia vîntului,
 De cîntarea cucului.
 Eu zic cucului să tacă,
 El nu vrea voia să-mi facă.
 Ia taci, ca să dorm oleacă !
 Dar el nu vrea să-nțeleagă !
 Du-te, cuce, un' te-ai duce,
 Du-te, cuce, la răscruce,
 Cîntă mîndrii cu glas dulce.
 Și să-i cînți cu glas mai gros,
 Pentru-al nostru trai frumos ;
 Și-i cîntă cu glas subțire
 Pentru-a noastră despărțire.

Și nu știu ce-a fi făcut,
Că nu l-am mai auzit !

161

— „Ce te legini plopule,
Fără ploaie, fără vînt,
Cu vîrful tot la pămînt ?“
— „Da cum nu m-oi legăna,
Dacă mi-a trecut vremea
Și-a venit iarna cea grea !
Vîntul bate văturele
Și-mi aduce dor și jele,
De pe unde-s păsărele.
Vîntu-mi bate nădușit,
Frunza-mi pică la pămînt
Și mă lasă amărît ;
Vîntu-mi bate cam domol,
Păsările se duc stol,
Și mă lasă amărît,
De mă clatin la pămînt,
Făr' de ploaie, făr' de vînt.“

162

Leagănă-se bradu-n codru
Ca și frunzulița-n plop ;
Fără vînt, fără răcoare,
Fără nici un pic de boare.
— Bradule, brăduț de jale,
Ce te legeni așa tare,
Fără boare, fără vînt,
Cu crengile la pămînt ?
— Da cum nu m-oi legăna

Și cînd vîntu n-a sufla,
 Cînd o veste mi-a sosit,
 Că spre mine s-or pornit
 Trei meșteri cu trei topoare,
 Pe mine să mă doboare
 Și să mă dărăburească
 Și din mine să cioplească
 Lemne lungi
 În patru dungi
 Și ușită
 La temniță
 Și roșteie la pivniță.
 Și-acolo mi-a merge rău,
 Căci — amar de capu meu !
 N-oi avea hodină eu ;
 De zuraiul ferelor,
 De plînsul nevestelor ;
 De jelea feciorilor,
 De plînsul surorilor ;
 De dorul voinicilor,
 De plînsul drăguțelor.

163

Vreme, fără vreme,
 Pe la miez de noapte,
 Cu sudori de moarte,
 Două lemne crude,
 Către riul Lotru,
 Să sfădea în codru :
 Unul era Teiul
 Și-altu era Bradul,
 Ce-și lăuda neamul.
 Bradul surpa Teiul
 Cîntea micșorîndu-i :

— Teiule, Teiule !
Scurtule, grosule,
Și burdufosule !
Du-te într-o parte,
Că tu nu ai cinste
Să-mi stai înaintea.
Nalta mea tulpină.
Cine sînt mă spune
Și te poci supune ;
Că eu, vara, iarna,
Ștau în codru verde,
Frunza-mi nu să pierde.
Pe mine mă pune
Pe la nunți în frunte,
Cu podoabe multe ;
Domnii și-mpărații
Mă pun la paradă,
Pe uliți șireadă.
Mă face și scînduri.
Să așterni palate,
Case luminate.
Iar ție în vreme
De o brumă mică,
Toată frunza-ți pică.
Și meșter de vine,
Troci, lopeți te face,
De case sărace.

Teiul îi răspunde :
— Bradule, Bradule,
Mîndrule, înaltule !
De surda îți lauzi
Neamul, rădăcina,
Frunza și tulpina,
Că eu totdeauna

Am și port în lume
Mai de cinste nume.
Pe mine, ca tine,
Scînduri nu mă face,
Pe jos să mă calce ;
Nici ajung vreodată
Șindrila pe casă,
Or linguri și vase.
Icoane mă face,
De mă însoțește
Și mă zugrăvește.
Și pe mine scrie,
Cu vopseli frumoase.

164

Cîmpie,
cîmpie,
Dragă mi-ai fost mie
Din copilărie !
Cîmpie,
cîmpie,
Ugîre-ai pustie,
Numa să-mi rămîie
Fir dă stejărel,
Să mă sui în el,
Să-nvîrt ochii roată,
Să văd lumea toată !
Să văd a mea țară,
Dulce ori amară ;
Să văd ș-a mea mamă
Cu furca la briu,
Cu secera-n grîu.

Luncă, luncă, lunculiță,
 Cîta ești de lunguliță !
 N-am voinici să te cuprindă,
 Nici cal bun să te ajungă.
 Luncă, luncă, lunculiță,
 Lovi-te-ar de-o brumuliță,
 Să pice frunza din tine
 Să văd pe mîndra că-mi vine
 Pe potecă drept la mine.
 Pica-ți-ar lăstărelul,
 Să văd mîndrii tistimelul,
 Tistimelul, veriga,
 C-aia mi-a frînt inima !
 Frunzuliță fin cu rouă,
 Pune, Doamne, lună nouă,
 Să tai crîngurile-n două,
 Să văd rouă pe opincă
 Și pe mîndra iar venită.
 Frunză verde sălcioară,
 Vară, vară, primăvară,
 Lasă-mă să ies afară
 Cu-a mea mîndră bălăioară.
 Nu mai văd vara venită
 Și zăpada ochesită
 Și pe mîndra premenită.

Frunză verde de pelin,
 Ce mi-ești, cucule, hain,
 De cîți vara-n jumătate,
 Și-apoi zbori în altă parte ?

Cuculeț, pasăre sură !
Mușca-ți-aș limba din gură,
Cînticul să nu-ți mai zici,
Nici să mai colinzi pe-aici.
Vara vii, vara te duci,
Cînd îs dragostele dulci.
Cîntă-mi mie încă-o dată
Că mi-e mintea tulburată.
Cîntă-n dreapta mea cu foc,
Să am parte de noroc.
Cîntă-n fața mea cu drag,
Că ți-oi da frunze de fag,
Să nu mai fii tot pribeag.

167

Mi-o poruncit cucu mie
Să-i vînd glasul, lui, c-o mie.
Eu la cuc i-am poruncit
C-al meu glas nu pot să-l vînd.
Că-m' trebe vara să cînt,
Vai ! de dor și de urît
Și de cîte le-am pățit ;
De mult dor și de bănat
Și de cîte m-o mîncat !
Spune-mi, cuce,
Cîn' ti-i duce,
Ca să viu și eu cu tine
Batîr vo două-tri zile ;
Batîr calea jumătate,
Să nu-ț' pară-așa departe ;
Batîr calea la mijloc,
Să nu-ț' pară-atîta loc.
Cucu cari-o cîntat an
De n-ar mai cînta șohan,

142

Că n-o mai cîntat a bine,
Făr-a scîrbă ș-a rușine
Ș-a mult dor ș-a despărțire.
Cucu cîntă, mierla zice :
— „Nu strica banii, voinice,
Că banii ț-or trăbui
La vară cîn' îi coși ;
Și ț-or trăbui cîndva
La vară cîn' îi lucra.“

168

— Ia mai cîntă, cucule !
— Nu mai pot voinicule ;
C-am cîntat la Severin,
Pe-o creangă de rozmarin,
La boierul Constantin,
Numai pe-un pahar de vin,
Și nici ăla nu fu plin !
— Cîntă, cîntă cucule !
Că ți-oi da apă din scoc
Și pîne din iarmaroc.
— Ba nu pot voinicule,
Că mi-i seacă gurița,
Mi-i secată limbuța,
C-am cîntat la București,
La curțile-mpărătești ;
Boieri la masă cina,
Gurița mea le cînta.
Masa plină se găsea,
Bucate bune era,
Vin de cel bun se afla.
Fărîmă eu n-am gustat,
Cu vin nu m-am adăpat,

Vorbă bună n-am aflat,
Pe mine m-au alungat :
Huçi, pasăre, de-acolea,
Că ți-oi rupe aripa !
Și-am plecat, vere, plecat,
Amărit și supărat ;
Am plecat în altă lume,
Că-s strein ca vai de mine !

169

Sus în deal la sahastrie,
Este-o pasere dobrîie ;
Și-așa cîntă și mîngîie,
De-am zis să-mi cînte și mie.
De ea așa a cîntat,
Limba-n gură mi-a-nghetăt ;
Și-așa cîntă de frumos,
Că pică frunza pe jos ;
Și-așa cîntă de cu jele,
Că frunza în codru pîere ,
Și-așa cîntă de subțire,
Că zboară inima-n mine.

170

Mierliță, mierliță,
Pasăre pestriță,
Pestriță și sură,
Farfara de gură,
Au nu ți-am zis ție
Ca să-mi fii soție,
Să nu-ți faci aiure
Cuibul prin pădure,

Ci să-l faci mai bine
Aproape de mine,
Să nu ți-l ia cucul
Că ți-e geaba lucrul ?
Iar tu, ca neroadă,
Mișcai aripi, coadă,
Tot îți căscai ciocul
Și răsunai locul.
N-ai vrut pentru tine
Să asculți, de mine,
Mierliță, mierliță,
Pasăre pestriță !

171

Verde iasomie,
Lice ciocîrlie,
Ce ți-a venit ție
Să cînti pe cîmpie,
Singură, pustie ?
— Mie mi-a venit
Ca să zbor în vînt.
Cuibu l-am făcut
Sub brazdă de plug.
Plugari a venit
Și ei n-a știut.
Plugu l-a pornit,
Cuibu-a răvocit,
Cuibu l-a zăbit,
Ouăle-a răcit,
Puii mi-a murit.
Străioară sint
Ca puiul de cuc !
Verde de năut,

Mi-a venit d-un gînd,
Să cad la pămînt,
Ca să mor curînd.

172

Amărită turturea,
Cînd rămîne singurea
Pune cuibu-ntr-o nuia,
Bate vîntul și i-l ia ;
Cînd soțioara-i răpune,
Nici alta nu-și mai îmbună !
Trece frumoasă livede
Și să duce de să pierde,
Să lasă, parc-o să cadă
Și pe lemn verde nu șade ;
Cînd șade cîteodată,
Pe cîte-o smicea uscată,
Să bagă-n dumbrav-adîncă,
Nici nu bea, nici nu mănîncă...
Unde vede apă rece,
O turburește și trece ;
Unde vede apă rea,
O turburește ș-o bea,
Să-și direagă inima...
Unde ulmă vinătorul,
Acolo mi-o duce dorul
Ca să dea, să mi-o lovească,
Să nu se mai pedepsească,
Că destul s-o pedepsit ;
Ci-o pierdut n-o mai găsit !

i) CİNTECE DE DRAGOSTE ȘI DE DOR

173

Săracile
dragostile
Ciripesc ca păsările.
Trec prin tină,
nu se-ntină,
De voinic tînăr s-anină ;
Trec prin apă,
nu se-neacă,
De voinic tînăr se leagă.

174

Dragele iubirile
Cîntă ca paserile
În toate colțurile
Și pîn lunci și pîn cîmpii,
Și pîn munții cei pustii ;

Iubirile care-s mari
Stau la drumuri ca tîlhari ;
Iubirile care-s mici
Se ațin pe la potici.
Trec pînă tină,

nu se-ntină,
De voinici tineri s-anină ;
Dau pînă apă, nu se-neacă,
De copile se tot leagă ;
Trec pînă foc, nu se topesc,
Ci mai tare-încă hoțesc.

175

Frunză verde plop și tei,
Acu-i dragostea-n temei —
Că și lunca frunze are, -
Acu-i dragostea mai tare !

176

Toată lumea zice-așa,
Că nu-i bună dragostea.
Nu-i de lipsă ca s-o spună,
Că și eu văd că nu-i bună.
De-ar fi bună dragostea,
Nime n-ar zăcea de ea.
Cînd la inimă să pune,
Te arde ca ș-un cărbune.
Și nu-l poți stinge ușor
Nici cu apă din izvor,
Nici cu apă din fîntînă,
De-ai turna o săptămînă.

De-ai turna fără-ncetare,
Ea te arde tot mai tare,
S-o stinge și ea odată,
De sapă și de lopată !

177

Ra bucată e dragostea !
Cine prinde a gusta
N-are cap de a lăsa,
Nici minte de a purta.
M-a pus dracu ș-am gustat-o,
Ș-am bolit pînă-am uitat-o.

178

Foaie verde măr sălcui,
Rostul dragostii să-l știu
Am umblat și-am întrebat
Patru mîndre dintr-un sat
Și-un duhovnic lepădat.
Dar în locul rostului,
Rostului iubitului,
Prinsei boala dorului,
Patima oftatului !

179

Dragostea de fată mare
E ca floarea după cale...
Cînd o bate vîntu-n față,
Umple cîmpu de dulceață ;

Cînd o bate vîntu-n dos,
Umple cîmpu de miros !
Dragostea cea de nevestă
E ca floarea din fereastră,
Cînd o bate vîntu-n faţă,
Umple casa de dulceaţă ;
Cînd o bate vîntu-n dos,
Umple casa de miros !

180

Iubeşte, mîndro, iubeşte,
Că vremea se vremuieste,
Tinereţea-îmbătrîneşte,
Şi dragostea se opreşte.

181

Cîte faci, Doamne, pe lume,
Toate-mi plac, că le faci bune,
Numa una nu-mi prea place :
Om tăcut la ce se face ?
Eu, de-aş tăcea o minută,
Mi-ar părea pe veci că-s mută.
Şi urîtu-asa se face :
De la omu care tace.
Şi urîtu așa creşte :
Din omu ce nu grăieşte.
Dragostea de unde vine ?
De la om cu vorbe bune.

Trandafir verde frumos,
 Mi-a fost drag ce-a fost frumos :
 Ochii negri mi-au fost dragi,
 Că-s frumoși, ca și doi fragi,
 Is negri ca două mure
 Crescute vara în pădure,
 La umbriță, la răcoare,
 Nearse de pic de soare.
 Sprîncenele amîndouă
 Parcă-s picături de rouă
 Și-așa-s de gingășele
 Se mira lumea de ele...
 Și guriță ca la ea
 În lume nu se găsea.

— „Marie,
 Marie,
 Spune-mi, dragă, mie,
 Care floare
 -nfloare
 Noaptea, pe răcoare ?“
 — „Florea cîmpului,
 Spicul grîului,
 Astea două-nfloare
 Noaptea, pe răcoare...
 — „Ce frunză se zbate
 Cînd vîntul nu bate ?“
 — „Frunza plopului,
 Mîndro, a dorului...
 Floarea florilor,
 Mîndra mîndrelor,

Astea două-nfloare
Noaptea, pe răcoare..."

184

Foaie verde lăunăut,
Ce meșter te-ai meșterit,
Ce tâmplar te-ai tâmplărit ?
Foaie verde mărăcine,
Cine te-a făcut pe tine
Așa naltă și subțire ?
La buze făcută bine ?
Parcă m-a-ntrăbat pe mine.
Secași inimioara-n mine !

185

Nu știu, luna-i luminoasă,
Ori e puica mea frumoasă ;
Nu știu, luna-n ceruri trece,
Ori puica la apă rece.
Nu știu, luna s-au ivit,
Ori puicuța mi-a zîmbit ;
Nu știu, luna s-au ascuns,
Ori puica nu-mi dă răspuns.

186

Foaie verde mărăcine,
Cine te-a făcut pe tine
Așa naltă și subțire
Și la trup făcută bine,
De te potrivești cu mine ?

Și la trup și la purtat
Și cu hăz la sărutat ;
Și la stat și la privit,
Cum ești bună de iubit.
Foaie verde lemn uscat,
Spune-mi drept, adevărat,
Cine-ntîi te-a sărutat ?
— „Unu nalt și sprincenat
Venea de colo din sat.“
Și-așa merge cîntecul,
Bată-l întunericul !

187

Puică, sprîncenile tale
'S pene de privighetoare !
Cînd le sui, cînd le cobori,
Din picioare mă omori ;
Iară cînd mi le ridici,
Inimioara mea mi-o strici.
Puiculiță, ochi ca tine,
Nu mai sînt ochi ca la nime ;
Doi ochi ca la dumneata,
Zău că nu s-or mai afla !

188

M-o făcut măicuța-n zori,
Spre duminica de flori ;
M-o făcut și m-o-nchinat,
De noroc m-o descîntat.
M-o stropit cu pană verde,
Să fiu dragă cui mă vede.

Cîți feciori vor fi în țară,
Toți s-alerge să mă ceară.
O mie de-ar alerga,
Tot mămuca nu m-ar da ;
Că mămuca m-o făcut
Cum mămişii i-o plăcut ;
Nici micuță, nici nantută,
Cam mai mîndră și drăguță.
Și de-atunci bădiță, zău,
Mor voinici de dorul meu !

189

Cît mi ți-i lumea de largă,
Nu-i ca puica mea cea dragă ;
Cît e lumea de întoarsă,
Nu-i ca puica mea frumoasă !
Multe fete-s pe pămînt,
Da ca mîndra mea nu sînt.
Cum e luna printre stele
Așa-i mîndra printre ele.
Multe stele-s luminoase,
Da ca luna nu-s frumoase.
Multe stele
'S frumusele,
Dar ca luna
Nu-i nici una.
Lele, gurița matală,
Neica după tine moare,
Că n-ai pereche sub soare !

Cînd toca la Radu-vodă,
 Eu şedeam cu puica vorbă.
 O ţineam pe pajişte
 Şi-i vorbeam de dragoste.
 O ţineam de cingătoare
 Ş-o juram pe sfîntul soare ;
 — „Spune drept, cin' te-a făcut ?
 Că frumos te-a zugrăvit :
 Limbă-n gură de zahar,
 Dinţi mărunţi mărgăritar,
 Ochişorii-ţi chihlibar,
 Faţa albă de tulpan.
 Cine te-a făcut pe tine
 Parcă m-a-ntrebat pe mine ;
 Aşa naltă şi subţire,
 Gură dulce peste fire.

Dorul meu pe unde pleacă
 Nu-i pasăre să-l întreacă.
 E mai repede ca vîntul,
 Ca fulgerul şi ca gîndul.
 Pîn' clipeşti din ochi o dată,
 Înconjoară lumea toată ;
 Pîn' clipeşti de două ori,
 A ajuns din sus de nori.
 Şi nu-i nimeni să-l oprească
 Şi la mîndra să-l primească.
 Mîndra mea cea nălţişoară
 Cu pasuri de căprioară ;
 Faţa ei ca roua verii,
 Ochii ei ca luna serii ;

Cînd îi vezi te bagă-n boală,
Sprincenele iar te scoală.
Drăgăstoasă-i mîndra mea
Că nu-i alta-n sat ca ea,
Și la stat și la umblat
Și la dulce sărutat.
Gura-i dulce ca smochina,
M-a prins bine, bat-o vina,
Că de-aș fi cu ea pe-un loc
Mi-ar sta bine chiar în foc.

192

Foaie verde foi de tei,
Puică, ochișorul tăi,
M-aș băga slugă la ei.
Da simbrie nu ți-aș lua,
De la mine ți-aș mai da.
Ochii tăi cuțite n-au,
Mă mir junghiuri cu ce-mi dau !
Ochii tăi arme nu poartă,
Mă mir cu ce mă săgeată.
Puică, sprîncenile tele,
M-aș băga slugă la ele ;
Nu pe-o lună, pe trei ani,
Să fac voia la dușmani.

193

Pentru mîndra care-mi place,
Nici părinții n-au ce-mi face,
Nici judele satului,
Nici chiar domnii sfatului.
Domnii șed și sfătuiesc,
Eu cu mîndra mă iubesc.

Mîndră, sprincenele tale,
Îs pene de privighetoare,
Cînd le sui, cînd le cobori,
Tu pe mine mă omori.
Apoi cînd ți le ridici
Inimioara mea o frîngi.
Mîndruță, ochi ca la tine
Nu am mai văzut la nime ;
Ochișori ca dumneata
Nu mai are nimenea.
Foaie verde stînjenică,
Mîndra naltă, subțirică,
Iute ca și-o rîndunică,
Obrăjiori, bujori în sînge,
Cînd o văd inima-mi plînge.

194

Măgheran, crenguță verde,
Mîndruț cu sprincene negre,
Verde-î cununița mea,
Iubește pe cine-i vrea.
Și eu mîndruț oi iubi,
Dintr-o sută sau o mie,
Numai să-ți semine ție ;
Și pe mers și pe umblat,
Și pe dulce sărutat ;
Și pe mers și pe venit,
Și pe dulce-ndrăgostit ;
Și pe pusul clopului,
Și pe trasul ochiului
Cînd mi-o trage cu ochiul
Să-mi stîmpere sufletul ;
Cînd mi-o trage cu geana,
Să-mi stîmpere inima.

Frunză verde de cucută,
Nu-i bună dragoste multă.
De se-nămplă să te lasă
Rămii cu inima arsă.

195

Cînd trece bădița dealu
Îi cunosc șaua și calu ;
Calu-i sur, badea-i ungur,
Blăstăma-l-aș, nu mă-ndur.
Fără eu din gură-oi zice
Badea di pă cal să pice,
Cuțitu din teacă-i saie
La inimă să se taie,
Să-i curgă sînge jăroaie
Și nime să nu-l oprească
Pînă nu l-oi opri eu
Cu cornu năfrămii mele,
Cu mîna cea cu inele.
Cu mîna care îl cheamă,
Cu cornul de la năframă,
Că i-am fost badii drăguță
De copilă, de micuță,
Și ți-am fost eu, bade, ție
Din ani de copilărie...

196

Prin pădurea rară-n jos
Merge badea cel frumos
Cu carul de odolean,
Cu boii de măgerean,
Cu jugul de scînteuțe,

Cu răsteie de botcuțe,
Cu roate
 de mere coapte ;
Cu butuci
 De mere dulci,
Cu loitrițe
 de turtițe
Hai, bade, să-ți dau guriță !

197

Mîndră-i floarea de cireș,
Dar mai mîndru-i Gheorghies ;
Verde-i frunza macului,
Mîndru-i chipul dragului.
Frunză verde peliniță,
Măi bădiță, măi bădiță,
Nu-ți găsesse samăn pe lume,
Nici la suflet, nici la nume,
Nici la ochi, nici la sprincene,
Două ape, două pene ;
Nici la limbă, viers de frunză,
Cînd vrei mîndra să te-auză
Și din gură să-ți răspunză :
Măi bădiță Gheorghies,
Mîndră floare de cireș !

198

Frunză verde artăraș,
Eu iubesc un flăcăiaș
 Voinicel
 Și tinerel,

199

Parcă-i tras printr-un inel ;
Ca un fir
De calomfir,
Fețișoara-i trandafir ;
Mustăcioara
Îi mijește
Sprînceoara
Îi înnegrește,
Ochișorii îi lucește,
Inimioara-i te-ncălzește,
Iar gurița-i cînd vorbește,
Ca și mierea te-ndulcește.

199

Hei, tu, mîndruluțule,
Fost-ai floarea violii
În mijlocu grădinii.
Fost-ai măgheran din strat,
Ca tine n-a fost în sat.
Cît îi Maramureșu
Nu-i hore ca șuieru,
Nici feciori ca și mîndru :
Din pași mîerge cătunește,
Clopul poartă boierește,
Cine-l vede și-l iubește.
Dară să nu-l iubesc eu,
Că-i frumos ca și-o cătană,
La față-i ca și-o icoană.
Săracu mîndruțu meu,
Cît de bine-l iubesc eu.
Cînd trage cizma-n picior,
Gîndești că-i un domnișor ;
Cînd le trage pe-amîndouă
Gîndești că-i un struț de rouă

160

Cînd intră printre feciori,
 Gîndeşti că-i un struţ de flori ;
 Cînd se duce printre fete,
 Gîndeşti că-i rozmalin verde.
 Nu ştiu dreptu-i, ori nu-i drept
 Ca şi-al meu mîndruţ nu văd ;
 La obraz îi albineţ,
 Păru-i negru şi e creţ ;
 Ochii lui ca două mure
 Care-s coapte în pădure ;
 Care-s coapte la răcoare,
 Nu-s ajunse nici de soare,
 Care-s coapte la pămînt,
 Nu-s ajunse nici de vînt.

200

Aseară pe înserat
 Cine m-a sărutat ?
 Un voinic înalt,
 Nalt cît şi un brad.
 Sprîncenele lui,
 Pana corbului ;
 Mustăcioara lui,
 Spicul grîului ;
 Ochişorii lui,
 Mura cîmpului ;
 Rumeneala lui,
 Două mere coapte ;
 Coapte la răcoare,
 Neajunse de soare ;
 Coapte la pămînt,
 Neajunse de vînt ;
 Feţişoara lui,
 Spuma laptelui.

Măi bădiță, floare dulce,
 Unde te-aș găsi, te-aș smulge
 Și-acasă la noi te-aș duce.
 Și te-aș răsădi-n grădină,
 Și te-aș săcera cu milă ;
 Și te-aș face stog în prag,
 Și te-aș îmblăti cu drag,
 Și te-aș măcina mărunț
 La morișcă de argint,
 Și te-aș cerne
 prin sprincene,
 Și te-aș frământa-n inele.
 Și te-aș da inimii mele,
 Doar s-a stîmpăra de jele.

Cîntă cucu-n par de vie
 Și-acolo este-o chilie
 Cu mușcată și tămîie ;
 Dragul meu acolo scrie.
 Și cînd scrie,
 Mă mîngîie ;
 Cînd citește,
 Mă topește,
 Cu ceriul mă potrivește ;
 Cu luna, cu stelele,
 Cu dragi rîndunelele ;
 Cu luna, cu soarele,
 Cu dragi căprioarele !

Măi bădiuțo, spic de grîu,
 Fire-aș vrut să nu te știu !
 Că de cînd te știu pă tine,
 Nu-i sînge-n obraz la mine.
 Pus-am gîndu să te las,
 Să-m' vie sînge-n obraz.
 Dar atuncea te-oi lăsa,
 Murășu cînd o săca ;
 Dar atunci,
 Și nici atunci,
 Că Ț-o fost buzele dulci.

Alunel cu vîrfu-n cale,
 Bădișor cu părul mare,
 Părul tău, mătase verde,
 Mă tem, bade, că te-oi pierde.
 Că te-am mai pierdut o dată
 Și-am umblat dumbrava toată.
 Și ieșii în drumul mare
 Și-ncepui a de-ntrebare :
 — „Cărăuși din Moldova,
 Nu mi-ați văzut pe badea ?“
 — „Nu știu, de l-am și văzut,
 Că nu l-am fi cunoscut.“
 — „Lesne-i pe badea-a-l cunoaște,
 Că la el, pe deștul mic,
 Ineluțul meu de-argint.
 Și pe deștul lui cel mare,
 Ineluțul meu de soare.
 Și la el pe umerei,
 Lucesc doi luceferei.“

Pădurice, deasă ești,
 Vai, bădiț', departe ești !
 Dară eu dac-aș putea,
 Singură te-aș săruta,
 Inima mi-aș stîmpăra.
 Floricea, floare subțire,
 Tu m-ai scos, dragă, din firé.
 Și eu, bădiță, te-am scos,
 Că ești trandafir frumos,
 Și ți-am ars și inima,
 Pe cum arsă e a mea.
 Bate vîntul frunza-n cale,
 Inima-i plină de jale.
 Bate vîntul, frunza pică,
 Dorul badii rău mă strică.
 Foaie verde de mohor,
 Bate vînt și-aduce dor ;
 Și-mi aduce dor și jale,
 De mă uscă frunza-n cale.

Frunză verde măr mustos,
 Drag mi-a fost omul frumos,
 Că și noaptea-i luminos.
 Intră-n casă, luminează ;
 Iese-afară, nseninează.
 Frunză verde seminoc,
 Stau pe loc și ard în foc
 Pentr-un pui făr' de noroc.

Les afară,
Ard în pară.
Merg în cîmp,
Ca să mă stîng,
Bate vîntul, rău m-aprind.

207

Colea-n vale în poticele,
Putrezesc ochi și sprincene !
De n-ar fi ochi și sprincene
N-ar mai fi păcate rele ;
Ochii și sprincenile
Alea fac dragostile.
Verde frunză de bujor,
Mă uitai pîntre stobori,
Văzui ochii negrișori ;
Fă-mi-i, neică, vînzători
Că și neica-i negustor
De ochi negri negrișori !
— Verde frunză trei smicele,
Nu mi-s ochii de vînzare
Și mi-s ochii de schimbare,
Ți-i dăruiesc dumitale !

208

Fă-te, mîndruț, ce te-i fa,
Fă-te, mîndruț, floare-albastră
În grădină, la fereastră,
Că și eu, mîndruț, m-oi face
Un firuț de ruguț sfînt,
M-oi întinde pe pămînt ;
Fă-te, mîndruț, ce te-i fa,

Fă-te, mîndruț, floare-albastră,
Tot în pahar, în fereastră,
Că și eu, mîndruț, m-oi fa
Rozmarin verde-nflorit,
Lîngă tine răsărit,
Să vadă că ne-am iubit !

209

Foaie verde salbă moale,
Cît e Argeșul de mare
Haz ca Săbărelul n-are ;
Săbărelu-i cu dulceață,
Trece iarna și nu-ngheață ;
Săbărel cu apă rece,
Cine bea de dor îi trece ;
Săbărel cu cotituri,
Iarna mai cu lovituri.
Unde văd săbăreanca,
Cînd îi răsare țîța
Și-și înălbește pînza,
Albă ca și lebăda,
Îmi seacă inimioara ;
Cînd văd săbărencele
Că-și sumet rochițele
De se văd picioarele,
M-apucă frigurile.
Unde văd săbăreanca
Prejurată cu fota,
Cu fotița de mătasă,
Suflețelu stă să-mi iasă.
Cînd văd iia despicată,
Numa-n fluturași lucrată
De la mină pîn' la cot,

De-mi plătește târgul tot,
Stau în loc și le privesc
Pe picioare mă tolesc !

210

Astăzi bură, mâine bură
La lelița-n bătătură,
Ca să-mi crească d-o răsură,
S-o puie la legătură ;
Să se primenească-n iie
Și-n rochiță liliachie,
Să-mbrace și tivlichie,
Să placă altor și mie ;
Să puie la gît mărele
Și la degete inele,
Paftaluțe cu cordele,
Numa-n flori de fluturele ;
Să meargă să joace-n horă,
Ca să placă tutulora,
Să-mi rănească inimioara,
Ah ! Dragul ei mă omoară !

211

Foaie verde bob năut,
Toate fetele se duc
Supt umbră de nuc.
Numai eu nu mă mai duc
Supt umbră de nuc,
Căci măicuța nu mă lasă,
Că-i pădurea deasă ;
Căci măicuța nu mă vede,
Că-i pădurea verde.

Foaie verde matostat,
Toate fetele se trag
La umbră de fag ;
Dar măicuța nu mă lasă,
Că-i pădurea deasă.
Toate fetele se trag
La umbră de fag,
Numai eu nu mă mai trag
La umbră de fag ;
Căci pe mine nu mă lasă
Măicuța de-acasă,
Că i-e frică că mă pierde,
Că-i pădurea verde.

212

Cînd aud cucul cîntînd
Și mierluța șuierînd,
Pe mîndra-n frunză zicînd,
Nu mai știu că unde sînt,
Nici că-s aici pe pămînt ;
Cîntă cucul, se rotește,
Badea-al meu la drum pornește,
Și-a pus capul pe oblînc,
Și mă-ntreabă de ce plîng.
Cum n-oi plînge și-oi ofta
Că-mi se rumpe inima,
Bade, după dumneata,
Căci noi doi am fost loviți
Ca și doi meri înfloriți...
Florile s-au scuturat,
Noi, bade ne-am înstrinat,
Doamne, Doamne, ce păcat.

Din mijloc de păduriță
 Este-o mică poieniță ;
 În cea mică poieniță
 Este-un roșu trandafir ;
 La umbra de trandafir
 Este-o pruncă adormită
 Și de flori e ocolită.

La picioare,
 Bumbac moale ;
 Și la țite,
 Romanite ;
 Iar la cap
 Sînt flori de mac ;
 La mijloc
 E busuioc.

Frunză verde de sălcuță,
 Frumos doarme-a mea mîndruță ;
 Doarme cu mîinile-n piept,
 Cum să fac să n-o deștept ?
 Frunză verde floricea,
 N-avea murgul ce lucra,
 Cu picioru-n pămînt da,
 Pe mîndra o pomenea.
 Mîndra din gură grăia :
 Bate-te ceriul de om,
 Că mă pomeniși din somn,
 C-așa vis frumos visam,
 Visam că mă-ncredințam
 De la vale peste plai,
 Dup-un feciorel de crai.

Sub cel plop, la cea fîntînă
 Şade badea şi suspină...
 Săracă inima lui
 E ca frunza plopului ;
 Cînd o bate-un fir de vînt,
 Frunza cade la pămînt ;
 Cînd o bate şi cînd stă,
 Frunza se tot clatină.

Frunză verde mărăcine,
 Ce-o fi avînd lumea cu mine ?
 Nu fac nici o stricăciune,
 Numai dragoste pe lume.
 Nici nu le sparg
 casili,
 nu le rup
 ferestili
 şi-mi petrec
 dragostili...
 Frunză verde şi-un spănac,
 Sînt copil de om sărac,
 Crescut cu ţîţă din sat,
 Cu mălai de căpătat :
 Iubesc şi eu că mi-e drag,
 Dacă iubesc, ce vă fac ?
 Unii dau
 cu miili
 şi iubesc
 nebunili ;
 iar eu dau
 cîte-o leiţă
 iubesc cîte-o copiliţă

De-i miroase gura-a țîță
Și țîțele-a micșunele,
De te uiți cu drag la ele ;
Mușcar-ar neica din ele
Ca dintr-un fagur cu miere.

216

Mă sculai de dimineată,
Flori de izmă creață,
Pe negură și pe ceață,
Flori de izmă creață.
Și-mi luai coasa într-o mină,
Flori de mătăcină,
Mă dusei în cea grădină,
Flori de mătăcină.
Văzui iarba pătulită,
Foaie de răchită,
Și pe mîndra adormită,
Foaie de răchită.
O-aș scula și nu mă-ndur,
Foaie de alun,
Că amu-i somnul mai bun,
Foaie de alun.
Lovii iarba cu piciorul,
Foaie ca mohorul,
Mîndra se scoală cu dorul,
Foaie ca mohorul.
Se scoală mîndra descînsă
Ca și-o luminiță-aprinsă,
Luminiță-aprinsă ;
Suflă vîntul și mi-o stinse,
Da, zău, mi-o stinse.
La inimă rău mă fripse,
Doamne, rău mă fripse !

Frunză verde, foaie lată,
 Florică, dragă fată,
 Lasă satul
 Și păcatul,
 Și-ți ia iia
 Și junia,
 Și haidem în crîngul verde
 La cîntatul cucului,
 La dorul iubitului.

Luna-i jos pe pajiște,
 Badea-i sus la dragoste ;
 Luna-i sus de-o sulită
 Badea-i dus pe uliță ;
 Luna-i sus de trei zvîrlite,
 Badea-i dus la chiuite.
 Haide, bade, nu te duce,
 Că te-aștept cu gura dulce ;
 Haide, bade, sările,
 Nu-ți uita cărările ;
 Nu lăsa seara uitată,
 Gura mea nesărutată !

Mărioară, trup subțire,
 Bată-l sfîntu, cin' te ține,
 Mi-ai rupt inima din mine !
 Mărioară trup subțire,
 Să te strîng mi-este rușine ;

Să te las, păcat de mine,
Că sînt tînăr ca și tine !
Aș vrea să te strîng în brață,
Să te sărut cu dulceață,
Că gurița dumitale,
Ca glas de privighetoare
Dimineăta-n prînzu-ăl mare.
Aolică fa Marie,
Eu țiu zile cu chirie,
De la voi din prăvălie,
Gura ta să mi-o dai mie,
Să ți-o sărut binișor,
Cu multă milă și dor,
Ca pe-un dulce puișor !
Mărioară,-al tău să fiu,
Numai spune-m' un' să viu,
Că bordeiu nu ți-l știu,
Nici calea un' să ți-o țiu.

220

— Foaie verde de-alior,
Somnu-i, mamă, ochilor
Și nu pot dormi de dor.
— Du-te, fiică, și te culcă
În patu tătîne-tău...
— Dar eu, mamă, nu mă duc,
Că patu-i făcut din fîn
Și miroase-a om bătrîn...
Somnu-i, mamă, ochilor
Și nu pot dormi de dor.
— Du-te, fiică, te-i culca
În patu surori-ta...
— Da eu, mamă, nu mă duc,
Că-i patu făcut de flori,

Nu se dorm două surori...
Somnu-i, mamă, ochilor
Și nu pot dormi de dor.
— Du-te, fiică-ți dormi somnu
În patu frăține-tu...
— Da eu, mamă, nu mă duc,
Că patu-i făcut de brazi,
Nu se dorm soră cu frați...
Somnu-i, mamă, ochilor
Și nu pot dormi de dor.
— Du-te, fiică, și te culcă
În podu grăjduțului,
La pieptu drăguțului.
— Bine, mamă, te-ai gândit,
Fi-ți-ar trupu zugrăvit
Și gurița ce-ai grăit,
Sufletu să-ți meargă-n rai,
Că bună hodină-mi dai.

221

— Foaie verde samulastră,
Zorile de dimineată
Tuturor le pare greață,
Numai mie cu dulceață,
Că sînt cu puicuța-n brață.
— Foaie verde, samulastră,
Bobocel de la fereastră,
Du-mi-te puicuță-acasă,
Că zorile se revarsă
Și te-așteaptă mă-ta acasă,
Cu ocaua plină rasă,
Cu fripturica pe masă !
— Să m-aștepte cît de mult,

De la neica nu mă duc,
Că mi-e drag în așternut
Și gurița să-i sărut.
De la stele pînă-n zori,
Toate stelele că pier,
Numai steaua stelelor,
Ursătoarea fetilor,
Șede-n poarta raiului
Și-mi judecă florile;
Ce-au făcut miroasele ?
Le-a-mpărțit cu fetile !

222

Pădure, soră pădure,
Neatinsă de săcure ;
Nu tot mă spune la lume
C-am iubit pe mîndra-n tine.
Las' să mă spună pămîntu,
Că el mi-a fost așternutu ;
Las' să mă spună iarba,
Ea mi-a văzut patima.
Ea mi-a văzut patima,
Cum mi-am iubit eu mîndra.
Plopule, frunză rotundă,
Mai întoarce-ți frunza-n' dungă.
Și-ntoarce-ți frunza pe față,
Pînă șed cu mîndra-n brață.
Tu cu umbra,
 eu cu mîndra,
Să-i coprind eu brațali,
Ca copilu țîțali.
Să coprind eu mijlocelu,
Cum coprinde lupu mielu.

Știi tu, mindră, cum eram
 Pînă nu ne despărțeam,
 Dintr-un măr ne săturam,
 Doru jos ni-l așterneam,
 Cu dragostea ne-nveleam
 Și, Doamne, bine trăiam...
 Un vînt mare s-o pornit
 Și pe noi ne-o dezvelit,
 Și pe noi ne-o despărțit...
 Cine-așa vînturi pornește
 Tună-l, doamne, și-l trăsnește.
 Și prin lut îl prăpădește,
 Să se facă colb în vînt,
 Că pe noi ne-o despărțit.

Mă miram, puică miram,
 Mă miram de ce slăbeam
 Și pricina n-o găseam.
 Astăzi pricina găsesc,
 Cum focul să nu slăbesc
 Cînd de tine mă topesc ?
 Cu dragostea de la tine
 Au intrat fiori în mine :
 Nu-mi dau stare
 la mîncare,
 Nici odihnă la culcare,
 Cu gîndul la sărutare.
 Mă miram, puică, miram,
 Mă miram de ce slăbeam
 Și pricina n-o aflam.

Haide, mîndro, să fugim,
 Amîndoi să pribegim,
 Că noi bine ne lovim.
 Și la ochi și la sprîncene,
 Ca doi păunași la pene !
 Haide, mîndro, să fugim
 Pe din sus de țintirim,
 Să călcăm cărările,
 Să-mpărțim dragostile !
 Haide, mîndro, să fugim,
 Acuma să pribegim,
 C-acuma-i vremea de fugă,
 Pînă sînt holdele-n pîrgă ;

Unde calci,

Urmă nu faci ;

Unde șezi,

Nu te mai vezi !

Haide, mîndro, să fugim,
 Amîndoi să ne-nsoțim,
 Unde-s munții rourați,
 Că-i un popă printre brazi
 Și cunună nentrebați ;
 Este-un popă d-ei uniți
 Și cunună d-ei fugiți.

Spune-mi, mîndro, mergi, nu mergi ?
 Ori poteca să-mi dezlegi,
 Din două una s-alegi.

Spune-mi, mîndro, vrei nu vrei ?
 De mă iei, de nu mă iei ?
 Că colea mă roagă trei.

Aideți, mîndro, să fugim,
Să fugim, să pribegim,
Unde-om putea să trăim.

Că satul mi s-a mărit,
Dușmanii s-au înmulțit
Și nu mai e de trăit.

Unde sînt cu doi, cu trei,
Vorba de noi e-ntre ei,
Dușmani ai tăi și ai mei.

Că unde sînt doi cu doi
Vorba le e tot de noi,
Să ne bage în nevoi.

Toți se uită ca la urs
Și fac sfaturi prin ascuns
Să ne facă vrun neajuns.

Știi, mîndro, ce am pus de gînd?
Să plec, să te las plîngînd,
Din ochi negri lăcrămînd.

Și-o să-ncalec pe cal murg,
Mai curînd ca să ajung,
Către deal la Cîmpulung.

Către deal, peste Muscel,
Să trec Prahova cu el,
Fără să mă ud de fel.

Să mă duc la draga mea,
Care mă iubeam cu ea,
Din copilăria mea.

Că nu-s cîine să o ult,
Ci-s voinic să o sărut,
Că ea dintru-ntîi m-a vrut !

227

Toderaş,
 gură de caş,
Pită albă de oraş,
Clisă friptă, pipărată,
Gură dulce cîteodată !
Toderaş, gură de miere,
Hai la maica de mă cere.
Dacă nu m-a da maica,
Da-m-a codrul şi frunza
Şi iarba ne-a cununa ;
Tot cu bumbi şi cu mătasă
Fără ştireă lor de-acasă ;
Tot cu bumbi şi cu fitău,
Fără ştireă tatii-meu !

228

Frunză verde mărăcine,
Du-mă, bade, şi pe mine
Unde mergi în ţări strălne !
Fă-mă pană-n pălărie,
Că eu umbră să-ţi dau ţie !...
De ţi-ar fi aşa ruşine,
Fă-mă brîu pe lingă tine ;
De ţi-ar părea brîul greu,
Fă-mă lumină de său
Şi mă pune-n sînul tău.

De-i vedea că mă topesc,
Suflă să mă răcoresc.
Fă-mă lumină de ceară
Și mă pune subsuoară,
Și mă du cu tine-n țară,
Că eu, unde-oi însera,
Calea ți-o voi lumina,
Oamenii te-or întreba :
— Ce lumină e asta ?
Atunci tu vei cuvînta :
— Asta-i lumină de său,
Dragoste din satu meu ;
Asta-i lumină de ceară,
Dragoste din a mea țară !

229

Batu-mă gînduri mă bat
Să te las dracului, sat ;
Bate-mă gînduri nebune
Să te las dracului, lume.
Frunză verde de pă coastă,
Cum nu-i mintea fetii proastă,
Că vini unu ș-o cere,
Ea iute zice c-o mere.
Nu vede, sară-i ochii,
Că n-are cu ce trăi !

230

Colea-n jos la cea fîntînă
Trece-o tînă ră copilă
Cu drăguțul ei de mînă.

De mînă țiindu-se,
Din gură muștrîndu-se.
— Lasă-mă, bade, de mînă,
Să mă duc în cea grădină,
Să rup două-trei peniță,
Busuioc și zmeuriță,
Și să-mi fac o cununiță,
Să mi-o pun peste cosiță.
Vină, bade, serile
De-ascultă muștrările,
Cum mă muștră măicuța
La ce șed cu dumniata !
— Spune maică-ta așa :
Se semene mac în prag,
De mine n-a fi călcat ;
Și-n poartă floare domnească,
De mine nu-i fi nevestă.

231

Treci-o, Doamne iarna grea,
Să vină primăvara,
Să mă-ntîlnesc cu mîndra.
Că de cînd neaua s-a pus,
Eu la ea nu m-am mai dus.
Suflă vîntul, lemnul cade,
Mîndruța mi-i cam departe !
— Fii, bade, cu așteptare
Pîn-a trece iarna mare.
Nu știu cine m-o zărit,
Cătră mama m-o pîrit.
Frunză verde codru des,
Și mama mi-o zis ales
Cu tine să nu vorbesc,
Nici măcar să mai gîndesc;

Că tu, bade, ești sărac,
Numai eu tare te plac.
Cîtu-i satul de-aș umbla,
Eu ca tine n-aș afla,
Măcar să piară lumea !
Și să știi, la primăvară
Ne iubim, bădiță, iară !

232

Uite, mamă, urîtu
Cum îmi cere inelu ;
Nu mi-l cere să mi-l deie,
Că mi-l cere să mă ieie,
Dar, mamă, decît mi-i da,
Mai bine m-oi spînzura
Într-un vîrv
De solovîrv,
Într-o margine de tîrg,
Să se mire și lumea
Să nu-și deie băiata
Cum m-o dat mama pe mine
Dup-aiest fătuf de cîne,
Că mă bate-n tăte zile
Și-mi dă lucru cu ruptu
Și mîncarea cu fontu,
Binele cu cleștele
De mă usc ca peștile.

233

De-aș ajunge zile multe,
Să mă duc la vară-n munte ;

S-aud brajii vîjîind,
Pe mîndra-n codru-aulind.
S-aud glas de păsărele,
Ca glasu mîndrii mele ;
S-aud cucu şi mierla,
Să mă-ntîlnesc cu mîndra.
De-aş ajunge zile multe,
Să mă sui la vară-n munte,
S-aud brajii vîjîind,
Pe mîndra-n luncă-aulind.
Aulească cît o vrea,
Dacă n-a vrut mumă-sa
După mine să mi-o dea.

234

Mamă, urîtu-a veni,
Fă bine nu mă sili,
De mă sileşti la urît,
Nu te-oi cînta la mormînt.
De mă sileşti la năcaz,
Nu te-oi cînta la sălaş.
Ci închide uşa bine
Şi spune că n-ai pe nime ;
Tot o-nchide şi-o apasă
Şi spune că nu-s acasă.
Cu urîtu-i greu o zi,
D-apoi eu cît oi trăi ?
Cu urîtu-i greu o noapte,
D-apăi eu pînă la moarte ?
Dac-a veni dragostea,
Descuie, mamă, uşa,
Şi îi spune că mi-i da !

— Bărbate, bărbate,
 De urîtul tău
 Ce să mă fac eu ?
 M-oi face, m-oi face
 Trestie pe baltă,
 Subțire și-naltă.

— Fă-te ce vei vrea,
 Fă-te, puica mea,
 Că și eu m-oi face
 Un micuț cosaș,
 Trestia oi cosi,
 Tot a mea vei fi.

— Bărbate, bărbate,
 De urîtul tău
 Ce să mă fac eu ?
 M-oi face, m-oi face
 O floare-n grădină.

— Fă-te ce vei vrea,
 Fă-te, puica mea,
 De mini nu-î scăpa.
 Că și eu m-oi face
 Un mic grădinar,
 Florile-oi plivi,
 Tot a mea vei fi.

— Bărbate, bărbate,
 De urîtul tău
 Ce să mă fac eu ?
 M-oi face, m-oi face
 Un lemn în pădure.

— Fă-te, puica mea,
 De mini nu-î scăpa,
 Că și eu m-oi face
 Un mic pădurar,

Lemnele-oi păzi,
Tot a mea vei fi.
— Bărbate, bărbate,
Bătu-te-ar Dumnezeu,
De uritul tău,
Ce să mă fac eu ?
M-oi face, m-oi face
Un mic păhărel.
— Fă-te, puica mea,
De mini nu-i scăpa
Că și eu m-oi face
Un mic chelnărel,
La domni în hotel.
Cu tine-oi servi
Tot a mea vei fi.

236

La cel vîrvuț de deluț
Este-o creangă de brăduț.
Suflă vîntul ș-o clatină
Din vîrv pînă-n rădăcină.
Nu-i de vina crenguții,
Ci-i de vina măicuții ;
Că nu mă lasă-a iubi
Cu cine m-aș potrivi ;
Că nu mă lasă să iubesc
Cu cine mă potrivesc.
Nu lega, maică, lumea
Cu cine nu mi-i voia,
Ci mi-o leagă, maică, leagă
Cu cine mi-i lumea dragă,
Cu fir de mătase verde
Și cu cine mi se șede.

Vai de mine, ce m-oi face ?
 Ce iubesc, mamei nu-i place.
 De-ar plăcea mamei ca mie
 Duce-m-aş la cununie,
 Şi m-aş duce ca vîntul
 Cînd spulberă pămîntul ;
 Iar de-ar fi să mă mărit
 Cu omul ce mi-e urît,
 Duce-m-aş iar ca vîntul
 Ca să-mi aflu mormîntul.
 Decît cu urîtu-n casă
 Mai bine cu boala-n oasă.
 Din boală vraciul te scoate,
 Iară din urît nu poate,
 Că uritul n-are vad
 Decît scîndura de brad ;
 Uritul n-are sfîrşintă
 Decît cu trei coţi de pînză !

Dragu-mi-i, bade, de tine,
 Mi-i urît de cin' te ţine.
 Dragu-mi-i de mersul tău,
 Mi-i urît de tatăl tău.
 Dragu-mi-i de casa ta,
 Mi-i urît de maica ta !
 Spune-i, bade, mumă-ta
 Să nu-mi mai aibă grija
 Şi să-şi poarte grija ei.
 Că i-e ruptă iia-n poale
 Şi i-e mintea zburătoare,
 De zboară pe arături

S-adune fermecături,
Să farmece trupul meu.
Dar nu-i vrednic neamul tău !
Trupul meu e trup subțire,
De scoate voinici din fire
Și te-oi scoate și pe tine !

239

Frunză verde de trifoi,
M-o cerut la maica doî :
Unul tînăr și sărac,
Altu bătrîn și bogat.
Bogatu e ca și focu,
El îți mănîncă norocu ;
Bogatu e ca și para,
El îți mănîncă tigneala.
El merge ziua la fîn,
Vine seara tot gemînd.
Eu îi pun cîna pe masă,
El mă suduie prin casă.
Aștern patu să se culce,
El mă suduie de cruce.
Dar cel tînăr, săracu,
Îți aduce norocu.
El merge ziua la fîn,
Vine seara șuierînd.
Eu îi pun cîna pe masă,
El mă sărută prin casă,
Toată seara mi-s voioasă !
Aștern patu să se culce,
El îmi cere gură dulce.
Hai, bade, să ne-avem dragi,
C-amîndoi sîntem săraci,
Și-om trăi cu buze moi,

Ca și cei cu vaci și boi ;
Și-om trăi cu buze dulci
Ca și cei cu oi și junci.
Iubește, mîndră, iubește,
Dar bine te socotește :
Nu iubi pe fie cine
Ce-ți face numai rușine !
Iubește un om pă plac
Cu care-i trăi cu drag
Nu te-ncrede în avere
Dacă n-ai om pă plăcere ;
Nu te-ncrede în iosag
Dacă n-ai un om pe plac.

240

Foaie verde calampăr,
Doi de la mama mă cer ;
Unu-i hîd și gazdă mare,
Unu-i frumos, sărac tare.
Spusu-mi-o frunza de nuc
După care să mă duc ;
Spus-mi-o frunza de jos
Să mă las cu cel frumos.
Cel hîd ști cosi rogoz,
Vine-acasă mînios,
Nu mă-ntreabă ce-am mîncat,
Da mă-ntreabă ce-am lucrat ;
Cel frumos cosește fîn,
Vine-acasă șuierînd,
Nu mă-ntreabă de-am lucrat,
Da mă-ntreabă ce-am mîncat :

Pînă-i pun cina pe masă
De tri ori mă strînge-n brață ;
Pîn-o găta de cinat,
De trei ori m-o sărutat.

241

Ruguț verde și cu mure,
Arde-te focul, pădure,
Să-mi fac cărare prin tine,
Să mă duc să-mi fie bine.
Să văd tîrgul de răguți
Și să-l văd p-al meu drăguț :
Cel înalt și subțirel,
C-am trăit bine cu el.
M-oi iubi că i-am plăcut,
M-o lăsat că n-am loc mult ;
M-o iubit că i-am fost dragă,
M-o lăsat c-am fost săracă.
Bate-l, Doamne, p-acela
Că a împărțit lumea
În gazde și în săraci
Să nu se ibdea cei dragi.

242

Suieră, suieră,
Suieră-un voinic
În ușa grajdului,
În gura șopului.
Nime nu-l aude.
Maică-sa-i răspunde :
— Ce suieri, fiule ?
— Of, măicuța mea,

Cum n-aş şuiera ?
C-am avut o mîndră,
Mîndruliţă-n sat,
Şi s-o măritat
Colo peste vale,
Într-o casă mare ;
Lipită-i cu tină,
N-ar avea hodină ;
Lipită-i cu lut,
Dă-i, Doamne, urît ;
Lipită-i cu var,
Dă-i Doamne, amar !

243

Trandafir cu creanga-n apă,
Plînge neica de se-neacă.
N-are punte,
n-are luntre
Să treacă la mîndra-n curte,
Să vadă ce a făcut.
Dac-o fi făcut fecior
Să mi-l pună pe topor.
Dac-o fi făcut fetiţă
Să mi-o pună bertăşiţă.
Bertăşiţă-n drumu mare
Cu ferestrele la vale...
Şi-n fereştri
is flori domneşti ;
Şi pe masă
'i floare-aleasă ;
Şi la uşă
'i pup de rujă ;

Și la joc
 îi busuioc ;
În cămară
 'i tot secară ;
În obor
 îi tot bujor ;
Și-acolo fântină mare —
Fântină cu trei izvoare,
Cine bea din ea să moară.
Dacă bea și neic-al meu
Să mi-l feară Dumnezeu.

244

Fost-am, bade, potrivii
Ca doi meri mîndru-nfloriți
La fîntînă răsădiți.
Din traiul nostru cel bun
Ni s-o-ntîns calea la drum...
Struțurel de viorele
Și ne-am despărțit cu jele ;
Struțurel de busuioc,
N-am avut, bade, noroc
Să ne iubim la un loc.

245

Spicușor de griușor,
Nu fi scîrbit, mîndrior,
C-alții se iubesc mai bine,
Dragostea de ei rămîne.
Da noi, de-a noastră iubire,
N-am grăit de despărțire,

Da noi, de a nost' iubit
N-am grăit de despărțit.
Struțșor de schinteută,
Cată-ți mîndrior, drăguță,
Să-ți fie la inimuță.
Cum ți-am fost mîndrior eu,
Dragă la sufletul tău.
Tu, mîndruț, de mi-i afla,
Ca pe mine nu-i afla ;
Să pășească-n pasu meu,
Să știe năravul tău ;
Să pășească-n pas cu mine,
Să-ți știe inima-n tine.

246

— Măi mîndruț, nume de domn,
Mîndre ți-s sprincenele,
Mai mîndru ți-i numele !
Mărsu ți-i pă legănat,
Rozmolin cătărănat,
Dulce-ai fost la sărutat,
Pare-mi rău că te-am uitat ;
Rozmolin cătărănit,
Dulce-ai fost la dragostit !
Da tu, mîndruț, cum îmi zici ?
— Porumbiță păstioară,
Dulce-ai fost la gurioară,
Pare-mi că ne-om iubi iară !

247

Foaie verde untdelemn,
Că fel de dragoste-avem,

Numai prin scrisori vorbim ?
Lungu-i drumul și pustii
Tot mă uit și nu mai vii.
Mult mai stau și mă gîndesc
Pe ce cale să pornesc
Cu tine să mă-ntîlnesc,
Două vorbe să vorbesc,
Inima să-mi răcoresc !
Foaie verde de năgară,
Te-am visat, puiule,-asară !
Te-am visat odată bine,
De s-a rupt inima-n mine.
Foaie verde de năgară,
Mi-a venit o veste-asară,
De la puișor din țară.
N-a venit să mi-o cetească,
Mi-a venit să mă pornească.
Stejar pui, stejar răsare...
Omul de scîrbă nu moare,
Dar nici zile multe n-are.

248

Foaie verde măgheran,
Te-am iubit, bade, un an.
Cu nimic eu nu te cred,
Dar nu vreau să te mai văd !
Nici cu coada ochiului,
Nici cu umbra gîndului,
Magheran înflorit mîndru,
Îți poți lua, bade, gîndu...
Te-am urît ca pămîntu...
Te-am urît și te-am lăsat,
N-ai fost om cu-adevărat !

Pentru tine, rujă plină,
 Inima mea mult suspină ;
 Pentru tine, rujă creață,
 Inima mea mult oftează !
 Nu ți-a fi, bade, păcat ?
 M-ai iubit și m-ai lăsat
 Ca pe-o pasere în gard,
 La toți oamenii de sfat ;
 Ca pe-o pasere în holdă,
 La toți oamenii de vorbă !

Cîte cară,
 Cu povoară,
 Toate suie și coboară,
 Numai carul bădiții
 Șede-n dealul Bistriții,
 Și badea-și bate boii !
 Lasă-i bade,
 Nu-i mai bate !
 Că chiar de i-ai omori,
 De-acolo nu i-i porni.
 Eu pe tine te-am legat
 Cu trei paie de la pat,
 Cu trei peri de lup turbat,
 Cu așchiță
 Din portiță,
 Cu păr galben din cosiță,
 Când ție ți-am fost draguță.
 Că tu tare te-ai jurat
 Când întâi m-ai sărutat :
 Pînă soarele va fi

Pe mine nu mi-i urî ;
Pînă luna-n nori va sta,
Pe mine nu mi-i lăsa.
Tu bădiță ai mințit
Că pe mine m-ai urît !

251

Păsărică cenușie,
Zboară, zboară-n deal la vie,
Spune-i la badea să vie,
Să nu mai ție mînie,
El mînie, io mînie,
Dragostea cui să rămîie ?
Să rămîie cui o vrea
Pîn la libărarea mea.
Foaie verde, foaie fragă,
Depart ești, mîndră dragă.
Depart, mîndră, departe,
Șapte dealuri ne desparte,
Șapte dealuri și-o pădure,
Și-o poieniță cu mure.
De s-ar face dealu șes,
Prin pădure un firez,
Un firez cu pînză nouă,
Să tăiem deluțu-n două,
Să se vadă sat cu sat,
Să văd și eu ce-am lăsat,
C-am lăsat un brad sileag,
Și-am iubit un ciung uscat.
Oî lăsa ciungu la dracu,
Și-oî iubi bradu, săracu,
Că bradu-i cu frunza verde,
La el orice spui, mă crede,
Ciungu-i cu frunză uscată,
Nu mă crede niciodată.

Foaie verde și-un spănat,
 Nu ți-a fost, puică, păcat
 C-am fost tânăr neumblat
 Și tu rău m-ai fermecat,
 Cu trei paie de la pat,
 Cu trei flori
 Din trei grădini,
 Cu apă din trei fântini,
 Să n-am stare,
 'Alinare,
 Ca Dunărea când e mare.
 Foaie verde tămîioasă,
 Cine iubește și lasă
 Nu l-aș mai vedea cu casă :
 'Aibă-și casa
 Cucului
 Și odihna vîntului,
 Tîrîtura
 Șearpelui,
 Și cinstea
 Tilharului.
 Și-o frunzuță trei alune,
 Cine iubește și spune
 Nu-l răbda, Doamne, pe lume.
 Cine iubește și tace
 Ține-l, Doamne, și-i dă pace !

Grînele vara se coc,
 Zis-a badea să nu joc
 Pîn' la storsul vinului,
 Când voi fi nevasta lui.

Storsul vinului trecu,
Badea conciu nu-mi făcu.
Ba și bruma a picat
Și nici nu m-a-ncredințat.
Bate vîntul răcoros,
Badea meu nu s-a întors.
Aici postul lui Crăciun,
Badea n-are suflet bun,
Cîșlegile încă trec,
Nu mă rabd să nu-mi petrec.
Jucați, fete și surori,
Ficiorii-s înșelători.
Frunză verde-a mărilor,
Nu crede-a ficiorului,
Că îți șede pe genunche
Și-ți mințește mii și sute.
Cununiță de fluturi,
Eu te joc să te scuturi,
Tu mai tare te-ngluturi !
Ardă-te, focul, cunună,
Cum nu te-o bătut o brumă,
De te-a pus în cap o ciumă ?!

254

Mîndruluț cu păr negruț,
Cum te-aș putea face struț ?
Te-aș culca în legănuț,
Ziua te-aș pune-n fîntînă,
Noaptea te-aș culca pe mînă,
Și te-aș strînge la inimă.
Mîndruț, floare de sansiu,
Vrut-aș fi să nu te știu,
Eu de cînd mi te-am știut,
Nu pot dormi pe-așternut

197

Fără pe pământul ud.
Nici nu m-am culcat pe țol,
Fără pe pământul gol.
Bată-te, mîndruț, mînia
Că mi-ai mîncat omenia,
Nu te vîd cu săptămîna,
Cîteodată și cu luna.
Bată-mi-te, mîndruț, bată
Cearcănu de pîngă lună,
Și credința mea cea bună ;
Cearcănu de pîngă soare
Și dreptatea mea cea mare ;
Mîna mea, perina mea,
Care-ai dormit tu pe ea
Ș-amu zici că nu-i așa.
Nu te bată al tău rău,
Fără care-oi zice eu.
Nu te bată alte rele,
Fără lacrimile mele.

255

— Nu ți-a fost, neică, păcat ?
M-ai iubit și m-ai lăsat
Cu trupșoru-mpovărat,
Ca p-o vită lîngă gard !
Vita se leagă cu sfoară,
M-ai legat cu gurișoară.
Bate-te, neicuță, bată,
Să te bată lemnele
Care le-am ars serile,
De seară pînă-nnoptat,
Pîn' cocoșul mi-a cîntat.
— Să te bată, mîndro, bată,
Să te bată urmele

Ce le-am călcat serile,
 Pe tină și pe zvîntat,
 Așteptînd pe lîngă gard.
 — Să te-ajungă, neică,-ajungă,
 Șapte boli,
 Șapte lungori,
 Șapte perechi de friguri,
 Nouă feluri de junghiuri.
 Șapte sute bani în pungă
 La doftori să nu-ți ajungă.
 Șase boi ca pepenii
 Să ți-i mînce doftorii.
 — Să te-ajungă, mîndro,-ajungă
 Să te-ajung-un dor și-un drag,
 Să-mi ieși cu cusutu-n prag,
 Niciodat' să nu știi-mpunge
 Pînă nu-i începe-a plînge
 Să-ți pice lacrimi de sînge,
 Să-ți pice pe cusătură,
 Să știi că-i blestem din gură.
 — Să zaci, neică, sub părete,
 Pîn-ei face frunză verde,
 Să tragi țolul
 Cu piciorul,
 Perinița
 Cu gurița ;
 Să te-adăpi cu lingurița
 Și să-ți dea pîne cu acul
 Și să nu-ți mai găsești leacul.
 Să dea Dompul Dumnezeu
 Să te-nsori
 De nouă ori
 Și să ai nouă fiișori.
 Mai întîi o copiliță,
 Să te-adape în temniță ;
 Mai pe urmă-un copilaș,

Să te poarte prin oraş.
Să te-aducă Dumnezeu
Şi la bordeiaşul meu,
Să te miluiesc şi eu
C-o cojiţă de mălai
Uscată de nouă ai,
Tăvălită prin cenuşă,
Să te dau afar' pe uşă ;
Şi cu una de tărîţă
Să ştii că ţi-am fost draguţă.

256

Brădănaş, îngemănatu,
Fire-ai, bade, blăstămatu !
M-ai iubit şi m-ai lăsatu
M-ai iubit ca pe-o cucoană,
M-ai lăsat ca pe-o vădană ;
M-ai iubit, cît ţi-am fost dragă,
M-ai lăsat ca pe-o săracă ;
M-ai iubit ca pe-o copilă,
M-ai lăsat ca pe-o străină ;
M-ai iubit şi m-ai lăsat
Ca pe-un dobitoc la gard.
Dobitocu-i dobitoc,
Tot aşteaptă iarmaroc,
Dar eu biata, vai de mine,
Să nu am de-amu vrun bine ?
Şi un trandafir ca mine,
Să nu-l mai iubească nime ?

Spune-mi, bade, spune-mi dragă,
 Cine oare s-a găsit
 De pe noi ne-a despărțit ?
 Luncile cu florile.
 Dealul cu pădurile,
 Satul cu muierile,
 Dușmanii cu gurile ?
 Auzit-am și știu bine
 Că te lași, badeo, de mine.
 Lasă-te cu Dumnezeu,
 Că ți-o părea ție rău
 D-o copilă ce-am fost eu.
 C-am fost lină
 și blajină,
 La mulți băieți la inimă ;
 Și-am fost lină și-așezată,
 De mulți băieți laudată
 Și la mulți vorba le-am dat,
 Ție ți-am adevărat ;
 Eu la mulți le-am dat cuvîntul
 Numai ție sufletul.

Sub cel deluț de obcină
 Este-o cruce de cetină,
 Suflă vîntul și-o legînă,
 Sub cetină este-un struț,
 Du-te ciuntă-l, mîndruluț,
 Du-te, mîndruluț și-l ciuntă
 Și de-a mea dragoste uită.
 Suflă vîntul prin păduri,
 Rumpe meri și rupe pruni,

Rumpe peri și rupe fragi,
Despărtește oameni dragi.
Cin' ne-o despărțit pe noi,
Bădiță, pe amîndoi,
N-aivă cuie-n copîrșeu,
Nici parte de Dumnezeu.
De ne-o despărți femeie,
Cu funia-n grumaz pieie ;
De ne-o despărțit o fată,
Cununia să n-o vadă ;
De ne-o despărțit fecior,
Fie-i moartea de topor,
De topor fără rugină,
Să moară fără lumină.

259

Frunză verde măr acruț
Am avut și eu drăguț
Și n-am știut să mi-l cruț.
Jeaba c-o trecut vremea,
L-aș iubi, nu vrea mă-sa,
L-aș lăsa, nu-l pot uita
Că i-o fost dulce gura.
Că i-o fost, dar cum să-i sie
Ca strugurul cel din vie ;
Ca strugurul cel rodit,
Noi cu drag ne-am mai iubit.
Și cine ne-a despărțit
N-aibă loc nici în pămînt !
De ne-a despărțit bărbat,
Putrezea-i perina-n pat.
De ne-a despărțit fecior
Să trăiască tot cu dor
Și să nu moară ușor,

Fie-i moartea de pistol !
De ne-a despărțit o fată,
Cununia să n-o vadă
Și cine ne-o despărțit
Fie-i moartea de cuțit,
N-aibă loc nici în mormînt ;
N-aibă scînduri de sălaș,
Nici pînză pe obraz ;
N-aibă nici lemn de cruce,
Nici la groapă cine-l duce ;
Nici cuie în copîrșeu,
Nici loc în temeteu,
După cum n-am avut eu,
Hază de drăguțu meu !

260

Foaie verde dintr-o sferde,
Om de om trage nădejde,
Numa eu cu mîndra mea
Nu mai tragem nădejdea.
Foaie verde din doi fagi,
Fostu-ne-am, bădiță, dragi
Și cine ne-o despărțit
N-ar avea loc în pămînt,
Nici scînduri de copîrșeu,
Nici loc în temeteu !
Să-l țipe pămîntu-afară,
Să-l mănînce corbi și cioară !
De-o fost bade neam de-al tău,
Meargă-i sîngele părău,
Steie cînd l-oi opri eu,
Cu năframa de la briu !
Cine despărțește dragi
Poartă-i corbii carne-n fagi,

Oasăle pîntre copaci !
Cine despărtește dulci
Poartă-i corbii carnea-n nuci,
Oasăle pîntre ciutrucci !
Și-ar avea multe nevoi
Cum ne-o despărțit pe noi !

261

Frunză verde de doi fagi,
Cin' desparte pe doi dragi
Ducă-i corghii carnea-n fagi,
Chicioarele prin copaci.
Șadă-n sînge pînă-n brîu
Să-l mînce viermii de viu ;
Aibă casa cucului,
Și hodina vîntului.
Că nici cucul n-are casă,
Nici vîntul țară aleasă.
Și pe min, cin' m-a despărțit
Hire-ar hi mort de cuțit ;
De m-o despărțit bărbat,
Să moară necununat ;
De m-o despărțit femeie,
Să dea Dumnezeu să pieie ;
De m-o despărțit vro fată,
Cununia nu și-o vadă ;
De m-o despărțit ficior,
Hire-ar hi mort de topor, —
De topor făr' de rugină,
Să moară făr' de lumină !

Lung e drumul Clujului,
 E mai lung al dorului.
 C-al Clujului se sfîrşeşte,
 Al dorului se sporeşte.
 D-ar fi dorul vînzător,
 Eu m-aş face negustor,
 M-aş duce la tîrgul mare,
 M-aş pune cu şatra-n cale,
 Ş-aş da dor la care n-are.
 Bade, de dragostea noastră,
 A crescut un pom pe coastă.
 Pomu-i mare, frunza rară,
 Paserile prin ea zboară...
 Şi zboară din pom în pom,
 Ca dorul din om în om.

Foaie verde-a bobului,
 Lungu-i drumul codrului ;
 Drumul codrului sfîrşeşte,
 Al dorului se lungeşte ;
 Drumul codrului se găă,
 Al dorului niciodată ;
 Drumul codrului se-nfundă,
 Al dorului se desfundă !

Lung e drumul Dunării,
 Dar mai lung dorul mîndrii ;
 Drumul Dunării se găă,

Dorul mîndrii niciodată ;
Dunărea o-nghite marea,
Pe mine m-omoară jalea !

265

Foaie verdè ca nalba,
Strigă doru dragostea
Şi nu vre a-l aştepta.
Dorul merge ca vîntul
Şi dragostea ca gîndul.
Într-un vîrf de munte verde
S-o pus jos ca să-l aştepte.
Vine dorul pic de apă
Şi pe dragoste o întreabă :
— Ce-ai fugit, cătea, de mine ?
— N-ăm fugit bade, de tine,
Ci fug de-un urît de cîne
Care mă pierde pe mine.
Vezi bădiţă, umbra deasă ?
Acolo ne-om face casă
Şi-om mînca mugur de fag
Şi-om trăi-n codru cu drag.
Şi-om mînca faguri de miere
Şi ne-om iubi cu plăcere.
Şi ne-a cînta cucu-n faţă
Şi ne-om iubi cu dulceaţă.
Şi ne-a cînta cucu-n dos
Şi ne-om săruta frumos.

266

Cîte doruri le-am dorit
Pe toate le-am cîntărit,

Dar acesta ce-l doresc
Nu-i cîntar să-l cîntăresc.
De l-aş cîntări cu sare,
Dorul meu ar tra mai tare :
De l-aş cîntări cu lut
Dorul meu ar tra mai mult.
Că nu-i dor ca dorurile,
Să-l anini cu gîndurile.
Că-i un dor asupritor,
Zine ca porumbu-n zbor,
Cînd fîi zine, stai să mori.
Aşa zine de fierbinte,
De-ai sta în loc, te-ai aprinde...
Eu atîta am noroc
Că mă duc, nu stau pe loc.

267

De ce, Doamne, n-ai lăsat
Să fie luna hîrtie
Şi ceriul cîntălărie
Şi soarele-un scriitor,
Să scrie tot ce mi-i dor.

268

De-ar fi dorul ca pădurea
Eu l-aş tăia cu securea...
De-ar fi dorul ca holda
Tăia-l-aş cu secera,
Şi eu de el aş scăpa,
Inima nu m-ar durea.
Da dorul e mare cîne,
Nu-l poate opri nime,

Nici țigani cu cetera,
Păcurari cu fluiera,
Numa eu cu inima...

269

Sărac dor, sărac urît,
Grea boală ești pă pământ.
Cîte doruri am dorit
Pă tăte le-am cîntărit ;
Și le-am cîntărit cu lut,
Doru badii-o tras mai mult ;
Și le-am cîntărit cu sare,
Doru badii-o tras mai tare.
Doru badii-i scris pă grindă,
Dragostea-i pă ușă-n tindă ;
Doru badii-i scris pă masă,
Dragostea-i pă ușă-n casă.

270

Frunză verde iarbă neagră,
Aleargă, dorule-aleargă,
Pînă-ți este lumea dragă !
Că dacă-i îmbătrîni,
Vei ședea și-i hodini,
La tinerețe-i gîndi,
La ce-ai făcut t-ei căi.
C-ai pierdut tinerețea
Și ți s-a pălit fața !

Vine dorul despre seară,
 Despre zori el vine iară,
 Și-mi grăiește și mă-ntreabă
 De ce sînt cu fața slabă ?
 Eu zic dorului cu jale
 C-am iubit fără de cale,
 Eu zic dorului plîngînd
 C-am iubit fără de rînd. .
 Dorul rîde și se duce,
 Bate-mi-l-ar sfînta cruce !
 De-ar fi dorul vînzător
 Și badea cumpărător,
 Eu pe dorul vinde-l-aș,
 Pe badea cumpăra-l-aș
 Ca să-mi fie de-ajutor,
 Să mă apere de dor.

A trecut dorul o dată,
 Pe la mine pe la poartă.
 Și eu poarta am deschis,
 Dorul de mine s-a prins.
 Vrut-am să-nchid poarta bine,
 Dorul se ținea de mine.
 Am pus la poartă lăcat,
 Dar de dor n-am mai scăpat.
 Ș-am pus la poartă zăvor,
 Și n-am mai scăpat de dor.

Mi s-a dus doru din toamnă,
 Acum văd că iar întoarnă.
 S-a dus de-astă primăvară
 Ş-acum stă să mă omoare.
 Am fost tot auzit eu,
 C-atuncea-i doru mai rău
 Când te află-a doua oară,
 Că te poartă de te-omoară,
 Acum văd că nu-i minciună,
 Mă poartă noaptea pe lună,
 Pe uliță-n jos şi-n sus,
 Pe unde mîndra s-a dus.

Dorule, bucată-amară,
 Ieşi de la inimă-afară.
 Dorule, bucată rea,
 Ieşi de la inima mea.
 Dorul tău, badeo, mă gată
 De cînd te-am mai văz't odată.
 Dorul tău, badeo, mă roade,
 Nici să rîd nu mă sloboade.
 Nu mă sloboade la joc,
 Ci mă arde ca un foc.
 Nu mă sloboade-n şezătoare,
 Ci mă usc de pe picioare.
 În şezătoare, pe uliță,
 Nice seara la portiță,
 Ci numa-n curte şi-n casă,
 De la uşe pîn' la masă
 Mă preumblu şi cetesc,
 Şi de dor mă prăpădesc.

Le cetesc, nu le mai gat,
Pare că m-ai fermecat.
Măi bădiță de demult,
Nu gîndi că te-am urît !
Te-am urît două-trei zile,
Dar mi-e gîndul tot la tine.
Te-am urît și-o săptămînă,
Dar îmi ești tot la inimă.
Și mă-nghimpi parcă c-un spin
De mă faci ca să suspin.
Și mă-nghimpi parcă c-un ac
Dar cînd te văd mor de drag.

275

Inimioară cu dor mult,
N-ai la nimeni crezămînt.
Inimioară cu dor mare,
N-ai la nimenea crezare.
Inimioară cu dor greu,
Te pot crede numai eu,
Căci te-aud oftînd mereu.
Zi și noapte tot oftezi,
Dar de cin' ți-e dor nu-l vezi.
De l-ai vedea num-o dată,
N-ai mai fi tot supărată.

276

Fă-mă, Doamne, ce mi-i fa ;
Fă-mă cranga tidrului,
Pă fereastra mîndrului.
Și-a sufla un vînt de vară
Și-a ieși mîndrul afară.

Cu dor de la inimioară,
Ca și a lui drăgucioară.
Hei măi mîndriorul meu,
Nu umbla de al tău rău,
Fără de blestemul tău.
M-ai blăstămat așa rău
Într-o grădină cu fiori,
Să nu grăiesc cu feciori ;
Într-o grădină cu struț
Să nu am altu drăguț.
Hei, măi mîndriorule,
Dragostea din copilaș
Păcatu-i, bade, s-o lași ;
Dragostea de cu prunci mici
Păcatu-i, bade, s-o strici.

277

Chinuitu-s, chinuit,
De mă mir că n-am pierit.
Nici gîndurile nu ți-s bune,
Dacă n-ai cui a le spune.
Mîndruță, chinurile mele
Le-aș spune numai la stele.
Nu-mi cînta, mîndră, de dor,
Că nu-s gata să mă-nsor.
Da nu-mi cînta nici de jele,
Că nu-s gata de inele.
Cîntă, mîndră, cui îți place,
Cîntă și mie-mi dă pace.
Că n-am voie d-ascultat,
Cîntă, cui ai mai cîntat.
Glasul tău vrea să mă-nșele,
Ca și lupul pe vițele.
De-ai cînta, mîndro, cînta

Dulce din gurița ta,
De-ai cînta mîndruțo, 'ice,
Din gurița ta cea dulce.
— „Bădiță, gură cîntată,
Mai vin la noi cîteodată,
Și-ți înmoaie buzele,
Și să-ți văz sprîncenele,
Ca să-mi potoli dorurile.“

278

Sus e luna, jos e norul,
Departe-i badea cu dorul.
Noru-i jos și luna-i sus,
Departe-i bădița dus.
Departe-i badea la lucru,
Nu-i mai pot face cu ochiu.
Departe-i și cu țara,
Nu-i pot trage cu geana.
Că la ochi îs cam verzuie
Ca iarba de pe cîmpie.
Ca iarba cu ciucurei,
Să trăiești de drag cu ei.
Ca iarba cu foi mărunte,
Să trăiești cu ei la munte.

279

Sufiă vîntul, iarba pică,
Dorul mîndrei rău mă strică.
Suflă vîntul, iarba crește,
Dorul mîndrei mă topește.
Dorule, ce ți-am făcut,
De te porți așa urît ?

Dorule, ce ți-am stricat,
De mă porți noaptea prin sat ?
Dorule, ce-mi bagi de vină,
De mă porți sara prin tină ?

280

Crescu iarba, dete frunza,
Dacă nu-i și mîndra, surda.
Crescu frunza, dete iarba,
Dacă nu-i și mîndra, geaba !
Toate trec, toate se duc,
Numai dorul șade-n trup,
Ce-am iubit nu pot să uit !

281

Frunză verde de lileagă,
De cine dorul se leagă ?
De-un voinic fără mustață,
De fata cu chica creață.
De se leagă de-un voinic,
Nu mai lucră-n cîmp nimic.
Toată ziua șede-n casă
Cu ochi negri la fereastră.
De se leagă de-o nevastă,
Nu-și lucră orînda-n casă.
Toată ziua iese-n prag,
Cu firuțul tras în ac,
Prînzărind pe cine-i drag.
De se leagă de-o fetiță,
Ea iese în grădiniță.
Toată ziua stă afară
Cu mîna la inimioară,
După badea ei să moară.

Badeo, dorul de la tine
 Să-l trimiți pînă la mine,
 Eu să-l iau și să-l pui bine,
 Pînă primăvara vine.
 Și să-l seamăn în grădină,
 În grădină-ntre lăptuci,
 Să răsară mere dulci.
 Să le pun în sîn la mine,
 Să-mi treacă dorul de tine
 Răsară doi bujorei,
 Negri ca și ochii tăi.
 Să răsară două pene,
 Negre c-a tale sprincene.
 Să răsară busuioc,
 Să-mi treacă de al tău foc.
 Să răsară foienfiu,
 Să te port, bade, la brîu.
 Să răsară-o caranfilă,
 S-o rup seara din grădină,
 Și s-o pun în pat la mine.
 Noaptea cînd m-oi pomeni
 Caranfila oi mirosa
 Și-oi gîndi că-ști dumneata.

Dorule, arde-te-ar focul,
 Tot la mine-ți afli locul.
 Mult prin străini am umblat,
 Și de dor nu am scăpat.
 Frunză verde floricea,
 Vino, mîndră, draga mea,
 Dorul de la mine-l ia,
 Dă-mi în loc gurița ta.

Dă-mi un pic de sărutat,
 Să văd de dor am scăpat ?
 Că de mult mi s-a urît,
 Să port dorul suspinînd.
 Foaie albă din grădină,
 Inima-mi de dor suspină,
 Sufletu-mi de jele-mi arde,
 Că de mîndra n-avui parte.
 Fă-mă, Doamne,-o rîndunea,
 Să zbor la mîndruța mea,
 Să-i pot cere împrumut
 În tot ceasul un sărut.
 Că mi-i drag a săruta,
 Parcă-mi crește inima.
 Și gurița ei mi-e dragă,
 N-aș da-o pe-o țară-ntreagă.
 Dar, zău, ochii amîndoi
 Plătesc opt perechi de boi
 Și plătesc sprîncenele
 Cît ceriul cu stelele.
Frunză verde de bujor,
Compuse de un ficior,
Frunză verde și una,
Compuse de N. Urdea
Foaie verde măr sucit,
El e din comuna Grid.

284

Io aici... badea-n cimpie,
 Vai de dragostea pustie.
 Eu aici... badea-n Banat,
 Vai de doru-mprăștiat.
 Să știu, bade c-ai veni

În calea ta m-aş găti :
La uşă — floare de rujă.
Iar la pat — până de brad.
La grinzele. — vînăţele
Şi pe-afară dor şi jele.

285

Mîndră, mîndră, draga mea,
Ajungă-te jelea mea,
Să te-ajung-un dor şi-un drag,
Să şezi toată ziua-n prag,
Cu firuţ băgat în ac,
Şi tu să nu poţi împunge
Pîn' nu-i suspina şi plînge,
Şi tu să-ţi aduci aminte,
Mîndră, de-a noastre cuvinte,
C-or rămas neisprăvite.
De-om trăi le-om isprăvi
Şi tu soţie mi-i fi.

286

Frunză verde cărujea,
Crede tu, mîndruţa mea,
Crede că de dragul tău
Nu mă pot hodini eu,
Că toată viaţa mea
Tot la tine-mi stă mintea,
Că de cînd eu te-am iubit,
Tare cu drag te-am avut
Şi nu pot să te zăuit.
Să nu te fi dobîndit,
Din sat aş fi pustiit.

Cînd aud de al tău nume,
Drag la inimă-mi se pune.
Cîtă țară am îmblat
Eu ca tine n-am aflat,
Că după gurița ta
Se topește inima,
Dragu-mi-i și-mi pare bine
Cînd mă-ntîlnesc eu cu tine,
M-aș sătura de dulceață,
Eu, mîndră, te-aș strînge-n brață.
Cîtă țară am îmblat
Eu ca tine n-am aflat
Naltă-n trup și subțire,
Înțeleaptă și frumoasă,
Bărnace și sprîncenată,
La inima mea băgată,
Și cu buze subțirele,
Pe pofta inimii mele.
Că de cînd eu te-am văzut
Tare cu drag te-am avut
Și nu pot să te zăuit.
Că eu și noaptea gîndesc,
După tine mă topesc.
Cînd mă duc la strîns de fîn
Cu doruțul tău în sîn,
Și m-am dus la secerat,
Doru tău nu l-am uitat.

287

Mătrăgună-n trei șireți,
Bade c-a al meu nu vezi ;
Să poarte cămașă albă,
La grumaz năframă neagră,

Numa gura lui mi-i dragă,
Și ochii, că-s mură neagră.
Rujiță de ruguț verde,
Rău mă tem că mi l-oi pierde.
Că l-am mai pierdut o dată,
L-am cătat în lumea toată,
L-am cătat și l-am aflat
În mijlocul codrului,
La curțile dorului.
Dede doru-a mă-ntreba
De doresc pe cineva?
Pe acel cu pană lată,
Dusu-i, Dumnezeu să-l bată,
Că mă-nvață a iubi
Și mă lasă a dori.
M-a-nvățat la sărutat,
Mă lasă la zăuitat.

288

Mă ajunse dor și zuncă
Să mă duc la nana-n luncă,
Să văd nana ce mai lucră.
Și mi-o găsii suspinînd,
Zgarda la grumaz arzînd.
Nana plînge, dorul stînge,
Voinic vine și-l aprinde...
Și voinicul mi-o fost șod,
Maică faină ce-o avut
Ochii negri i-o făcut,
Și-i sclipesc sprîncenele
Ca luna cu stelele.

A trecut bădița dealul,
 Că-i cunosc mersul și calul,
 Badea-i alb și calu-i sur,
 Blăstăma-l-aș, nu mă-ndur.
 A trecut bădița șesul,
 Îi cunosc calul și mersul.
 Calu-i sur, bădița alb.
 Blăstăma-l-aș, dar mi-i drag.
 Mi-a trimis bădița dor
 Și pe frunza viilor ;
 I-am trimis napoi acasă
 Pe frunza din via noastră.
 Ia-ți, bade, dorul cu tine,
 Nu-l mai lăsa pe la noi,
 Că-s fetiță tinerea —
 Doru meu nu-mi va șede-a.

Vine dorul badiului
 Noaptea-n timpul somnului,
 Și strigă de la fereastră :
 — „Cum dormi, mîndruțo, în casă ?“
 Eu-i răspund : — „Așa, mai rău,
 Că nu pot de dorul tău,
 Că și azi, pînă la prînz,
 De trei ori ochii mi-au plîns...
 De te-oi dori, badeo, mult,
 Mi-i găsi moartă-n mormînt ;
 De te-oi dori, badeo, tare,
 Mi-i găsi moartă-n cărare,
 În cărarea din grădină,
 De dorul de la inimă !“

La bădița în grădină
 Prins-a dorul rădăcină...
 Eu mă duc să-l bag în casă,
 Rădăcinile nu-l lasă ;
 Eu mă duc să-l bag în sîn
 Rădăcinile îl țin ;
 Eu mă duc să-l duc în tindă,
 Ramurile-ajung în grindă
 Și frunzele la oglindă.
 Dorul are-o floricea,
 Și-aia-i la inima mea !

Codrule, codruțule,
 Bunule, drăguțule,
 Ian desfă-ți cărările,
 Să-mi duc supărările,
 Dorul mîndrei arzător
 Ce mă face călător...
 Plouă, plouă, iarba crește,
 Dorul mîndrei mă topește ;
 Plouă, plouă, iarba-nspică,
 Dorul mîndrei rău mă strică,
 Inima mi se despică.

Măi bădiță, păr galbin.
 De dorul tău mă leagăn
 Cum se leagănă iarba
 Cînd o taie cu coasa.

Cum o taie pică jos,
Și cum pică-ngălbinește,
Așa doru mă topește.

294

Oi, bădiță, bădișor,
Nu-mi trimite-atîta dor
Și pe lună și pe nor.
Trimite-mi mai puținel
Și vino, bade, cu el.
Spune-mi tu, bădiț' a meu,
Ce să fac cu doru tău ?
Ș-am dorit doruri o sută,
Da aiesta nu mă uită.
Ș-am dorit doruri o mie,
D-aiesta n-are soție.
Cîte doruri am dorit
Pe tăte li-am cîntărit,
Tot cu care și cu lut,
Doru tău a tras mai mult.
Și l-am cîntărit cu sare,
Dorul tău a tras mai tare.

295

— Albo, Albo, de la munte !
Ce-ai pus fesciorul pe frunte,
Că ți-au ieșit vorbe multe !
— Las' să iasă, că nu-mi pasă,
Inima-mi de dor e arsă,
Că bădica-i dus de-acasă
Să-mi cosească fîn cu rouă,
Frînge-i-s-ar coasa-n două,

Să vie la altă nouă !
Să-mi cosească fîn, costrele,
Facă-și coasa bucățele,
Să vie-n brațele mele !
Să-mi cosească fîn cu floare.
Ca să-mi fie de răcoare
La cap și la țîțioare.
Zică lumea că-i dau pace,
E m-oi purta și voi face
După cum lui badea-i place.
Zică lumea ce va zice,
Ea n-a putea să ne strice,
Dragostea să ne-o ridice ;
Că mă ține badea bine,
Inima lui e la mine,
Ș-a mea o poartă cu sine.
Inima lui îmi grăiește,
Ș-a mea lui încă-i șoptește ;
Una de alta dorește,
C-amîndouă sînt legate
Cu legături înfocate,
Ș-una pentru alta bate :
Acel lanț ce le cuprinde,
Între ele cînd se-ntinde,
Cu mare foc le aprinde.
Iar cînd s-adun amîndouă
Atunce parcă le plouă
O răcoreală de rouă.
Așa le e giurămîntul,
Îs legate cu cuvîntul,
Să le despartă pămîntul !

De-ar fi dor pe cît urîț,
 N-ar încăpe pe pămînt.
 De-ar fi dor pe cîtă iarbă,
 Da-ar muri lumea de dragă.
 D-așe dor îi mai puțințel,
 Și-i plină lumea de el.
 Pe mine cu pe badea
 Ne grăie toată lumea
 Că ne-mpărțim dragostea ;
 Pe mine, cu pe mîndru,
 Da ne grăie tot satu
 Că ne-am împărțit doru.
 Cînd ne-am prins a ne iubi,
 Puținei ne-o putut ști.
 Cînd am prins a ne lăsa,
 Ne-o știut toată lumea.
 Cînd ne-am prins a ne urîț,
 Ne-o știut toți oamenii.
 Ne-am iubit, mîndruț pe-ascuns,
 Coita vecina ne-o spus.
 Și cine ne-o spus pe noi
 Fie-i plugu fără boi,
 Staulu fără de oi.
 Cine strică dragostile
 Strice-i grîu paserile,
 Și mălăiu pițigușii,
 Și mintea din cap grelușii.

Foaie verde lămîiță,
 Într-o verde grădiniță
 Șade-o dalbă copiliță,

Supt umbră de trandafir,
Pe scaun de calomfir,
Trece-un voinicel în grabă,
Cu suspin mare mi-o-ntreabă :
— Ce ești, fată sau nevestă,
Sau zîină din cer picată ?
— Nu sînt fată, nici nevestă,
Sînt zîină din cer picată.
Du-te dor,

Pîn' e nor,
Căci dacă o senina,
Mai departe te-oi mîna.
Și te-abate

la cetate,
De vezi neicuța ce face ?
De l-ai găsi viind pe cale,
Să-i spui că sînt fată mare ;
De l-ai găsi adormit,
Să-i spui că m-am logodit ;
Iar de-i zăbovi mai mult,
M-oi găsi negru pămînt !

298

Bate vîntul, bate vîntul,
Bate vîntul mișcă crîngul,
Pe mine mă bate gîndul
Să las crîngul,
Să iau cîmpul.
Bate vîntul, bate vîntul,
Bate vîntul, arde cîmpul ;
Ies la cîmp ca să mă stîng,
Dar de crîng mai rău m-aprind.

Hai, puică, să trecem codru,
 C-aici de trăit nu-i modru !
 Hai pe plaiul codrului,
 La casele dorului !
 Și dorul ne cheamă-n casă
 Și ne pune după masă.
 Iar pe masă pune pită,
 Lîngă pită carne friptă,
 Lîngă carne două cane :
 Una cu vin îndulcit,
 Pentru omul cel scîrbit ;
 Una cu vin chiparat,
 Pentru omul supărat,
 Nu mult bea și iacă-i bat !

300

Cine nu știe ce-i doru
 Doarme noaptea ca mielul.
 De cînd dor am învățat
 N-aș dormi nici legănat,
 Nici pă perină culcat.
 Cine n-are dor pă luncă
 Nu ști luna cînd se culcă,
 Nici noaptea cît îi de lungă ;
 Cine n-are dor pă vale
 Nu ști luna cînd răsare,
 Nici noaptea cît îi de mare.
 Cine nu știe doru ce-i
 Te lasă în drum să piei.
 Doru-i ca un foc cu pară,
 Te arde la inimioară,
 Te topești ca și de ceară.

Nu fi, mîndru, supărat,
 Din doruț
 ne-om fa căruț,
 Ș-om trece peste deluț,
 Cu obede
 din lemn verde,
 Stîțele din măghieran,
 Buciumul de odolean,
 Și proțapul de omac,
 Și boii de ruji de mac...
 Și ne-om sui în căruț,
 Ș-om trece peste deluț,
 Unde-nflorie piperiul
 Și se ostoaie dorul,
 N-om veni pînă-i ceriul;
 Unde-nflorie tămîia
 Și s-ostoaie dragostea,
 N-om veni pînă-i lumea
 Dacă nu voiè mama
 Să grăiască cu dumata.

D-aoleu, dragă peline,
 Amară-i frunza pe tine,
 Cum e și inima-n mine.
 Da-amară-i frunza pe fag,
 Mai amar dorul ce-l trag.
 Da-amară-i frunza de nuc,
 Mai amar dorul ce-l duc.
 Da-amară-i toată frunza
 Cum îi și inima mea.

Frunză verde mărăcine,
 Nimic se prinde de mine !
 De cînd dorul m-au lovit,
 Mințile mi-au rătăcit ;
 De cînd dorul m-au cuprins,
 Sufletul mi s-au aprins !
 Sui în deal, cobor în vale
 Și-mi pierd ziua tot pe cale ;
 Valea sui, dealul cobor,
 Îmi trec viața tot cu dor.
 Puiculiță, floare-n gură !
 Cînd te văd în bățătură
 Îmi uit plugu-n arătură,
 Sapa-nfiptă-n curătură,
 Și las boii ca să pască,
 Plugul să se ruginească
 Și sapa să putrezească.
 Alei ! puico, dac-ai vrea
 Patru pluguri aș dura,
 Țara-ntreagă aș ara.
 Graiul dulce de muiere
 Varsă-n suflet mîngîiere,
 Și dă omului putere
 Ca să facă tot pe vrere.
 Dar nu vrei, sărman de eu !
 Și eu mor de dorul tău !

Du-te, dor, cu cucu-n berc,
 Și mă lasă să-mi petrec ;
 Să-mi petrec cu mîndrele,
 Ca codru cu frunzele.

Fetelor,
Nevestelor,
Nu mă băgați la păcate,
Că-s copil cu direptate,
Că soarele-mi pune parte,
Stelele de jumătate ;
Numai luna, dușmana,
Ea zice că va jura
Că o dată m-a văzut
În mijlocul satului
Cu fata diacului.

305

Trandafir roșu ca noru,
Bate vîntul ș-o leagănă
Cîrpa mîndrii cea galbănă.
Să vii tu la mine-n prag
Să vezi cu dorul ce trag,
C-al tău dor e dezmiardat
Și trebuie mult legănat
Acu-i vremea lucrului,
Nu pot umbla-n rîndul lui.
De iubit nu-i toată vara,
Numai cîteodată sara ;
De iubit nu-i totdeauna,
Numai cînd răsare luna.

306

Foaie verde matostat,
Cît e muntele de-nalt,
Tot omătul s-a luat.
Numai la inima mea

Ce s-a pus nu se mai ia !
Și s-a pus un hoț de dor,
Și nu se ia pîn' ce mor ;
Și s-a pus cu jurămînt
Ca să mă bage-n pămînt ;
În pămînt cu țărână neagră,
Deasupra să-mi crească iarbă,
Ori un crin cu floare albă,
Trece lumea, nu mă-ntreabă,
Parcă nu le-am mai fost dragă ;
Că doru e-un porc de cîine,
Peste multe dealuri vine
Și se pune pe genunche
Și-ți înșiră mii și sute
Pînă te scoate din minte !

307

Pasăre galbenă-n iarbă,
Slobozi-mi doru să meargă,
Nu-mi ține dorul oprit
Și pe badea necăjit ;
Nu-mi ține doru legat
Și pe badea supărat !
Pe uliță, pîn Sîbiu,
Mere doru meu bolînd.
Dorule,
bolîndule,
Nu umbla să te zdrobești,
Că pe badea nu-l găsești !
Eu aici, badea-ntr-alt sat,
Mere doru meu turbat ;
Eu aici, badea-n Sîbiu,
Ce mai dor, star-ar pustiu !

Foaie verde mărgărit,
 Sus pe dealul înflorit
 Găsii dörul adormit
 Pe-o pală de fin cosit...
 Mi-e cu fața la pădure,
 Cu capu pă rugi de mure.
 Cum aş face, zău, nu ştiu
 Să las dorul tău pustiu,
 Că din grelele păcate
 M-am jurat cu dorul frate,
 Şi de-atuncea tot mereu
 Unde-i doru sînt şi eu.
 Să las paşii mai domol,
 Să nu mi-l trezesc din somn.
 Că de l-oi trezi cumva,
 De dor nu mai poci scăpa.
 Firicel de fin ales,
 Lung e drumu-n codru des ;
 Dar mai lung e spre izvor,
 Aproape sîntem de dor.
 Foaie verde şi-o negară,
 Să mă sui la munte iară,
 Să văd oile păscînd,
 Bacia din fluier cîntînd,
 Mîndra din frunză pocnînd.
 Eu trec muntele plîngînd,
 Şi de jalea mea cea seacă
 Toate lemnele se-apeacă ;
 Şi de jalea mea cea mare
 Toate lemnele se-ndoaie,
 Cu crengile la pămînt
 Şi mă-ntreabă de ce plîng !
 De ce plîng, de ce jelesc ?
 Ce-am pierdut nu mai găsesc ;

Am pierdut foaie de fragă.
Pe mîndruța mea cea dragă.
Foaie verde bob areu,
Că mi-o trăsniț Dumnezeu
Talpa leagănului meu,
Ca să nu mai fiu la rău,
La amar și la durere,
Scurtarea zilelor mele.
Și mi-a trăsniț două stele
Poarta Elencuței mele.

309

Pentru tine, dor sîciet,
Ne-am mutat casa-n făget
Cu frunza să mă petrec.
Las' să port c-așa mi-e dat
Din ziua de botezat ;
De-oi muri, să mor de foc,
De-oi trăi, să n-am noroc,
Să fiu cu badea-ntr-un loc.
De-oi muri, să mor de pară,
De-oi trăi, să n-am tigneală,
Să fiu cu badea-ntr-o țară.
Badea care-mi place mie
N-are casă, nici moșie.
Să n-aibă nici opincuță,
Că l-am pus la inimuță.

310

Foaie verde-a bobului,
N-am o scară să mă sui
La porțile cerului,

Să dau drumul dorului
Pe fața pământului.
Drumul dorului i-am dat,
Pe pământ s-a revărsat.
— Du-te, dor, și ocolește,
Și pe puiul mi-l zărește,
Spune-i că leica-l dorește.
Du-te dorule, și spune
La mîndruța vorbe bune.
De-i găsi-o supărată,
S-o săruți, dorule, -o dată.
De-i găsi-o adormită
Ia-o-n brațe și-o sărută.
De-i găsi-o chefuind
Și cu alții petrecînd,
Să vii, dorule, plîngînd,
Și din gură blestemînd,
Să blestemi, dorule, așa :
Să arză iia pe ea
Cum arde inima mea !
Frunză verde-a bobului,
Cine m-a dat dorului,
Aibă-și casa cucului
Și odihna vîntului,
Că nici cucu n-are casă,
Nici vîntu țară aleasă.

311

Du-te, dor, dorule sec,
Și mă lasă să petrec,
Să-mi petrec cu mîndrele,
Ca codru cu frunzele.
Să-mi petrec cu mîndruța,
Cu codru cu frunzuța.

De-aş fi trăit de cînd sînt
Ca acum de oricînd,
N-aş mai fi om pe pămînt.
Da-am trăit o ţir mai bine
C-o fost mîndra lîngă mine.
Ş-am trăit mai binişor
Că n-am dus atîta dor,
De-aş fi trăit de cînd sînt
Ca acum, de oricînd,
N-aş mai fi om pe pămînt.
De-aş fi trăit tot aşa
De cînd m-o făcut maica
Nici o ţir n-aş mai putea ;
Ca iarba m-aş legăna,
Ca frunzuţa m-aş usca ;
Ca frunza alunului
În postul Crăciunului ;
Ca frunza cireşului
În postul Sînpetrului.

312

Lelişoară, gură dulce,
Cheamă-mi dorul să se culce,
Că de-aseară
Îi tot pe-afară
Şi mi-e frică
Să-l pierzi iară ;
Că-l prea gingaş, dezmiardat,
Tot la sîn a fost dedat ;
Între pupi de trandafiri,
Lîngă buze dulci, subţiri.
— Ba eu, bade, bădişor,
Nu mă prind de al tău dor,

Că-i cu totul înfocat
Și mă arde-nflăcărat.
Și de vrei să ți-l alin
Și să-l pun la al meu sân,
Nu-l trimite singurel,
Vino, bade, tu cu el !

313

Și de jalea mea cea seacă
Toate tufele s-apleacă
Cu vîrfurile la pămînt
Și mă-întreabă de ce plîng ;
De ce plîng, de ce jelesc,
D-al cui dor mă prăpădesc...
— Taci, mîndruță, nu mai plînge,
Că mai sînt voinici ca mine !
— Fie voinicii ca norul,
Dacă nu e puișorul ;
Fie voinicii ca iarba,
Dacă nu e neica, geaba ;
Fie voinicii ca brazii,
Treacă și de brazi în sus,
Dacă nu e cin' s-a dus.
Dacă nu e cin' să fie
Puișor să mă mîngîie.
Căci cine m-a mîngîiat
Și-a luat trenu și-a plecat !
Și s-a dus puiu, s-a dus,
Trei zile cu trenu-n sus,
N-a lăsat nici un răspuns,
Nici guriță de ajuns ;
Și s-a dus puiu departe,
Două dealuri ne desparte,

Două dealuri și-o pădure
Și-o grădiniță cu mure.
Pădurea de s-ar tăia,
Murele de s-ar mânca,
Să-mi fac, neică, drum prin ea,
Să mă duc la mîndra mea
Care m-am iubit cu ea
Din copilăria mea.

314

Foaie verde, foaie fragă,
Departe ești, mîndro dragă !
Eu departe, tu departe,
Două dealuri ne desparte ;
Două dealuri și-o pădure
Crescută cu fragi și mure.
Dac-aș ști că ne-am vedea,
Eu pădurea aș tăia,
Nici o creangă n-aș lăsa ;
Nici cucului de cîntat,
Nici mierlei de fluierat ;
Nici cucului de-aulit,
Nici mierlei de pribegit,
Numai nouă de iubit.

315

Spune, mîndruț, cînd mă lași
Să-mi fac umbră sub buhași.
Să-mi fac, măi mîndrior, umbră,
Al tău dor să nu m-ajungă.
Să-mi fac umbră pe vilcele,
Să scriu dorurile mele :

Să scriu doru cu penița,
M-o lăsat tristă bădița ;
Să scriu doru cu creionu,
Că m-o lăsat mîndrioru.
Nu m-o lăsat de urîță,
M-o lăsat c-am fost pîrită.
Pîrită de două fete,
Prostu-i mîndru că le crede ;
Pîrită de două mute,
Prostu-i mîndru că le-aude.

316

Frunză verde tămiiță,
Auzit-am pe uliță
Că mă lasă-al meu bădiță,
Spune-mi, bade, de mă lași
Să-mi fac umbră de buhaș,
Să mă culc, să dorm la umbră.
Dorul tău să nu m-ajungă ;
Să-mi fac masă-n cornurele,
Să scriu dorurile mele,
Și să scriu și dorul tău
Ce l-am trimis, bade, eu.
Iubește, bade, iubește
Pe cine mă-ta voiește,
Ori frumoasă, ori găzdacă,
Numai la mă-ta să-i placă,
Ție să nu-ți fie dragă ;
Cînd ți-a da prînzul pe masă
Să ieși, bădiță, din casă ;
Și cînd ți-a da de mîncare
Lacrămile-ți curgă vale,
Să trăiești cu supărare
Și să ieși, bădiță,-n prag

Să te uiți în lume larg !
De-a fi cît de-nseninat
Să ți se pară-norat,
Pentru cine m-ai lăsat ;
Nu-l frumoasă, da se ține,
Cu nimeni n-o duce bine.

317

Răsărit-a luna-n prag,
Nu-i aici cine mi-i drag.
Răsărit-a luna-n șură,
Nu-l aici cine-mi dă gură,
Arde lumina pe masă,
Cine mi-l drag nu-i acasă.
Arde luminița bine,
Cine mi-l drag nu mai vine.
Duce-m-aș ca luna-n nor,
Nu mai pot de-al badii dor.
Duce-m-aș ca luna-n stele,
Nu mai pot de-a badii jele.
De n-ar plînge inima,
Nici ochii n-ar lăcrăma,
Inimuța-n mine plînge,
Dorul sufletul mi-l stînge.

318

Jele-i, Doamne, cui îi jele,
Jele-i inimuței mele
De brîuț și de inele,
Că-i dus bădița cu ele.
Și s-a dus și nu mi-a spus
Și dorul nu și l-a dus.

L-aş trimete, n-am pe cine ;
Duce-l-aş eu, mi-i ruşine.
L-aş trimete eu pe lună,
Ca să-i spună voie bună,
Dar luna-i trup rotunjor,
Nu i-o spune că mi-i dor.
L-aş trimete eu pe stele,
Stele-s multe, mărunţele,
Nu i-or spune că mi-i jele.

319

Foaie verde lemn de sus,
De cînd neicuţa s-a dus
Trei garoafe-n poart-am pus !
Cîtetrele mi s-au prins,
Mi s-au prins, a-mbobocit,
Neicuţa n-a mai venit.
A-mbobocit, a-nflorit,
Neicuţa n-a mai sosit.
Numai una s-a uscat,
Neicuţa că m-a lăsat !
Foaie verde castravete,
Şi n-am pe cine trimete.
Să trimeţ pe sfîntul soare
Într-o zi de sărbătoare,
Sfîntul soare, rotunjor,
Nu i-o spune că mi-e dor ;
Sfîntul soare-i călduros,
Duce flori făr' de miros,
Să trimeţ pe sfînta lună
Doru meu ca să i-l spună,
Luna e pe jumătate,
Nu i le-o spune pe toate ;

Sfînta lună-i răcoroasă,
Nu-i dă flori să le miroasă.
Să-i trimeț dorul pe vînt,
Vîntul zboară şuietînd,
Nimeni nu-i dă crezămînt.

320

— Cucule, de unde vii ?
— De la nişte vii pustii !
— Dar de badea ce mai ştii ?
— Ştiu bine că-i sănătos,
Sede la masă voios.
— Dar voios îi voinicu,
Ori îi plînge sufletu ?
— Pită albă stă pe masă,
Cum îi pita mai frumoasă !
 Nici necoaptă,
 Nici răscoaptă ;
 Lîngă pită,
 Carne friptă,
 Lîngă carne,
 Două cane ;
Una-i cu vin îndulcit
Şi nu bea de necăjit ;
Una-i cu vin piperat
Şi nu bea de supărat
Şi nici bea şi nici mănîncă
De durerea cea adîncă !

321

Păsăruică cu cunună,
Mîndru-mi cînţi, seara, pe lună...

D-a mea inimă nu-i bună !
Că-i legată cu curele,
Mîncată-i de multe rele ;
Și-i cu curele legată,
De multe rele-i mîncată !
Nu-i mîncată nici de-un bine,
Făr', bădiță, pentru tine ;
Nu-i mîncată nici de-un rău,
Făr', bade, de dorul tău.

322

Cine strică dragostea
Rupă-i dorul inima !
Să n-aibă altă dulceată,
Numai dor și jale-n viață.
Ardă-i casa-ntreagă-n foc,
Să rămînă orb de tot,
Să ia straița-n spinare
Și s-apuce drumul mare ;
Să meargă din casă-n casă
Cersînd cojițe rămase
De la alții de pe masă.
Și la casa mea să vină,
După coji să-i dau de milă.

323

Lasă, lasă, măi bădiță,
Că mi-ai fost fără credință !
Dar te-ajungă și pe tine
Dorul, bade, ca pe mine,
C-am fost ruje legănată,
Fiica mamei dezmiardată,

Veselă și rîzitoare
Și rumenă ca o floare.
Dragul tău m-a-ngălbenit,
Dorul tău m-a vestejit.
Bade, bădișorul meu,
Nu te-oi blăstăma mai rău ;
Da te-ajungă, bade-ajungă,
Dorul care te alungă,
Cînd e cerul fără stele,
Cînd sînt nopțile mai grele ;
Pe la babe vrăjitoare,
După ierburi, pe răcoare ;
La strigoi, între hotară,
Cînd e noaptea mai amară ;
Și-apoi, bade bădișor,
De-i muri să mori de dor !

324

Care cuc mi-a cîntat mie
De la munte să nu vie.
Vie numai penele
Că mi-a cîntat relele.
Mi-a cîntat din deal în vale
Mie dor, badii de cale.
Mi-a cîntat din deal în șes,
Mie dor, badii de mers.
Cucule, te-oi blestema,
Să nu-ți vezi codrul vara,
C-ai mîncat frunza din fag,
Norocul la omul drag.
C-ai mîncat frunza din codru,
Norocu la omu lotru.
C-ai mîncat frunza din codru,
Norocu la omu mîndru.

Să o fi lăsat să crească,
Cîți îs dragi să se iubească.
Să o fi lăsat să steie,
Cîți îs dragi ca să se ieie.

325

Măi bădiță, măi Ioniță,
Scriș ți-i dorul în portiță
Și numele pe vraniță.
Hai să-mi scriu și dorul meu,
Mai în sus de dorul tău
De-ai muri să mor și eu.
Să ne-ngroape într-un mormînt,
Dorul nost să-l sufle-un vînt,
Să-l împrăstie pă pămînt
Și să crească floricele
Din a noastre dorurile.
Pe mormîntu nost' să crească !
Un ruguț și-o floare albastră.
Cînd ruguțul s-a întinde
Pă floare o a cuprinde,
Ca să vadă orișicine
Că ne-am ibdit tare bine.
Să vadă tătă lumea
Cît de tare-i dragostea.

326

Așa-mi vine cîte-un dor,
Într-o clipă-aș vrea să mor,
Într-o gură de izvor,
Pe brațele cui mi-i dor,
La umbra unui bujor,

Să fiu scăldat dintr-un nor.
Mormîntul să mi se sape
Sub un tei cu frunze late.
Frunzele s-or scutura,
Pă mormînt s-or așeza
Și dorul mi-or stîmpăra.
Iar păioara de pe frunte,
Fie-mi frunza de cucute ;
Iar crucița de la cap,
Un mesteacăn încrăngat.
Păsările cerului,
Prin crengile codrului,
Cu-a lor glas să-mi ciripească
Pe mine să mă jelească.
Vîntu-n ramuri să suspine,
Că pe alții n-am pe nime.
Nici am mamă, nici am tată,
Gîndești că-s picat din piatră ;
Nici am frați, nici am surori,
Gîndești că-s picat din nori.
Nici am frați, nici surorele,
Gîndești că-s picat din stele ;
Surori n-am nici una,
De tismași plină-i lumea,
Și frați n-am niciunu,
De tismași plinu-i drumu.

327

De ciudă și de alean,
Făcui car de magheran,
Cu jugu de tulipan,
Cu prisnele
De inele,
Cu butuci
De mere dulci,

Dar pe ruda carului
Şade badea-amarului.
Mînă boii şi suspină,
Vai tocmai de la inimă.
De cînd în sat a intrat,
El împlă tot supărat,
Că pe el l-o blestemat
Mindruţa din cea sat,
Cu trei paie de la pat :
Usca-te-ai, bade, usca,
Ca firul bujorului,
În gura izvorului.
Să-ţi aduci, bade, aminte,
Că-i blestem de oareunde.
Blăstăm de la copiliţă,
C-aceea ți-a fost drăguţă.
Blăstăm de fată săracă,
Care ți-a fost ție dragă.

328

Mă, neicuţă, puiule,
Doru meu ajungă-te
Pe cale ducîndu-te,
Sara descultîndu-te,
La masă puindu-te.
Niciodată să nu-mbuci,
Pin-aminte să-ţi aduci
D-ale noastre vorbe dulci ;
Vorbe dulci şi mîngioase,
De la inimioară scoase,
Care ți le-am cuvîntat
Şi nu mi le-ai ascultat.
Da acu d-aş cuvînta,
Ştiu că nu le-ai asculta.

Neică, pe mormîntul tău
Să răsaie trandahirii
Și pe mormîntelu meu
Să răsaie rosmarinii.
Rosmarinu să se-ntindă,
Trandahiru să-l cuprinză,
C-am fost și noi doi iubiți
Ca niște pomi înfloriți !
Și pomii s-au scuturat,
Noi tare ne-am depărtat !

329

Frunză verde bob năut,
Cînd aud cucul cîntînd
Și mierlița șuierînd,
Eu trec muntele și plîng ;
Și de jalea mea cea seacă,
Toate crengile s-ableacă,
S-ableacă pîn' la pămînt
Și mă-ntreabă de ce plîng,
De ce plîng, de ce bolesc ?
De-al tău dor mă prăpădesc !
Fă-mă, Doamne, bob de-argint,
Să mă duc pe sub pămînt,
Pîn' la mîndra la mormînt,
Să vedem, a putrezit ?
Să-i dau gură să vorbească,
Că-i păcat să putrezească ;
Să-i dau pînza la o parte,
Să-i văd oasele-nșirate,
Că de mine-s sărutate...
Toată lumea-i dintr-un neam,
Numai eu pe nimeni n-am,
Căci pe cine mi-am avut

S-a dus și n-a mai venit,
A pus dosul la pământ
Și fața la răsărit,
S-a dus și n-a mai venit...
Toată lumea-i dintr-un sînge,
Numai eu n-am cui mă plînge !
Toată lumea-i dintr-un neam,
Numai eu pe nimeni n-am !
Doamne, bate moartea mea
Că nu vine să mă ia,
Să mă ia din așternut,
Să nu știu pîn' n-am murit !
Cine-i singurel ca mine ?
Numai mierla din pădure,
Dar nici ea

nu-i singurea,
Că-i cu cucul lîngă ea,
Că ouă și scoate pui
Și-și face vecini destui...
Frunză verde trei masline,
Cîte focuri ard în lume,
Nici unul nu arde bine
Cum arde inima-n mine ;
Focul arde și se stinge,
Inima-n mine s-aprinde...
Copilul plînge și tace,
Inimioarii n-am ce-i face,
Că inimă ca a mea
Să n-o aibă nimenea !

330

Spune-mi, Doamne, cum se poate,
Dragostea să n-aivă moarte ?
Că bădița a murit,

247

Dragostea mi s-a mărit,
Dorul mi-e nemărginit.
Badea a murit demult,
Dragostea a mai crescut,
De dorul lui nu mai uit.
Că ori pe unde m-oi duce,
Dorul după mine fuge.
Și ori în ce loc oi sta,
Doru-i înaintea mea.

331

Pămînte, face-te-ai os,
Că tu-nghiți ce e frumos
Și-n lume mai drăgostos.
Pămînte, face-te-ai tină,
Că mi-ai luat din grădină
O garoafă și-o verbină.
Pămînte, fie-ți de bine :
Toate mi le-ai luat la tine,
Ci ia-mă-ncai și pe mine !

j) CÎNTECE DE LUME

332

Foaie verde mărăcine,
Lume, lume, soro lume,
Drag îmi e să trăiesc bine,
Lume, lume, soro lume.
Frică mi-e că mor ca mîine.
Lume, lume, soro lume,
C-aşa-i lumea : trecătoare,
De voinici amăgitoare,
Ca o apă curgătoare ;
Unul naşte ş-altul moare.
Foaie verde trei căline,
Lume, lume, soro lume,
Cînd să mă satur de tine,
Lume, lume, soro lume ?
De tine m-oi sătura
Cînd mi-o suna scîndura,
Cînd mi-o face coliva,
Cînd mi-o curge ţărîna,

Și popa mi-o descînta,
La cap cu cădelnița.
Lume, lume, ce-ai cu mine,
Că mult dor mai ai pe tine !
Și d-ai ține omu-n floare,
Dar de-l vine moartea, moare ;
De s-ar ține orișicît,
Tot o să meargă la rînd.

333

Lume, lume, și iar, lume,
Cin' ți-o pus numele lume
Nu ți l-o știut a pune ;
Să-ți fi pus numele floare,
Că tare ești trecătoare,
Ș-așa ești cu oamenii,
Ca apa cu valurile,
Ca apa cu malurile.
Tu le vezi,
 Și tu le pierzi,
Tu le duci,
 Și tu le-arunci,
Și tot alte căi apuci.

334

Lume, lume, soră lume
Cînd m-oi sătura de tine ?
Atunci eu m-oi sătura
Cînd va suna scîndura
Și voi intra în mormînt,
De n-oi mai fi pe pămînt,
Că nu mă satur pîn' mor

Nici de frați, nici de surori...
Nu mă satur niciodată
Nici de mamă nici de tată.

335

Fă-mă, Doamne, ce mi-i face,
Fă-mă trestie pe baltă,
Subțire, Doamne, și naltă,
Să mă cosească cosașii,
Să mă strângă robotașii,
Să mă facă poșoroane,
Să mă ieie boii-n coarne,
Să m-asvîrle pe-o cîmpie,
Să mă fac butuc de vie, -
Și din mine-un struguraș,
Să mă rup-un junelaș,
Junelaș fără de mustată,
Să-l învăț a strînge-n brață!

336

Bun îi vinu ghiurghiuliu,
Cules toamna pri tîrziu,
Mai pe brumă, mai pe-omăt,
Mult mai beu și nu mă-mbăt!
Bun îi vinu, bine-mi place,
Nu știu viii ce i-oi face?
Aș călca-o cu chicioru,
Și-aș be vinu cu ulcioru...
De s-ar face via-n casă,
Mi-aș lega-o cu mătăasă,
Și mi-aș ține-o numa-n brață!
M-am jurat că n-oi mai be,

Dar eu nu mă pot ține,
Vinișor de poamă rară,
Se suie-n cap făr'de scară ;
Vinișor de boghiz verzi,
Face pe om de nu-l vezi.
Bun îi vinu și gustos,
Cînd îl bei cu om frumos ;
Da de-l bei cu om urît,
Se oprește vinu-n gît !

337

La bordei cu crucea naltă,
La Stăncuța sprîncenată,
Joacă hora încheiată,
Curge lumea fermecată.
Vinul bun, ocaua mică,
Beau voinicii de-l usucă ;
Nu se-ndură să se ducă,
Noaptea la ea îi apucă.
Cine trece se oprește,
Cum o vede-nebunește ;
Bea vin, punga-și cheltuiește,
Dimineata se căiește.
Cine se poate să treacă,
Să o vază, să nu-i placă
Și conacul, stînd, să-și facă ?
Din patru boi cu doi pleacă !
Cine vine și călare
Cheltuiește tot ce are ;
Iar de n-are-n pînzare,
Plecă cu șeaua-n spinare ;
Iar pe jos oricine vine

Își bea tot de lîngă sine ;
Du-mi-te, neică, cu bine,
Că folos nu am de tine.

338

Bordeiaș, bordei, bordei,
Cu mărtăceii de tei,
S-a-ncuibat dragostea-n ei.
Bordeiaș fără gîrlici,
Tu mă faci să viu p-aici
Desculț și fără opinci.
Bordeiaș întunecos,
Mult îmi ești tu drăgăstos,
Că mă faci să viu pe jos.
Întîi p-aici cînd veneam,
Patru junci eu înjugam,
Și acum nici unul n-am...
Apoi venii și cu cai,
Dacă beui și mîncai,
Numa-n cămașe plecai !
Vai, maica mea, ce-ncăpui,
Că și căciula-mi băui
Și de basmu mă făcui !

339

Dragu-mi-i unde-am venit,
Cu cine m-am întîlnit ;
Și mi-e drag unde-am intrat,
Cu cine m-am adunat !
Păhăruțu-acest de vin
Nu știi, Doamne, cui să-nchin :
Văd aici un om frumos,

Închina-i-aș bucuros !
Că ăsta pahar l-oi bea,
Știu că nu e moartea mea ;
Că și moartea de mi-ar fi,
Tot aș bea vreo două-trii...
Că ăsta l-oi da în sus,
Că mi-e drag cine l-a pus
Și cine mi l-a adus !

340

Tot pălincă și pălincă,
De joi pînă duminică ;
Pălincuță și răchie,
Mult ar bea mîndra, să fie ;
Pălincuță și vinars,
Mult ar bea mîndra, s-o las.
Atîta pălinc-aș bea,
Pînă ce-aș muri de ea.
Și de beu

Și de nu beu,
Tot așa mi hiru meu ;
Și de-s bat
Și de nu-s bat,
Tot așa mi hiru-n sat.
Și-așa zic fetele-n sat
Că io-i fi talpă la iad.

341

Frunză verde trei lămîi,
Mă suii în deal, în vii,
Mă uitai în vale-n Jii,
Văzui fete și copii,
Cu buzele naramzii,

Cu ciorapii piersăcii,
Aici murgule rămii.
Ori te beau, ori te mănînc,
Ș-acasă nu te mai duc !
Că mi-e drag pe așternut
Și pe căpătii cusut,
Cu mîndruța după gît,
Totdeauna s-o sărut.
— Decît cu altu stăpîn,
Mai bine un stîrv în drum !
Nu ți-e stăpîne păcat ? !
Cînd intram cu tine-n sat,
Nu tăceam din nechezat.
Împleticeam picioarele,
Pe toate ulițele,
Să te vadă mîndrele.
Nu ți-e, stăpîne, păcat ? !
Te-am trecut Oltul vărsat,
Neudat și legănat,
Nici șaua, nici perina,
Numai un colț de manta.

342

Așa zic mîndrele mele :
Ce-oi avea să beau cu ele
Ș-apoi să mă uit la stele !
Boii, caru să mi-i vînd
Și casa să mi-o aprind,
Că m-or ține ele pe rînd.
Ținea-m-or ele pe dracu,
Niciodată nu-mi beau capu.

Mîndrele-s cu dracu-n piele,
Dac-ai muri, rîde-or ele.
Mîndrele o-nnebunit,
M-o cîntat și n-am murit .

343

Frunză verde stejerel,
Cînd eram eu tinerel,
Luam satul de-a lungul,
De-a lungul și de-a latul ;
Care mîndră mă vedea,
Cu mînuța că-mi făcea,
Porțile că-mi deschidea,
Focu-n vatră-l dezvălea,
Făclii pe masă pune
Și în casă mă poftea,
Și din gură că-mi zicea :
— Vino, badeo, pe colea,
Că tu ești de seama mea.
Și cu vin că mă cinstea,
Nume mie că-mi pune :
Spate lat de voinic,
Buze moi de copil mic.
Frunză verde lemn dubit,
După ce-am îmbătrînit,
Luam satul de-a lungul,
De-a lungul și de-a latul...
Care mîndră mă vedea,
Ca pe cîini mă hîcăia,
Și din gură că-mi zicea :
— Ce cauți, bade, colea,
Că tu ești de seama mea.
Porțile mi le-nchidea,
Făcliile le stîngea,

Focu-n vatră-l învelca,
Nume mie că-mi punea :
Spate late-ncîrjobate,
Buze moi, dăbălăzate.

344

Dragă-mi e lelița naltă,
Și la mers cam legănată ;
Dragă-mi e lelița-n joc,
Cînd se leagănă cu foc ;
Unde-și pune piciorul
Se aprinde mohorul,
Unde-aruncă-un ochișor
Arde sufletul de dor !
Dragă-mi e lelița mică
Și de trup cam gingășică,
Că se suie pe opincă
Și dă gură subțirică ;
Cîte fete cu mărgele,
Toate-s drăguțele mele ;
Cîte fete cu bondiță,
Poartă miere pe guriță ;
Cîte fete răsărite
Toate-mi par flori înflorite.
Cum aș face, cum aș drege,
Că pe toate le-aș culege,
Să-mi fac traiul și să mor
Legănat pe sînul lor !

E) CÎNTECE SATIRICE

345

Săraca mîndruca mea,
Toarce firu ca paru,
Face pînza ca gardu,
Suptire ca dranița
Și deasă ca vranița !
Cînd o pui pe lîngă piele,
Ca și leasă de nuiiele...
Bună-i mîndra mea de lucru,
Dar are noroc cu cucu,
Că cîntă deminecioară,
Pe mîndruca mea o sscală.
Cînd soarele răsărește,
Ea cu țolu se-nvălește,
Cerga nu o zăhăiește !

Însura-m-aş, însura,
 Nu ştiu soacra ce mi-a da ?
 Coşarca cu fusele,
 Costreţul cu mîtele ?
 Însura-m-aş, însura,
 Nu ştiu ce fată-aş lua ?
 Să fie de om bogat,
 Rău mi-e teamă de-un păcat !
 Ea mi-a cere lumea toată
 Făr-a se gîndi la plată,
 Şi mi-a cere piei de zmeu,
 Să-ncalţe piciorul său,
 Că de capră
 lesne crapă,
 Şi de oaie
 se despoaie,
 Şi de ţap
 îţi sare-n cap !
 Aş lua-o de Bărgău,
 Mă tem c-o fi lucru rău,
 Oi lua o sărmăncuţă,
 Care poartă opincuţă,
 Şi cămaşă cu altiţă,
 Şi pe şolduri o catrinţă.

La răchita mugurată,
 Şede-o babă supărată.
 Cu fata nemăritată.
 Mărita-o-ar, nu se-ndură,
 Că mai are-un dinte-n gură,
 Legat într-o pînzătură ;

Și mai are și-o măsea,
Legată-ntr-o lopătea.
Dar eu la dînsa m-am dus
Și din gură-așa i-am spus :
— Dă-mi, babă, arginți o mie,
Că ți-oi fi ginere ție,
Că eu sînt om de-omenie !
Și mai dă-mi încă ceva :
Dintre vaci pe Ciudeșa,
Dintre oi pe Oacheșa,
Dintre găști pe Boarzășa,
Dintre găini pe Curca,
Și ți-oi lua fata ta !
Și-a zis baba că mi-a da :
Două rațe și-un rățoi
Să-mi apuc și eu la boi ;
Două rațe potcovite
Să-mi apuc și eu la vite !

348

D-auzi, mîndră, ori n-auzi,
Ori n-ai gură să răspunzi ?
Mi te cere-un diecel.
Mere-i, mîndră, după el ?
— „După diac nu m-oi duce,
Că prînzul cînd e mai dulce,
El ia cartea și citește,
Prînz pe masă se răcește ;
Zioa carte, noaptea carte,
Și trupul plin de păcate !“
— „D-auzi, mîndră, ori n-auzi,
Ori n-ai gură să răspunzi ?
Mi te cere-un morărel,
Mere-i, mîndră, după el ?“

— „După morar nu m-oi duce,
 Că somnul cînd e mai dulce,
 El moara că și-o pornetșe
 Și pe mine mă trezește !“

— „D-auzi, mîndră, ori n-auzi ?
 Ori n-ai gură să răspunzi ?
 Mi te cere-un ciobănel.
 Mere-i, mîndră, după el ?“

— „După ciobănel m-oi duce !
 Că gurița lui e dulce !
 El întreaga ziuliță
 Nu se lasă de doiniță,
 Mîinînd printre floricele
 Albișoare miorele,
 Mîinînd printre ghilicei
 Mielușei tot frumușei ;
 Iară noaptea lui e lină,
 Că-i cu-a stelelor lumină
 Și cu dalba lună plină !

349

Măi, bădiță Costantine,
 Pune casa lîngă mine,
 Că vom trăi foarte bine ;
 Și dă fata după mine,
 C-oi ține-o foarte bine ;
 Că mi-i moara lîngă casă
 Și piscoaia pe fereastă
 Și curge făina-n casă.
 Două cioară
 Duc la moară,
 Un cocoș
 Toarnă-n coș,
 O găină

261

Cerne făină,
Un boboc
Suflă-n foc,
Doi țintari,
Bucătari
Fac vărzui,
Două muște
Fac găluște,
Două muște încălțate
Fac găluște chipărate,
Doi gîndaci
Fac colaci,
Două curci
Torc în furci,
O cucoară
Mătură în moară,
Doi rățoi
Strîng gunoi,
Cărăbuși
Deschid uși,
Prepelița
Cu bărdița,
Și-un guzgan
C-un ciocan,
Rîndunica
Cu ulcica,
Stau în loc,
Pe lătoc,
Și un cuc
Pe-un butuc,
Iar morariul
Unge carul,
Morărița
Tigăița.
Moraru-i cam ponihos
Și dă untura pe jos !

Frunză verde de macriș,
 Mă-nsurai cu ochii-nchiși,
 Luai fată de nemiș !
 Nemișoaia șede-n vatră
 Și mănîncă nespălată,
 Ca și scroafa din covată.
 Dimineăta, cînd se scoală,
 Cioarele din cap îi zboară ;
 Nice ochii nu-i deschide,
 Și-i cu mînurile-n blide ;
 Duce-se și cată-n oală,
 N-a rămas ceva de-asăară ?
 De vede că n-a rămas,
 Prinde-a forăi pe nas
 Ca și scroafa la prilaz,
 Mîncă-o-ar mare năcaz !
 Pînă-ncalță un picior,
 Soarele-i la prînzișor ;
 Pînă-ncalță celălalt,
 Soarele-i la scăpătat !

Foaie verde trei lalele,
 Mă-surai, luai muiere,
 Luai mama mamei mele.
 Mă bucurai la avere
 Și mă-nșelai, dragă vere.
 Mă bucurai la pămînt,
 Nu mă uitai la urît !
 Of, pămînt, pămînt, pămînt,
 Te prefăcui în argint,
 În argint și în aramă,

Și nu-mi dădui de loc seamă ;
Sărace argint bătut,
Cum te făcui de băut
Și-ți dădui drumul pe gît.
Argint, cum te-am prăpădit,
Aramă, cum te-am băut !
Acum stau și mă gîndesc
Cum s-o dau s-o nimeresc,
Urîta să n-o-ntîlnesc ;
Cum focul să mă păzesc,
Că doar cu dînsa trăiesc.
Cînd mă cheamă s-o privesc,
Mai, mai, mai să-nnebunesc,
Să mor, să nu mai trăiesc.
Fugiți, lume, de pămînt.
Să nu dați peste urît.

352

Pentru-o falce de priloagă,
Mi-am luat o cotonoagă ;
Falcea-i mare și patrată,
Cotonoaga rage-n poartă.
Foaie verde ș-un dudău,
Eu aș da ș-avutu meu,
Eu aș da ș-a mea priloagă,
Ca să scap de cotonoagă ;
Să rămîn gol și sărac,
Numai de toantă să scap.
Să se-nvețe satu roată,
Să nu-și ieie cotonoagă,
Că destul am luat eu
Și-s înșelat tare rău,
Că ziua-i ziuă, noaptea-i noapte,
Cotonoaga-mi șade-n spațe,

Și m-ableacă la pămînt,
Pînă m-a băga-î mormînt,
Să mă satur de pămînt,
De pămînt, avere multă,
Și de muiera cea slută !

353

Orb am fost eu la vedere
Cînd am fost să-mi iau muiera,
Mă bucuram la avere
Ș-am luat fără plăcere.
Luai strigoaie din lume
Să-mi aducă bani cu sume,
Să mă fac bogat, cu nume ;
Socru stă să mă sugrume,
N-am prînz, n-am cină, n-am pace,
Ziua, noaptea nu-mi dă pace,
Că se laudă tot ceasul
Că mi-adus galbeni cu tasul.
Tot cu ei îmi scoate nasul,
I-ar plăcea să mă muncească
Ș-ar voi tot să poruncească
Altele să o slujească
Și ea-n pat să hodinească.

354

Frunză verde baraboi,
Durduleană hăi !
Eu și-asar-am fost la voi,
Durduleană hăi !
Cînd în casă am intrat,
Ce-am văzut m-am spăriat !

265

Doi în pat și doi sub pat,
Doi într-un ungher se bat ;
Doi se trag de cap pe-afară,
Că n-au bani de cheltuială ;
Doi în dosul hornului,
Opt în gura podului,
Și trei ascunși după ușă
Într-un știubei de cenușă.
Decît mergeam ieri la voi,
Mai bine pierdeam doi boi
Și-o scroafă cu doi purcei
Și o oaie cu doi miei.
Eu la voi atunci m-oi duce
Apa-n sus cînd s-a întoarce.
Măcar de m-ai descînta,
Descînta și fărmecca,
Pîn' ce dracu te-a lua,
Nemic nu ți-a ajuta.

355

Săracii boii cornuți,
Cum însoară niște muți ;
Săracele sutele,
Cum mărită muntele.
Lăcomii și eu la sută
Și luai și eu o mută.
Cer la mută de mîncat,
Ea-mi dă blidul nespălat
Și lingura de sub pat.

Decît cu argintu-n ladă,
 Și cu urîta pe vatră,
 Mai bine cu lada goală
 Și cu frumușica-n poală.
 Suta stă pe fundul lăzii,
 Muta șade-n fundul căsii.
 Muta se plimbă prin casă
 Și mă tot cheamă la masă.
 — „Du-te, muto, c-am mîncat —
 Cînd te vād m-am săturat.“

Izvor, izvoraș,
 De-ai fi grăitor,
 Eu te-aș întreba :
 N-ai văzut ceva ?
 Nevastă frumoasă
 Fugită de-acasă.
 Bat-o să o bată,
 Mare blăstămată !
 Că ea ș-o lăsat
 Bărbat ca un steag
 Și-un copil beteag ;
 Bat-o să o bată
 Mare blăstămată !
 Că ea și-o lăsat
 Ciurduță de vaci
 Cu coarnele largi,
 Cu coarne sucite,
 Toate-ntr-aurite ;
 Bat-o să o bată,

Mare blăstămată !
Că ea și-o lăsat
Stăvuță de cai,
Coamele zbîrlite,
Toate-ntr-aurite ;
Turmuță de oi,
Berbeci mari, greoi ;
Ciurduță de junci
Cu coarnele lungi.

358

M-o mînat maica, mînat,
M-o mînat la săcerat,
Eu m-am dus și m-am culcat
Supt umbra de mărăcine,
Că săcera nu-i de mine.
Căci meriștea este mare
Și mă-nțeapă la picioare.
M-o mînat, maica, mînat,
M-o mînat maica la coasă —
Meserie uricioasă.
Taci, măicuță, nu mai spune
Cînd te-aud, mă duc în lume —
M-o mînat maica, mînat,
M-o mînat maica la sapă —
Meseria cea mai slabă —
Coadă-i lungă, sapa-i lată,
Toată puterea mi-o gată —
M-o mînat maica, mînat,
M-o mînat maica la plug,
Boii nu știu să-i înjug ;
Eu i-njug cu coarnile,
Ei mă bat cu coadile.

268

— „Mă-i muiere, măi muliere,
 Las-o la naiba şedere!
 Noi de cînd ne-am cununat,
 Nici pe dracu n-am lucrat.”
 — „Măi bărbate, mai dă-mi **pace**
 Şi mie necaz nu-mi face!
 Lunea este cea dintîi,
 S-o păstrăm pentru copii;
 Marţea e, Doamne-fereste,
 Cine lucră-nnebuneşte;
 Miercurea e zi de rele,
 Şi eu mă feresc de ele;
 Joia eu cînd am lucrat
 Tare rău mi s-a-ntîmplat,
 C-am cusut cu aţă neagră
 Ş-am zăcut o vară-ntreagă;
 Vinerea nu lucră nime,
 Nici eu nu cîrlesc pe tine;
 Sîmbăta e cea din urmă,
 Nici de rîs şi nici de glumă;
 Duminica-i horă-n sat
 Şi-eu am poftă de jucat,
 Nu lucrez în sărbători
 De-aş şti bine c-am să mor!
 Măi bărbate, fii cuminte,
 Ia cînepa şi mi-o vinde;
 Şi mi-o vinde mai cu preţ,
 Tu ştii că eu nu lucrez!

Frunză verde de dudău,
Bărbate, sufletul meu,
Bată-mi-te Dumnezeu,

Cînepă mi-ai semănat,
 Boală-n oase mi-ai băgat ;
 Că-am ieșit pînă la poartă
 Și-am văzut cînepa coaptă.
 Dar ia coasa și-o cosește,
 De boală mă mîntuiește.
 Cînepa e boală-n oasă,
 Aș dormi și nu mă lasă.
 Mă dusei la făgădău,
 Fusu, furca-n drumul meu !
 Mă pusei în patu meu,
 Caierul pe lepedeu !
 Mă-ntorsei cătră părete,
 Hoța de furcă mă vede !
 Mă dusei cătră cuptor,
 Mă-mpedecai de fuior.
 Trăsnească-vă Dumnezeu,
 Cum umblați în drumul meu !

361

Verde de sipică
 Și de măturică,
 Pe ulița strîmtă,
 Strîmtă și boltită,
 Var și cărămidă,
 Mi-este-o casă mititică,
 Cu șovar verde-nvălită,
 Cu ferestrele de sticlă,
 Cu ușile de sipică,
 Cu sîrmă-ngrădită.
 Și-o nevăstă tinerică
 Șade-n pat, toarce la furcă,
 Cu caierul de bumbac
 Și furca de liliac.

Verde și-o lalea
 Și d-o viorea,
 Și mi se certa
 Cu o cumnătea,
 Cu o surătea,
 Cu o surățică,
 Cu o cumnățică :
 — Verde foaie lată,
 Surată,
 Cumnată,
 Bărbătelul tău
 Mult e nătărău,
 Doarme-n patu meu.
 Foaie matostat,
 Dacă ai bărbat,
 Ține-ți-l legat
 De furcă de pat,
 Nu-i da drumu-n saf,
 Verde de cicoare
 Și de salbă moale,
 Du-l în tîrg în vale,
 Strigă-n gura mare :
 Bărbat de vînzare,
 Cinsprece parale l

362

Arză-l focul de bărbat !
 A venit aseară beat
 Și de mine s-a legat.
 Eu i-am zis ; — Vide-te-aș mut !
 Că nu ești om priceput.
 Cum te-arăți, cum lenevești,
 De nimică nu-ngrijești,
 N-ai închis ocoalele,

Nici ai închis vitele,
Ş-un buhai s-a dezlegat,
Toate vitele mi-a spart,
Ş-au venit lupii în sat,
Şi pe toate le-au mîncat.

363

Mă culcai sara voinic
Şi nu mă durea nemic ;
Mă culc sara sănătos,
Nu mă durea nici un os ;
Cînd fu pe la miez-de-noapte,
Mă trezesc cu sînta moarte,
Cînd fu coala pe la prînz,
Vine popa cît un mînz
Şi se şterge pe la bot,
Şi-i pare bine că-s mort ;
Şi-apucă-n mîna o carte
Şi-mi mai iartă din păcate,
Şi-mi ia vaca cea cu lapte,
Şi-mi ceteşte-un sărindari,
Şi-mi ia grîul din hambari.

364

Crişcă iadul şi îmi cere
Să dau pe mîndra de-a mere,
— Taci, iadule, nu crişca,
Eu pe tine te-oi umplea
De preoţi cu preotese,
De jupîni cu jupînesă,

De dascăli cu dăscălițe,
De morari cu morărițe,
De birăi cu birărițe,
Notari cu notărășițe !

D CÎNTECE MUNCITOREȘTI

365

CÎNTEC DE 1 MAI

Cerul limpede zîmbește
Către apus și răsărit.
Iarba, frunza, floarea crește
Pe pămîntu-ntinerit.
Toate saltă-n dulce alai
C-a sosit și întîi Mai.
La, la, la, la, la, la, la, la,
C-a sosit și întîi Mai.

Steagul roșu filfiieste
Și ne cheamă să luptăm,
El voința ne-oțelește
Greul jug să-l sfărîmăm.
Ca un trăsnet să pornim,
Burghezia s-o zdrobim,
La, la, la, la, la, la, la, la,
Burghezia s-o zdrobim.

Glasurile lumii toate
Cîntă azi cu noi în cor.
Cerem pîine și dreptate,
Sub steag roș liberator !
Vrem să fim cu toți egali
Și la muncă, și la trai,
La, la, la, la, la, la, la, la,
Și la luptă, și la trai !

De la nici un sacrificiu
Nu ne vom da înapoi.
Toată lumea să producă,
Nu mai vrem burghezi, ciocoi !
Să lucreze ca și noi !
Să-nceteze orice război !
La, la, la, la, la, la, la, la,
Să-nceteze-orice război !

366

HORA MUNCITOARE

Frunză verde de cicoare,
Trageți hora mare-mare,
Trageți hora muncitoare,
Că e zi de sărbătoare.

Sus opincă țărăneasă,
Saltă, cizmă, nencetat,
Steagul roșu filfiască
Piară trîntorul bogat.

Vino-n mîndra hora noastră,
Asupritule țăran,

Vin' tu, ruptă bluză-albăstră,
Nu-ți mai pese de dușman.

Cîntă-mi, dulcea mea iubită,
Cîntecul dezrobitor ;
Cîntă-mi lumea înfrățită
Subt ăst steag filfiitor.

367

MARSILIEZA PROLETARIATULUI ROMÂN

Răsună trîmbiți de alarmă,
Și fulgere vii strălucesc ;
Ca un val spumos și puternic
Muncitorii se pornesc.
Muncitorii-nainte se pornesc.
Și ca o mare-nfuriată
Astăzi poporul s-a sculat ;
Să te cutremuri, tiranie,
Sfîrșitul ți-i apropiat.

Refren

La luptă, muncitori,
Nălțați drapelul sfînt,
Luptați, luptați cu cei ce sînt
Tirani și-asupritori !
Jos cu-acei ce fură munca !
Muncitori, sus, tot mai sus.
Steaua neagră-a tiraniei
Este-aproape de apus.
Este astăzi aproape de apus.
Sculați, voi, frați de suferință,
Destul, destul v-ați chinuit ;

Căci steaua voastră s-a ivit,
E semnul vostru mult dorit,

Refren

368

TREISPREZECE DECEMBRIE

La treisprezece decembrie, în Piața Teatrului,
Muncitori pașnici victime-au căzut.¹

Dar unde merg, oare, atîția muncitori ?
Ei manifestează pentru cauza lor !

Le-a ajuns, sărmanii, cuțitul la os,
Și nu pot să-l mai rabde, că e dureros.

În strada Cîmpineanu au fost întîmpinați
De bruta Mărgineanu și-un șir lung de soldați.

Atuncea stăpînirea ordinul l-a dat
Contra muncitorimii de i-a împușcat.

Și crudă le fu soarta copilașilor,
Ca să nu-și mai vadă pe părinții lor.

Și plînge și suspină, se uită-n jos și-n sus,
Pe mama o întreabă unde-i tata dus ?

Dar tata-i dus departe, pentru dreptul sfînt,
Și nu se mai întoarce pe acest pămînt.

¹ Fiecare al doilea vers se repetă.

El a cerut pîine, pîine și pămînt,
Și i-au dat gloanțe, gloanțe și mormînt.

369

ALARMA, ALARMA, ALARMA

Alarma, alarma, alarma,
La C.F.R.
Sirena lung Țe cheamă
La C.F.R.
Flămînzi și goi, și asupriți,
Dar neînfrinți și strîns uniți,
Un val de pumni și-o vijelie de
nenfrînt,
Pornim la luptă
Rînd cu rînd.

Refren

Rînd cu rînd,
Neîmpăcați,
În fața morții neînfricați,
Luptăm, luptăm, luptăm !

Alarma, alarma, alarma,
La C.F.R.
Sirena cheamă, cheamă,
La C.F.R.
Din fabrici, mine și uzini,
În valuri muncitorii vin,

Și peste zidul viu de arme și soldați,
Ne-ntindem mîna frați cu frați.

Refren

Alarma, alarma, alarma,

La C.F.R.

Sirena tot mai cheamă

La C.F.R.

Un ordin scurt. Și-un uragan

De gloanțe năvălește-avan

Și sute, sute de copii, femei, bărbați

Cad morți, de gloanțe secerăți.

Refren

Sirena amuțit-a

La C.F.R.

Căci cel vă-nsuflețit-a

La C.F.R.

Al ei năvalnic șuierat

Căzu de gloanțe secerat

Cu mîna pe semnul și dirz la postul
său,

Un tînăr ucenic — erou !

Noi morții nu ni-i plîngem

La C.F.R.

Și rîndurile strîngem

La C.F.R.

Cînd iar sirena ne-o chema,

La lupte iar ne-om avînta,

Și tremură călăii cruzi, căci noi,

cel vii,

Și pentru morți le vom plăti.

Rînd cu rînd,
Neîmpăcați,
În fața morții neînfricați
Noi vom lupta mereu.

370

DACA GORNISTUL SUNĂ ALARMA

Dacă gornistul sună alarma,
Gîndiți-vă, soldați nu faceți omor,
Nu vă-nroșiți de sînge arma,
Trăgînd în poporul muncitor.
Căci lupta noastră
E a voastră luptă,
În care veți intra și voi mîine,
E marea luptă proletară !
Fraților soldați,
Nu ne împușcați,
Căci noi sîntem frați îndurerați :
Nu ne ochiți,
o, nenorociți,
Pe-ai voștri părinți puteți să-l loviți !
Va veni o zi
cînd ne vom uni,
Și alături cu poporul și voi veți păși !

371

DOINA „HAȘ”-ULUI

Frunză verde-a fost odată,
Măi române, măi,
Ruginită-acum e toată,

280

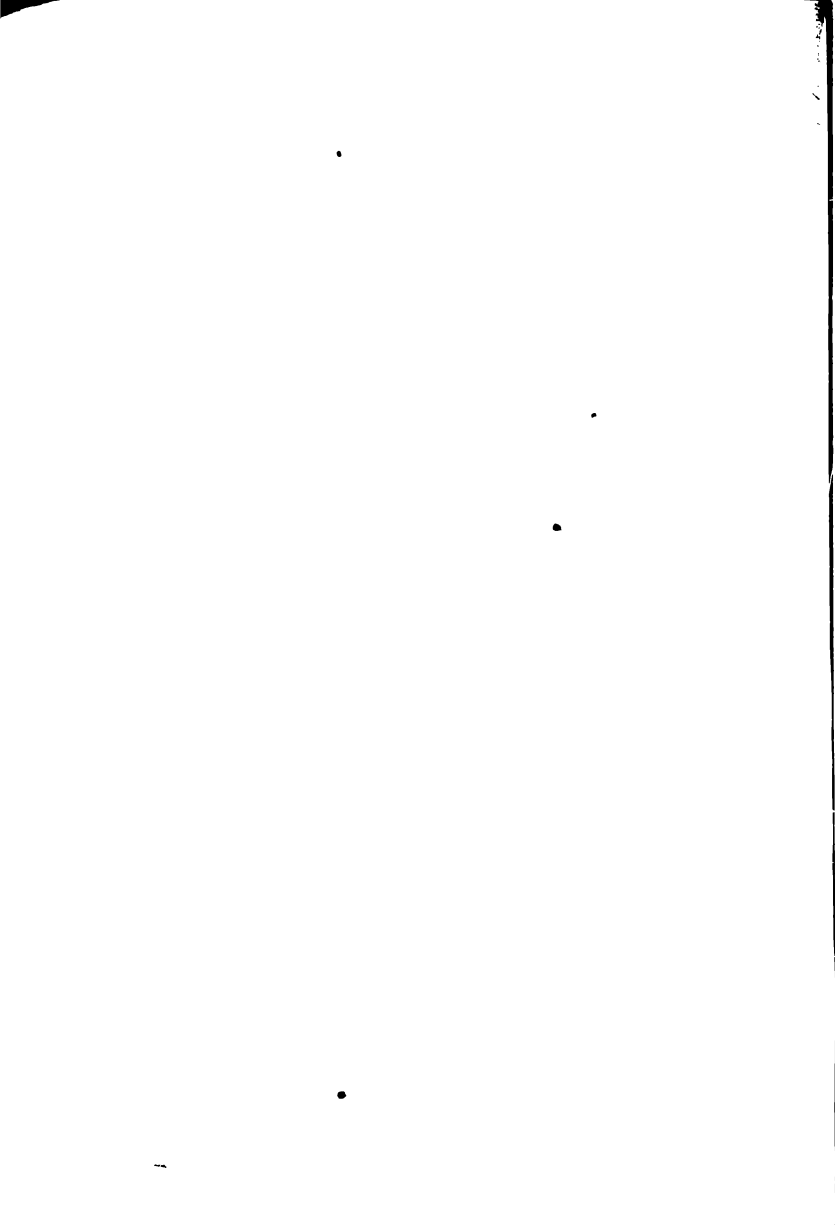
Măi române, măi !
La Doftana, sus la „Haș“,
Măi române, măi !
Stau închiși mulți pușcăriași.
Măi române, măi !
Acolo zac muncitori,
Măi române, măi,
Ce-au luptat pentru popor,
Măi române, măi !
Comuniști ce vor dreptate,
Măi române, măi, .
La orașe și la sate,
Măi române, măi !

Boierii i-au pedepsit,
Măi române, măi,
Și-n temniță i-au zvîrlit.
Măi române, măi !
Să se stingă toți, măi frate ,
Măi române, măi,
De frig și de nemîncate,
Măi române, măi !
Boierii beau și petrec,
Măi române, măi !
Noaptea în chef le trec,
Măi române, măi !
Iar acei ce tot muncesc,
Măi române, măi !
De nevoi se prăpădesc,
Măi române, măi !

Frunză verde-a fost odată,
Măi române, măi !
Ruginită-acum e toată,

Măi române, măi !
Va veni o primăvară,
Măi române, măi,
Înverzi-va frunza iară,
Măi române, măi !
Și mult n-are să mai treacă,
Măi române, măi,
Roata vremii să se-ntoarcă,
Măi române, măi !
Să vedem pe boierași,
Măi române, măi !
La Doftana, sus la „Haș“,
Măi române, măi !

II. STRIGĂTURI



Cine joacă și nu strigă
Facă-i-se gura strîmbă,
C-așa-i jocul românesc,
Obiceiul bătrînesc,
Să strigăm de veselie,
Chiuind de bucurie.

Decît c-o ceteră rea,
Mai bine cu gura mea
Cetera le și greșește,
Gura mea le potrivește ;
Cetera-i dintr-o scîndură,
Gura mea zice singură ;
Cetera-i o doagă rea,
Gura mea zice cum vrea !

Uiu, iu, pînă ce-s viu,
 Dac-oi muri, mort să fiu !
 Uiu, iu, că și-n mormînt,
 Eu tot trebuie să cînt !

Cînd auz dipla zicînd
 Picioarele nu mă țin
 Cînd auz arcu pe diplă
 Păru-n cap mi se ridică.

Unde-i jocu de băieți,
 Parcă gioacă niște iezi ;
 Unde-i jocu de copile,
 Parcă-i stratu cu gheorghine ;
 Unde-i jocu de feciori,
 Parcă-i grădină cu flori ;
 Unde-i jocu cel de fete,
 Parcă-s puice cucuiete ;
 Unde-i jocu de bărbați,
 Parcă-s niște cîni în lanț.

Dragu mi-i cu cine joc,
 Că miroase-a busuioc.
 Dragu mi-i de cin' mă-nvîrte,
 Că miroase-a flori mărunte.

Dragostile și dorù,
 Alea mîncă pe omù.
 Și pe mine m-o mîncat,
 Numai oase mi-o lăsat.

De urît te poți ascunde,
 Dar dă dragoste n-ai unde ;
 Că oriunde
 te-ai ascunde,
 Tot în suflet te pătrunde.

Ce mi-i drag nu mi-i urît,
 De-ar fi ca negru pămînt,
 Ce mi-i urît nu mi-i drag,
 De-ar fi cît cașul de alb.

Unde șede uritul
 Se-nnegrește pămîntul ;
 Unde șade dragostea
 Se-nverzește pajiștea.

Unde joacă om frumos
 Crește iarba-n loc pietros,

Unde joacă omul hîd,
Piere iarba de pe rît.

383

Dragu-mi-i omu frumos,
Că și noaptea-i vederos.
La lună și la lumină,
Nimenia nu-i bagă vină.

384

Gura mea din ce-i făcută ?
Dintr-on măr și dintr-o turtă,
Cine-i vrednic mi-o sărută,
Cine nu stă și să uită.

385

Tot am zis ochilor mei
Să nu fie lăcomoși
Pe omul care-i frumos.
Tot am zis și nu m-ascultă,
Tot la om frumos se uită.

386

Cînd îmi vine puica-n cap,
Mă clătesc ca frunza-n brad,
Cînd îmi vine puica-n gînd,
Eu mă duc ca pana-n vînt,

Trage-mi, mîndro, cu ochiu,
 Să se legene codru.
 Trage-mi, mîndro, cu geana.
 Să se legene iarba.

Vai de mine, ce să fac,
 Care-mi place, eu nu-i plac !
 Vai de mine, ce să fie,
 Cui plac eu, nu-mi place mie !

Cît îi Maramureşu
 Nu-s aleşi ca eu şi tu !

— Busuioc de pe luncuţă,
 Nu stă lumea-ntr-o drăguţă !
 — Ba stă, zău, dacă-i mîndruţă !
 — Busuioc de pe deluţ,
 Nu stă lumea-ntr-un drăguţ !
 — Ba stă, zău, dacă-i mîndruţ !

Ce te uiţi bade la mine,
 Ori nu sînt făcută bine ?

Ia te uită la obraz,
Că-s făcută cu răgaz,
Și te uită la sprâncene,
Că-a stat maica tot de ele.

392

Du-te, bădiță, de-aci,
Nu mă mai tot năcăji,
Că eu nu-s de năcăjit,
Că-s copilă de iubit.

393

Gura mea-i clopot de țară,
Auzi, mîndro, ieși afară;
Gura mea-i clopot de lume,
De nu ieși, te strig pe nume.

394

De cînd badea mi s-o dus
Negura pe deal s-o pus,
Și pe deal, și pe nuiiele,
Și pe sprîncenele mele.

395

Cînd plec, mîndră, de la voi
Plîngu-mi ochii amîndoi;
Cînd plec, mîndră, de la tine
Plînge inimuța-n mine!

Mîndra mea cu chica neagră
 S-o sărut o lună-ntreagă,
 Nu mă mai pot sătura,
 Că-i cu gura ca mierea.

Mîndra cu păr gălbior
 S-o iubești pînă ce mori ;
 Mîndruța cu ochii trași
 S-o iubești să n-o mai lași.

Mă miram ce-mi place mie !
 Mărul roșu de la vie,
 Bădița de omenie.
 Mă miram că ce mi-i drag !
 Mărul roșu pădureț,
 Bădița cu părul creț !

Badea care mi-i drag mie
 N-are casă nici moșie,
 N-are brazdă de ogor,
 Numai cioareci cu șinor.

Cu omu care mi-i drag
 Drumu-i strîmt și-mi pare larg !
 Dar cu care mi-i urît
 Drumu-i larg și-mi pare strîmt !

401

— Măi bădiță, pană neagră,
 Care fată ți-i mai dragă ?
 — Nu mi-i dragă orișicare,
 Numa cea ruptă din soare !

402

Badea-nalt ca un stejar,
 Mîndra pînă la șerpar.
 Badea-nalt ca o mlădiță,
 Mîndra ca o lobeniță.

403

Bine-mi pare, de ce-mi pare,
 Că mîndra-i frumoasă tare ;
 Ca un soare cînd răsare,
 Ca o floare din răzoare.

404

— Mîndru-i badea și se ține.
 — Las' să fie, că-i stă bine !

- Mîndru-i badea și fălos.
— Las' să fie, că-i frumos !

405

Cine nu știe ce-i dragul
Poate crește nalt ca fagul
Numai eu nu am crescut
Că de mică l-am știut.

406

Fost-am mic
și n-am pierit,
Ș-amu că-s mare să piei
Cînd sînt mai drag la femeii

407

Mititel is, mititel,
Jumătate-s de oțel.

408

Nu te uita că-s micuț,
Că la multe-am fost drăguț !
Nu te uita că-s mărunt,
Că smulg gardul din pămînt,
Tăta n-a fost om de leac,
Dară eu sînt pui de drac.

Badea nalt, curaua lată,
 Voinicia lui mă gată ;
 Badea nalt, curaua-ngustă
 Voinicia lui mă uscă.

410

De trei zile-i sărbătoare,
 Mîndru-i vesel pe cărare,
 Eu mă uit în cotătoare,
 Hai la şură,
 şi mă fură,
 Fără cercei şi mărgеле,
 Fără ştirea maicei mele.

411

Poţi fi, bade, bucuros,
 Că Ț-ai luat ce-a fost frumos,
 Ț-ai luat o floare de crin,
 Să vă fie traiul lin.
 Traiul lin şi cumpătat,
 Să nu iasă vorbe-n sat.

412

Floriciă de pe vale,
 Bădița-i om-harnic tare,
 I-a ieșit norocu-n cale.
 Bădița-i harnic și bun
 I-a ieșit norocu-n drum.

Badiul meu-i tânăr băiat,
 Frumos ca floarea din strat,
 Badiul meu-i tânăr copil,
 Frumos ca un trandafir,

Șuiera-oi și-oi hori,
 Dacă văd lumea cum-i !
 Șuiera-oi și-oi cînta
 Că nu mi-i dragă lumea,
 Dacă m-o lăsat mîndra.

Ce mi-i drag mie pe lume !
 Crenguța cu două prune
 Și badea cu vorbe bune ;
 Crenguța cu două nuci
 Și badea cu vorbe dulci.

Trandafir mîndru din iarbă,
 Drag mi-o fost omu de treabă,
 Trandafir mîndru din fîn,
 Drag mi-o fost omu cel bun.

De-ar fi dor pe cît urît
 N-ar încăpea pe pămînt.
 Dar doru-i mai puținel
 Și-i plină lumea de el.

• Lin, lin, lin, dorule, lin
 Că pe-aicea-i loc străin.
 Tot încet, dorule,-ncet,
 Că pe-aicea-i loc sîcret.

Auleu, măi hoț de dor,
 N-am topor să te omor
 Nici săcure să te tai,
 Să nu mai am nici un bai.

Cine m-o dat dorului
 N-ar muri la casa lui,
 Numa-n fundul codrului.
 Nici pe jos, nici pe țărîină,
 Numai jos pe rogojină.

Te-oi vedea, mîndră, la vară,
 Cu cine-i dormi pe-afară ;

Îi dormi cu dorul tău,
Că cu mine ți-a fost rău !

422

Pînă-i omu tinerel
Se leagă vorba dă el.
Dacă omu-mbătrînește
Vorba se călătorește.

423

Eu cu mîndra duce-m-aș,
Nu mi-ar trebui nănaș,
Nici popă să ne cunune,
Numai noi cu vorbe bune.

424

Gată-te, mireasă, bine,
Că noi venim după tine
Tot cu cară ferecate,
Să te ducem mai departe !
Mai departe, mai în jos,
Unde-i locul mai frumos.

425

Miresucă, miresucă,
Ți se cade cu cunună,
Ca și cerului cu lună ;
Ți se cade cu mărgele,
Ca și cerului cu stele.

Plîngi, mireasă, nu tăcea,
 C-aşa bini nu-i mai avea,
 Cum ai avut la maica.
 De-ai umbla-n căruţ cu cai,
 Bini ca la maică-ta n-ai.

Frumoasă-i mireasa noastră
 Ca o floare din fereastră,
 Are faţa roşuoară,
 Ca o floare de vioară.

Drag îmi este mirele,
 Ca toamna strugurele ;
 Dragă-mi este mireasa,
 Ca şi vara frăguţa.

. Mire, mire după tine
 N-am văzut plîngînd pe nime,
 Da după mireasa noastră
 Plînge frunza de pe tău,
 Inima dint-un flăcău.

Tu, mireasă draga mea,
 Mulțamește-i maică-ta
 Că frumos te-o legănat,
 Tînără te-o măritat.
 Și te-o legănat în fin,
 Și te-o măritat curînd,
 Și te-o legănat la soare,
 Și te-o crescut ca pe-o floare. ,

Drag mi-i mie la ospăț
 Cu oameni din toate părți,
 Și mi-i drag la veselie
 Cu oamenii de-omenie.

Cînd îmi joc mireasa
 Mi se-aprinde inima.
 Mi s-aprinde ca un foc
 Că mireasa-i bosioc.

Mireasă mîndră cu flori,
 Ia-ți gîndul de la feciori,
 Ține-ți gîndul la bărbat,
 Căci cu el te-ai cununat.

Frunză verde de şuvar,
O picat mireasa-n car,
Mirele de bucurie
Rîde pe sub pălărie.

Să trăiască mirele,
Pentru el îi binele,
Să trăiască mireasa,
Pentru ea-i veselia !

Cînd pleacă omul la nuntă
Supărarea toată-şi uită.
Cînd pleacă la nuntă-aleasă
Supărarea-o-nchide-n casă.
Să nu-l vadă nimenea
La nuntă cu voie rea.

Ține, Doamne, veacul bun,
C-acuma plecăm la drum,
Ne ducem pîn-acolea,
Să aducem mireasa.

Ieși afară, soacră mare,
 Și te uită-n răsărit,
 De vezi un căruț gătit.
 În mijlocul carului,
 Este raza soarelui.
 Da nu-i raza soarelui,
 Că-i mireasa mirelui.

La casa de omenie
 Se pot veseli și-o mie ;
 La casa de oameni răi
 Nu se veselesc nici ei !

Cine scutură roua ?
 Feciorii dimineața,
 Când se-ntorc de la mîndra.

Toată lumea-i cu drăguță,
 Numai eu ca cucu-n frunză,
 Toată lumea-i cu nevastă,
 Numai eu ca cucu-n coastă.

Aşa-mi pasă de-o drăguță
 Ca și la codru de-o frunză...
 Pică jos, se vestejește
 Și în locu-i alta crește.

Rabdă, inimă săleacă,
 Dac-ai fost așa buiacă,
 De buiacă ce-ai mai fost
 Ți-a picat norocu jos.

Fost-am om, n-am fost păcală,
 Nime-n lume nu mă-nșală.
 Fost-am om, n-am fost nemică,
 Nime vorba nu mi-o strică.

Fă-mă, Doamne, stîlp de sare
 În virful Dealului Mare ;
 Să mă lingă oile,
 Să mă plîngă mîndrele.

Cînd îi omu necăjit
Să cunoaște pă pășit,
Că pășește cătinel,
Cu năcazu după el.

Cine, Doamne,-a mai văzut
Grădină fără pîrlaz,
Om tînăr fără necaz ;
Grădină fără cărări,
Greșală fără muștrări ?

Tînăr am fost ca vinarsul
Și m-o-mbătrînit năcazul.
Tînăr am fost ca răchia
Și m-o-mbătrînit beția.
Tînăr am fost ca și berea
Și m-o-mbătrînit muierea.

Eu mănînc muguri de tisă
Și mi-e lumea tot deschisă,
Eu mănînc muguri de fag
Și trăiesc unde mi-e drag.

450

Frunză verde-a pomului,
Scumpă-i mintea omului.
Cine ș-o știe păstra
Ajunge bine cu ea.

451

De-ar avea pizmașii rînd,
Face-m-ar cenușe-n vînt.
Dară nici eu nu mă las,
Bătut de vînt și năcaz.

452

Binele de mine fuge,
Răul dinapoi m-ajunge.
Binele fuge de mine,
Răul dinapoie vine.

453

Faină-i mîndra-n sărbători
Dacă pune-un car de flori,
Ș-o oală de rumenele,
Ș-o căruță de inele.

Am o mîndră ca și-o cruce
 Și la lucru n-o pot duce.
 Dimineăța-i roua mare
 Și se udă pe picioare.
 La amiazi e soare-nalt,
 Nu poate lucra de cald.
 Colo, cam pe la ojină,
 O pișcă țîțari de mînă.
 Sara, cînd se răcorește,
 Zice că se ostenește.

Măieran mîndru și creț,
 Mîndru gazdă și măreț,
 Du-l în tîrg că n-are preț;
 Du-l în tîrg că nu-l ia nime.
 Ca și grîul cu tăciune.

La casa cu birnele,
 Stau fete, bătrînele,
 Și își fac cocuri pe frunte
 Ca ciupercile pe munte !

Pentru-un pic de loc de șură,
 Luai fata știrbă-n gură.
 Pentru-un pic de loc de casă,
 Luai fata cea rămasă.

N-am ce face dacă-s hîd,
Nu mă pot băga-n pămînt.
'Am noroc că-s cam drăcos
Și trăiesc ca cel frumos.

Am un drăguț cît un ied,
Sare-n iarbă nu-l mai văd.
Trag nădejde c-a mai crește
Cînd va prinde mîța pește.

Nevasta care iubește
Se preface că bolește ;
Zace, doarme și bocește,
Da la drăguț se gîndește.

Frunză verde de pe pom,
Te-am iubit și n-ai fost om,
Ai fost o gură căscată,
Că ne-a știut lumea toată.

Poți fi, nană, ca și bradu
 Dacă nu-ți este bun capu.
 Poți fi de la brad în sus,
 Dacă n-ai minte de-ajuns,
 Mintea rea și blăstămată,
 La multe te-adună-ndată.

Zis-a mîndra că n-aude,
 Țipurind fie de unde.
 Aude ea pe dracu,
 Poate ȝipurea altu.

Harnică-i nevasta mea,
 Harnică-i dracu s-o ia,
 Că-ntr-o lună, ȝese-o lînă
 Și-ntr-un an, ȝese-un suman.

Dragu-mi-i paharu plin,
 Badea tînăr, nu bătrîn;
 Dragu-mi-i paharu ras,
 Badea tînăr, nu rămas.

Trandafir crescut în fîn,
 Rău îmi stă june bătrîn ;
 Trandafir crescut în iarbă,
 Rău îmi stă june cu barbă !

Multe fete îmi zic mut
 Că nu vreau să le sărut.
 Da, sărute-le pozna,
 Că-s bătrîne ca mama.

Frunză verde de ludai,
 Bătrînă nană-mi luai,
 De-o sută și nouă ai,
 Nu poate roade mălai.

Lumea nu-i a domnilor,
 Ci-i a noastră, a proștilor !

Nu-mi dau mintea cît o port
 De binele unui grof ;
 Nu-mi dau mintea cît o am
 De binele unui șpan.

Frunză verde-a fagului,
 Grea-i viața săracului,
 Sărăcie și tu, dor,
 N-am cuțit să vă omor,
 Nici secure să vă tai,
 Să nu-mi faceți numai bai.

Decît slugă la ciocoi,
 Mai bine cioban la oi,
 Cu capul pe mușuroi,
 Să umblu din stîină-n stîină
 • Și să gust brînză de-i bună.

Decît slugă la popa,
 Mai bine să bați doba.
 Că doba-i a satului,
 Iar popa-i a dracului.

Răule, birăule,
 Poarte-ți mîța căruța,
 Să-ți moară birăița
 Și te mînce temnița.
 Că n-ai umblat cu dreptate
 Cînd mi-ai pus borneu-n spate !

Decît slugă ori cociș,
 Mai bine la oi pe Criș.
 Să iubesc cîte-o crișană
 Cu păpuci cu cătaramă.

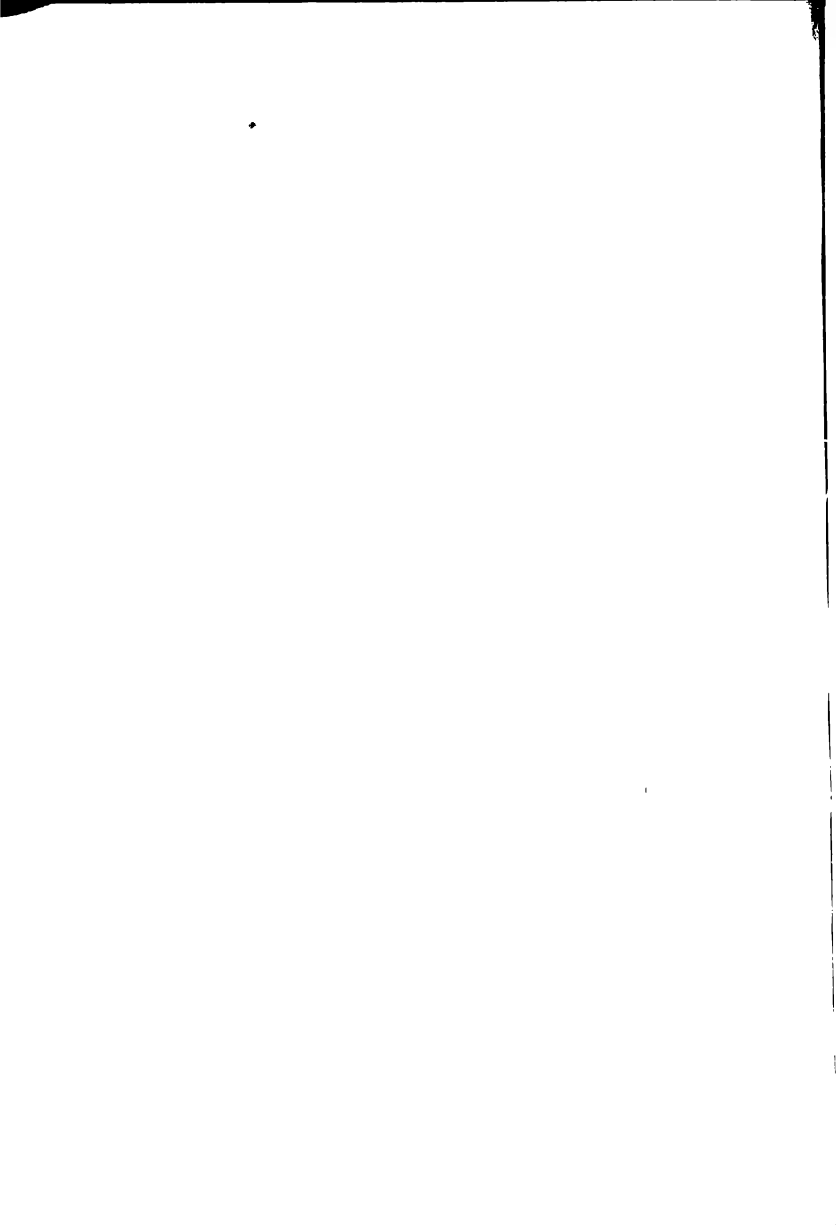
Săracă țară-a Vidrii,
 Bună-ai fost de-a te-ntîlni
 Vara-n tîrgul Găinii !

Cine nu-și iubește satul
 Mînce-l jalea și banatul,
 Că și eu mi l-am lăsat —
 Multă jale m-a mîncat.

Oșanu-s, oșan-oi si
 Batîr cît oi cătăni,
 Oșănia nu o lăs,
 De m-ar tine cu ovăs.

N-aş da omenia mea
Pe averea altuia.
Plugul ară în pământ,
Omenia ajunge mult.
Ruşinea este bogată,
Cinstea-i om cine o poartă.

III. LIRICA NOUA



a) CÎNTECE NOI

480

— Soare, soare, sfinte soare,
Vatră de foc călătoare,
De n-ai răsări în zori
N-ar fi cîmpul plin de flori,
Nici imașe cu miori.
Soare, soare luminos,
Cînd te lași pe plai în jos
Dai căldură și lumină,
Grîul mi-l ridici din tină.
Soare, de n-ai răsări,
Omul pe pămînt n-ar fi ;
S-ar întinde peste viață
Numai negură și ceață.
Soare, soare, sfinte soare,
De ce ți-e cu supărare ?
— Supăratu-s, supărat,
Că pe pămînt mi-am aflat,

Un alt soare ce luminează,
Oamenii la el se-nchină.
— Bucură-te, sfinte soare,
Nu-ți fie cu supărare,
Că lumina ce s-arată
Nu-i luminează-nșelătoare,
Pentru tot omul răsare.
Unde cade a ei rază
Oamenii se-nseninează.
Tu creșteași grâul în țară
Pentru oameni de ocară,
Dar astăzi luminează-l crește
Pentru ăl care muncește :
Că lumina care spui
E raza partidului.

481

Bucură-te, trandafir,
Nu mai dăm domnilor bir,
Că partidu ne-a-nvățat
Și de boieri am scăpat.
Și-acu partidu-ascultăm
Și bine o să umblăm.
Ne-om face viața mai bună
Și țara ca o cunună,
Cunună cu floricele,
Nu te-nduri să cați la ele,
Cunună cu flori bogate,
Cum n-or fi pă lume alte,
Cu flori dalbe, înflorite,
Cu rouă de-argint stropite,
În răsărit aurite,
Și să zic privind la ea !
— Doamne, mîndră-i țara mea !

Frunză verde și una,
 Bate vîntu cetina,
 Gîndul meu mă bate-așa
 Și mă-ntreabă inima
 Partidu cum l-aș cînta,
 Partidului ce-aș cînta ?
 I-aș cînta de dor și drag
 Și i-aș spune că mi-i drag,
 I-aș cînta de dor din frunză,
 Cîntecul să mi-l auză.

Frunză verde mure coapte,
 Eu cu partidu sînt frate,
 Că el îmi face dreptate,
 La dreaptă cale mă scoate.
 Mă-nvață să merg departe,
 Necazu să-l dau la spate.
 Și-o spun să se știe bine,
 Mie cu el nu mi-i rușine,
 Că are grijă de mine
 Și mă duce către bine.
 Și iar verde-a bobului,
 Mulțumesc partidului,
 Partidului, fratelui,
 Și la toți fruntașii lui
 Că mi-a-ntins mîna frățește,
 Drumul mi-l călăuzește.
 Și facem noi, frații lui,
 Cînte colectivului :

Să se ştie-n țara toată
Că trăim ca niciodată,
Inima lui cum ne-arată
Să trăim ca niciodată.

484

Am trăit o viață, frate,
Și de carte n-avui parte,
Că biata-mi copilărie
Am trăit-o-n slugărie.
Bătut de vînt și de ploi,
Văzînd de oi la ciocoi.
După ce-am făcut armata
Am muncit și eu cu tata,
Arînd la ciocoi moșia
Ca să-ntîmpin sărăcia ;
Dar acum, cînd sînt bătrîn
Îmi veni și ceasu-ăl bun :
Partidul Muncitoresc
Mă-nvață ca să citesc,
Pămîntul cum să-l muncesc,
Traiul nou să mi-l trăiesc.

485

Codrurile cu frunză lată,
Chinuiți am fost odată
Că munceam pe la bogați,
Goi, goluți și nemîncăți.
Cît au plîns aște ochi bătrîni,
Se umpleau șapte fîntîni ;
Cît mi-au mers picioarele,

Călcăm, Doamne, soarele ;
Cît au trudit aste mîini,
Strîngeam nouă munți de pîini ;
Nouă munți, șapte coline,
Dar a fost amar de mine,
M-adăpam cu lăcrimioare
Și dormeam tot în picioare,
Învelit cu supărare.
Codrule cu frunză mică,
Astăzi lacrimi nu mai pică,
Și muncesc cu satu-ntreg
Și pentru mine culeg ;
Muncesc cu satu-mpreună
Și trăiesc cu voie bună.
Codrule, frunză mărunță,
Viața mi se pare nuntă ;
Omu-i mire tinerel,
Fericirea stă cu el,
Anii, primeniți nuntași,
Și partidul drag e naș.

486

Foaie verde foi și-o fragă,
Hai la muncă, frate dragă,
Hai să dregem plug și coase,
Să arăm holde mănoase.
Azi i-a noastră toată glia,
Carul, boii și moșia.
Mai muncim un an ori doi
Tot cu plugul și cu boi...
Nici atît n-o să mai treacă,
Vom munci grădini ogoare,
Nu cu plug, ci cu tractoare.

Și-o s-avem recoltă bună —
Toată lumea să ne spună :
Să trăiască-a noastră țară,
Republica Populară !

487

Și-acuma-i anul șaizeci,
Lăsăm obiceiul vechi,
Facem obiceiie noi,
Nu muncim tot cîte doi,
Că muncim unul cu altul,
Dimpreună cu tot satul.
Nu ne mai trebe ciocoi,
Pămîntul ni-l muncim noi.
Că Republica-așa vrea :
Noi să trăim bine-n ea ;
Și Republica iubește
Pe omul care muncește.

488

Cine-aude gura mea
Poate ști, poate vedea,
Cum îi și inima mea ;
Că a mea inimă-i plină
De dor și de voie bună.
Și eu sînt așa cum sînt
Că trăiesc bine și cînt,
Și muncesc cu crezămînt
C-acuma-n Republică sînt —
Și-s într-însa ca acasă
Inimioara mi-i voioasă,
Nu ca altădată arsă.

Foaie verde fir sulfină.
 Dobroge, mîndră grădină,
 Neaua vremii s-a topit
 Și tu ai întinerit,
 Și-oi întineri mereu,
 Ca un mugur verde, greu.
 Dobroge, frumoasă fată,
 Ce tristă mi-ai fost odată !
 Lacrimile ți-au ars fața
 Și te-mbrobodeai cu ceața,
 Ceața sărăciei, deasă,
 Ca și frunza de pe leasă.
 Plînsul mult ți-a fost amar,
 Inima friptă pe jar.
 Dobroge, mîndră copilă,
 Astăzi nu ți-i traiu-n silă,
 Că odată s-a pornit
 Vîntișor nepotolit,
 Și-a fost vîntul fermecat,
 Răul tot l-a retezat
 Și l-a dus de l-a-ngropat
 În cetatea lutului,
 Din fundul pămîntului,
 Acolo să putrezească,
 Oameni să nu mai pălească
 Și să nu-i mai necăjească.
 Dobroge, mîndră grădină,
 Mult mi-ești frumoasă și plină,
 Și întinerești mereu,
 Ca un mugur verde, greu.

Foaie verde trei cicori,
 Bărăgan, pământ cu flori,
 Porți la sînul tău comori.
 Fiecare sat ș-o floare
 Mîndră și mirositoare,
 Cu mireasmă-mbătătoare ;
 Cine pe-aici se petrece,
 Nu-i mai vine să mai plece,
 C-au venit timpuri, venit,
 Și-are omul trai tihnit,
 Că sînt colectivele
 Cît pe cer sînt stelele.
 Bărăgan, pământ cu flori,
 Harnici sînt ai tăi feciori,
 Harnice-s și fetele
 Că se duc cu cetele
 Și muncesc pe cîmp mănos
 Să crească rodul frumos,
 Ca s-ajungă țara toată
 Mai frumoasă, mai bogată.

Vînt colindă și vînt bate
 Peste tirguri, peste sate,
 Pînă-n colțuri depărtate.
 Bate vînt care trezește,
 Bate vînt ce dezmoștește
 Și pădurea, și izvorul,
 Împrimăverind poporul...
 Și mai bate vînt de gheață
 Pentru-acel ce vrea să-nhațe
 Sporul nostru și lumina,

Nouă să ne lase tina.
Bate, vîntule, mai tare,
Pîn' ce-oi spulbera răzoare,
Să rămîie-o holdă mare
Pentru lumea muncitoare.
Colindă, vîntule, bate,
Peste tîrguri, peste sate.

492

Foaie verde-o viorea,
Lucrez la mașina mea,
Lucrez și eu mult doresc
Norma să o depășesc !
Eu leg fire ne-ncetat,
Alergînd din cap în cap.
Mașina uruie ca basu,
Bobinele se-nvîrt ca ceasu.
Drag mi-e să privesc mașina,
Dragă mi-e ca și lumina.
Și eu muncesc cu tot sporul,
Și ea mie-mi duce dorul...
Foaie verde tămîioară,
Drag mi-e să fiu lucrătoare,
Lucrătoare
 țesătoare
Pentru lumea muncitoare !
Foaie verde și-o lalea,
Drag mi-e la mașina mea,
Căci motorul se-nvîrtește,
Nicidecum nu se oprește.
Și eu mă simt fericită
Că-i pentru țara iubită.

Noi cu toții să muncim,
Socialismul să-l clădim !
Eu muncesc cu drag și spor
Pentru patrie și popor.

493

Foaie verde de gutui,
Tare-i forța omului,
Că pe vînt mi-l potolește,
Gerul crunt mi-l ogoiește,
Steaua-n sticlă o-nvelește
Și-o coboară în fereastră
S-aurească tinda noastră.

494

Cît îi uzina de mare,
Numai două drumuri are...
Pe unul merge motorul,
Pe unul neica cu dorul,
Dar pe drumul cel de sus
Merg motoare și-autobuz.

495

Zii, Griguță, numa' zii,
Pîn' s-o rupe arcu-n trîi
Și grumazu ceterii ;
Că-s Văsîiu Budului,
Omul colectivului,
Nu-mi dau cîntea nimăruî.

324

Dragă mi-e mie viața,
Cum îi cucului frunza,
Sus la munte-n Goroha.
Cucu cîntă prin stejar,
Nu mai sînt în sat jăndari ;
Cucu cîntă-n meri oltoani,
Am scăpat de bocotani.
Zii, Griguț, cu cetera,
Cîntece pînă-i lumea,
Să răsune țara mea !

496

De unde cununa pleacă ?
De la holdă secerată...
Rămîn clăile-rînduț
Ca soldații în Băiuț.
Cununa trebe udată
Cu palincă, nu cu apă,
Că cununa mi-i de grîu,
Din holdă pînă la brîu.
Foaie verde castravete,
Cununa moare de sete.
Ori nu sînt feciori în sat,
Cununa s-o fi udat ?
Cununa de om uda,
Roadă bună om avea,
Și-om umplea hambarele
Cu grîul ca soarele,
Om avea rodul bogat,
Că satul ni-i colectivizat.

Frunzucă verde din vie,
 Drag mi-e la gospodărie,
 Că vin seara de la cîmp,
 Văd lanu de grîu frumos,
 Suflă-l vîntu-n sus și-n jos ;
 Mai îl suflă cătă soare,
 Drag mi-e că nu văd răzoare
 Frunză verde și una,
 Bine-mi place a lucra
 Pămîntul tot o tarla,
 Că toți lucrăm împreună,
 Și sîntem cu voie bună ;
 Merem la lucru cîntînd
 Și iar venim fluierînd ;
 Fluierînd cu voie bună
 Dacă lucrăm împreună.

Cînd răsare soarele,
 Rîd pe cîmp tarlalele ;
 Toate colectivele
 Parcă sînt miresele
 Cînd se pornesc nunțile.
 Rîd în zare, rîd la soare
 Sute, sute de tarlale ;
 Peste tot e veselie
 Și în sate, și pe glie,
 Că avem gospodărie
 Și-am scăpat de sărăcie,
 Și trăim în bucurie
 Cu cinste și omenie.

Cîtu-i Maramurășu,
 Nu-i oraș ca Sighetu,
 Nici fecior ca eu și tu !
 Maramureș mititel,
 Multă dragoste-i în el.
 Sătmarul, cîtu-i de mare,
 Nici o fată drăguț n-are ;
 Sighetu-i oraș micuț,
 Toată fata-i cu drăguț.
 Cîte flori pe Iza-n sus
 Toate cu mîndra le-am pus.
 Cîte le-am pus pînă-n prînz
 Toate-s mîndre și s-au prins ;
 Cîte le-am pus pînă-n cină
 S-au uscat din rădăcină ;
 Cîte le-am pus pînă-n seară
 Toate bine se uscară.
 Cîtu-i Mara și Iza,
 Nu-i fată ca și mîndra !
 Cîtu-i Maramurășu,
 Nu-i fecior ca și Pătru,
 Drăgucior ca și mîndru.
 Nu-i fată ca și Mărie,
 Ce lucră-n tovărășie,
 Cu oameni de omenie.

Cîte flori pe Mara-n sus
 Toate cu mîndra le-am pus ;
 Mară, valurile tale
 Dus-au dor și dus-au jale.

Mară, pă marginea ta
Crește grîul și iarba,
Înfloare colectiva.
— „Dorule, de unde vii ?”
— „De pe Mara și Gutii.”
Eu nu cînt că știu cînta,
Da mi-i dragă viața :
Viața nouă, fericită,
De necazuri mi-i ferită,
Și mi-i țarina rodită.

501

Foaie verde ca bobu,
Alătura cu drumu
Ară badea cu plugu,
Cu plugu, cu tractoru.
El ara și semăna,
Repejor treaba găta
Și din gură cuvînta :
— Să te faci, grîule, faci
Ca iarba vara-ntre fagi,
Ca să nu mai fim săraci.
Să crești cînd îi fi de coasă,
Ca mîndra mea de frumoasă,
Rod bogat din tin' să iasă.
Să stai frumos la legat
Ca mîndra la sărutat.
Să fii grîu cu mare spor,
Ca și a mîndruții dor,
Să aibă-ntregu popor.

b) STRIGĂTURI NOI

502

Din uzine, din ogoare
Stăm cu fața către soare ,
Azi horim și nu ne pasă,
Căci stăpîni sîntem acasă.

503

Să știi, mîndră, că m-am scris
În Partidul Comunist ;
C-am scăpat de ciocoime,
Și de-amu om trăi bine.

504

Foaie verde de mohor,
Sînt mîndru că-s muncitor,
Muncesc dornic și cu spôr,
Și la plug, și pe tractor.

505

Foaie verde busuioc,
Haideți, fetelor, la joc
Să jucăm cu voie bună
În Republica Română !

506

Mindru îi colectiv ;
Înflorească ca macu.
Roadele să-i fie pline,
Că nouă ne-a si mai bine.

507

Frunză verde și una,
Dragă mi-i amu lumea ;
Dragă mi-i, bine-mi tignè
Cu oameni de seama mè.

508

Bată-l focu de cămin,
Numai de feciori îi plin
Și de fete frumusele,
De mă prăpădesc cu ele !

509

Vino, frate, hai încoace,
Să luptăm noi pentru pace.

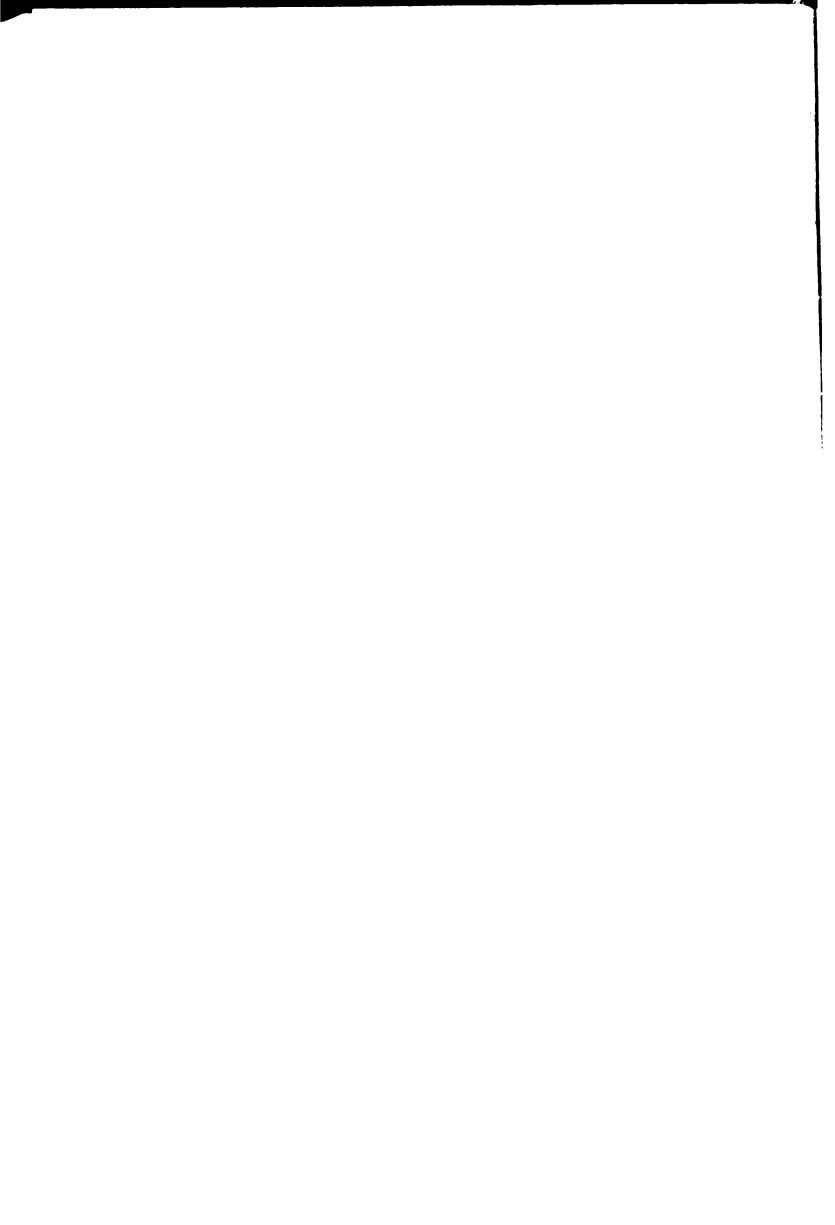
Cine dorește război
Să-l băgăm sub mușuroi.
Pământul le-nchidă gura,
Să le stîrpească făptura.

510

Haideți să ne veselim,
C-am scăpat de-amar și chin.
Hora păcii s-o-ncegem,
Noi războaie nu mai vrem.

511

Pentru pace și dreptate
Mîna dăm frate cu frate,
Muncitori și muncitoare
Din uzine și ogoare.



GLOSAR

Adeu, s.n. — tun.

Aldui, vb. — a binecuvînta.

Areu, s.n. — alior, „laptele cucului“.

Bărc (berc), s.n. — pădure.

Bărnăc, adj. — oacheș.

Belteu, s.n. — leagăn.

Bilă, adj. — bălană.

Borneu, s.n. — raniță.

Bugăt, adv. — mult, destul.

Buhaș, s.n. — brădeț.

Buiac, adj. — zburdalnic, neastîmpărat.

Căpări, vb. — a da un avans, a arvuni.

Căpuși, vb. — a înmuguri.

Chindeu, s.n. — năframă, ștergar.

Ciolpan, s.n. — trunchi de arbore fără crengi.

Ciopor, s.n. — ceată, cîrd.

Ciutruc, s.n. — ciot.

Clăbăț, s.n. — căciulă.

Clöp, s.n. — pălărie.

Cociș, s.m. — căruțaș, vizitiu.

Colduș, s.m. — sărac, cerșetor.

Conac, s.n. — popas.

Copârșeu, s.n. — sicriu, coșciug.

Cotătoare, s.f. — oglindă.

Coșurcă, s.f. — coș.

Creștari, s.m. — cristal.

Crosnic, s.f. — sarcină (mai ales de lemn sau de
vreascuri).

Daica, s.f. — mîndra.

Dirimă, s.f. — inimă.

Dobîrși, vb. — a sfîrși, a o duce la capăt.

Fîrez, s.n. — ferăstrău.

Fîlău, s.n. — firet, găitan.

Gubă, s.f. — suman.

Harimbașă, s.m. — căpitan de haiduci.

Hătău, s.n. — jgheab, vălău.

Imurluc, s.m. — suman, haină înflorată cu găitane.

Iosag, s.n. — avere, bogăție.

Jicii (*hîcîi*), vb. — a alunga.

Lileagă, s.f. — liliac, crin.

Lătoc, s.n. — scoc, jgheab de lemn prin care trece apa
la moară.

Ludaie, s.f. — dovleac.

Măros, adj. — mîndru, frumos.

Moșoaică, s.f. — ulcică de lut.

Mulît, adj. — înnămolit.

Naica, s.m. — badea.

Naramzie, adj. — de culoarea naramzei (portocalei).

Năsădit, adj. — închegat.

Oloi, s.n. — ulei.

Oltoană, s.f. — altoi, pom tânăr.

Păioară, s.f. — pînză albă avînd cusute la capete diverse motive.

Piscoale, s.n. — parte a morii, deschizătură a coşului prin care curge făina.

Poşoron (*poşor*, *poşor*), s.n. — purcoi, grămadă de fîn.

Priloagă, s.f. — pîrloagă, pămînt nelucrat.

Rîf, s.n. — măsură de lungime (asemănătoare cotului).

Roşteu, s.n. — gratii, împrejmuire de uluci în faţa casei.

Rudă, s.f. — oişte, prăjină.

Sălie, s.f. — giulgiu, vâl subţire.

Sferderă (*ferdelă*), s.f. — baniţă.

Solovîrv, s.n. — tei.

Stobor, s.m. — împrejmuire de uluci.

Şinor, s.n. — şiret, găitan.

Şod, adj. — poznaş, glumeţ.

Şomar, s.m. — pădurar.

Şohan, adv. — niciodată.

Şpan, s.m. — prefect.

Tas, s.n. — taler.

Temeteu, s.n. — cimitir.

Tidru, s.m. — tuia.

Tismaş, adj. — pizmaş, duşman.

Tivlichie, s.f. — pieptar cusut cu fir şi cu mătase.

Țolină, s.f. — zdreanță, femeie rea.

Ujină (ojină), s.f. — masă după amiază (cam pe la ora 5).

Varmeghe, s.f. — județ.

Vărdină, s.f. — gardul care împrejmuește fântina.

Vijniță (vrajniță), s.f. — poartă.

Zăhăi, vb. — a stingheri.

Zuncă, s.f. — dor aprins.

BIBLIOGRAFIE *

- 1 *Albina*, foaie săptămînală pentru popor, Bucureşti (A) : 148, 196.
- 2 Alecsandri, V., *Poezii populare ale românilor. Adunate şi întocmite de...*, Bucureşti, 1866 (V. A.) : 1, 13, 16, 32, 38, 42, 45, 49, 57, 73, 74, 166, 174, 237, 271, 295, 303, 344, 346, 362.
- 3 *Antologie de literatură populară*, vol. I (Poezia), Editura Academiei R.P.R., Bucureşti, 1953 (A.l.p.) : 11, 40, 46, 55, 63, 129, 142, 157, 327, 454, 474.
- 4 *Antologie folclorică din Ținutul Pădurenilor (Hunedoara)*, Editura muzicală a Uniunii compozitorilor, Bucureşti, 1959 (A.f. Ț.P.) : 203.
- 5 *Anuarul Arhivei de folclor*, Academia Română, Cluj, Bucureşti (1932—1945) (A.A.F.) : 469.
- 6 *Arhiva Institutului de etnografie şi folclor din Bucureşti* (A.I.E.F.B.) : 124, 125, 141, 145, 146, 149, 156, 229, 358.
- 7 Balş, Ț., *Pe-un picior de plai — folclor poetic contemporan*, Bucureşti, 1957 (T.B.) : 24, 75, 116, 314, 480, 481, 482, 483, 488, 491, 501.

* În paranteză se dă abrevierea fiecărui titlu, necesară pentru descifrarea indicelui bibliografic ce se publică în continuare. De asemenea se indică numerele de ordine ale poeziilor selectate în antologie, la fiecare lucrare.

8. Baroană, N., *Folclor din Muntenia* (col. inedită), (N.B.) : 308.
- 9 Bartók, Béla, *Volksmusik der Rumänen von Maramureș*, München, 1923 (B.B.) : 3.
- 10 Bărbulescu, Corneliu, *Creația nouă de cîntece populare* (în *Studii și cercetări de istorie literară și folclor*, an. I, 1952, nr. 1—4) (C. Băr.) : 505, 511.
- 11 Bibicescu, I. G., *Poezii populare din Transilvania*, București, 1893 (I.G.B.) : 200, 255, 262, 312.
- 12 Bîrseanu, A., *Snoave, cimilituri, povestiri*, Sibiu, 1925 (A.B.) : 380, 381.
- 13 Bîrlea, Ion, *Cîntece poporane din Maramureș*, vol. II, București, 1924 (I.B. II) : 94, 245, 301, 345.
- 14 Bologa, Vasile, *Poezii populare din Ardeal*. O mie de bucăți culese între anii 1927—1944, Sibiu, 1936 (V.B.) : 318, 409.
- 15 Bornemisa, S., *Dor și jale. Cîntece populare*, Cluj, 1926 (S.B. I) : 9.
- 16 Bornemisa, S., *Cele mai frumoase ! Poezii populare spicuite de...*, Cluj, 1929 (S.B. II) : 267.
- 17 Bornemisa, S., *O sută patru chiuituri de la joc*, Cluj, 1926 (S.B. III) : 296.
- 18 Bocșa, E. A., *Poezii populare din granița Năsăudu'ui*, Sibiu, 1934 (E.A.B.) : 204.
- 19 Brăiloiu, C. N., *Treizeci de cîntece populare*, București, 1927 (C.N. Br.) : 305.
- 20 Bud, Tit, *Poezii populare din Maramureș*, București, 1908 (T. Bud) : 106, 208, 350.
- 21 Canianu, M., *Poezii populare*, Iași, 1888 (M. Can.) : 10.
- 22 *Centenarul revoluțiunei române de la 1784* (Horia, Cloșca și Crișan), București, 1884 (C.r.r.) : 53, 54.

- 23 Cernea, Gh., *Floricele din jurul Cohalmului. Poezii populare din Ardeal. Culese de...*, București, 1929 (G. Cer. I) : 392, 413.
- 24 Cernea, Gh., *Doine de dragoste din regiunea Cohalmului, jud. Tîrnava-Mare*, București, 1931 (G. Cer. II) : 176, 205.
- 25 Cernea, Gh., *Strigături de joc din județul Sibiu, Sibiu*, 1941 (G. Cer. III) : 450.
- 26 Cernea, Gh., *Strigături de ospăț din comuna Paloș, jud. Tîrnava-Mare*, București, 1931 (G. Cer. IV) : 426, 427, 431, 432, 434.
- 27 Cîușanu, G. F., G. Fira și C. M. Popescu, *Culegere de folclor din jud. Vîlcea și împrejurimi*, București, 1928 (C., F. și P.) : 86.
- 28 Cîușanu, G. F. și Marg. Budălănescu, *Frunză verde. Literatură populară oltenească. Culeasă de...*, Rîmnicul-Vîlcea, 1938 (C. și B.) : 186.
- 29 Ciobanu-Plenița, C., *Cuvîntări adînci. Cîntece din vechime, culese dintr-un colț al Olteniei*, Craiova, 1909 (C. Ciob.-P.) : 219, 341.
- 30 Cioara, T. I., *Folclor din Țara Oașului, Maramureș și Chioar*, Deva, 1940 (T.I.C.) : 407, 477.
- 31 Ciorogariu, P., *Cîntece din popor. Versuri și muzică adunate de...*, București, 1909 (P.C.) : 335.
- 32 Ciuncanu, I. D., *Doine și alte cîntece*, Craiova, 1919 (I.D.C.) : 113.
- 33 *Cîntece de luptă*, Editura muzicală a Uniunii Compozitorilor, București, 1959 (C.d.I.) : 7, 365, 367, 368.
- 34 *Cîntece de pretutîndeni*, Cluj, 1934 (C. d. pret.) : 184.
- 35 *Cîntece din popor* (Colecția „Cartea Vieții”), București, 1928 (C. d. p.) : 228, 292.
- 36 *Cîntecele Iancului pe care le cîntă poporul în părțile Ardealului*, Blaj, 1922 (C. Iancului) : 58.

- 37 *Cîntece muncitorești*, București, 1946 (C. m.) : 366.
- 38 *Cîntecele oamenilor muncii*, Editura „Scînteia“, București (C. o. m.) : 369, 371.
- 39 *Cîntece populare noi*, Editura muzicală a Uniunii Compozitorilor, București, 1959 (C. p. n.) : 484, 485, 486, 489, 490, 493, 497, 498, 508.
- 40 Cocișiu, Ilarion, *Folclor muzical din jud. Tirnava-Mare* (schiță monografică), Sighișoara, 1944 (I. C.) : 242.
- 41 Costăchescu, M., *Cîntece poporane* (col. inedită) (M. C.) : 2, 87, 122, 128, 247.
- 42 Costin, L., *Strigături la joc*, Timișoara, 1927 (L. C.) : 372, 408, 461.
- 43 Densusianu, Ovid, *Graiul din Țara Hațegului*, București, 1915 (O. D. I.) : 44.
- 44 Densusianu, Ovid, *Flori alese din cîntecele poporului*. Culegere întocmită de..., București, (O. D. II) : 153, 172, 364.
- 45 *Doine, cîntece, strigături*, Editura de stat pentru literatură și artă, col. B.p.t., București, 1955 (D.c.s.) : 39, 68, 89, 108, 115, 154, 164, 183, 227, 306, 307, 313, 329, 336, 339, 359, 370, 492.
- 46 Dumitrașcu, N. I., *Flori de cîmp*, Birlad, 1914 (N.I.D.) : 264.
- 47 Eminescu, M., *Literatură populară*. Ediție comentată de D. Murărașu, Craiova, f.a. (M.E.) : 17, 72, 85, 121, 185, 238, 285, 286, 353, 398.
- 48 *Foaia poporului*, Sibiu, 1892 ș.u. (F.p.) : 20, 29, 30, 80, 97, 140, 204, 217, 231, 253, 273, 281, 304, 323, 360.
- 49 *Folclor din Transilvania. Texte alese din colecții inedite*. Ediție îngrijită de Ioan Șerb ; Editura pentru literatură, București, 1962, 2 vol. (F.T.) : culegere de Ioan Șerb și Domițian Cesereanu (I.Ș. și D.C.) : 12, 28, 60, 61, 64, 92, 95,

- 109, 118, 143, 212, 214, 284, 287, 288, 385, 405, 415, 418, 419, 447, 452, 453, 475, 476.
- Gh. Vornicu* (G.V.) : 19, 22, 105, 152, 193, 194, 277, 279, 289, 391, 403, 410, 417, 451, 468, 479.
- Vasile T. Doniga* (V.T.D.) : 41, 101, 135, 138, 199, 254, 258, 266, 324, 384, 440, 462, 463, 473, 478, 509.
- Aurel Millea* (A.M.) : 59, 79, 130, 274, 343.
- Dumitru Pop* (D.P.) : 67, 71, 81, 96, 107, 110, 136, 144, 240, 251, 260, 340, 342, 425, 429.
- Nechifor Mihuța* (N.M.) : 84, 98, 131, 137, 139, 150, 235, 243, 278, 282, 334, 494.
- Nicolae Jula* (N.J.) : 83, 448.
- Gh. Cernea* (G. Cer.) : 112, 119, 147, 151, 155, 272, 275, 283, 302, 315, 330, 356, 375, 378, 383, 387, 411, 412, 424, 428, 430, 436, 437, 438.
- Petre Lenghel-Izanu* (P.L.I.) : 132, 133, 239, 241, 259, 276, 300, 325, 326, 414, 420, 445, 455, 470, 471, 499, 500, 503, 506, 507, 510.
- N. I. Dumitrașcu* (N.I.D.) : 248, 389, 400, 421, 435, 439.
- Ion Dezmireanu* (I.D.) : 244, 268, 316, 442, 458, 465, 467, 487, 496.
- Ion Bogdan* (I.B.) : 257, 311, 322, 393, 423, 449.
- 50 *Friedwagner, Mathias, Rumänische Volkslieder aus der Bukowina*, 1 Bd. Liebeslieder, Würzburg, 1940 (M.F.) : 169, 182, 188, 230, 249, 265, 299, 317.
- 51 *Hodoș, Enea, Poezii populare din Bănat*, vol. I, Caransebeș, 1892 ; vol. II, Sibiu, 1906 (E.H.) : 180, 213.
- 52 *Ionașcu, N. I. și M. St. Mîndreanu, Poezii populare și descîntece*, Alexandria, 1897 (I. și M.) : 165.
- 53 *Izvorașul* — Revistă muzicală populară, Bistrița (Mehedintși), București (I) : 4, 27, 120.
- 54 *Jarnik, Dr. I. Urban și A. Bîrseanu, Doine și strigături din Ardeal*, București, 1885 (I.U.J. și A.B.) : 33, 126, 202, 218, 225, 320, 348, 373, 374, 388, 466.

- 55 Jianu, Const., Dumitrașcu-Surupăceanu, Gr., *Cîntece și strigături*, R.-Vilcea, 1935 (C.J. și Gr. D.-S.) : 377, 402.
- 56 Marian, S. Fl., *Hore și chiuituri din Bucovina*, București, 1911 (S.Fl.M. I.) : 7, 354, 376, 386, 390, 394, 416, 441, 443, 444, 459.
- 57 Marian, S. Fl., *Poezii populare române*, vol. II, 1875 (S. Fl. M. II) : 21, 35.
- 58 Marian, S. Fl., *Poezii populare despre Avram Iancu*, Suceava, 1900 (S. Fl. M. III) : 62.
- 59 Marian, S. Fl., *Satire populare române*, București, 1893 (S. Fl. M. IV) : 347, 349, 363.
- 60 Mîndrescu, S., *Literatură și obiceiuri populare din comuna Rîpa-de-Jos, comitatul Mureș-Turda (Transilvania)*, București, 1892 (S.M.) : 8.
- 61 *Monografia județului Tîrnava-Mare*, Sighișoara, 1943, (M.j. T. M.) : 77, 94.
- 62 Muntean, G., *Folclor din Suceava*, Editura de stat pentru literatură și artă, col. B.p.t., București, 1959 (G.M.) : 78, 88, 90, 91, 134, 181, 220, 223, 333, 352, 401, 456, 460.
- 63 Niculescu-Varone, G. T., *Folclor românesc din Ardeal, comuna Nadășu plasa Huedin, județul Ciuj*, București, 1935 (N.Var.) : 379, 422, 446.
- 64 Nijloveanu, I., *Folclor din Muntenia în Folclor din Oltenia și Muntenia*, vol. V, (col. inedită) (I.N.) : 66.
- 65 Onișor, Victor, *Doine și strigături din Ardeal*, culese și publicate întocmai cum le zice poporul, partea I, Iași, 1890 (V.O.) : 236.
- 66 Pamfile, T., *Cîntece bătrînești. Doine. Muștrări și bleștete. Din lucrările postume*, Tecuci, 1926 (T. Pam. I) : 263.
- 67 Pamfile, T., *Cîntece de țară*, București, 1913 (T. Pam. II) : 43, 51, 52, 69, 70, 102, 158, 159, 160, 161, 168, 175, 178, 189, 197, 351, 464.

68 Pann, Anton, *Spitalul amorului sau Cîntătorul dorului*. Broșurile 1—6, București, 1852 (A. P. I.) : 210, 226, 337, 338.

69 Pann, Anton, *O șezătoare la țară sau Povestea lui Moș Albu*, București, 1851—1852 (A.P. II) : 37, 163.

70 Podariu, I., *Flori de pe Cîmpie*, Sibiu, 1929 (I. Pod.) : 201, 291, 321.

71 Pompiliu, Miron, *Balade poporane române*. Adunate de..., Iași, 1870 (M.P.) : 162, 256.

- 72 Pop Reteganul, I., *Trandafiri și vioarele*. Poezii populare culese și ordonate de..., ed. a II-a, Gherla, 1891 (I.P.R.I.) : 216.

73 Pop Reteganul, I., *125 chiuituri de care strigă feciorii la joc*. Adunate din popor de... și date poporului de A. Todoran, tipograf, Gherla, f.a. (I.P.R. II) : 382, 395, 397.

74 Popa, V., *Poezii populare și chiuituri*, Sibiu, 1933 (V.P.) : 404.

75 Rachiciu, Iosif C., *Dorul inimii mele*. Poezii, fabule, culegeri. Ediție nouă revăzută, Oravița, 1936 (I.C.R.) : 191.

76 Rădulescu-Codin. C., *Din Muscel. Cîntece poporane*, vol. I, București, 1896 (C.R.C. I) : 14, 103, 215.

77 Rădulescu-Codin, C., *Literatură, tradiții și obiceiuri din Corbii Muscelului*, București, 1929 (C.R.C. II) : 310.

78 *Revista de folclor (Revista de etnografie și folclor)*, București (R.f.) : 65, 82.

79 Rîpă, Isidor, *Cîntece din Țara Oașului*, Baia-Mare, 1960 (I.R.) : 25, 26, 47, 495.

80 Rusu, C. T., *164 strigături și uituri culese de la frumoasele jocuri populare din Ținutul Zarandului*, Brașov, 1915 (C.T.R.) : 396, 457.

81 Rusu, S., *Scînteuțe. Poezii populare (balade și chiuitori)*. Adunate și ordonate de..., Gherla, 1924 (S.R.) : 250, 357.

- 82 Sandu-Timoc, C., *Poezii populare de la românii din Valea Timocului*, Craiova, 1943 (C.S.T. I) : 177, 293.
- 83 Sandu-Timoc, C., *Cîntece bătrînești și doine* (col. inedită) (C.S.T. II) : 123, 222, 233.
- 84 *Strigături la horă*, Editura de Stat, București, 1949 (S.l.h.) : 433, 502, 504.
- 85 *Șezătoarea*, Fălticeni (Ș.) : 406.
- 86 Teculescu, Horia, *Pe Murăș și pe Tîrnave*, Sighișoara, 1929 (H.T.) : 173, 290.
- 87 Teodorescu, G. Dem., *Poezii populare române*, București, 1885 (G. Dem. T.) : 6, 15, 23, 48, 50, 99, 117, 170, 190, 198, 209, 224, 298, 319, 331, 332.
- 88 Theodorescu, Cicerone, *Izvoare fermecate*. Culegere de folclor, București, 1958 (C. Th.) : 31, 76, 114, 195, 232, 269, 309, 472.
- 89 *Tribuna*, Sibiu, 1884 ș.u. (T.) : 399.
- 90 Tocilescu, Gr. G., *Materialuri folcloristice*, vol. I, Poezia poporană, București, 1900 (Gr. G. T.) : 18, 34, 36, 93, 100, 104, 127, 171, 179, 192, 207, 211, 221, 252, 261, 270, 280, 297, 328, 361.
- 91 Torouțiu, I. E., *A fost odată. Povești și cîntece populare*, Cluj, 1911 (I. E. T.) : 206.
- 92 Țiplea, A., *Poezii populare din Maramureș*, București, 1906 (A.Ț.) : 246.
- 93 Vidu, Ion, *Cîntece, doine, strigături*, Editura de stat pentru literatură și artă (col. B.p.t.), București, 1958 (I.V.) : 355.
- 94 Zamfir, Const., Victoria Dosios și Elisabeta Moldoveanu-Nestor, *132 cîntece și jocuri din Năsăud*, București, 1958 (C. Z., V. D. și E. M.-N.) : 5, 167, 294.

INDICE BIBLIOGRAFIC AL POEZIILOR*

1 = V.A. (224); 2 = M.C.; 3 = B.B. II (196); 4 = I. (an 1932—II—, 14); 5 = C.Z., V.D. și E.M.-N.; 6 = G.Dem.T. (277); 7 = S.Fl.M. I (107); 8 = S.M. (13); 9 = S.B. I (26); 10 = M.Can. (125); 11 = A.l.p. (19); 12 = F.T. (I.Ș. și D.C.); 13 = V.A. (259); 14 = C.R.C. I (64); 15 = G. Dem. T. (289); 16 = V.A. (227); 17 = M.E. (185); 18 = Gr.G.T. (392); 19 = F.T. (G.V.); 20 = F.p. (I, 233); 21 = S.Fl.M. II (II, 161); 22 = F.T. (G.V.); 23 = G.Dem.T. (290); 24 = T.B. (87); 25 = I.R. (8); 26 = I.R. (25); 27 = I. (an 1935—XIV—180); 28 = F.T. (I.Ș. și D.C.); 29 = F.p. (III, 137); 30 = F.p. (II, 515); 31 = C.Th. (276); 32 = V.A. (287); 33 = I.U.J. și A.B. (254); 34 = Gr.G.T. (385); 35 = S.Fl.M. II (II, 7); 36 = Gr.G.T. (392); 37 = A.P. II (72); 38 = V.A. (257); 39 = D.c.S. (55); 40 = A.l.p. (67); 41 = F.T. (V.T.D.); 42 = V.A. (253); 43 = T.Pam. II (274); 44 = O.D. II (214); 45 = V.A. (291); 46 = A.l.p. (66); 47 = I.R. (21); 48 = G.Dem.T. (354); 49 = V.A. (252); 50 = G.Dem.T. (352); 51 = T.Pam. II (274); 52 = T.Pam. II (272); 53 = C.r.r. (57); 54 = C.r.r. (57); 55 = A.l.p. (82); 56 = C.d.l. (7); 57 = V.A. (292); 58 = C. Iancului (13); 59 = F.T. (A.M.); 60 = F.T. (I.Ș. și D.C.); 61 = F.T. (I.Ș. și D.C.); 62 = S.Fl.M. III (90); 63 = A.l.p. (90); 64 = F.T. (I.Ș. și D.C.);

* Indicele bibliografic al poeziilor publicate în antologia de față explică izverul fiecărei bucăți, în ordinea lor din volum. Abrevierile pentru fiecare titlu după care s-a reproduș textul folcloric sînt explicate la bibliografia generală. În paranteză se dă pagina din culegerea sau periodicul după care se transcrie textul ediției noastre (sau alte date).

65 = R.F. (II, nr. 1—2, p. 132); 66 = I.N.; 67 = F.T. (D.P.); 68 = D.c.s. (91); 69 = T.Pam. II (216); 70 = T.Pam. II (277); 71 = F.T. (D.P.); 72 = M.E. (166); 73 = V.A. (295); 74 = V.A. (294); 75 = T.B. (141); 76 = C.Th. (178); 77 = M.j.T.M. (486); 78 = G.M. (112); 79 = F.T. (A.M.); 80 = F.p. (III, 388); 81 = F.T. (D.P.); 82 = R.F. (VI, 1—2, pp. 41—42); 83 = F.T. (N.J.); 84 = F.T. (N.M.); 85 = M.E. (168); 86 = C., F. și P. (75); 87 = M.C.; 88 = G.M. (129); 89 = D.c.s. (130); 90 = G.M. (137); 91 = G.M. (136); 92 = F.T. (I.Ș. și D.C.); 93 = Gr.G.T. (791); 94 = M.j.T.M. (484); 95 = F.T. (I.Ș. și D.C.); 96 = F.T. (D.P.); 97 = F.p. (II, 143); 98 = F.T. (N.M.); 99 = G.Dem.T. (281); 100 = Gr.G.T. (344); 101 = F.T. (V.T.D.); 102 = T.Pam. II (214); 103 = C.R.C. I. (14); 104 = Gr.G.T. (342); 105 = F.T. (G.C.); 106 = T.Bud (25); 107 = F.T. (D.P.); 108 = D.c.s. (79); 109 = F.T. (I.Ș. și D.C.); 110 = F.T. (D.P.); 111 = F.T. (D.P.); 112 = F.T. (G.Cer.); 113 = I.D.C. (43); 114 = C.Th. (154); 115 = D.c.s. (82); 116 = T.B. (50); 117 = G.Dem.T. (279); 118 = F.T. (I.Ș. și D.C.); 119 = F.T. (G.Cer.); 120 = I. (an. XII—1933, p. 3); 121 = M.E. (187); 122 = M.C.; 123 = C.S.T. II; 124 = A.I.E.F.B. (fgr. 11.625 b); 125 = A.I.E.F.B. (fgr. 2080 a); 126 = I.U.J. și A.B. (220); 127 = Gr.G.T. (775); 128 = M.C.; 129 = A.l.p. (34); 130 = F.T. (A.M.); 131 = F.T. (N.M.); 132 = F.T. (P.L. I.); 133 = F.T. (P.L. I.); 134 = G.M. (214); 135 = F.T. (V.T.D.); 136 = F.T. (D.P.); 137 = F.T. (N.M.); 138 = F.T. (V.T.D.); 139 = F.T. (N.M.); 140 = F.p. (I, 121); 141 = A.I.E.F.B. (fgr. 11. 635 a); 142 = A.l.p. (52); 143 = F.T. (I.Ș. și D.C.); 144 = F.T. (D.P.); 145 = A.I.E.F.B. (fgr. 5024 b); 146 = A.I.E.F.B. (fgr. 5024 b); 147 = F.T. (G.Cer.); 148 = A. (XXXIX, nr. 43); 149 = A.I.E.F.B. (fgr. 4924 a); 150 = F.T. (N.M.); 151 = F.T. (G.Cer.); 152 = F.T. (G.V.); 153 = O.D. II (109); 154 = D.c.S. (131); 155 = F.T. (G.Cer.); 156 = A.I.E.F.B. (fgr. 11. 507 b); 157 = A.l.p. (162); 158 = T.Pam. II (191); 159 = T.Pam. II (263); 160 = T.Pam. II (191); 161 = T.Pam. II (290); 162 = M.P. (15); 163 = A.P. II (74); 164 = D.c.S. (148); 165 = I. și M. (26); 166 = V.A. (245); 167 = C.Z., V.D. și E.M.-N. (123); 168 = T.Pam. II (289); 169 = M.F. (64); 170 = G.Dem.T. (349); 171 = Gr.G.T. (839); 172 = O.D. II (3); 173 = H.T. (93); 174 = V.A. (304); 175 = T.Pam. II (104); 176 = G.Cer. II (8); 177 = C.S.T. I (346); 178 =

T.Pam. II (97); 179 = Gr.G.T. (242); 180 = E.II. (153);
 181 = G.M. (50); 182 = M.F. (198); 183 = D.c.s.
 (163); 184 = C.pret. (38); 185 = M.E. (254); 186 = G.
 și B. (42); 187 = T.Pam. II (114); 188 = M.F. (205);
 189 = T.Pam. II (111); 190 = G.Dem.T. (312); 191 =
 I.C.R. (28); 192 = Gr.G.T. (1091); 193 = F.T. (V.T.D.);
 194 = F.T. (V.T.D.); 195 = C.Th. (54); 196 = A. (XXXVI,
 nr. 3); 197 = T.Pam. II (114); 198 = G.Dem.T. (306);
 199 = F.T. (V.T.D.); 200 = I.G.B. (354); 201 = I.Pod.
 (5); 202 = I.U.J. și A.B. (38); 203 = A.F.T.P. (91); 204 =
 F.p. (III, 250); 205 = G.Cer. II (5); 206 = I.E.T. (124);
 207 = Gr.G.T. (254); 208 = T.Bud (29); 209 = G.Dem.T.
 (304); 210 = A.P. I (V, 12); 211 = Gr.G.T. (271); 212 =
 F.T. (I.Ș. și D.C.); 213 = E.H. (75); 214 = F.T. (I.Ș. și
 D.C.); 215 = C.R.C. I (3); 216 = I.P.R. I (8); 217 =
 F.p. (II, 107); 218 = I.U.J. și A.B. (106); 219 = C.Glob.-P.
 (17); 220 = G.M. (152); 221 = Gr.G.T. (405); 222 =
 C.S.T. II; 223 = G.M. (179); 224 = G.Dem.T. (303); 225 =
 I.U.J. și A.B. (57); 226 = A.P. I (I, 66); 227 = D.c.s.
 (179); 228 = C.d.p. (30); 229 = A.I.E.F.B. (Fgr. 4752 b);
 230 = M.F. (498); 231 = F.p. (III, 13); 232 = C.Th.
 (88); 233 = C.S.T. II; 234 = E.A.B. (6); 235 = F.T.
 (N.M.); 236 = V.O. (11); 237 = V.A. (307); 238 = M.E.
 (232); 239 = F.T. (P.L.I.); 240 = D.P.; 241 = F.T.
 (P.L.I.); 242 = I.C. (459); 243 = F.T. (N.M.); 244 = F.T.
 (I.D.); 245 = I.B. II (10); 246 = A.T. (69); 247 = M.C;
 248 = F.T. (N.I.D.); 249 = M.F. (412); 250 = S.R. (25);
 251 = F.T. (D.P.); 252 = Gr.G.T. (845); 253 = F.p.
 (I, 123); 254 = F.T. (V.T.D.); 255 = I.G.B. (50); 256 =
 M.P. (414); 257 = F.T. (I.B.); 258 = F.T. (V.T.D.); 259 =
 F.T. (P.L.I.); 260 = F.T. (D.P.); 261 = Gr.G.T. (796);
 262 = I.G.B. (15); 263 = T.Pam. I (102); 264 = N.I.D.
 (34); 265 = M.F. (236); 266 = F.T. (V.T.D.); 267 = S.B.
 II (22); 268 = F.T. (I.D.); 269 = C.Th. (59); 270 = Gr.G.T.
 (296); 271 = V.A. (300); 272 = F.T. (G.Cer.); 273 = F.p.
 (II, 409); 274 = F.T. (A.M.); 275 = F.T. (G.Cer.); 276 =
 F.T. (P.L.I.); 277 = F.T. (G.V.); 278 = F.T. (N.M.);
 279 = F.T. (G.V.); 280 = Gr.G.T. (232); 281 = F.p. (I, 28);
 282 = F.T. (N.M.); 283 = F.T. (G.Cer.); 284 = F.T. (I.Ș.
 și D.C.); 285 = M.E. (147); 286 = M.E. (150); 287 = F.T.
 (I.Ș. și D.C.); 288 = F.T. (I.Ș. și D.C.); 289 = F.T. (G.V.);
 290 = H.T. (81); 291 = I.Pod. (49); 292 = C.d.p. (33);
 293 = C.S.T. I (337); 294 = C.Z., V.D. și E.M.-N.
 (124); 295 = V.A. (267); 296 = S.B. III (9); 297 = Gr.G.T.

(287); 298 = G.Dem.T. (289); 299 = M.F. (84); 300 = F.T. (P.L.I.); 301 = I.B. (112); 302 = F.T. (G.Cer. I); 303 = V.A. (243); 304 = F.p. (II, 143); 305 = C.N. Br. (38); 306 = D.c.s. (230); 307 = D.c.s. (205); 308 = N.B.; 309 = C.Th. (24); 310 = C.R.C. II (20); 311 = F.T. (I.B.); 312 = I.G.B. (28); 313 = D.c.s. (220); 314 = T.B. (133); 315 = F.T. (P.L.I.); 316 = F.T. (I.D.); 317 = M.F. (225); 318 = V.B. (24); 319 = G.Dem.T. (279); 320 = I.U.J. și A.B. (119); 321 = I.Pod. (25); 322 = F.T. (I.B.); 323 = F.p. (263); 324 = F.T. (V.T.D.); 325 = F.T. (P.L.I.); 326 = F.T. (P.L.I.); 327 = A.l.p. (152); 328 = Gr.G.T. (316); 329 = D.c.s. (236); 330 = F.T. (G.Cer. I); 331 = G.Dem.T. (288); 332 = G.Dem.T. (287); 333 = G.M. (225); 334 = N.M.; 335 = P.C. (23); 336 = D.c.s. (262); 337 = A.P. I (3); 338 = A.P. I (IV, 5); 339 = D.c.s. (263); 340 = F.T. (D.P.); 341 = C.Giob.-P. (140); 342 = F.T. (D.P.); 343 = F.T. (A.M.); 344 = V.A. (337); 345 = I.B. II (254); 346 = V.A. (363); 347 = S.Fl.M. IV (118); 348 = I.U.J. și A.B. (75); 349 = S.Fl.M. IV (49); 350 = T. Bud (60); 351 = T. Pam. II (203); 352 = G.M. (236); 353 = M.E. (164); 354 = S.Fl.M. I (I); 355 = I.V. (185); 356 = F.T. (G.Cer. I); 357 = S.R. (27); 358 = A.I.E.F.B. (figr. 14. 298 a); 359 = D.c.s. (330); 360 = F.p. (I, 397); 361 = Gr.G.T. (1111); 362 = V.A. (361); 363 = S.Fl.M. IV (167); 364 = O.D. II (76); 365 = C.d.l. (13); 366 = C.m. (46); 367 = C.d.l. (10); 368 = C.d.l. (14); 369 = C.o.m.; 370 = D.c.p. (335); 371 = C.o.m.; 372 = L.C. (1); 373 = I.U.J. și A.B. (291); 374 = I.U.J. și A.B. (363); 375 = F.T.M. (G.Cer.); 376 = S.Fl.M. I (34); 377 = C.j. și Gr.D.S. (20); 378 = F.T. (G.Cer.); 379 = N.Var. (31); 380 = A.B. (20); 381 = A.B. (20); 382 = I.P.R. II (24); 383 = F.T. (G.Cer.); 384 = F.T. (V.T.D.); 385 = F.T. (I.Ș. și D.C.); 386 = S.Fl.M.I (169); 387 = F.T. (G.Cer.); 388 = I.U.J. și A.B. (391); 389 = F.T. (N.I.D.); 390 = S.Fl.M.I (43); 391 = F.T. (G.V.); 392 = G.Cer. I (105); 393 = F.T. (I.B.); 394 = S.Fl.M. I (110); 395 = I.P.R. II (7); 396 = C.T.R. (26); 397 = I.P.R. II (21); 398 = M.E. (231); 399 = T. (X—1893 — 30—12. VI); 400 = F.T. (N.I.D.); 401 = G.M. (286); 402 = C.J. și Gr.D.S. (24); 403 = F.T. (G.V.); 404 = V.P. (34); 405 = F.T. (I.Ș. și D.C.); 406 = Ș. (II—1893, vol. II, p. 213); 407 = T.I.C. (5); 408 = L.C. V (7); 409 = V.B. (122); 410 = F.T. (G.V.); 411 = F.T. (G.Cer. I); 412 = F.T. (G.Cer. I); 413 = G.Cer. I (10); 414 = F.T. (P.L. I); 415 = F.T. (I. Ș. și D.C.); 416 =

S.Fl.M.I (158); 417 = F.T. (G.V.); 418 = F.T. (I.Ș. și D.C.);
 419 = F.T. (I.Ș. și D.C.); 420 = F.T. (P.L.I.); 421 = F.T.
 (N.I.D.); 422 = N.Var. (33); 423 = F.T. (I.B.); 424 =
 F.T. (G.Cer.); 425 = F.T. (D.P.); 426 = G.Cer. IV (24);
 427 = G.Cer. IV (25); 428 = F.T. (G.Cer.); 429 = F.T.
 (D.P.); 430 = F.T. (G.Cer.); 431 = G.Cer. IV (4); 432 =
 G.Cer. IV (28); 433 = S.l.h. (16); 434 = G.Cer. IV (15);
 435 = F.T. (N.I.D.); 436 = F.T. (G.Cer.); 437 = F.T.
 (G.Cer.); 438 = F.T. (G.Cer.); 439 = F.T. (N.I.D.); 440 =
 F.T. (V.T.D.); 441 = S.Fl.M. I (153); 442 = F.T. (I.D.);
 443 = S.Fl.M. I (100); 444 = S.Fl.M. I (119); 445 = F.T.
 (P.L.I.); 446 = N.Var. (33); 447 = F.T. (I.Ș. și D.C.);
 448 = F.T. (N.J.); 449 = F.T. (I.B.); 450 = G.Cer. III
 (23); 451 = F.T. (G.V.); 452 = F.T. (I.Ș. și D.C.); 453 =
 F.T. (I.Ș. și D.C.); 454 = A.l.p. (203); 455 = F.T. (P.L.I.);
 456 = G.M. (250); 457 = C.T.R. (12); 458 = F.T. (I.D.);
 459 = S.Fl.M. I (93); 460 = G.M. (275); 461 = L.C. I (8);
 462 = F.T. (V.T.D.); 463 = F.T. (V.T.D.); 464 = T.Pam.
 II (322); 465 = F.T. (I.D.); 466 = I.U.J. și A.B. (459);
 467 = F.T. (I.D.); 468 = F.T. (G.V.); 469 = A.A.F. (an.
 VI—1942—p. 198); 470 = F.T. (P.L.I.); 471 = F.T. (P.L.I.);
 472 = C.Th. (308); 473 = F.T. (V.T.D.); 474 = A.l.p.
 (195); 475 = F.T. (I.Ș. și D.C.); 476 = F.T. (I.Ș. și D.C.);
 477 = T.I.C. (27); 478 = F.T. (V.T.D.); 479 = F.T. (G.V.);
 480 = T.B. (234); 481 = T.B. (227); 482 = T.B. (229);
 483 = T.B. (226); 484 = C.p.n. (48); 485 = C.p.n. (42);
 486 = C.p.n. (49); 487 = F.T. (I.D.); 488 = T.B. (237);
 489 = C.p.n. (27); 490 = C.p.n. (25); 491 = T.B. (238);
 492 = D.c.s. (305); 493 = C.p.n. (35); 494 = F.T. (N.M.);
 495 = I.R. (79); 496 = F.T. (I.D.); 497 = C.p.n. (63);
 498 = C.p.n. (59); 499 = F.T. (P.L.I.); 500 = F.T. (P.L.I.);
 501 = T.B. (238); 502 = S.l.h. (19); 503 = F.T. (P.L.I.);
 504 = S.l.h. (39); 505 = C. Băr. (13); 506 = F.T. (P.L.I.);
 507 = F.T. (P.L.I.); 508 = C.p.n. (42); 509 = F.T. (V.T.D.);
 510 = F.T. (P.L.I.); 511 = C.Băr. (14).

CUPRINS

<i>Prefață</i>	V
<i>Notă asupra ediției</i>	LIII

POEZIA LIRICĂ

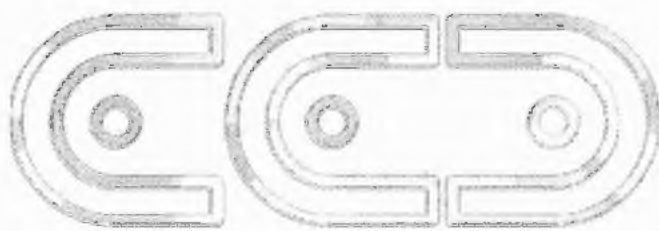
I DOINE ȘI CÎNTECE (1—371)	3
a) Cîntece despre cîntec (1—10)	5
b) Cîntece de sărăcie și de revoltă împotriva asupririi (11—31)	11 •
c) Cîntece de haiducie (32—51)	31
d) Cîntecele răscoalelor populare (52— 66)	49
e) Cîntece de cătănie și de război (67—91)	60
f) Cîntece de înstrăinare și de prole- tarizare (92—116)	83
g) Cîntece de jale și de noroc (117— 152)	104
h) Cîntece de ciobănie și cîntece despre natură (153—172)	130
i) Cîntece de dragoste și de dor (173— 331)	147
j) Cîntece de lume (332—344)	249

k) Cîntece satirice (345—364)	258
l) Cîntece muncitorești (365—371)	274
 II STRIGĂTURI (372—479)	283
 III LIRICA NOUĂ (480—511)	313
a) Cîntece noi (480—501)	315
b) Strigături noi (502—511)	329
 <i>Glosar</i>	333
<i>Bibliografie</i>	336
<i>Indice bibliografic al poeziilor</i>	345

Redactor responsabil :
TIBERIU AVRAMESCU
Tehnoredactor : ION TUDOR

*Dat la cules 11.04.1967. Bun de tipar 12.07.1967.
Apărut 1967. Tiraaj 100.160 ex. broșate. Hîrtie ziar
de 50 g/m². Format 700×920/32. Coli ed. 16,52.
Coli tipar 12,75. A. nr. 3494/1967. C.Z. pentru
bibliotecile mari 8R. C.Z. pentru bibliotecile
mici 8R—18.*

Tiparul executat sub comanda nr. 70 255 la Com-
binatul Poligrafic „Casa Scînteii”, Piața Scîn-
teii nr. 1, București — Republica Socialistă
România



Scanare și prelucrare digitală



de

Anonim



și

CAT Graur



Antwerpen

2026

